

**T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

FRANSA'DA BİR ÂŞIK: YUSUF YAYLACI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Nurettin BEŞTAŞ

Danışman

Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN

Hatay-2025

**T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

FRANSA'DA BİR ÂŞIK: YUSUF YAYLACI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Nurettin BEŞTAŞ

Danışman

Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN

Hatay-2025

ONAY

Nurettin BEŞTAŞ tarafından hazırlanan “**FRANSA’DA BİR ÂŞIK: YUSUF YAYLACI**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile **TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

12/06/2025

Jüri Üyeleri	İmza
Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN (Danışman)	
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI (Üye)	
Doç. Dr. Ahmet EVİS (Üye)	

Nurettin BEŞTAŞ tarafından hazırlanan “**FRANSA’DA BİR ÂŞIK: YUSUF YAYLACI**” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini onaylarım.

Doç. Dr. Sinan ERDOĞAN

Enstitü Müdürü

T. C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezde yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (12/06/2025)

Nurettin BEŞTAŞ

ÖN SÖZ

Âşık edebiyatı, Türk halk edebiyatı geleneği içerisinde köklü bir kültürel miras olarak varlığını günümüze kadar sürdürmüştür. Türk kültürünün tarihsel kimliğini yansıtan bu edebî tür, geçmişten bugüne aktarılan sözlü kültürün taşıyıcısıdır. Âşıklık geleneği, hem sözlü anlatımı hem de saz eşliğinde icra edilen şiirleriyle halk arasında derin bir etki yaratmış ve kültürel belleğin oluşumunda belirleyici rol üstlenmiştir. Bu gelenek, güçlü bir dil ve sanat anlayışını yansıtan edebî özellikler taşımaktadır. Âşıklar, söz ustalıklarıyla hem bireysel hem toplumsal duyguları estetik bir biçimde dile getirmektedir. Âşık edebiyatında kahramanlık temaları önemli bir yer tutarken aşk duygusu da lirik bir anlatımla işlenmektedir. Bunun yanı sıra doğa ve insan unsurlarını betimleyen temsiller aracılığıyla âşıklar, yaşadıkları çevreye dair gözlem ve deneyimlerini sanatkârane bir biçimde ifade ederler. Bu yönüyle âşık edebiyatı; yalnızca sözlü bir anlatım biçimi değil, aynı zamanda halkın duygu dünyasını, değerlerini ve yaşam pratiğini yansıtan edebî gelenek olarak değerlendirilir. Bütün bu unsurlar, halka seslenme amacı taşıyan âşıkların söz ve şiir dünyasında estetik bir ifade biçimi olarak yer edinmiştir. Âşıklar, sözlü edebiyat geleneğini sürdüren ve onu canlı tutan başlıca kültürel aktarıcılarıdır. Sözlü geleneğin bir parçası olan bu temsilciler arasında hem kalem şairleri yer almakta hem meydan şairleri aracılığıyla âşıklık geleneğinin tüm yönleri ifade edilmektedir.

Bu çalışmada; âşıklık geleneğinin izlerini taşıyan, âşık olma özelliklerine sahip ve tecrübe ile sanatın oluşturduğu bir birikimi yansıtan unsurlar ele alınmaktadır. Yıllarını gurbette, Fransa'nın Colmar şehrinde geçiren ve sanat camiası tarafından sevilen ve herkes tarafından “*usta âşık*” olarak bilinen âşık Yusuf Yaylacı bu geleneği sürdürmek için emek vermiştir. Kendisi badeli âşık değildir. Usta-çırak çevresinde yetişmeyen fakat kişisel anlamda sazı, sözü merak edip kendini yetiştiren ve geliştiren bir âşık olmuştur. Âşık Yaylacı; Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Mahzunî Şerif ve Âşık Reyhanî gibi âşıkların kasetlerini de dinleyerek âşıklık geleneğini daha yakından tanıma imkânı bulmuştur.

Âşık edebiyatı, kökleri tarihsel geçmişe dayanan ve halkın duygu ile düşünce dünyasını yansıtan sözlü kültür geleneğidir. Bu yönüyle halk bilimi (folklor) disiplini

içerisinde önemli bir konuma sahiptir. Halkın gönül dünyasına dokunan bu edebî gelenek, usta-çırak ilişkisiyle şekillenmiş; geçmişe bağlı, geleneksel değerlere sahip çıkan âşıklar aracılığıyla günümüze kadar taşınmıştır. Dinamik ve yaşayan bir yapıya sahip olan âşıklık geleneği, tarihsel süreç içinde farklı mekânlarda ve toplumsal ortamlarda icra edilmiştir. Geleneksel olarak kahvehanelerde, düğün ve şenliklerde, köy meydanlarında sanatını icra eden âşıklar, günümüzde ise anma programları, akademik konferanslar ve çeşitli sosyokültürel etkinliklerde yer almakta, böylelikle bu kültürel mirasın yaşatılmasına katkı sağlamaktadırlar.

Âşıkların temel özellikleri arasında; saz çalarak usta malı eserleri icra etmeleri, kendi sanat anlayışlarını ve şiirlerini ifade etmeleri, yaşayan halk hikâyelerini aktarmaları, usta âşıklarla atışmalarda bulunmaları ve geleneğin devamlılığını sağlamak amacıyla usta-çırak ilişkisine dayalı bir bağ kurmaları bulunmaktadır. Halk şairleri, şiirleri ve sözleriyle kendilerini âşıklık geleneğine adanmış; bu geleneği yaşamlarının her yönüyle bütünleştirerek sanatın ruhunu yansıtan bir anlayışla bireyin kişisel anlamda daha derin bir yönelim kazanmasına katkı sağlamışlardır. Âşıklar, şiirlerinde işledikleri temalar aracılığıyla toplumla güçlü bir iletişim kurmuşlardır. Aşk, yiğitlik, gurbet, tabiat güzellikleri gibi bireysel ve duygusal temaların yanı sıra; savaşlar, doğal afetler ve toplumu derinden etkileyen çeşitli olaylar da şiirlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu temalar, âşıkların yalnızca bireysel duygu ve düşüncelerini yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda halkın ortak hafızasını ve toplumsal bilinç düzeyini aktardıkları birer araç hâline gelmiştir.

Gelenekten ilham alarak eser üretmeye devam eden halk şairleri, usta malı şiirleri kaleme almanın yanı sıra, bu eserleri saz eşliğinde ezgi ve ritimle icra etme yetkinliğine de sahiptir. Ancak, saz çalma becerisine sahip olmayan bazı kişiler de bu geleneği yaşatarak halk şairliği geleneğini sözlü olarak sürdürmektedir. Sazın sağladığı müzikal zeminle birlikte karşılıklı ve doğaçlama (irtical) söyleme yetisi, halk şairliğinin ayırt edici özelliklerinden biridir.

Geçmişte köy meydanlarında gerçekleştirilen bu tür icralar, günümüzde teknolojik imkânlar sayesinde geniş kitlelere ulaşmakta ve her evin misafiri olabilmektedir. Saz ve sözün birleşimi, halk kültürünün bir ifadesi olarak, edebi ve sanatsal bir bütünlük yaratmaktadır. Bu bağlamda, geleneksel örf ve âdetlere büyük

önem veren kişiler, bu değerleri hayatlarında esas olarak kabul etmektedirler. Günümüzde bu geleneği yaşatan temsilcilerinden biri de Âşık Yusuf Yaylacı'dır.

Âşıklık geleneği, millî ve özgün bir kültürel zemin üzerinde yükselmekle birlikte, taşıdığı evrensel değerlerle gelecek kuşaklara aktarılması gereken bir miras niteliği taşımaktadır. Bu çerçevede, geleneğe bağlılıkla yetişen usta-çırak ilişkisi, Türk kültürüne ve edebiyatına katkı sağlayan temel unsurlar arasında yer almaktadır. Kültür, bilim ve sanat alanlarında kendini geliştiren, okuyan ve araştıran günümüz âşıkları ise, bu geleneksel yapının günümüzdeki temsilcileri olarak, âşıklık geleneğini yaşatan ve geleceğe aktaran önemli kültür taşıyıcılarıdır.

Günümüz Doğu Anadolu âşıklık geleneği içerisinde yetişmiş önemli temsilcilerden biri de Erzurumlu Âşık Yusuf Yaylacı'dır. Ailesi, Orta Asya'dan Karadeniz bölgesine göç etmiş, bir süre Rize'de yaşadktan sonra Erzurum'un Hınıs ilçesine bağlı Gürçayır (eski adıyla Kesperkom) köyüne yerleşmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı, Doğu Anadolu âşıklarından ilham alarak kendi çabasıyla saz çalmayı öğrenmiş, küçük yaşlardan itibaren âşıklara ait şiir kitaplarını okuyarak edebi ve sanatsal yönünü geliştirmiştir.

Âşık Yaylacı, hayatının büyük bir kısmını Fransa'nın Colmar şehrinde geçirmiştir. Gurbette yaşamasına rağmen saza ve söze olan bağlılığını sürdürmüş, şiirlerini bu sevdâ ekseninde kaleme almıştır. Âşık, hayatın getirdiği çilelere karşı direnç göstermiş, bu zorlukları şiir ve müziğin gücüyle hafifletmeye çalışmıştır.

Araştırmanın bilimsel niteliğini artırmak amacıyla görüşmeler sırasında ses kayıt cihazı, dizüstü bilgisayar ve not defteri gibi araç-gereçler kullanılmış; verilerin güvenilir ve sistemli bir biçimde toplanmasına özen gösterilmiştir. Bu bağlamda, aşkın evinde düzenlenen programlara katılımlı gözlem yöntemi çerçevesinde katılarak veri toplama süreci yürütülmüştür. Program sonunda edinilen izlenimler not defterine ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir.

Çalışma, *Ön söz, giriş, dört bölüm, kaynakça ve ekler* kısmından oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, bu çalışmanın kapsamı doğrultusunda âşıklık geleneği ve âşık edebiyatının tarihsel süreç içerisindeki yeri ele alınmıştır. Bu bağlamda konuya ilişkin daha önce yapılmış akademik araştırmalar ve literatür ışığında genel bir

çerçeve sunulmuş; geleneğin kökeni, gelişim süreci ve günümüzdeki yeri üzerine bilgiler verilmiştir.

Birinci bölümde, Âşık Yusuf Yaylacı'nın hayatı ve âşıklık serüveni ele alınmıştır. Sanatçının soyu, anne ve babası, doğum yeri ve tarihi, öğrenim durumu, askerlik süreci, evliliği ve çocuklarına dair bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca, Âşık Yusuf Yaylacı'nın âşıklığa başlama süreci, kullandığı mahlas, etkilendiği âşıklar, katıldığı âşık programları, kendi imkânlarıyla düzenlediği etkinlikler ile kazandığı ödüller çalışma kapsamında detaylı biçimde incelenmiştir.

İkinci bölümde, şiirlerin biçimsel özellikleri incelenmiş; vezin unsuru tanımlanarak şiirlerin hece ölçüsüne göre yapı birimleri belirlenmiştir. İnceleme kapsamında şiirlerden seçilen örnekler üzerinden durak, kafiye ve redif yapıları analiz edilmiştir. Ayrıca şiirlerde yer alan ayaklar, “tek ayak” ve “döner ayak” biçiminde sınıflandırılmıştır. Şiirlerin biçimsel yapısı bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak; hece ölçüsü, durak yapısı, kafiye düzeni, kafiye örgüsü, ayak yapısı, dörtlük sayısı, nazım biçimi ve nazım türü gibi temel unsurlar ele alınmıştır. Elde edilen bulgular, tablo hâlinde sunularak şiirlerin biçimsel dağılımı ortaya konmuştur.

Üçüncü bölümde, Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiirlerinde tematik olarak öne çıkan konular ele alınmıştır. Bu konular; “*Millî Konular, Dînî Konular, Güncel Konular, Tarihî Olaylar, Toplumsal Konular, Aile, Halk Kültürü, Toplumsal Eleştiri ve Hayvanlar*” başlıkları altında gruplandırılmış ve her biri kendi alt başlıkları çerçevesinde incelenmiştir. Bu bölümde tematik çözümlemeler yapılırken şiirlerde yer alan dörtlüklerden sıklıkla yararlanılmıştır. Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiirleri, söz sanatları bakımından incelenmiş ve bu doğrultuda değerlendirmelerde bulunulmuştur. Söz sanatlarına ilişkin başlıklar açılarak her bir sanat türü tanımsal açıklamalarla desteklenmiş ve ilgili şiirlerden örneklerle pekiştirilmiştir.

Dördüncü bölümde, Âşık Yusuf Yaylacı'nın atışma türündeki şiirleri dışında kalan tüm şiirleri; 7'li, 8'li, 11'li ve 14'lü hece ölçüsüne göre gruplandırılmıştır. Şiirler, kendi içlerinde birinci dörtlüğün son dizesindeki “*ayak*” sesleri esas alınarak alfabetik sıraya göre ve biçimsel özellikleri dikkate alınarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda, “*Şiirlerin Biçimsel Dağılımı*” başlığı altında bir tablo hazırlanmış ve elde edilen veriler görsel olarak sunulmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasında, Türk halk biliminin önemli ve saygın bir akademik disiplin olduğu bilinciyle hareket edilmiştir. Hazırlanan bu tez, alana mütevazı da olsa bir katkı sunma amacı taşımakta ve bu bağlamda akademik camiada yer edinmeye yönelik bir adım olarak değerlendirilmektedir. Çalışma süreci, kişisel olarak bilimsel üretimden keyif alınan, öğretici ve verimli bir deneyim olmuştur. Bu süreçte her zaman yanımda olan; lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince halk bilimi alanındaki bilgi ve birikimlerinden faydalandığım, akademik gelişime yön veren kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Hüseyin Kürşat Türkan'a, mesleki ve akademik katkıları ile tezimin oluşum sürecinde gösterdiği sabır ve rehberlikten dolayı içten teşekkürlerimi sunarım.

İlaveten söz konusu çalışmaya katkı veren Prof. Dr. Ergin Jable'ye, bilim uzmanları; Gamze Pacolli'ye, Bego Kululeri'ye, Caner se'ye, kıymetli ağabeylerim Abdlsamet akar ve Cem Kaya'ya, bilim uzmanı Ökkeş Oğuzhan Başalan'a, yüksek lisanstan arkadaşlarım bilim uzmanları; Adil Güneş'e ve Tuğba Ateş'e, arkadaşlarım; Türkan Alpay, Mehmet Ali Harbelioğlu ve Muhammet Uğur Tezcan'a, annem Ayşe Beştaş ve babam Mustafa Beştaş'a müteşekkirim. İlgili çalışmanın asıl kahramanı Yusuf Yaylacı ve eşi Sare Yaylacı Hanımefendi'ye sergilemiş oldukları misafirperverlikleri, sabırları ve destekleri için teşekkür ediyorum.

Nurettin BEşTAş

FRANSA'DA BİR ÂŞIK: YUSUF YAYLACI

Nurettin BEŞTAŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2025

Danışman: Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN

ÖZET

Âşık edebiyatı, Türk edebiyatı içerisinde kültürün kadim köklerini barındırmaktadır. Türk kültüründe âşıklık geleneği, yüzyıllardır süregelen köklü bir sözlü edebiyat geleneği olarak günümüze kadar varlığını korumayı başarmıştır. Bu gelenek, özellikle halk şairleri aracılığıyla yaşatılmıştır. Halk şairleri, bireyin ve toplumun duygularını, düşüncelerini ve değerlerini sözlü anlatım yoluyla dile getirirken; aynı zamanda saz eşliğinde icra ettikleri şiirleriyle halkın estetik anlayışını yansıtmışlardır. Bu yönüyle âşıklık geleneği, hem bireysel hem de toplumsal hafızanın taşıyıcısı olarak kültürel sürekliliğin sağlanmasında rol oynamaktadır. Şiirlerini saz eşliğinde icra eden âşıklar, halk hikâyelerini anlatmaktadır. Âşıklar, sıklıkla âşk, sevgi, doğa, gurbet, toplumsal olaylar gibi konuları şiir içerisinde işlemektedir. Türk kültüründe, halkın duygularını ve düşüncelerini önemseyerek bunu topluma aktarmışlardır. Bu bağlamda âşık edebiyatı genellikle 13. yüzyılda çıkış olarak kabul edilip 15.yüzyıl ve 19.yüzyılları arasında yükseliş dönemlerine geçmiş daha sonra günümüze kadar etkisini sürdürmektedir. Âşıklık geleneğinde usta-çırak ilişkisiyle kuşaktan kuşağa ustalar yetişmiştir.

Sözlü kültür ortamında gelişimini sağlayan Âşık edebiyatı, zaman içerisinde teknolojinin gelişimi, icra edilen ortamın değişmesine neden olduğu gibi teknolojinin etkisiyle herkesin evine konuk olma durumu olmuştur. Bu bakımdan gelenek içerisinde göçlerin olması, hayat koşullarının etkisi bu durumda kendini güncelleyerek halk edebiyatı etrafında yeni anlayışlar çıkmıştır. Eskiden köy odaları, konaklar ve kahvehanelerde icra edilen bu sanat, sosyal medya aracının gücüyle tüm dünyaya açılan bir pencere olmuştur. Gelenek içerisinde bilinen âşıkların kullandığı lebdeğmez, muamma, atışma ve özel günlerde mektuplaşma âdeti gibi birbirlerine

şiiirler yazdığı bilinmektedir. Âşıklar maharetini, sözünü, sazını, ayrılık ateşinin hasreti içinde aşkın ve sevginin gücüyle icra etmektedirler. Yaşadığı olumsuz durumlar veya güzel olaylar vesilesiyle daima üretmektedirler.

Tez çalışmasında, bilimsel araştırma yöntemlerinden biri olan derleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen şiirler, tablo ve grafikler aracılığıyla görsel olarak sunulmuştur. Verilerin toplanmasında ses kayıt cihazı ve akıllı telefon gibi teknolojik araçlardan yararlanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, âşıklık geleneğini günümüzde sürdüren âşık Yusuf Yaylacı'nın yaşamı, sanatı ve şiirleri üzerine bir inceleme yapmaktır. Bu doğrultuda, Yaylacı'ya ait şiirler belirlenen konu başlıkları ve alt başlıklar çerçevesinde analiz edilmiştir.

Âşıklığa başlama süreci, kullandığı mahlaslar, okuyup dinlemiş olduğu âşıklar, etkilendiği âşıklar, katıldığı programlar, kendi imkânlarıyla yapmış olduğu programlar ve aldığı ödülleri yer almaktadır. Şiirlerin vezin ve hece ölçüsü, durak, kafiye yapısı, ayak, redif ve söz sanatları incelenmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı'ya ait şiirler, tematik bağlamda çeşitli konular etrafında sınıflandırılmıştır. Bu temalar; millî ve dinî konular, güncel olaylar, tarihî hadiseler, toplumsal meseleler, yaşam biçimi, doğa, aile, halk kültürü ve toplumsal eleştiri gibi başlıklar altında incelenmiştir. Şiirlerin içerik analizine dayalı olarak yapılan bu tasnif, âşığın düşünsel ve kültürel dünyasını yansıtan tematik yönelimleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Şiirleri içerisinde söz sanatları hakkında bilgiler verilip örneklerden faydalanılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER

Âşıklık Geleneği, halk kültürü, âşık şiiri, Âşık Yusuf Yaylacı, Gurbet.

A LOVER IN FRANCE: YUSUF YAYLACI

Nurettin BEŞTAŞ

Department of Turkish Language and Literature, Master's Thesis, 2025

Advisor: Assoc. Doç. Dr. Hüseyin Kürşat Türkan

ABSTRACT

Minstrel literature contains the ancient roots of culture within Turkish literature. The tradition of minstrelsy in Turkish culture has managed to preserve its existence as a deep-rooted oral literary tradition that has continued for centuries. This tradition has been kept alive especially through folk poets. While folk poets expressed the feelings, thoughts and values of the individual and society through oral narration, they also reflected the aesthetic understanding of the people with their poems performed with saz accompaniment. In this respect, the tradition of minstrelsy plays a role in ensuring cultural continuity as a carrier of both individual and social memory. Minstrels who perform their poems accompanied by saz tell folk tales. Minstrels often deal with subjects such as love, affection, nature, homesickness, and social events in poetry. In Turkish culture, they have valued the feelings and thoughts of the people and conveyed these to society. In this context, minstrel literature is generally accepted to have emerged in the 13th century and experienced a rise between the 15th and 19th centuries, and has continued its influence until today. In the tradition of minstrelsy, masters have been trained from generation to generation through the master-apprentice relationship.

Developing in an oral culture environment, minstrel literature has caused the environment in which it is performed to change over time with the development of technology, and with the influence of technology, it has become a guest in everyone's home. In this respect, the effects of migrations and living conditions within the tradition have updated themselves within this situation and new understandings have emerged around folk literature. This art, which was previously performed in village rooms, mansions and coffeehouses, has become a window opening to the whole world with the power of social media. It is known that in the tradition, minstrels write poems such as *lebdeğmez*, *muamma* and *atışma* to each other and that there is a tradition of writing letters on special days. *âşık*s perform their skills, words and instruments with the power of love and affection in the longing of the fire of separation. They always produce works on the occasion of negative situations or beautiful events they experience.

In the thesis study, the compilation method, which is one of the scientific research methods, was used. The poems obtained within the scope of the research

were presented visually through tables and graphs. Technological tools such as voice recorders and smart phones were used in the collection of data. The main purpose of the study is to conduct an examination of the life, art and poems of Yusuf Yaylacı, a minstrel who continues the tradition of minstrelsy today. In this direction, the poems belonging to Yaylacı were analyzed within the framework of determined subject headings and subheadings.

The process of starting minstrelsy, the pen names he used, the minstrels he read and listened to, the minstrels he was influenced by, the programs he attended, the programs he made with his own means and the awards he received are included. The meter and syllabic meter, pause, rhyme structure, foot, repeated voice and figures of speech of the poems are examined. The poems belonging to minstrel Yusuf Yaylacı are classified around various subjects in thematic context. These themes are examined under the titles such as national and religious subjects, current events, historical events, social issues, lifestyle, nature, family, folk culture and social criticism. This classification, which is based on the content analysis of the poems, aims to reveal the thematic tendencies reflecting the intellectual and cultural world of the minstrel. Information about figures of speech is given in his poems and examples are used.

KEYWORDS

Minstrel Tradition, Folk Culture, Minstrel Poetry, Minstrel Yusuf Yaylacı, Exile.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT	III
GİRAFIK LİSTESİ.....	XV
GİRİŞ	1
ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE ÂŞIK EDEBİYATI'NIN TÜRK KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ.....	1
2. Doğu Anadolu Âşıklık Geleneği.....	8

BİRİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN HAYATI VE ÂŞIKLIĞI

1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Hayatı Etrafında.....	12
1.1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Soyuna.....	12
1.2. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Babası.....	12
1.3. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Annesi	12
1.4. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Doğumu.....	12
1.5. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Öğrenim Durumu	13
1.6. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Askerliği.....	13
1.7. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Evliliği	13
1.8. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Çocukları	13
1.9. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Yaptığı Meslekler	13
2. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Âşıklığı Etrafında	13
2.1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Âşıklığa Başlaması	13
2.2. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Kullandığı Mahlaslar	15
2.3. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Etkilendiği Âşıklar	16
2.4. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Katıldığı Programlar ve Aldığı Ödüller	16
2.5. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Düzenlediği Âşık Programları.....	17
2.6. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Türkiye'de Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler	17
2.6.1. Avrupa ve Fransa'da Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler	18
2.7. Performans Teori Bağlamında Âşık Yusuf Yaylacı.....	18

2.8. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Müzik ile İlişkisi, Bestelediği Şiirlerinden Örnekler	21

İKİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE MUHTEVA YAPISI

2.1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Şiirlerinin Şekil Yapısı	25
2.1.1. Vezin	25
2.1.2. Kafiye (Uyak)	28
2.1.2.1. Yarım Uyak	29
2.1.2.2. Tam Uyak	29
2.1.2.3. Zengin Uyak	31
2.1.2.4. Tunç Uyak	32
2.1.2.5. Redif	32
2.1.4. Ayak	34
2.1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak)	34
2.1.4.2. Döner Ayak (Yenileme Ayak)	35
2.2. Tematik Bağlamda Âşık Yusuf Yaylacı'nın Şiirleri	45
2.2.1.1. Millî Konular	45
2.2.1.2. Türk Büyükleri	45
2.2.1.2. Türklük ve Vatan	47
2.2.1.3. Bayrak	48
2.2.2. Dinî Konular	49
2.2.2.1. Hacı Bektaş Veli	50
2.2.2.2. Mevlâna	51
2.2.2.3. Yunus Emre	52
2.2.2.4. Haram / Helal Kavramı	53
2.2.2.5. Kur'an ve Kutsallar	54
2.2.2.6. Yaratıcı	55
2.2.2.7. Beddua/Sitem	57
2.2.3. Güncel Konular	58
2.2.3.1. Korona (Covid 19 Virüs) Hastalığı	58
2.2.4. Tarihî Olaylar	59

2.2.4.1. Malazgirt Savaşı.....	59
2.2.4.2. İstanbul'un Fethi	60
2.2.4.3. Çanakkale Savaşı	61
2.2.5. Toplumsal Konular	63
2.2.5.1. Terör.....	63
2.2.5.2. Yozlaşma.....	64
2.2.5.3. Zaman.....	64
2.2.5.4. Sabır	65
2.2.5.5. Aile.....	67
2.2.5.6. Kadın.....	67
2.2.5.7. Gurbet.....	68
2.2.5.8. Aşk	70
2.2.5.9. Toplumsal Eleştiri	71
2.2.6. Halk Kültürü	73
2.2.6.1. Halk Hikâyesi Kahramanları.....	73
2.2.6.2. Âşıklar	74
2.2.6.3. Renkler	75
2.2.6.3.1. Ak/Beyaz	76
2.2.6.3.2. Al/Kırmızı	76
2.2.6.3.3. Sarı.....	77
2.2.6.3.4. Yeşil.....	78
2.2.6.3.5. Siyah/Kara	79
2.2.6.4. Sayılar	80
2.2.6.4.1. Üç	81
2.2.6.4.2. Dört.....	82
2.2.6.4.3. Beş	82
2.2.6.4.4. Yedi	83
2.2.6.4.5. Kırk.....	84
2.2.6.5. Adak	85
2.2.6.6. Deyimler.....	85
2.2.6.7. Hayvanlar	87
2.2.6.7.1. At	88
2.2.6.7.2. Aslan.....	89

2.2.6.7.3. B�lb�l	90
2.2.6.7.4. Kurt.....	91
2.2.6.7.5. Kuş.....	92
2.2.6.7.6. Yılan	93

       B    

     YUSUF YAYLACI'NIN            EDEBÎ SANATLAR

3.1. H�sn-i Talil	94
3.2. �stifh�m.....	95
3.3. �stiare	95
3.4. Kinaye.....	96
3.5. Mecaz-ı M�rsel	97
3.6. M�bala�a.....	98
3.7. Tariz.....	99
3.8. Tekrir.....	100
3.9. Telmih.....	101
3.10. Tenas�p	102
3.11. Te�bih	103
3.12. Te�his	105
3.13. Tezat	106

D       B    

     YUSUF YAYLACI'NIN       

A. YED� HECEL� ������	108
1. B�RL�K G������.....	108
B. SEK�Z HECEL� ������	109
2. ARAR N'OLA	109
3. DEMEM ASLA	110
4. �ANAKKALE.....	111
5. HELAL EYLE.....	112
6. MEKKE-� MED�NE (2)	113

7. VEYSEL DEDİ.....	115
8. YARA BENİ	116
9. YARA BENİ (2).....	118
10. YORDU BENİ	119
11. KALDIK	120
12. HABERİN YOK.....	122
13. GÖNÜL.....	123
14. GELEM.....	124
15. HEDEFİME VARAMADIM	125
16. İKİSİNE DE MUHTACIM.....	127
17. OKU KIZIM.....	128
18. KONUŞALIM.....	130
19. 2023'E DOĞRU.....	132
20. GELİRİM ANA.....	134
21. ARAR DURURUM	135
22. YORULDUM.....	137
23. KINIYORUM	138
24. GİDİYORUM (1)	139
25. GİDİYORUM (2)	141
26. GİDİYORUM (3)	142
27. KÖYÜM.....	143
28. RAMAZAN.....	145
29. DUA EDİN	146
30. HER ŞEYİMSİN	148
31. YAZIKLAR OLSUN (1).....	149
32. YAZIKLAR OLSUN (2).....	150
33. BAYRAM DUYGULARI (1)	152
34. NE DEDİ.....	154
35. GİDER.....	156
36. BİTİYOR	157
37. OLUR.....	159
38. ÖLDÜRÜR	160
39. ANADOLU	161
40. GÖRÜŞÜRÜZ	162

C. ON BİR HECELİ ŞİİRLER.....	164
41. BABA.....	164
42. SEN OLMAYINCA (1).....	165
43. SEN OLMAYINCA (2).....	166
44. BİR BAŞKA.....	167
45. BİR BELA.....	168
46. UNUTMA.....	169
47. BANA	171
48. ANA	172
49. SİGARA	173
50. GEÇTİKTEN SONRA	175
51. OLMASA	176
52. ÜZÜLME	177
53. MEKKE-İ MEDİNE (1)	178
54. AVRUPA.....	180
55. GURBETTE	181
56. BENİ YARALADI	183
57. SİLA DERDİ	184
58. ŞAİRNÂME	185
59. REYHÂNÎ.....	187
60. VAY BENİ	188
61. SULARİ.....	189
62. İLERİ	191
63. KARALI GELDİ.....	193
64. YARALAR BİZİ	195
65. NASİP OLMADI.....	196
66. NE MASA KALDI	197
67. NERESİ KALDI.....	198
68. AZ KALDI (1)	199
69. AZ KALDI (2)	200
70. OLMAZ OLAYDI.....	202
71. OĞUL (2)	204
72. AYNİ (1).....	205
73. AYNİ (2).....	206

74. NEREDESİN SEN.....	207
75. YOK.....	209
76. GÜZEL.....	210
77. İSMAİL	211
78. OĞUL (1)	213
79. OĞUL (2)	214
80. GÖNÜL (2)	215
81. SELAM	216
82. UNUTMAM	217
83. GİDEMEM	219
84. AĞLADIM.....	220
85. ARADIM (1)	221
86. ARADIM (2)	222
87. BU ELLERDEN GEÇİP GİTSEM	223
88. GÜLCAN'IM (1)	224
89. GÜLCAN'IM (2)	225
90. FELEK BENİ	227
91. YİNE MEMLEKETİM	228
92. LAZIM	229
93. KIZIM (1)	231
94. KIZIM (2)	232
95. AHMED'İM.....	234
96. MEHMETÇİĞİN ANISINA İSTİNADEN	235
97. ÖZLEDİM	237
98. SEVDİĞİM (2)	239
99. SEVDİĞİM (1)	240
100. SEVDİĞİM (3)	241
101. UNUTAMAM SEVDİĞİM	242
102. BENİM	243
103. GİDERİM	244
104. SEVERİM.....	245
105. HAYATTA YAŞARKEN	246
106. ERZURUM VE DADAŞ.....	247
107. SÖZ KONUSU VATAN	249

108. VARAMADIM BEN (2)	251
109. VARAMADIM BEN (1)	252
110. GELİYORUM BEN	253
111. ÖĞREN	254
112. DAĞLADIN	255
113. AMERİKA	256
114. UYANIN (2)	257
115. UYANIN (1)	259
116. ENES'İM	260
117. GELDİN	261
118. BİLEBİLSEYDİN	262
119. HACCA YOLCULUK	263
120. NERESİNDESİN	265
121. BİLESİN (2)	267
122. NE DERSİN	268
123. GİDERSİN	270
124. YOL BEKLİYORSUN	272
125. OKUYUN	273
126. FETÖ	274
127. BİTMEZ	276
128. KOKAR	277
129. AĞLAMASINLAR	278
130. BAYRAM DUYGULARI (2)	279
131. AĞIT	280
132. NELER VAR	281
133. SÖZ EDER	283
134. BU GÜNLER (1)	284
135. BU GÜNLER (2)	286
136. ANAMDIR	288
137. GETİRİR	289
138. BİRLİK GÜNÜDÜR	290
139. DÜŞÜRÜR	291
140. BOZULMUŞ	292
141. BU MİLLET	294

142. GÖTÜRDÜ	296
143. ÇAĞLAR OY	298
144. SÖYLEMEZ	299
145. ÜZÜLME	300
146. OLMADI.....	301
147. TÜRÂBÎ	303
148. ŞİİR GELMEDİ	305
149. RUHÂNÎ	306
150. REYHÂNÎ.....	307
151. NE GÜZEL	309
152. BİLEMEM.....	311
153. HALDEYİM	312
154. MEKTUP	314
155. HATIRLIYORUM.....	316
156. VAR GELİR GİDER.....	318
157. GİDER.....	319
158. DEMİŞLER	321
159. ŞAHİNER	322
160. BANA SOR	323
161. OLMAZ.....	324
D.ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER.....	325
162. BAYRAMLAR	325
163. ANAM VE ANALAR İÇİN.....	327
E. ATIŞMALAR.....	328
164. ÂŞIK REYHANİ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI (3)	328
165. ÂŞIK YUSUF YAYLACI VE OZAN DUMANLI ATIŞMASI	330
166. ÂŞIK MEKÂNSIZ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI	332
167. ÂŞIK MANSUR-YAYLACI ATIŞMASI.....	334
168. ÂŞIK REYHÂNÎ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI (1)	336
169. ÂŞIK REYHANİ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI (2)	338
170. ÂŞIK YUSUF POLATOĞLU YUSUF YAYLACI ATIŞMASI	340
171. BEN KÖYÜMDEN ÇIKAR MIYDIM?	342
172. ÂŞIK YUSUF YAYLACI VE OZAN İNCİ ATIŞMASI	344
173. VATAN MI GURBETTİR? GURBET Mİ VATAN?.....	346

SONUÇ.....	348
KAYNAKÇA.....	351
EKLER.....	357

GİRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. Hece Ölçüsü Dağılımı	41
Grafik 2. Durak Dağılımı	42
Grafik 3. Kafiye Düzeni Dağılımı	42
Grafik 4. Kafiye Örgüsü Dağılımı	43
Grafik 5. Ayak Düzeni Dağılımı	43
Grafik 6. Dörtlük Sayısı Dağılımı	44
Grafik 7. Nazım Biçimleri Dağılımı	44
Grafik 8. Nazım Türleri Dağılımı	45

GİRİŞ

ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE ÂŞIK EDEBİYATI'NIN TÜRK KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ

Türklerin tarih sahnesine çıktıkları ilk zamanlardan itibaren pek çok sosyal ve kültürel değişiklikler ve gelişmeler yaşadıklarını biliyoruz. Yeryüzünde en eski ve köklü tarihe sahip milletlerden biri olan Türkler, çağlar boyunca kendi inanç ve kültürlerinin yanı sıra münasebette bulundukları birçok kültürden de etkilenecek Kök Tanrı inancından Şamanizm'e; Budizm ve Maniheizm'den İslamiyet'e kadar çeşitli inanç ve dinleri yaşamışlardır. İslamiyet Öncesi Dönem'deki Türk ozanları her ne kadar "ozan, kam, baksı, şaman, oyun, akın" gibi değişik adlarla anılsalar ve her ne kadar değişik Türk boylarına mensup olsalar da bunların görevleri hep aynı ya da birbirine çok benzer görevlerdi. Değişik zaman ve mekânlarda bunlara verilen önem derecesi, kıyafetleri, kullandıkları müzik aleti (kopuz, kemani, def, davul vb.) ve yaptıkları işler değişebiliyorken; şölen, sığır ve yuğ gibi resmî ya da dinsel törenlerde "ruhani yöneticilik" gibi dinî ve sihirli görevleri yerine getirmek, hastaları iyileştirmek, kötü ruhların getirdiği fenalıkları engellemek, ölümlerin ruhlarını gökyüzüne ya da yer altına yollamak gibi işler ise, onların değişmez görevleri arasındaydı (Kıraç, 2013: 289-290). Şamanlar, toplumu yönlendiren, bilge kişiliğe sahiptir. Halk hekimliği (otacılık) yapan ve hastaları tedavi etmek için çeşitli yöntemleri uygulamışlardır.

Âşık edebiyatının kökenlerini en eski halk şairleri olan Kam /Şamanlara kadar götürmek mümkündür. Kam, şaman, baksı, oyun, akın ozan gibi adlar verilen gelenekli şiir temsilcileri, halk şairliği yanında, yüzyıllar boyunca toplumun değişen sosyal ihtiyaçlarına göre farklı işlevler de yüklenmişlerdir. Azerbaycan, Anadolu ve Rumeli sahasında ozanlıktan âşıklığa geçişte de toplumun değişen sosyal ihtiyaçları etkili olmuştur (Durbilmez, 2008: 15). Toplumun sosyokültürel ihtiyaçları doğrultusunda, âşıklık geleneği zamanla belirli değişimlere uğramıştır. Özellikle Azerbaycan ve Anadolu sahalarında bu geleneğin varlığını sürdürdüğü ve kültürel kimliğin bir parçası olarak yaşatılmaya devam ettiği görülmektedir.

Şamanların nitelikleriyle ilgili bilgi veren Mircea Eliade, şamanlığın alelade bir büyücülük olmadığını, şamanın herhangi bir büyücü ya da sihirbazdan, hatta herhangi bir otacı (medicine-man) yahut vecde gelmiş (esrimiş) kişiden farklı bir nitelikte olduğuna dikkat çekerek şamanın da aslında bir sihirbaz ve bir otacı olduğunu, onun da hastaları iyileştirdiğini, ancak onun bunlardan başka bir ruhgüder (psychopompe) olduğunu; ayrıca rahip, mistik ve “ozan” da olabileceğini söyler. Eliade, şamanlığın bir esrime tekniği olduğunu, genellikle birtakım başka sihir ve din biçimleriyle bir arada bulunduğunu belirtir. Sihir ve sihirbazlara dünyanın hemen her yerinde rastlanılabileceği, fakat şamanlığın ateşe egemen olma, sihirli uçuş gibi özel bir sihirsiz uzmanlık durumu gösterdiğini söyleyen Eliade, şamanın öteki nitelikleri arasında birde sihirbazlık olsa bile her sihirbazın şaman olarak nitelendirilemeyeceğine dikkat çekmektedir. Eliade, şamanlık mesleğinin kutsal bir aktarımı olduğunu ve babadan oğula geçtiğini, kimi zaman da şaman olmanın kendiliğinden bir “iç çağrısı” ya da “seçilme” yoluyla gerçekleştiğini, bazen de kendi isteğiyle şaman olunduğunu belirtmektedir. Fakat şamanlığı miras yoluyla yahut Tanrı’nın veya Tanrıların ya da ruhların çağrısına uyarak kazananların diğer yollarla şaman olanlardan daha üstün tutulduğunu belirten Eliade, bir kişinin şaman olabilmesi için; 1. Esrime düzeyinde (Rüyalar, kendinden geçme vb.), 2. Gelenekler düzeyinde (Şamanlık teknikleri, ruhların adları ve işlevleri klanın mitolojisi ve soy ağacı, gizli dil vb.) olmak üzere iki yönlü bir eğitimden geçmesinin zorunlu olduğunu ifade eder. Eliade, şaman adaylarının bir usta-çırak ilişkisi içinde bu eğitimi aldıklarını da belirtmektedir (Eliade, 1999: 31) Şamanların toplum tarafından iyileştirici yönünün olması ve ruhlar ile bağlantıya geçmesi önemli bir yöndür. Bu bakımdan babadan oğula geçmesi ve usta-çırak ilişkisi içerisinde varlığını koruduğu görülmüştür.

Müslüman olan kamların da dinî-sihri görevlerine yeni İslamî renkler katarak devam ettiklerini belirten İnan, onların yeni hayat şartlarına ve yeni dinin gereklerine uyma zorunluluğunun anlayarak şeytanları kaçırmak için muska yazmaya; eski şaman dualarına peygamberin, meleklerin, evliya ve şeyhlerin adlarını sokmaya başladıklarını; hatta Doğu Türkistan Müslüman kamlarının kendi mesleklerinin piri olarak Hazreti Fâtıma’yı gösterdiklerini bildirmektedir (İnan, 2000: 72-73). İslâm Tasavvufunda “el alma” esasının yanında, âşıklık geleneği içindeki “usta-çırak” bağlantısını da hatırlatmaktadır: “şaman namzedi mesleğe girmeye karar verirse

ihthiyar ve tecrübeli bir kamın terbiyesine verilir. İhtiyar şaman ona ruhların adlarını, okunacak duaları, silsilesindeki büyük kamların ve tanrıların şecerelerini, ayin ve törenlere ait kaideleri öğretir. Sonra genç kamın bütün yakınları toplanıp kam bakışı toy denilen ayini yaparlar. Bu ayin ihtiyar şamanın nezareti altında genç şaman tarafından yapılır.” (İnan, 2000: 76). İnan, kamların gerek erkek gerekse kadın olsunlar, mensup oldukları boy, oymak ve köyün birer üyesi olarak yaşadıklarını; onların başka insanlardan üstünlüğünün ancak ayin sırasında ilahi âleme karıştıkları ekstaz hâline geldikleri anlarda olduğunu, ekstaz hâli geçtikten sonra diğer kişilerden farksız olduklarını belirtir. Kendisinin Tanrı tarafından kam olarak tayin edildiğine ve ruhların kendisinin hizmetinde olduğuna inan kamın hayâli geniş mistik, yaradılıştan zeki, tabiattaki bazı sırlara vakıf bir insan olduğunu belirten İnan; kam (Şaman) olacak kişinin küçüklüğünden beri çok düşünceli olageldiğini, zaman zaman can sıkıntısı yaşayan biri olduğunu, onun doğuştan şair olup doğaçlama şiirler ve ilahiler söylediğini ifade etmektedir (İnan, 2000: 79).

Abdülkadir İnan’ın verdiği bu bilgilerden de “doğaçlama şiir söyleme” becerisinin, âşıklık geleneği içinde çok eski zamanlara dayandığını söylemek mümkündür (Türkan, 2016: 16). Âşıklık geleneği içerisinde doğaçlama şiir söyleme yeteneğinin Allah tarafından verilen bir yetenek (vehbi) olduğu düşünülür. Sözlü kültür geleneği içerisinde şekillenen bu edebiyat, saz eşliğinde ve sözlü olarak icra edilen performans temelli bir yapıya sahiptir. Âşık edebiyatı Türk kültürü geleneğinde sazlı-sazsız ve irticalen (doğaçlama) söylemiştir.

Âşıklar, ancak halkın bu geleneksel kültürünü işleyip yaşatabildikleri oranda görevlerini yerine getirebilmiş sayılmaktadırlar. Bu gelenekte yalnızca biçimsel olarak halk şiiri kurallarına uygun şiir oluşturmak ya da sadece usta âşıkların eserlerini (usta malı) kullanarak onları icra etmek, saz ve ses sanatçılığı yapmak suretiyle âşıklık sıfatı kazanmak söz konusu değildir. Âşıkların her şeyden önce mensup oldukları kültürün en azından kendi yöresel özellikleri inceliklerini çok iyi bilmesi, bu kültürü sosyal çevresiyle birlikte kendi özünde yaşaması ve bu yöresel kültürün yanı sıra millî kültüre de elden geldiğince vakıf olması gerekmektedir (Kıraç, 2013: 302). Âşıklar, ait oldukları yörenin ve coğrafyanın kültürel birikimini şiirlerine yansıtarak bölgesel ağız, gelenek, örf-âdetleri sanatlarının bir parçası hâline getirmektedirler. Bu bağlamda yöresel kültürün ve geleneklerin yaşatılması âşık edebiyatında önemli bir işlev olarak değerlendirilmektedir. “Bu durum da bizim hem

Türk âşıklık geleneği içinde badeli Hak âşıklarının diğer âşıklara göre daha üstün tutulduğu gerçeği ve hem de usta çırac ilişkisiyle benzerlik kurmasını sağlamaktadır” (Türkan, 2016: 13-14). Âşıklık geleneği usta-çırak ilişkisi içerisinde sürdürülmektedir. Âşığın geleneği tüm yönleriyle ustasından öğrenmesi hem sanatının gelişimini hem kültürel sürekliliğin devamını sağlamaktadır.

Abdülkadir İnan, “şaman” ya da “kam”ı; “Şaman dininin ayin ve törenlerini yapan, ruhlarla fani insanlar arasında aracılık eden adama umumiyetle Türk kavimlerinde kam denir” şeklinde tanımlamaktadır. İnan, Kaşgarlı Mahmud’un eserindeki (Dîvânü Lugati’t – Türk, 157) bilgilere dayanarak kamların Müslüman Türkler arasında bile unutulmadığını ifade etmektedir. İnan, yine XI. yüzyılda iş gören tabiplerle kamlar arasında rekabetin başladığını belirtmektedir (İnan, 2000: 72).

Âşık edebiyatı, Türk dünyasının çeşitli coğrafyalarında geleneğin izlerini taşıyan ortak bir kültürel miras olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle âşık edebiyatının gelişim süreci incelendiğinde, farklı bölgelerde benzer yapı ve özelliklerin varlığı dikkat çekmektedir.

Eski Türk kültür hayatında da ilk şairler, dinsel törenleri yöneten ve uygulayan büyücü şairlerdir. Yakut Türklerinin “*oyun*”, Altay Türklerinin “*kam*”, Tunguz Türklerinin “*şaman*”, Moğolların “*bo*” ya da “*bugue*”; Kırgız Türklerinin “*baksı*”, “*bakşı*” ya da “*bahşi*”; Oğuz Türklerinin de “*ozan*” diye adlandırdıkları bu büyücü şairlerin sihirbazlık, müzisyenlik, dansçılık, hekimlik gibi birçok görevi vardı. Bunlar, dinsel törenleri yönetir, uygular; ruhsal güçlerle ya da Tanrı’yla iletişim kurar, insanların geleceği hakkında bilgi verir, hastaları iyileştirir, ölenlerin ruhlarına yön verir; hükümdarların alacakları kararlarda bile önemli rol oynarlardı (Türkan, 2016: 15). Şamanlar ayin esnasında ruhlarla iletişim kurabilen, doğaüstü güçlere sahip olduğuna inanılan ve kehanette bulunabilen bir figür olarak bilinmektedir.

Köprülü, eski Türk toplumunda bu insanların (ozan, kam, baksı) halk arasında önemli bir saygınlığının olduğunu; semadaki mabutlara kurban sunmak, ölünün ruhunu yerin dibine ya da semaya göndermek; fenalıklar, hastalık ve ölümler gibi kötü ruhlar tarafından gelen işleri önlemek; hasta iyileştirmek, ölen bazı önemli kişilerin hatıralarını yaşatmak gibi görevleri de yerine getirdiğini belirtmektedir. Köprülü, bu işler için yapılan ayinlerin (kut tören) bugün bir kısmının unutulduğunu,

bir kısmının şekil değiştirdiğini ve bir kısmının da hala Kırgız, Altay ve Kazak Türklerinde yaşatıldığını ifade etmektedir. şaman ya da baksının bu ayinlerde transa geçerek şiirler okuduğunu bildiren Köprölü, bu şiirlerin şaman tarafından bir müzik aleti eşliğinde terennüm edildiği ve sihirli bir mahiyeti olduğuna inanılan bu güftelerin Türk şiirinin en eski biçimlerini oluşturduğunu belirtmektedir (1989: 58). şamanlar müzik aleti olarak (kopuz) vb. müzik aletleri kullanmışlardır. Âşıklık geleneğinde yer alan müzik aletiyle şiir söyleme benzerliği günümüze kadar ulaşmıştır.

Sözlü gelenek ürünleri, dinî ve toplumsal amaçlı toplantılarda yer alırdı. Bozkır kökenli topluluklarda sevinç de acı da toplu tören ve yeme içme toplantılarıyla kutlanır, paylaşılırdı. şölen, totemin yılda bir kurban edildiği dinî içerikli bir toplantıydı. Sığır töreni, boyun bütün erkeklerinin katıldığı sürgün avı sonrasında yapılırdı. Yuğ sevilen sayılan bir kimsenin ölümü üzerine yapılan cenaze töreniydi. Bu tür toplantıları, “kam”, “baksı”, “ozan”, “şaman” vb. adı verilen yarı kutsal kişiler yönetir, kopuz eşliğinde törenin içeriğine uygun şiirler söylenirdi. Bunların yarı kutsal kişiler olarak tanınmasında hekimlik ve bilicilik yapmalarının da önemli rolü vardır. İslamiyet Öncesi halk edebiyatında yabancı etkiler çok azdır. Dil, konuşma dilidir. Bu eserler belli bir sanatçının ürünü olsa da katmalarla anonimleşmiştir. şiir müzikten ayrılmamıştır, ezgi eşliğinde söylenir. Yazıya geçirilememiş veya yazılı kaynakları ele geçirilememiş bu ürünler, komşu kültürlerin yazılı metinlerinden derlenmeye çalışılmaktadır. Bugün elimizdeki en eski kaynaklar 7. yüzyıl sonlarına aittir (Artun, 2011: 18). Sözlü kültürde yer alan törenlerde birtakım dinî unsurlar da bulunmaktadır.

Eski Türklerin şölen (seylan), sığır (av) ve yuğ (yas) merasimlerinde kamların (ozan, baksı, şaman) şiirlerini “*kopuz*” adı verilen bir müzik aletiyle icra ettiklerini biliyoruz. M. Fuad Köprölü, en eski Türk “*bahşi-ozan*”larının sagular, destanlar okurken ya da ayin yaparken kullandıkları en eski müzik aletinin “kopuz” olduğunu belirtmektedir (Köprölü, 2003: 96-98). Köprölü, Türk şiirinin ilk şekilleri olarak da “*koşuk*” ve “*sagu*”ları göstermektedir (Köprölü, 2003: 103). Dîvânü Lugâtî’t-Türk’teki manzumeler hakkında da bilgiler veren Köprölü, henüz İslamiyet’ten önceki Türkler arasında güçlü bir şekilde yaşayan ve yalnızca eski geleneksel hayatı değil, günlük hayatı da dile getirdiği için yabancı dinlerin ve onlara ait “dini edebiyat” verimlerinin yanında bütün gücüyle canlı kalan “halk edebiyatı”nın

Müslüman Türkler arasında da önemini kaybetmediğini belirtmektedir (Köprülü, 2003: 182). Fuat Köprülü, İslamiyet öncesi Türk edebiyatını tanıtırken genel süre avlarından ve şölenlerden sonra ozanların kahramanlık konulu destanlar okuduğunu, incelemelerinde yazarak Türk edebiyatının, Türk kültürü içindeki sürekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca ozanların orduda çeşitli sosyal ve kültürel etkinliklerde bulunmak gibi işlevlerinin olduğunu öğreniyoruz. Dini-tasavvufi halk edebiyatının oluşumundan sonra da tekkelerle bağı bulunan ordu âşıklarının, ozanların görevlerini üstlendiklerini biliyoruz (Artun, 2011: 25). Şamanlar törenler esnasında kahramanlık konularıyla ilgili destanlar okumalarında bulunmuşlardır. Ozanların ordu içerisinde sosyokültürel faaliyetlerde bulunması, toplum tarafından bilge yönünün olması, onların dinî lider olarak görülmesine ortam hazırlamıştır.

Âşıklar hakkında yeterli kaynak yoktur. Şeriye sicillerinde çok kısa da olsa âşıklar hakkında bilgilere rastlanır. Ayrıca seyahatnamelerde de âşık adlarına rastlanır. Bektaşî tekkelerinde tutulan defterler ve cönkler, düzenli değilseler de kaynaktır. Bu alanda önemli kaynaklar olarak şairnameleri gösterebiliriz: “Şairnameler, âşıklar tarafından genellikle on bir hece ile yazılan/söylenen, çağdaşı yahut kendilerinden önce yaşamış olan âşıkların mahlaslarına ve onları niteleyen birtakım niteliklerine yer verilen şiirlerdir (Artun, 2011: 25). Âşıklarla ilgili şeriye sicilleri, seyahatnâmeler, cönkler, Bektaşî tekkelerinde tutulan defterler birer kaynak olarak ele alınmıştır.

Âşık edebiyatı, ozan-baksı edebiyatı geleneğinin İslamiyet’ten sonra tasavvufi düşünce ve Osmanlı yaşama biçimi ve kabulleriyle birleşmesinden doğmuştur. Önceleri dinî-tasavvufi halk edebiyatı olarak gelişen millî Türk edebiyatı 15. yüzyılın sonlarından sonra sosyal ve siyasi nedenlerden dolayı yeni bir oluşum içine girerek âşık edebiyatı olarak şekillenmeye başlamıştır. Bunda üç süreç etken olmuştur. Bunlar: kutsallıktan arınma, kültürel farklılaşma ve halkın yeni coğrafyada yerleşik düzenle bireyselleşmesidir. 15. yüzyılın ilk yarısında Hurufilik, Bektaşî tekkelerine, oradan da yeniçeri ocaklarına girince, din dışı öğeler, zahiri bir tasavvuf rengi altında daha serbest bir görüşle âşık şiirine girdi. Birçok âşık tarzı edebiyat alanında çalışan araştırmacı, âşık tarzı şiir geleneğinin Bektaşî düşünce ve eğilimlerinin izleri gözlenir. Âşıklar, Bektaşilik dışı tarikatlara mensup olsalar da âşık edebiyatında Bektaşî edebiyatının ruh ve edası gözlenir (Artun, 2011: 29). Âşık edebiyatının İslamiyet’ten sonraki sürecinde tasavvufi yön de görülmektedir.

Bilinen en eski Türk ozanlarıyla ilgili olarak Hikmet Dizdaroğlu: Yakın zamanlara dek, İslamlıktan önceki Türk şairlerinden sadece Çuçu'nun adını biliyorduk. Turfan kazılarında ele geçirilen Mani metinlerinde, sekiz Türk şairinin daha adlarını öğrenmiş bulunuyoruz: Aprınçur Tigin, Kül Tarkan, Sungku Seli Tutung, Ki Kİ, Pratyaya-Şiri, Asıg Tutung, Çısurya Tutung, Kalım Keyşi” bilgisini vererek Köprülü'nün,” Türkler arasında Çuçu'dan başka tanınmış şairlerin de var olabileceği” tezini doğrulamaktadır (Türkan, 2016: 179). İslamiyet öncesi Türk kültürü içerisinde yer alan ilk ozanlarımızdan Çuçu, Aprınçur Tigin gibi şairler vardır.

Âşıklık geleneği ve edebiyat sahası içerisinde Dede Korkut hikâyelerinin anlatıcısı da olan Korkut Ata, ozan olarak bilinmektedir. Korkut Ata, hikâyelerini kopuz eşliğinde terennüm ettiği için âşıklık geleneğinde ozan olarak kabul edilmiştir. Gelecekte haber veren, bilge tipi, hastalıklara şifa bulan kişidir. Korkut Ata halka mal olmuş bir şahsiyettir.

Âşıklık geleneğini değerlendiren M. Öcal Oğuz, kahramanlık destanları söyleyen “ozan”ın yerini, kendini ilahi ve beşerî aşka adanmış ve kahramanlığın yerine “barışık olma”yı ön plana çıkarmış “âşık”a bıraktığını söylemektedir. Oğuz, âşığın yaklaşık olarak beş yüz yıllık bir olgunlaşma döneminden sonra zirveye ulaşan Türk- İslam medeniyetinin sanatkarı olarak 20.yüzyıl'a kadar edebiyatımızın büyük ölçüde temsilciliğini yapmış olduğunu belirtmektedir. Oğuz, “âşık” için; “... âşık teriminin saz çalan, usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen, belli bir mesleki zümreyi meydana getiren, irticali olan, atışma yapabilen ve bade içtiğini söyleyen veya en azından bunların büyük çoğunluğunu bünyelerinde toplayan şairleri içine alması bakımından gerektiğini söyleyebiliriz.” demektedir (Oğuz, 1994: 21). Türk kültürünün geleneklerini şiirlerin içerisinde yaşatan ozanlarımız, bir yandan da halk hikâyeleri anlatma özelliğine sahiptir.

Çeşitli kuruluşlarca düzenlenen şenlik, bayram, festival, yarışma gibi organizasyonlara “âşık” ünvanıyla katılan, ancak âşıklığın yukarıda belirtilen özelliklerine sahip olmayan şairlerin varlığı göz önüne alınarak “ halk şairi” teriminin “âşık”tan farklı bir şair tipinin adı olması gerektiği konusunda görüş belirttiklerini söylemektedir (Oğuz, 1994: 22). Günümüzde halk şairi tarzında eser veren icrada bulunan şairleri iki gruba ayıran Oğuz, birinci grubu “Hak aşığı”,

“badeli âşık”, “ “meydan âşığı”, “saz şairi”, “çöğür şairi” gibi anılan “âşık; ikinci grubu ise “kalem şairi” ve “halk şairi” olarak adlandırılan ve saz çalmayan şairler şeklinde değerlendirilmektedir (Oğuz, 1994: 24). Bununla birlikte Oğuz; halk edebiyatının manzum eserlerini yaratan şairlerin irticali şiirler söyleyip söylememesi, saz çalıp çalmaması, bade içip içmemesi, aşiret veya köy çevresinde yetişip yetişmemesi, medresede tahsil görüp görmemesi gibi özellikleri bakımından alt gruplar halinde ayrı ayrı değerlendirileceğini de göz önünde tutarak ve saz şiirini yaratana “saz şairi”, tekke şiirini yaratana “tekke şairi”, divan şiirini yaratana “divan şairi” denilmesindeki doğallıktan hareketle halk şiirini yaratanlara da halk şairi denilmesi; aynı kültür tabanına, aynı zevk ve duyuşa yaslanan “âşık”, “saz şairi”, “tekke şairi”, “kalem şairi” diye adlar alan bu şairlerin ortak özelliklerinin görülmesini ve değerlendirilmesini sağlayacaktır.” görüşünü de dile getirmektedir (Oğuz, 1994: 29). Âşıklık geleneği içerisinde yer alan âşık şenlikleri ve bayramları yapılmaktadır. Halk ozanları, yetiştikleri muhit içerisinde geleneği sürdürmekte etkili olmuştur. Âşıklar şiirlerine ve yetiştiği kültüre göre gruplandırılmıştır.

Âşık Yusuf Yaylacı bir halk ozanıdır. Ondan edindiğimiz bilgilerden hareketle kendisi badeli âşık değildir. Âşıklık geleneğinden etkilendiği kişiler; Âşık Reyhanî, Âşık Sümmânî, Âşık Yusuf Polatoğlu’dur. Bu bakımdan Âşık Yusuf Yaylacı, âşıklık geleneğinde yetişen bir kişi olup, bu geleneği sürdüren temsilcilerden biridir.

2. Doğu Anadolu Âşıklık Geleneği

Âşık tarzı şiir geleneği eski ve köklü bir geçmişe sahiptir. Zaman içerisinde bu sanat dairesi çerçevesinde bazı unsurlar kalıplaşmış, geleneğe dönüşmüştür. Bu yüzden ki bu sanata “âşıklık geleneği” denilmiştir. Bu geleneğin içerisinde en önemli unsurlardan biri de âşık fasıllarıdır. Âşık fasılları sazlı-sözlü toplantıların temelini oluşturmaktadır. Âşık fasıllarının kendine has bir icra geleneği, töresi vardır (Bars, 2018: 20). Âşık fasıllarında hem sazlı hem de sözlü geleneğe dayalı bir anlatım biçimi bulunmaktadır. Özellikle Doğu Anadolu Bölgesi’nde, âşıkların bir araya gelerek sanatlarını icra ettikleri kahvehane, ev ve benzeri mekânlar, bu geleneğin yaşatılmasında önemli rol oynamaktadır.

Âşık şiiri, bir eğitimi gerektirir. Saz şairi olmak isteyen, tıpkı bir zanaata girer gibi usta bir âşığın yanına girer. Ustanın bir zaman sazını taşıyarak zanaata

yakışır olmanın çilesini çeker. Geleneğin dil ve tel hünerlerini öğrenir. Parmakları saza, dile söze yatana, şiir vergisi içinde uyanana kadar, ustasının malını alıp satar. Bu eğitim ona, bir yandan şiir yapısının ustalıklarını, inceliklerini, bir yandan da biteviyeli ini ve kalıplaşmışlı ını aktarır. Bu eğitimidir ki,  şık şiirine hem çevreden değişik nakışlar vurmuş hem de katı biçimler, duygu ve düşünceler halinde kolay değişmeyen bir gelenek kurmuştur. Bu gelenek, Türk toplumunda büyük yapı de işmelerinin belirdiği 20.yüzyılın ortalarına kadar, büyük sarsıntılar geçirmeden sürüp gelir (Başgöz, 1986: 252). Doğu Anadolu  şıklık geleneği içerisinde usta-çırak ilişkisi bulunmaktadır. Bu durumda çırak geliştiğinde ustanın m sadesiyle  şıklı a başlar.

Âşıklık geleneğinin Anadolu'da en güçlü biçimde korunduğu, önemli âşıkların yetiştiği illerin başında Erzurum gelmektedir. Erzurum coğrafi konumu, tarihî-kültürel zenginliği, g   yollarının üzerinde bulunması gibi nedenlerle sosyal değişimlerin yoğun olarak yaşand i yörelerden biridir. Bu değişimlere rağmen ülkemizde  şıklık geleneğinin Erzurum'da canlı biçimde devam ettiği görülmektedir. Erzurum  şık tarzı şiir geleneğinin yanı sıra 16. yüzyılda teşekkül eden halk hikâyelerinin de önemli merkezlerinden biridir. Âşık Garip, Kerem ile Aslı, Ercişli Emrah ile Selvi Han gibi halk hikâyelerinde olay kahramanlarının yolu bir şekilde Erzurum'dan geçer. Köy kaynaklı olarak ortaya çıkan Erzurum  şıklık geleneği, sürekli şehirle bağlantısı bulunan âşıklar tarafından şehre taşınmış; her iki kültüre ait unsurları içinde toplamıştır. 20. Yüzyıla kadar belgeye dayalı belli bir  şık şahsiyetin görülmediği Erzurum'da, şehir merkezinden ziyade köy çevresine dayalı olarak, gelişme gösteren  şıklık geleneği içinde, mahall  seviyede kalmış, Erzurum sınırlarını aşacak g  te şöhrete ulaşamamış ve sözlü gelenek içinde dar bir çevrede yetişen gelenek temsilcilerinin olması kuvvetle muhtemeldir (Bars, 2018: 30)  şıklar köy ve kasaba çevresinde, halk hikâyeleri anlatmışlar ve türkülerini sazla icra etmişlerdir.

Doğu Anadolu bölgesinin en önemli şehirlerden biri ve Azerbaycan- ran-Suriye hattı üzerinde yer alan Erzurum coğrafi konumu itibariyle Kars, Artvin, Bayburt ile bu geleneksel sanatın oluşmaya başladığı merkezî bir yerleşim birimi durumundadır. Erzurum havalisi, 16. yüzyılda yazıya ge irilmış olan Dede Korkut Destanı'nda "Karuneli" ismiyle anılır ve bu isim, Bizans kaynaklarında şehre ismi olarak verilen "Karin" ile alakalıdır ( zarslan, 2001: 56). Erzurum'daki  şıklık

geleneği, yalnızca yerel unsurlarla sınırlı kalmamış, aynı zamanda çevre illerdeki âşıklık geleneklerinin de etkisiyle biçimlenmiştir.

Erzurum âşıklık geleneği, günümüzde sayıları 50'ye yaklaşan yaşayan âşıklarca; sözlü, yazılı ve elektronik kültür ortamlarında; Erzurum ve Erzurum dışında özellikle Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa gibi büyük şehirlerde canlı olarak devam ettirilmektedir. Bu geleneğin oluşma ve gelişmesinde Erzurum'da hangi sosyokültürel şartların etkili olduğu, geleneğin kaynağını belirlemek bakımından önemlidir. Erzurum ölçeğinde âşıklık geleneğini oluşturan sosyokültürel şartlar, şehirdeki geleneksel kurumlarla irtibatlıdır. Bu kurumlar, medreseler, tekkeler, hanlar, kahvehâneler, konaklar ve köy odalarıdır. Geleneğin oluşma ve gelişmesinde kültürel zemin olarak da düğün, güreş, panayır (déri) şenlik ve yarışma gibi kültürel faaliyetler sayılabilir (Özarlan, 2001: 70).

20. yüzyıl Doğu Anadolu âşık fasıllarında da destanların önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Doğu Anadolu âşık faslı düzeni hoşlama, hatırlatma, tekellüm bölümlerinden oluşur. Tekellüm bölümü ise deyişme, öğütleme, bağlama-muamma, sicilleme, yalanlama, taşlama, tüketmece, uğurlama kısımlarından oluşur. Doğu Anadolu âşık fasıllarında da destanların faslın sonuna doğru olan kısımlarda yer alması Kastamonu âşık fasıllarıyla dikkat çekici bir paralellik göstermektedir (Çobanoğlu, 2000: 202). Bugün âşıklık geleneğinin canlı olarak yaşadığı Doğu Anadolu, Güney Anadolu ve İç Anadolu bölgelerinde özellikle Erzurum ve Kars çevresinde yaşayan âşıklar arasında “karşılama”, “deyişme”, “atışma”, veya “karşıberi” gibi adlar alan sistemli deyişmeler en az iki âşığın dinleyici huzurunda veya herhangi bir yerde karşı karşıya gelerek, birbirlerini sazda sözde belli prensipler içinde denemeleri esasına dayanmaktadır. Erzurum ve Kars yöresinde çok kalabalık bir temsilci yetişmiş ve yetiştirmekte olan bu gelenek bugün Anadolu'nun diğer bölgelerinde yaşayan âşıkları ve âşık edebiyatını tesiri altına almıştır. 1.Hoşlama, merhabalaşma gibi deyimlerle anılan giriş bölümünde âşıklar dinleyicileri selâmlamak ve hoş geldiniz demek için çok kere “hoş geldini”. 2.Hatırlatma, canlandırma denilen bu bölümde âşıklar kendilerinden önce yaşamış ve sevilen âşıkların deyişlerini sıra ile söylerler. 3.Tekellüm, âşık fasıllarının en geniş ve en çok hüner isteyen bölümüdür (Günay, 1986: 47-50).

Erzurum’da tekkelerin âşıklara bakışı müsbet olup, onları müsamaha ile karşılama ve benimseme şeklinde kendini göstermiştir. Bugün âşıklık geleneği temsilcilerinin çoğunluğunun Erzurum’daki “ilk âşık” veya “âşıklığın piri” olarak Emre’yi kabul etmelerinde bu müsamahanın payı vardır. Gelenek içinde âşıkların tarikatlarla ilişkileri her zaman mevcut olmuştur. Erzurumlu Emrah Nakşibendîliği benimseyerek bu tarikatın halidiye koluna intisab etmiş (Köprülü, 2003: 9).

BİRİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN HAYATI VE ÂŞIKLIĞI

1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Hayatı Etrafında

1.1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Soyu

Âşık Yusuf Yaylacı'nın dedesi İbrahim Efendi, Orta Asya'dan Rize'ye gelmiştir. Rize'den Erzurum'un Ovacık nahiyesine bağlı Üç Kilise köyüne yerleşmiştir. Daha sonra Üç Kilise köyünden Erzurum'un Hınıs kazasında eski ismiyle Gürçayır (Kesperkom) köyüne yerleşmiştir. Yusuf Yaylacı'nın nenesinin ismi Sülbiye'dir.

1.2. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Babası

Âşık Yusuf Yaylacı'nın babası İbrahim Yaylacı'dır. Erzurum'un Hınıs kazasında 21.08.1945 tarihinde dünyaya gelmiştir. Babası Gürçayır köyünde öğrenim görerek okuryazarlık belgesi almıştır. Çiftçilik işleri ile meşgul olan babası İbrahim Yaylacı, 15.12.2003 tarihinde İstanbul'un Fatih ilçesinde vefat etmiştir.

1.3. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Annesi

Âşık Yusuf Yaylacı'nın annesi Alime Yaylacı'dır. Alime Hanım, 11.10.1934 tarihinde Erzurum'un Hınıs kazasının Gürçayır köyünde dünyaya gelmiştir. Ev hanımıdır. Âşık Yusuf Yaylacı, babasının vefatından sonra annesini yanına alarak Fransa'ya götürmüştür. Annesi, Fransa'nın Colmar şehrinde Corona virüse yakalanarak 29.12.2020 tarihinde vefat etmiştir.

1.4. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Doğumu

Erzurum'un Hınıs kazasına bağlı Gürçayır köyünde 1954 yılında dünyaya gelmiştir. 1981'e kadar babası İbrahim Yaylacı'yla birlikte çiftçilik yapmıştır. İstanbul'a gelerek 1981-1988 yılları arasında ticaretle uğraşmıştır. İstanbul'da fırın işletmiştir. Ekonomik sıkıntılardan dolayı 1989 yılında Fransa'nın Colmar şehrine yerleşip çalışmaya başlamıştır. Fransa'da bir Türk marketinde çalışmıştır. Sonrasında marketten ayrılıp bir süre boyunca peyzaj işiyle uğraşmıştır.

1.5. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Öğrenim Durumu

Âşık Yusuf Yaylacı, Erzurum'un Hınıs kazasının Gürçayır İlkokulundan mezun olmuştur. Eğitim gördüğü okul üç sene sürmüştür. İlkokul diplomasını açık öğretim imtihanına girip almıştır.

1.6. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Askerliği

Âşık Yusuf Yaylacı'nın askerliğini 1976-1977 yılları arasında acemi birliğini Ankara'nın Etimesgut ilçesinde tank birliğinde er olarak yapmıştır. Usta birliğini İstanbul Harbiye'de Mehteran bölümünde er olarak yapmıştır.

1.7. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Evliliği

Âşık Yusuf Yaylacı Erzurum'un Hınıs kazasında Gürçayır köyünde 21.11.1965 tarihinde aynı soya bağlı olarak görücü usulüyle Sare Yaylacı'yla evlenmiştir. Misafirperver bir karaktere sahip olan hayat arkadaşı Sare Hanım, evde düzenlenen birçok âşık programında gelen konukları ve âşıkları karşılayıp misafir etmiştir. Yusuf Yaylacı, eşi Sare Yaylacı'ya "*Ozanların Anası*" adını vermiştir.

1.8. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Çocukları

Âşık Yusuf Yaylacı'nın üç kızı, iki oğlu vardır. Kızları Hamide, Gülcan, Yasemin; oğulları Mehmet ve Servet'tir.

1.9. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Yaptığı Meslekler

Âşık Yusuf Yaylacı Erzurum'da 1981 yılına kadar çiftçilik mesleği yapmıştır. İstanbul'da 1982-1988 yılları arasında ticaretle uğraşmıştır. İstanbul'da bir müddet fırın işletmiştir. İlgili yıllarda yaşadığı ekonomik sıkıntılar nedeniyle 1989 yılında Fransa'ya göç etmiştir. Fransa'da inşaat ve market işlerinde çalışmıştır. Fransa'da peyzaj mesleğini de icra etmiştir.

2. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Âşıklığı Etrafında

2.1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Âşıklığa Başlaması

Âşık Yusuf Yaylacı, 8 yaşlarında Âşık Sümmanî'nin şiir kitabını okur ve bu şiirlerden çok etkilenir. Bilhassa çocukluk yıllarında takribi 12 yaşlarında Erzurum'da yerel radyolardan Âşık Sümmanî, Âşık Reyhani, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Ali Ekber Çiçek, Turan Engin gibi Türk halk ozanlarını dinleme fırsatı bulur. Böylelikle kendini geliştirmeye başlar. Onun tam olarak bir ustası olmamakla beraber söz konusu kişilerden etkilendiği aşikârdır. Henüz 16

yaşındayken saza karşı ilgi duymuş ve Erzurum çarşısına gidip kendisine bir saz almıştır. Aldığı bu sazı, başlarda aile ve çevre tepkisinden çekindiği için köy okulunda saklamıştır. Yaylacı, bu bağlamda annesiyle yaşadığı bir anısından bahseder. Bir sabah annesi tandır ekmeği yapmak için uyanmıştır. Hamuru yoğurup tandırdaki ateşi harlamıştır. Odasında, anne ve babasından gizli saz çalarken, annesi sazı elinde görünce derhal sazı alarak tandıra atar. Bunun üzerine Âşık Yusuf Yaylacı tandırın karşına geçip ağlar. Annesine; “*Ana sen benim sazımı neden yaktın? Sazımı tandıra attın. Sazım sana ne yaptı?*” diye sitem eder.

Âşık Yusuf Yaylacı, genç yaşlardan itibaren saza ve söze karşı derin bir ilgi duymuştur. Şiirlerini öncelikle dörtlükler hâlinde kaleme almakta, ardından bu metinlere uygun ezgileri saz eşliğinde oluşturmaktadır. Bu yaratım süreci, âşığın hem edebî hem de müzikal yönünü bir arada yansıtmaktadır. Erzurum âşıklık geleneğinden yoğun bir biçimde etkilenmiştir. Âşık Yaylacı, Erzurum âşıklık geleneğinde kahvehaneleri bir okul olarak görmüştür. Sazı eline ilk aldığı zamanlarda Âşık Reyhanî’den türkülerini söylemiştir. 1970 yılında Erzurum kahvehanesinde Âşık Reyhanî’yi görmek için Hınıs’tan Gölbaşı’na gelip tanışmış kahvehanede türkü söylemek istese de Âşık Reyhanî buna izin vermemiştir. Âşık Yusuf Yaylacı’ya dönerek “Hınıs’tan ozan çıkmaz” demiştir. Daha sonra bu söz üzerine Yusuf Yaylacı kendi azmiyle saz çalıp, türkü söyleyip, kendi yazdığı şiirleri sazla icra etmeye başlar. Erzurum kahvehanesinde Âşık Sümmanî’nin torunu olan Nusret Torunî ile tanışmıştır. Âşık Yusuf Yaylacı, Erzurum kahvehanesindeki birçok programa katılıma fırsatı bulmuştur. Bu programlarda tanıştığı Âşık Mevlüt İhsanî ve Nuri Çırağı ile dostluk kurmuştur.

Âşık Yusuf Yaylacı, İstanbul’da yaşadığı (1981-1988) yıllarda Âşık Yusuf Polatoğlu (arkadaşı), Âşık Murat Çobanoğlu (arkadaşı), Âşık Şeref Taşlıova (arkadaşı) ile birlikte Gülhane’de âşıklar bayramına katılmışlardır. Âşık Yaylacı, doğaçlama (*irticalen*) şiir söyleme yeteneğine sahiptir. Âşık Mansur Alyansoğlu, Âşık Reyhanî, Âşık Yusuf Polatoğlu, Âşık Yakup Temelî, Âşık Mustafa Aydın ile Âşık Erol Şahiner ile doğaçlama atışmaları vardır. Türkiye’de ve yurt dışının çok farklı noktalarında geleneğini icra etme fırsatı bulmuştur. Sakarya’daki evinin salonunda “*Anadolu Ozanlar, Şairler ve Dostlar Meclisi*” adıyla hafta içi cuma ve hafta sonları âşık programları düzenlemiştir. Âşık Yaylacı’nın ustası olmamakla birlikte çırak da yetiştirmemiştir. Sazı tam olarak kendi çabalarıyla öğrenmiştir. Türk

halk şiirinden ve Erzurum âşıklık geleneğinden ilham alarak yaşadığı hadiselerden hareketle başta gurbet, aşk, ayrılık olmak üzere çok farklı konularda şiirler yazmıştır.

Sazı ve sözüyle sevilen Âşık Yusuf Yaylacı, yaşadığı memleket hasretinin bir yansıması olarak gurbet, hasret, aşk, sevgi, millî konular, dinî ve güncel konuları ele alıp yazmıştır. Gurbet şiirleriyle tanınan biri olarak görülse de taşlama türünde şiirler de yazmıştır. Âşık Yusuf Yaylacı, Ankara’da faaliyet gösteren Dünya Âşıklar ve Şairler Derneğinin Fransa temsilcisi ve Kültür Bakanlığının halk sanatçısıdır.

Almanya’nın Gelsenkirchen şehrinde bulunan Âşık Yusuf Polatoğlu’yla saz çalıp türkü söylemiştir. Fransa’da iken Şeref Taşlıova’yla şiir diliyle mektuplaşmışlardır. Âşık Şeref Taşlıova’yla yakın bir dostluğu bulunmaktadır. Fransa’nın Colmar şehrinde kendi imkânlarıyla çeşitli âşık programları yapmıştır. Söz konusu programlarda Âşık Yaylacı, aktif olarak sosyal medya kanallarını (Facebook, Instagram) kullanarak birçok kişiye ulaşmıştır. Hâlihazırda Fransa’da bulunduğu zamanlar ayda iki defa âşıklık programlarını yapmaya devam etmektedir. Adını verdiği “*Anadolu ve Ozanlar, Şairler ve Dostlar Meclisi*” adlı programda moderatörlük yapmıştır. Avrupa bölgesinde bulunan âşık arkadaşlarıyla birlikte turnelere (Almanya, Hollanda, İsviçre, Fransa, Belçika) gidip Türk derneklerinde ve Türk kahvehanelerinde âşık programlarına katılmıştır. Bilhassa yurt dışında irtibatta olduğu âşıklar arasında Alparslan Albayrak (saz ustası-Fransa/Colmar), Âşık Bekir Çınar (Fransa/Colmar), Âşık Emircan (Avusturya), Âşık Emre Güneş (Fransa) vardır.

Âşık Yusuf Yaylacı, sazı sözü seven ve bu sanatın kendisini daima canlı ve mutlu hissettirdiğini ifade etmiştir. Sosyal medya içerisinde youtube, Instagram gibi uygulamalar üzerinden ara ara canlı yayınlar yapmaktadır.

2.2. Âşık Yusuf Yaylacı’nın Kullandığı Mahlaslar

Âşık, soyadı olan “Yaylacı” mahlasını kullanmıştır. Atalarının göçebe ve yaylalarda yaşaması sebebiyle bu soyadını alan âşık, şiirlerinde mahlas olarak “Yaylacı” tapşırmasını kullanmıştır.

2.3. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Etkilendiği Âşıklar

Âşık Yaylacı, Reyhanî başta olmak üzere Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Nusret Torunî ve Almanya'nın Gelsenkirchen şehrinde yaşayan Âşık Yusuf Polatoğlu'ndan etkilendiğini ifade etmiştir.

2.4. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Katıldığı Programlar ve Aldığı Ödüller

Âşık Yusuf Yaylacı'nın katıldığı programlar ve aldığı ödüller kronolojik sıra gözetilerek aşağıda listelenmiştir:

1. Sivas'ta 3-4-5.08.2023 tarihinde düzenlenen “*Geleneksel Âşıklar Bayramı ve Âşık Veysel'i Anma Programı*”na katılmıştır.

2. Sakarya'da bulunan Çankırılılar Yaran Kültür Derneği adına takdir plaketi ve teşekkür belgesini 10.06.2021 tarihinde düzenlenen âşık programında almıştır.

3. Sincan Belediyesi'nin “Türk Dünyası Geleneksel Âşıklar Şöleni” programının 14.07.2021 tarihinde “*Teşekkür Plaketi*” almıştır.

4. Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa'nın *Strasbourg* şehrinde Türkiye konsolosluğunun düzenlediği “*Çanakkale 18 Mart Anma programına*” katkılarından dolayı 18.03.2020 tarihinde “*Teşekkür Plaketi*” almıştır.

5. Bursa, Yıldırım Belediyesi “4.Uluslararası Türkiye Âşıklar ve Şairler Şölenine” katılımından dolayı 25.08.2014 yılında “*Onur Belgesi*” almıştır.

6. Yaylacı, Kanal Avrupa'nın düzenlediği “*Anadolu Diyarı*” programına desteği için 07.09.2014 tarihinde “*Onur Madalyası*” almıştır.

7. Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa'da gurbet yıllarında Almanya'nın Köln şehrine bulunan “*Erzurumlular El Ele Gurbetçi Gecesi*”nde düzenlenen Âşık programından maddi ve manevi katkıları için 22.05.2011 tarihinde “*Teşekkür Plaketi*” almıştır.

8. Kars Belediye başkanlığının düzenlediği “*Türkiye Murat Çobanoğlu 4.Uluslararası Âşıklar Yarışmasına*” katılarak, “*Âşıkların Piri ve Dede Korkut Onur Ödülünü*” 05.05.2008 tarihinde almıştır.

9. Yaylacı, daha sonra Manisa Belediyesinin düzenlemiş olduğu “04-05.09.2008 yılında ramazan etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen “*Âşıklar Şöleni*”ne katıldığı için “*Teşekkür Plaketi*” almıştır.

10. Bursa Uluslararası Âşıklar Bayramı 2008 yılında katılmıştır.

11. Bursa'da bulunan Yıldırım Belediyesinin hazırlamış olduğu *1.Âşık Reyhani'yi Anma* programına katkıları için 21.08.2007 tarihinde teşekkür belgesi almıştır.

12. Âşıklar Kültür ve Dayanışma Derneğinin Erzurum'da düzenlenen "*Geçmiş Âşıklarımızı Anma*" adlı programda 09.08.2002 tarihinde teşekkür belgesi almıştır.

13. Âşık Yusuf Yaylacı, katıldığı tv programları şunlardır; *Türk Tv (2021)*, *Hilal Tv (2008)*, *Tv 264(2008)*, "*Anadolu Diyarı*" (2008), *Dernek Tv (2007)*, *Karadeniz Tv (2006)*, *Yıldız Tv (2005)*, *Vizyon Tv (2005)*, *Ekin Tv(2004)* "*Gurbetten Silaya*" (2002), *Kanal Avrupa*, *Kanal 7 "Nuri Sesigüzel- Sıra Gecesi"* (1993), *Tgrt Tv (1993)*, *Tvt Medya* katılmıştır.

14. Kars Belediyesi Başkanlığının düzenlediği Murat Çobanoğlu Uluslararası Âşıklar Bayramı'na katılımları için "*Teşekkür Plaketi*" almıştır.

2.5. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Düzenlediği Âşık Programları

Âşık Yusuf Yaylacı, Sakarya'da maddi-manevi kendi çabalarıyla düzenlediği "*Anadolu Ozanlar Şairler ve Dostlar Meclisi*" programını 2021 yılından beri yapmaktadır. Bu programa ve âşıklık geleneğine gönül vermiş ozanları bir arada toplamaktadır. Fransa'nın Colmar şehrinde kimi zaman kendi evinde kimi zaman saz ustası olan Alpaslan Albayrak'ın dükkânında "*Anadolu Ozanlar Şairler ve Dostlar Meclisi*"ni 2019 yılından beri devam ettirmektedir.

2.6. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Türkiye'de Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler

Âşık Yusuf Yaylacı, şiirlerini Türkiye'de Sivas ve İstanbul'da, Avrupa sahasında Fransa'da yayımlatmıştır.

"*Yıllardır Silamdan Uzaklardayım*" **Tercüman gazetesi**, İstanbul, 14.08.1990.

"*Yıllar Veysel Veysel Dedi*" **Vizyon gazetesi**, Sivas, 02.08.2023.

2.6.1. Avrupa ve Fransa’da Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler

Âşık Yusuf Yaylacı, Avrupa sahası içerisinde; Fransa, Almanya, İsviçre gibi ülkelerde şiirlerini Türk dergileri vasıtasıyla yayımlamıştır. Yaylacı, Zirve dergisinde 5 yıl şiir yazmıştır. Alternatif dergisinde kadın şair Ozan İnci’yle birlikte 3 sene yazmıştır. Bu iki Türk dergisi aracılığıyla diğer Avrupa ülkelerine şiirlerini duyurmuştur.

“Bir başka olabilir.” **Zirve dergisi**, Fransa, Strasbourg, 18.10.2012.

“Âşık Yusuf Yaylacı- Bana Sor, Ozan İnci-Görürdük” **Alternatif dergisi**, Fransa, Strasbourg 25.07.2017.

2.7. Performans Teori Bağlamında Âşık Yusuf Yaylacı

Âşık Yusuf Yaylacı’nın söz ve icra esnasındaki sunum performansından bahsetmeden önce “Sözlü Kültür Ortamı” ve Halkbiliminin bağlam merkezli kuramlarından olan “*Performans Teoriye*”ye kısaca bahsetmemiz yararlı olacaktır.

Malinowski’nin bağlam (*kontext*) kavramına dikkat çekmesi ve bağlamsız metnin ölü olduğunu söylemesi ile icraya dayalı kültür ürünlerinin meydana geldiği ortam ve ortamı oluşturan her bir unsurun icranın seyrine etki ettiği gerçeği, bu icraya dayalı folklor ürünlerinin değerlendirilmesinde performansın da göz önünde bulundurulması fikrini doğurmuştur. Sözlü anlatıma dayalı türlerde başlayan bu yeni bakış açısının müzik alanında da uygulanabilirliği fark edilmiştir. Daha önceki müziğin, ses kopyalanmasındaki tarihi, otantik kaynakları araştırmak bilim adamlarını, müzik parçasının önemli unsurlarını belirlemede performansın rolünü ihmal etmeye, hatta inkâra sürükledi. Bu kapsamda geliştirilen teorilerle, diğer pek çok folklor unsuru gibi müziğin de değerlendirilmesinde bağlamın önemi merkeze alınmış ve performansın, icrayı etkileyen/şekillendiren tüm kişisel ve çevresel etkenlerle ele alınması gerekliliği kabul görmüştür. *Anlatım içindeki durma, soluklanma, duraklama, ses tonu ses yükseltme vurgu gibi yapılarda performansın kaydedilmesi gereken önemli özellikleri arasındadırlar* (Çobanoğlu, 2002: 276).

Performans ve bağlam, her ne kadar masal/hikâye anlatımına atıfta bulunuyorsa da hem müziğin metninin bir hikâyeyi anlatıyor oluşundan hem de müziğin tek başına bir performans unsuru olmasından yola çıkıldığında, alıntının müzik icrası açısından da kabul edilebilir yargılar içerdiği görülmektedir. Yani

metnin (*destan / masal*) ya da müziğin yazıya dökülmüş hali okunduğunda bize her ne kadar içerik hakkında fikir verse de icra tarzı, icracı-icra edilen-dinleyen gibi bileşenler, metinle ele alındığında en gerçekçi iletişim meydana gelecektir. Âşıklar performansları esnasında daha önceden bildikleri ya da o an doğaçlama olarak düzecekleri şiire eşlik için yine hafızalarında mevcut müzik örneklerinden birini seçerler. Bu seçki işleminde müzik ile bütünleştirilecek olan şiirin şekli ve konusu önemlidir. Türkiye’de âşıkların büyük çoğunluğunun kullanmayı tercih ettiği bu ezgilerin geneline Âşık Havaları denmektedir. Adeta bir havuz niteliğinde olan bu öbek, her ne kadar yöreden yöreye değişiklik gösterse de genellikle tüm bölgelerdeki âşıkların bildiği ve fasıllarda kullandığı müzikleri içerir. Âşık havaları yöre özelliklerine sahiptir ve yöredeki diğer müzikal yapılardan herhangi bir farkları yoktur. Ritmik sınıflandırmaları usullü, serbest ve yarı serbest olarak yapılabilmektedir (Özdemir, 2016: 1358).

Bir toplum içinde birlikte yaşayan insanlar dokunma, tat, koku, görme, işitme duyuları vasıtasıyla veya el kol hareketleriyle sayısız yolla iletişim kurarlar. İnsanlar arasındaki bu iletişim onları sosyal kılar. Ancak esas olarak iletişime hâkim olan dil ve dili tane tane duyuran seslerdir (Ong, 2009: 19). Çobanoğlu ise dilin iletişimin temeli olduğunu ve insanların teknolojiler kullanılmaksızın yüz yüze ve ses sese dayalı olarak iletişim kurdukları ortama “*sözlü kültür ortamı*” denmektedir (Artun, 2011: 79) ifade eder.

Masal, destan ve diğer sözlü kültürün konu edildiği halk bilimi çalışmalarının, geçmişe ait metin merkezli folklor unsurları ile günceli de değerlendirmeye yönelik bir yaklaşımı olarak ortaya çıkan performans teori, “*folkloru geçmişin ürünleri anlayışından dinamik bir iletişimsel süreç olarak kabule dönüştüren, yaklaşık yüz yıllık bir sürecin sonucunda ortaya çıkmıştır*” (Çobanoğlu, 2002: 265).

Âşıklar, “koçaklama ve güzelleme” gibi yürük sayılabilecek türler dışındaki tüm ezgileri serbest ya da yarı serbest okuma eğilimindedirler. Yürük ezgilerin ise genellikle coşku ve katılım oranını yükselttiğinden ve kısa ve sürekli cümle tekrarlarının hafızada tutulmasındaki kolaylığından dolayı, usullü bir şekilde icra edilmesi tercih edilir (Özdemir, 2016: 1358-1362). Sözlü kültürün hâkim olduğu toplumlarda, âşıklar tarafından icra edilen şiirlerde tekrarlara sıkça yer verilmektedir. Bu tekrarlar hem anlatımın etkisini artırmakta hem de şiirlerin dinleyicilerin

hafızasında daha kolay yer etmesini sağlamaktadır. Bu yönüyle tekrarlar, âşıklık geleneğinin sözlü aktarım sürecinde önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu noktada ezgilerin ve dizelerin cümle tekrarları önemlidir. Metin merkezli bağlam olmadığı dönemlerde hafıza içerisinde diyalog vasıtasıyla tekrar yapmak, iletişimi aktif ve sürdürülebilir hâle getirmek, hafıza içerisinde sözcük gruplarının oluşması ve anahtar kelimeleri vasıtasıyla benzer noktalarla hatırlanması sağlanmaktadır. Âşıklık geleneği köken bakımından sözlü kültür ortamında gelişmiştir.

Âşık Yusuf Yaylacı, Âşık Reyhanî, Ozan Dumanlı, Âşık Mekânsız, Âşık Ozan Polatoğlu, Âşık Mansur Alyansoğlu ve Âşık Yakup Temelî gibi pek çok âşıkla birlikte doğaçlama atışmalar gerçekleştirmiştir. Ankara’da bulunduğumuz bir dönemde, Âşık Yusuf Yaylacı ile Âşık Yakup Temelî’nin evine misafir olduk. Bu buluşmada, belirli bir ezgi (ayak) üzerinden doğaçlama bir atışma gerçekleştirdiler. Aynı dörtlüğü tekrar etmesini istediğimizde, Âşık Yusuf Yaylacı, “*Doğaçlama olarak söylediğimiz için aklımızda değildir.*” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum, âşıkların şiirleri ezberleyerek değil, sözlü kültür ortamında doğaçlama biçiminde üreterek icra ettiklerini göstermektedir. Geleneğin sözlü niteliği, doğaçlama becerisine dayanan bir hafıza ve ifade gücünü de beraberinde getirmektedir.

Özdemir’in de dediği gibi yazıya dökülmüş hali okunduğunda bize her ne kadar içerik hakkında fikir verse de icra tarzı, icracı-icra edilen-dinleyen gibi bileşenler, metinle ele alındığında en gerçekçi iletişim meydana gelecektir (Özdemir, 2016: 1358). Âşık Yusuf Yaylacı, şiirlerini icra etme esnasında ruhunda yaşadığı o anki neşeli veya üzgün hâlini sergileyip yaşamaktadır.

Âşık Yusuf Yaylacı, kendi imkânlarıyla sağladığı ve moderatörlük yaptığı “*Dostlar Meclisi*” adlı programı Sakarya ve Fransa’da düzenlemektedir. İcra ettiği ortamın yeri ve dinleyicilerin bulunması, bu esnada yapmış olduğu telefon vasıtasıyla sosyal medya uygulaması olan Facebook canlı yayınında dinleyicilerin katılımcıların evine misafir olmuştur. Canlı performans ile sahnedeki kalabalık karşısında verilen performans arasında büyük bir fark bulunmamaktadır. Âşık üzerinde sahne (*ambiyans, mekân düzeni, konuk âşıklar, dinleyici kalabalığı, dinleyici coşkusu, ses, alkış, ışık, dinleyicilerin teveccüh ve ilgi ve alakası vs.*) gibi etkenler âşık üzerinde psikolojik yönde farklı bir hâl ortaya çıkarmaktadır. Fakat buna benzer olarak evde pek bir farklılık görülmemiştir. Ev içerisinde tavanda mor renkli led ışıkların ve spot

lambaların bulunması sahneden farklı görülmemiştir. Evdeki yaptığı programlar ve mekân kültüre uygun bir ortamdır.

Ev içerisinde gösterdiği sahne performansı ile dinleyicilere ses tonunun jest ve mimiklerinin hareketli ve baskın olması, dinleyicilerle ve konuklarla samimi bir bağ oluşturması, ortamdan hareketle âşığın konuklarına doğru yöneldiğinde gülümsediği görülmüştür. Bu hususta âşığın geleneğinden gelen coşku dinleyicilere geçerek keyifli bir ortam kurulmuştur. Âşık Yusuf Yaylacı'nın âşıklık serüveninde başından geçen hadiseleri ve zorlu hayat hikâyesinden hareketle kısa kesit hâlinde anlatımları vardır. Anlatırken bazı durumlarda gözlerinden yaş gelmiştir. Bu durum dinleyicilere ve konuklara da yansımıştır. Âşık programlarına katılım gösterdiği esnada evde yaptığı programdan daha fazla performans sergilemiştir. Gözlemimizden hareketle ustanın sadece kalem şairliği adı altında şiirler yazmakla yetinmeyip dinleyiciler arasında bir bağ kurması, usta eserleri dinleyicilere ve konuklara coşku içerisinde sunması, program içerisinde konuk âşıklarla atışması tespit edilmiştir.

2.8. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Müzik ile İlişkisi, Bestelediği Şiirlerinden Örnekler

Çocukken Erzurum'un Hınıs kazasında Gürçayır köyünde âşıklık geleneğiyle ilgilenmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı müziğe küçük yaşlarda, Âşık Reyhanî'yi dinleyerek başlamıştır. Eline geçirdiği Âşık Sümmani'nin yazmış olduğu şiir kitaplarını okumuştur. Kendini şiir ve müzik alanında geliştirerek zaman içerisinde Âşık Reyhanî'yle tanışmıştır. Âşık programlarına katılarak Âşık Şeref Taşlıova ve Murat Çobanoğlu ile saz çalıp türküler söylemiştir. Âşık Yusuf Yaylacı, "*Âşık kahvehaneleri o dönemde bir okul ve çırakların ilham aldığı bir mekân olarak kabul edildiğini*" ifade eder. Âşık kahvehanelerinde bulunarak usta malı eserleri dinlemesi ve bu ortamlarda gerçekleşen icraları izlemesi, onun müzik ve besteye olan ilgisini artırmış; bu ilgi, sanatsal yönünün gelişmesinde rol oynamıştır. Fransa'da bulunan âşık Yusuf Yaylacı, çok sevdiği ve kıymet verdiği Almanya'da bulunan âşık Yusuf Polatoğlu'ndan etkilenecek şiirlerini bestelemiştir. Yaylacı, "*Gurbet*" konulu şiirlerini Türkiye'den uzakta olması nedeniyle kaleme almıştır.

Âşık Yusuf Yaylacı'nın kendi bestelenen şiirlerinden örnekler:

ERZURUM DADAŞ

Biz Dadaşız biz muhabbet ehliyiz

Hep sevgi konuşur sözümüz bizim

Vatan sevgisinin akan seliyiz

Aşar engelleri hızımız bizim (18.08.2015)

REYHANÎ

Mevsimler değişir baharlar biter

Sevgi çiçekleri solmaz Reyhanî

Sen bilirsin bu bir atasözüdür

Düşenlerin dostu olmaz Reyhanî (09.04.2009)

YAZIKLAR OLSUN

İnsanların arasını

Bozana yazıklar olsun

Doğruları çarpıtarak

Yazana yazıklar olsun (31/1)

UNUTMA

Gurbette yaşayan genç kardeşlerim

Dikkat et vatanı sakın unutma

Sen kimsin kendini tanıyor musun?

Ananı, atanı sakın unutma (13.06.2022)

ÖZLEDİM

İlkbaharda gökyüzünü süsleyen

Turnaların uçuşunu özledim

Dağa taşa seda verip sesleyen

Katar katar göçüşünü özledim (97/1)

ZARIM BENİM

Başım yüze dağlar gibi
Eksik olmaz karım benim
Yaşlarım içime akar
Duyan olmaz zarım benim (02.10.2018)

BABA

Gürçay köyüne gittiğim zaman
Seni hep hatırlarım anarım baba
Derin hayallere daldığım zaman
Sessiz sessiz içten yanarım baba (41/1)

ÖLDÜRÜR

Cahil ile sohbet etmek öldürür
Öldürür beni öldürür
Kolay mı menzile yetmek
Damarda kanı öldürür (38/1)

BİR BELA

Kendini bilmeyen cahil insana
Uymasam bir bela Uysan bir bela
Cahilin her sözü dokunur sana
Duymasam bir bela duysan bir bela (45/1)

BU GÜNLER

Kavuşmaya artık çok az gün kaldı
Ben de gidiyorum yara bu günler
Gurbet kılıncını sineme çaldı
Dost olan yaramı sara bu günler (134/1)

GÖTÜRDÜ

Gurbetteki vatandaşı kandırıp,
Her gün sofrasında olan götürdü,
Acımadı çıra gibi yandırıp,
Milleti acıya salan götürdü. (142/1)

YARALAR BİZİ

Corona virüsün yaptığına bak
Dostlardan ayırır aralar bizi
Bu yıl gelemedik kaldık gurbette
Eşimiz dostumuz soralar bizi (64/1)

YORDU BENİ

Gençliğimi alan yıllar
Yordu beni yordu beni
İnişli yokuşlu yollar
Yordu beni yordu beni (10/1)

VEYSEL DEDİ

Elli yıldır unutmadık
Yıllar Veysel Veysel dedi
Gönül sayfamıza yazdık
Diller Veysel Veysel dedi (7/1)

İKİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE MUHTEVA YAPISI

2.1. Âşık Yusuf Yaylacı'nın Şiirlerinin Şekil Yapısı

2.1.1. Vezin

Her ölçü (vezin) bağlı bulunduğu dilin yapısından doğar. Bu nedenle Türk dilinin doğal ölçüsü hece ölçüsü (hece vezni)'dür. Hece ölçüsü, dizelerdeki hece sayısının belli bir düzene bağlı olarak eşitliği temeline dayanır. Hece ölçüsü, halk şairlerince yüzyıllarca kullanılmış ve bugün de kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, Cumhuriyet döneminde Türkçülük akımının etkisiyle Türk edebiyatının her sınıf şairince de kullanılmıştır (Dilçin, 2013: 40).

Âşık edebiyatında temel ölçü hiç şüphesiz hece ölçüsüdür. Bu edebiyatın temsilcileri genellikle hece ölçüsünü kullanmışlardır. Ancak medrese tahsili gören veya klasik edebiyatın etkisiyle aruz veznini kullanan âşıklarımız da vardır (Bakırcı, 2010: 33).

Hece vezni, hece şiir geleneği İslâm kültürünün etkisiyle ve aliterasyon şiirin iç gelişmesiyle sonucunda X. yüzyılda oluşmuş ve gelişmiştir (Melikov, 1994: 153). Her ölçü (vezin) bağlı bulunduğu dilin yapısından doğar. Bu nedenle Türk dilinin doğal ölçüsü *hece ölçüsü (hece vezni)*'dir. Hece ölçüsü, dizelerdeki *hece* sayısının belli bir düzene bağlı olarak eşitliği temeline dayanır. Hece ölçüsü, halk şairlerince yüzyıllarca kullanılmış ve bugün de kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, Cumhuriyet Dönemi'nde Türkçülük akımının etkisiyle Türk edebiyatının her sınıf şairince de kullanılmıştır (Dilçin, 2013: 40).

Hece ölçüsünde 2 heceliden 20 heceliye kadar birçok *kalıp (vezin)* vardır. İki heceli, üç heceli, dört heceli ve beş heceli kalıplara genellikle atasözleri, deyimler, tekerlemeler, bilmece ve türkü kavuştaklarında rastlanır. Hece kalıpları içinde en çok kullanılmış olanlar *yedililer, sekizliler, on birliler* ve *on dörtlüler*dir (Dilçin, 2013: 47).

Bilindiği gibi hece ölçüsü ile söylenmiş ilk halk şiir örnekleri, Kaşgarlı Mahmut'un 1072- 1074 yılları arasında yazmış olduğu "*Dîvânü Lûgati't Türk*" eseri aracılığı ile bizlere ulaşmıştır. "*Talat Tekin'in de belirttiği gibi, 289 atasözünün, 764 dizelik manzum parçaları içeren "Divan" kitabının, "yalnız Türk dili tarihi*

bakımından önemli bir sözlük veya sadece Türk dili araştırmacılarının başvuracağı bilimsel bir kaynak olmayıp aynı zamanda Türk edebiyatı araştırmacılarının da yararlanacağı ve sık sık başvuracağı zengin ve eşsiz bir eski Türk şiiri antolojisidir.” (Melikov, 1994: 152).

Âşık Yusuf Yaylacı'nın 164'şirinin hece ölçüsüne göre dağılımı şöyledir:

a.7 heceli şiirleri: 1 adet

b.8 heceli şiirleri: 40 adet

c.11 heceli şiirleri: 121 adet

d.14 heceli şiirleri: 2 adet

a. Âşık Yusuf Yaylacı'nın 7'li hece ölçüsüyle yazdığı 1 adet şiiri vardır.

Âşık bu şiirde dizelerinde 4+3=7, 3+4=7 duraklarını kullanmıştır.

Bugün birlik günüdür, (4+3)

Çok hassas bu anımız. (3+4)

Oyuna gelmeyelim, (3+4)

Uyansın insanımız. (3+4) (1).

b. Âşık Yusuf Yaylacı'nın 8'li hece ölçüsüyle yazmış olduğu 40 adet şiiri vardır. Âşık bu şiirin dizelerde 4+4=8, 5+3=8 durağını kullanmıştır. Sekizli hece ölçüsünde yazmış olduğu şiirlerinde sıklıkla 4+4=8 durağını tercih etmiştir.

Ağam Fetva verdi gine, (4+4)

Müzik karşı imiş dine, (4+4)

Davul zurna siz düğüne, (4+4)

Toy demedim demem asla. (4+4) (3).

c. Âşık Yusuf Yaylacı'nın 11'li hece ölçüsüyle yazmış olduğu 121 adet şiiri vardır. Âşık bu şiirlerinde 6+5=11, 4+4+3=11 hece ölçüleri sıklıkla kullanmıştır. Şiirin dizelerinde kullanılan 4+4+3=11, 6+5=11 duraklar vardır.

Yüküm ağır benim gücüm yetmedi, (6+5)

Hep ezildim henüz çilem bitmedi. (6+5)

Türküm dedim ama para etmedi, (6+5)

Öldürür bu kırar belimi ana. (6+5)

Sana da çoğunu diyemiyorum, (6+5)

Sesine hasretim duyamıyorum. (6+5)

Buradaki topluma uyamıyorum, (6+5)

Kimse anlamıyor dilimi ana. (6+5)

Yayla'cım der ana başımız dertte, (6+5)

Burada ipin ucu ana namertte. (6+5)

Heyhat ana artık kaldım gurbette, (6+5)

Yadlar mı kaldırır ölümü ana. (6+5) (49).

d. Âşık Yusuf Yaylacı'nın 14'lü hece ölçüsüyle yazdığı 2 adet şiiri vardır. Âşık bu şiirlerinin tümünde $7+7=14$ durağını kullanmıştır.

Ufukta ümitlerim artık doğması yakın, (7+7)

Ömrüm gurbette geçti talihime bir bakın, (7+7)

Vatanından ayrılıp uzağa düşme sakın, (7+7)

Benim bu dediğimi yaşayan bilir anlar, (7+7)

Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar. (7+7)

İnsan öyle bir şey ki doğduğu yeri arar, (7+7)

Deli gönül söz tutmaz hep kendi verir karar, (7+7)

Bülbül altın kafeste sor der ki neye yarar, (7+7)

Bazen işe yaramaz ne saraylar ne hanlar, (7+7)

Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar. (7+7)

O günkü değerlerden şimdi geri ne kaldı? (7+7)

Düşününce gönlümü derde kedere saldı. (7+7)

Davul zurna yerini şimdi diskolar aldı. (7+7)
Güveyi gelin duvak ne idi o zamanlar, (7+7)
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar. (7+7)

Beylerin acep bundan var mıdır bir haberi, (7+7)
Şehirlinin yediği köylünün alın teri, (7+7)
En yüksekte olmalı nasırlı elin yeri, (7+7)
Tereyağı peynir süt içtiğimiz ayranlar, (7+7)
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar. (7+7)

Adı Corona virüs dünyayı sardı yas, (7+7)
Kimse daha bilmiyor var mı acep dahası, (7+7)
Mabetler hep kapalı acı oldu bahası, (7+7)
Camiye hasret kaldı dünyada müslümanlar, (7+7)
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar. (7+7)

Yaylacı dost dostuna yardımcıydı yar idi. (7+7)
Kışın uzun geceler muhabbetler var idi. (7+7)
Yüce dağlar yol vermez tipi boran kar idi. (7+7)
Çile zorluk içinde mutlu idi insanlar, (7+7)
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar. (7+7) (162)

2.1.2. Kafiye (Uyak)

Halk şiirinde uyak, uyak ya da ayak terimleriyle anılır. Divan şiirinde olduğu gibi, halk edebiyatının uyak konusunda kuralcı bir tutumu yoktur. Halk şairleri en eski dönemlerden beri, uyak konusunda hafif bir ses benzerliğini dahi kesin kurallara bağlamadan şiirlerinde kullanmışlardır. Halk şiirleri genellikle saz eşliğinde söylendiğinden, başka bir deyimle halk edebiyatı ürünleri sözlü olduğundan, halk şiirinde göz uyağı söz konusu değildir (Dilçin, 2013: 75). Bir şiirin en az iki dizesinde anlamca ayrı, sesçe birbirine uyan iki sözcük arasındaki ses benzerliğine dayanan ahenge kafiye denir. Birbirine benzeyen seslerin sayılarına göre; yarım, tam, zengin tunç ve cinas olmak üzere beş çeşit kafiye türü vardır (Bekki, 2008: 59). Kulakta hoş bir uyum bırakan her ses benzerliği halk şairi için bir uyaktır. Halk şairi uyaklı sözcükleri ararken, onların ad, sıfat, eylem gibi sözcükleri yönünden birbirine

uygun olmalarını aramaz. Yapıları ve yazılışları başka da olsa kullanır. Bunda halk şairlerinin belirli bir öğrenim görmemiş olmamalarının etkisi olduğu da düşünebilir (Dilçin, 2013: 75).

Kafiye üzerinde en önemli bilgileri veren Muallim Naci, bu konuya İstilahât-ı Edebiyye’de 57 sayfa ayırır Naci’nin tarifi kendinin de ifade ettiği gibi karışık olmakla beraber öncekilerden daha kuşatıcıdır. Buna göre kafiye hem lafız hem anlam yönüyle veya yalnız lafız yönüyle veya yalnız anlam bakımından farklı kelimelerin mısra veya beyit sonlarında tekrarlanmasıdır (Yetiş, 2016: 82-83). Anlamca ayrı, sesçe bir olan sözcüklerin dize sonunda yer almasıdır uyak. Ancak uyak başlangıçta “*manzum bir hikmet veya hicivli bir söz*” karşılığı idi. Anlam değişikliğine uğrayarak beyit, şiir karşılığı olarak kullanılır olmuş, sonunda bugünkü anlamını kazanmıştır (Dizdaroğlu, 1969: 31).

2.1.2.1. Yarım Uyak

Şiir içerisinde tek ses benzerliğine dayanan uyaktır. Halk şiirinde genel olarak kullanılmaktadır. Halk şiirinde sıklıkla tercih edilen bir uyak çeşididir.

Âşık Yusuf Yaylacı’nın yarım uyak kullanmış olduğu şiirlerine örnekler:

*Aramızda sıra dağlar,
Açtı mı bahçeler bağlar,
Neden hep dertliler ağlar,
Mevlâ’dan bir karar n’ola. (2/2)*

İlgili dördlükte yer alan *dağlar, bağlar, ağlar* sözcüklerinde geçen (-ğ) sesi yarım uyaktır.

*Beni dertlere salsa da,
Benzim sararıp solsa da,
Zalim hüküm dar olsa da,
İyi demedim demem asla (3/3).*

Şiir dördlüğünde yer alan *salsa da, solsa da, olsa da* sözcüklerinde (-l) sesi yarım uyaktır.

2.1.2.2. Tam Uyak

Ses benzerliği, iki sese dayanan kafiye çeşidine tam uyak denir. (Kaya, 2007: 396). Âşık Yusuf Yaylacı’nın tam uyak kullandığı şiirlerine örnekler:

*Mutluluğu yaşamadım,
Yarım kaldı taşamadım,
Yol vermedin aşamadım,
Koydun kışa kara beni (8/6).*

İlgili dörtlükte yer alan *yaşamadım, taşamadım, aşamadım* sözcüklerinde (-**aş**) sesi tam uyaktır.

*Düşmanlara göğüs gerdik,
Hamdolsun zafere erdik,
Binlerce can şehit verdik,
Unutulmaz Çanakkale (4/4).*

Bu şiirin dörtlüğünde *gerdik, erdik, verdik* sözcüklerinde (-**er**) sesi yarım uyaktır.

*Acılar yaşadın canda,
Çaresizlikler bir yanda,
İki kapılı bir handa,
Yollar Veysel, Veysel dedi (7/2).*

Verilen dörtlükte yer alan *canda, yanda, handa* sözcüklerinde (-**an**) sesi tam uyaktır.

*Gül gibi sarardım soldum,
Sevdanla taşarım doldum,
Bir çiçeğe âşık oldum,
Senin benden haberin yok (12/2).*

Dörtlükte bulunan *soldum, doldum, oldum* sözcüklerinde (-**ol**) sesi tam uyaktır.

*Nerde bu dünyanın varı,
Yeter artık ver kararı,
Geride bırak zararı,*

Mevlâ için ağla gönül (13/2).

Bu dörtlükte yer alan *varı, kararı, zararı* sözcüklerinde **(-ar)** sesi tam uyaktır.

*Yaylacı karıştım akan sellere,
Derdimi söyledim esen yellere,
Göçümü yükledim gurbet ellere,
Bende vatanımdan kenarım baba (41/3).*

Söz konusu dörtlükte bulunan *sellere, yellere, ellere* sözcüklerinde **(-el)** sesi tam uyaktır.

*Aynaya bak önce sen gör şaşını,
Can incitme vurma ele taşını,
Bile bile haksızlığa başını,
Eğmesen bir bela eğsen bir bela (45/2).*

Yukarıdaki dörtlükte yer alan *şaşını, taşını, başını* sözcüklerinde **(-aş)** sesi tam uyaktır.

2.1.2.3. Zengin Uyak

Halk şiirinde dize sonlarında yer alan en az ikiden fazla ses benzerliğine sahip olan uyak çeşitleri arasında yer almaktadır.

İkiden artık ses benzerliğine dayanan uyaktır. Uyaklı sözcüklerden biri, öteki sözcüğün sonunda yineleniyorsa, böyle uyaklara tunç kafiye de denir. Benzer ses sayısı üçe geçince uyumda zenginleşme derecesi artar. Ancak şiirde sözün doğallığını yitirmeden, dizeleri kulağı tırmalayan benzer ses yığınları durumuna sokmadan zengin uyak ustalık isteyen bir sanattır. (Dilçin, 2013: 89)

Âşık Yusuf Yaylacı'nın zengin uyakla yazdığı şiirlere örnekler:

*Başı da ortası sonunda zillet
Bu nasıl hastalık bu nasıl illet
Hele şükür sizden kurtuldu millet
Ne acı ne keder ne tasa kaldı (66/3).*

İlgili dörtlükte yer alan *zillet, illet, millet* sözcüklerinde geçen (**-illet**) zengin uyaktır.

2.1.2.4. Tunç Uyak

Zengin kafiye içerisinde değerlendirilen tunç kafiye, bir mısranın sonundaki kelimenin diğer mısraların sonundaki kelimelerin içerisinde geçmesiyle oluşan bir kafiye eşidir. Zengin kafiye olduğu gibi bu kafiye de kelimenin üç veya daha fazla sestten oluşması gerekir. Bu kafiye çeşidi 1940'lı yılların ortalarından itibaren şiirde görülür (Alptekin, 2002: 50).

Âşık Yusuf Yaylacı'nın Tunç Uyakla yazdığı şiir rneği:

*Artık başlasın bir **akın***

*Umutlar ufukta **yakın***

*Boş şeyile uğraşma **sakın***

Oku kızım, oku kızım (17/4)

İlgili dörtlük de yer alan (**akın, yakın, sakın**) sözcüklerinde tunç uyak kullanılmıştır.

2.1.2.5. Redif

Halk şiirinde redif çok çeşitli biçimlerde görülür. Genellikle redif dizenin sonundadır. Kimi zaman dizenin ilk sözcüğü uyak, geri kalan sözcükler redif olabilir. Halk şairleri bu rediflerde dilin çeşitli özelliklerinden yararlanmışlar, çeşitli söz oyunlarını ve deyimleri çok çekici biçimlerde kullanmışlardır (Dilçin, 2013: 80).

Kafiye üzerinde en önemli bilgileri veren Muallim Naci, bu konuya İstilahât-ı Edebiyye'de 57 sayfa ayırır (Yetiş, 2016: 82-83). Redif, halk şirinin içerisinde bulunan şiirde bulunan önemli parçasıdır. Halk şiiri içerisinde çoğunlukla redifli şiirler vardır.

Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiirlerinin hemen tümünde redifle ilgili örnekler:

*Ne muhabbet ne naz **kaldı***

*Ne bir duygu ne haz **kaldı***

*Tükeniyor çok az **kaldı***

Komşuluk dostluk bitiyor (36/5)

Dörtlükte yer alan (**kaldı**) sözcüklerinde aynı anlam ve görevde kullanılması rediftir.

Herkes bilse toplumdaki yerini,

Gerek kalmaz suçlamaya birini,

Sana bulaştırır kendi kirini,

Yuymasan bir bela yuysan bir bela (45/4).

İlgili dörtlükte yer alan yerini, birini, kirini sözcüklerindeki (**-ini**) eki aynı anlam ve görevde kullanılmasından dolayı rediftir.

*Sevgi ile taşar **isek***

*Engelleri aşar **isek***

*Eğer ölmezsek yaşar **isek***

Elbet bir gün görüşürüz (40/2)

Bu dörtlükte yer alan sözcüklerindeki (**-ar isek**) ek aynı anlam ve görevde kullanıldığı için rediftir.

*Yeşil bir çınardım sam değdi **soldum**,*

*Maziye baktıkça gam ile **doldum**,*

*Pirince giderken bulgurdan **oldum**,*

Ne işe yaradı param gurbette (55/2).

Yukarıdaki dörtlükte görülen *soldum*, *doldum*, *oldum* sözcüklerindeki (**-dum**) eki aynı anlam ve görevde kullanılmasından dolayı rediftir.

*Gam kederden alamadım serimi,
Heder ettim vücudumu derimi,
Dermanım kalmadı kesti ferimi,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi (57/2).*

Dörtlükte yer alan *serimi*, *derimi*, *ferimi*, *derdi* sözcüklerindeki geçen **(-mi)** eki aynı anlam ve görevde kullanılmasından dolayı rediftir.

2.1.4. Ayak

Âşıklık geleneğinde, ayak sözü ile dörtlüklerin son mısralarındaki kafiye kastedilir. Bu kafiye ise, genellikle ilk dörtlüğün ikinci mısrasında başlatılır. Şiiri meydana getiren dörtlüklerin ilk üç mısraları kendi aralarında kafiyelenir. Hâlbuki ayak, bunlardan bağımsız olarak dördüncü mısralar arasında bir kafiye bütünlüğünü arz etmek durumundadır. Bir başka deyişle, âşık şiirleri iki çeşit kafiye sistemi ile vücuda getirilir. Birincisi; dörtlüklerde, ilk üç mısrada oluşturulan kafiyeler; ikincisi ise, dörtlüklerin son mısrasında ses birliği sağlama esasına dayalı olarak meydana getirilen kafiyeler. Bunlardan ilkinde kafiye veya uyak, ikincisine yani dörtlüklerin son mısralarında oluşturulan kafiyelelere ise ayak denir (Kaya, 2000: 116).

2.1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak)

Tek ayak, her dörtlüğün sonunda aynen tekrarlanan sözlerden oluşur (Kaya, 2000: 151).

*Tarihin kanlı savaşı,
Unutulmaz Çanakkale,
Gözümüzden akıttım yaşı,
Unutulmaz Çanakkale.*

*Onlara Peygamber yardı,
Kalplerinde iman vardı,
Bu vatan böyle kurtardı,
Unutulmaz Çanakkale (4/1).*

*Ayrılık zamanı geldi,
Ana hakkın helâl eyle.
Beni çok efkâra saldı,*

Ana hakkın helâl eyle.

*Gidip de gelmemek vardır,
Gelip de görmemek vardır,
Belki de çok vakit dardır,
Ana hakkın helâl eyle (5/1).*

*İnsanı öldürür yuva yıkarsın,
Seni gidi seni katil sigara,
Ciğer bitirirsin nefes tıkarsın,
Seni gidi seni katil sigara.*

*Bu dünyada bulamadım eşini,
İçenlerin bırakmazsın peşini,
Yavaş yavaş bitirirsin işini,
Seni gidi seni katil sigara (49/1).*

2.1.4.2. Döner Ayak (Yenileme Ayak)

İlk dörtlüklerdeki kafiyeyle bağlı kalmak şartıyla farklı kelimelerle meydana getirilen ayaktır. Yani şiirin bütün dörtlüklerinde düzenli olarak tekrarlanan ana kafiye'dir (Albayrak, 2004: 141).

Döner ayak, aynı sesi veya sesleri esas olan kelimelerle oluşturulan ayaktır (Kaya, 2000: 151). Âşık Yusuf Yaylacı'nın döner ayaklı şiirlerine örnekler verebiliriz:

*İnsanların arasını,
Bozana yazıklar olsun,
Doğruları çarpıtarak,
Yazana yazıklar olsun (31/1).*

*Evimin barkımın ne önemi var
Sevgilim içinde sen olmayınca
Sensiz geçen her gün ömrümde zarar
Yanımda sevgili can olmayınca (43/1)*

*Seven insan sevdiğini,
Gece gündüz arar gider,
Can canana kavuşunca,
Yüreğine sarar gider (35/1).*

*Gürçayır köyüne geldiğim zaman,
Seni hep hatırlar anarım baba,
Derin hayallere daldığım zaman,
Sesiz sessiz içten yanarım baba (41/1).*

*Kendini bilmeyen cahil insana,
Uymasan bir bela uysan bir bela,
Cahilin her sözü dokunur sana,
Duymasan bir bela duysan bir bela (45/1).*

*Canım dediklerim can dediklerim,
Diller beni yaraladı Tûrâbî,
Diken battı diye sakın zan etme,
Güller beni yaraladı Tûrâbî (56/1).*

*Yarının umudu genç kardeşlerim,
Dikkat et vatani sakın unutma,
Sen kimsin kendini tanıyor musun?
Ananı atanı sakın unutma (46/1).*

*Sizden ayrılması kolay mı sanki.
Hele gel de ayrılığı sor bana,
Siz orada hasret ben burda gurbet,
Düşündükçe acı acı kor bana (47/1).*

*Dünya gözü ile sevdiğim yâri,
Görem dedim görmek nasip olmadı,
Gerdana dökülmüş siyah saçları,
Örem dedim örmek nasip olmadı (65/1).*

*Hiç yılmadan adım adım menzile,
Yürüyoruz sabre delim az kaldı,
Yorulduk ayakta pranga ile
Kırıyoruz sabre delim az kaldı (69/1).*

*Dünya gözü ile sevdiğim yâri
Görem dedim görmek nasip olmadı
Gerdana dökülmüş siyah saçları
Örem dedim örmek nasip olmadı (65/1)*

2. ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN ŞİİRLERİNİN BİÇİMSEL DAĞILIMI

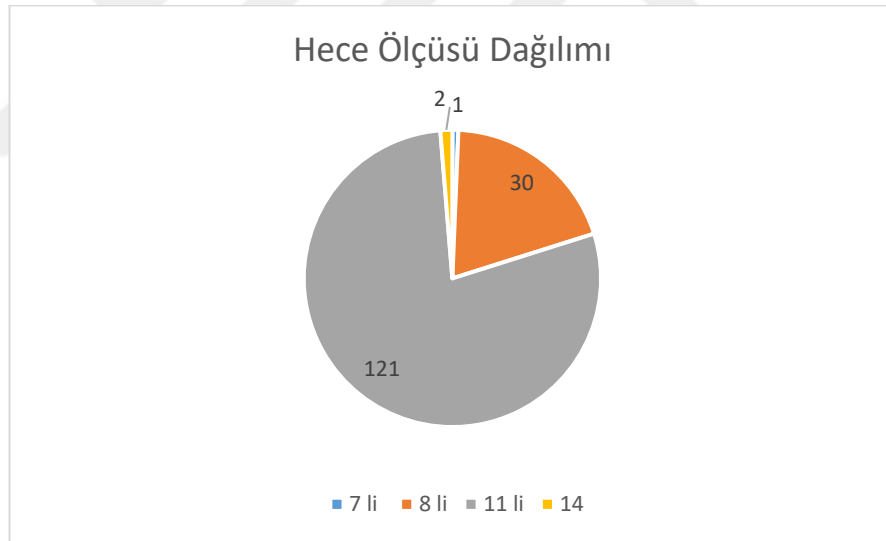
Şiir No	Ölçü	Durak	Kafiye Düzeni 1. Ve 2. Dörtlük	Kafiye Örgüsü 1. Ve 2. Dörtlük	Ayak	Dörtlük Sayısı	Âşık Edebiyatı Nazım Biçimleri	Âşık Edebiyatı Nazım Türleri
1.	7	4+3	abcb-dbeb	Koşma/Çapraz	Döner	10	Koşma	Taşlama
2.	8	4+4	abbb-cccb	Düz/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
3.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
4.	8	4+4	abab-cded	Çapraz/Çapraz	Tek	6	Destan	Koçaklama
5.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	6	Destan	Güzelleme
6.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
7.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
8.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
9.	8	4+4	abcb-dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
10.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	5	Koşma	Taşlama
11.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
12.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	3	Koşma	Güzelleme
13.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	3	Koşma	Taşlama
14.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	5	Koşma	Güzelleme
15.	8	4+4	aaca-bbba	Koşma/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
16.	8	4+4	aaaa- bbbb	Düz/Düz	Tek	5	Koşma	Güzelleme
17.	8	4+4	abcb-cccb	Koşma/Düz	Tek	8	Destan	Güzelleme
18.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
19.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	10	Destan	Taşlama
20.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	6	Destan	Güzelleme
21.	8	4+4	Aaca-bbba	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
22.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
23.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	5	Koşma	Taşlama
24.	8	4+4	abab-cccb	Çapraz/Düz	Tek	7	Destan	Güzelleme
25.	8	4+4	abcb-dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Güzelleme
26.	8	4+4	aaba/ccca	Koşma/Düz	Döner	5	Semai	Güzelleme
27.	8	4+4	aaba/ccca	Koşma/Düz	Tek	7	Destan	Güzelleme
28.	8	4+4	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	5	Koşma	Güzelleme
29.	8	4+4	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	12	Destan	Güzelleme
30.	8	4+4	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	3	Semai	Güzelleme
31.	8	4+4	abcb/cccb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
32.	8	4+4	abcb/cccb	Koşma/Düz	Döner	7	Koşma	Taşlama
33.	8	4+4	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	9	Destan	Güzelleme
34.	8	4+4	abab/bbbb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
35.	8	4+4	abcb-dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Semai	Güzelleme
36.	8	4+4	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	9	Destan	Taşlama
37.	8	4+4	abcb-dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Taşlama
38.	8	4+4	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
39.	8	4+4	abcb-dddb	Koşma/Düz	Tek	3	Koşma	Güzelleme
40.	8	4+4	abab-cccd	Çapraz/Düz	Tek	8	Destan	Güzelleme
41.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
42.	11	6+5	abcb-dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
43.	11	6+5	abab/cccd	Çapraz/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
44.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
45.	11	6+5	aaaa/bbba	Düz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama

46.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Koçaklama
47.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Güzelleme
48.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
49.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	9	Destan	Taşlama
50.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	6	Destan	Güzelleme
51.	11	6+5	aaba/bbbc	Koşma/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
52.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
53.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
54.	11	6+5	abcb/dddb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
55.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	8	Destan	Güzelleme
56.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Güzelleme
57.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	6	Destan	Güzelleme
58.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
59.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
60.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
61.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	9	Destan	Güzelleme
62.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	9	Koşma	Koçaklama
63.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	7	Destan	Ağıt
64.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
65.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
66.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
67.	11	4+4+3	abbb/cccb	Düz/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
68.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
69.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
70.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	9	Destan	Taşlama
71.	11	6+5	abcb/cccb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
72.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
73.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	4	Koşma	Taşlama
74.	11	6+5	abacb/dddbb	Koşma/Düz	Tek	8	Destan	Taşlama
75.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
76.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
77.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
78.	11	4+4+3	abcb/cccb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
79.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
80.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
81.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
82.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	7	Destan	Taşlama
83.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	4	Koşma	Taşlama
84.	11	6+5	aaba/ccca	Koşma/Düz	Döner	4	Koşma	Ağıt
85.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
86.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	4	Koşma	Taşlama
87.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
88.	11	6+5	aaba/ccca	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Güzelleme
89.	11	6+5	aaaa/bbba	Düz/Düz	Döner	9	Destan	Güzelleme
90.	11	6+5	abcb/aaab	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
91.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
92.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
93.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
94.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
95.	11	6+5	aaaa/bbba	Düz/Düz	Döner	4	Koşma	Taşlama

96.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Koçaklama
97.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	8	Destan	Güzelleme
98.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
99.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
100.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
101.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
102.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
103.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	3	Koşma	Taşlama
104.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
105.	11	6+5	aaca/ddda	Koşma/Düz	Döner	4	Koşma	Taşlama
106.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Koçaklama
107.	11	4+4+3	abcb/dddbb	Koşma/Düz	Tek	6	Destan	Taşlama
108.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
109.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Koşma	Taşlama
110.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
111.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Koçaklama
112.	11	6+5	aaca/ddda	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
113.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
114.	11	6+5	aaaa/bbca	Düz/Koşma	Döner	7	Koşma	Taşlama
115.	11	4+4+3	abab/dddb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
116.	11	6+5	aaca/bbba	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
117.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
118.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Güzelleme
119.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
120.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
121.	11	4+4+3	aaba/ccca	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Taşlama
122.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	9	Destan	Taşlama
123.	11	6+5	aaba/ccca	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
124.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	6	Destan	Taşlama
125.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
126.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
127.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
128.	11	4+4+3	abbb/cccb	Düz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
129.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	3	Koşma	Taşlama
130.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	6	Destan	Taşlama
131.	11	6+5	abab/bbbb	Çapraz/Düz	Tek	6	Destan	Ağıt
132.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Tek	7	Destan	Güzelleme
133.	11	6+5	aaaa/bbba	Düz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
134.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	9	Destan	Taşlama
135.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
136.	11	6+5	abbb/cccb	Düz/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
137.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
138.	11	4+4+3	abab/dddb	Koşma/Düz	Tek	5	Koşma	Taşlama
139.	11	4+4+3	abbb/cccb	Düz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
140.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	9	Destan	Taşlama
141.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
142.	11	4+4+3	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
143.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	4	Koşma	Güzelleme
144.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
145.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme

146.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
147.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	9	Destan	Taşlama
148.	11	6+5	abab/bbbb	Çapraz/Düz	Tek	6	Destan	Güzelleme
149.	11	4+4+3	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
150.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Taşlama
151.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
152.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Güzelleme
153.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	8	Destan	Taşlama
154.	11	6+5	abcb/cccb	Koşma/Düz	Döner	10	Koşma	Taşlama
155.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	9	Destan	Güzelleme
156.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
157.	11	6+5	aaca/bbba	Mani/Düz	Döner	7	Destan	Güzelleme
158.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
159.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
160.	11	6+5	abab/cccb	Çapraz/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
161.	11	6+5	abcb/dddb	Koşma/Düz	Döner	5	Koşma	Taşlama
162.	14	7+7	aaaca/ccccc	Düz/Düz	Tek	6	Destan	Güzelleme
163.	14	7+7	aaabb/cccb	Düz/Düz	Tek	5	Koşma	Güzelleme

Grafik 1.
Hece Ölçüsü Dağılımı

Grafikten hareketle Âşık Yaylacı'nın şiirlerinde hece ölçüsü kullanımları yer almaktadır.

Grafik 2.

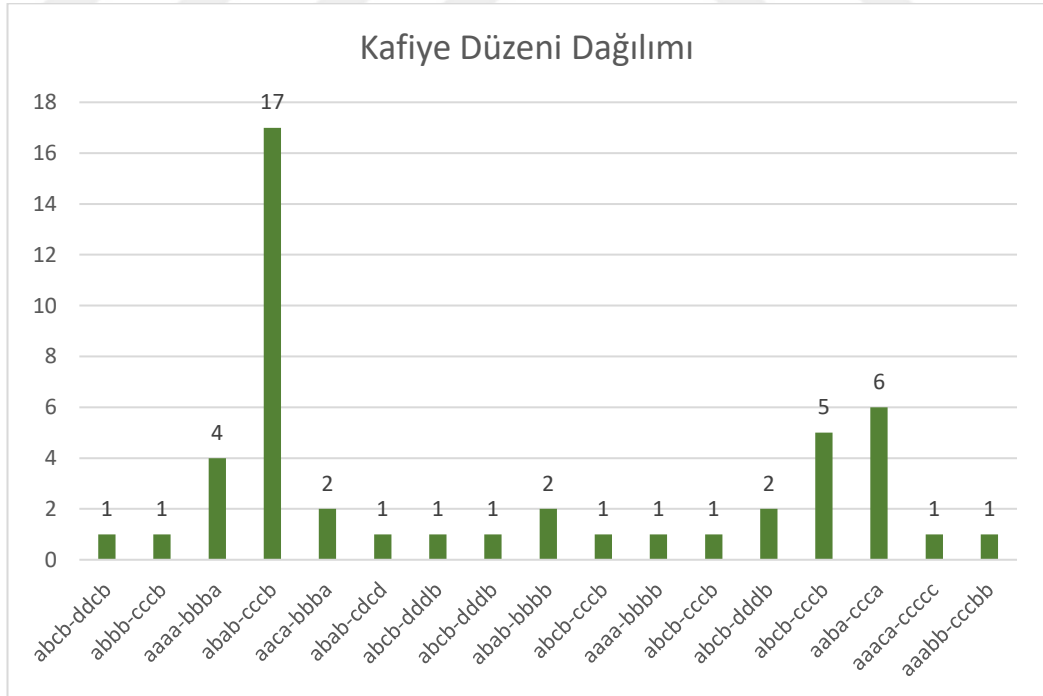
Durak Dağılımı

Çizgi grafikte yer alan durak dağılımını incelendiğinde Âşık Yaylacı'nın 6+5 durağını sıklıkla kullandığı görülmektedir. Diğer durak kullanımları da kullanım yoğunluğu ve şekline göre grafikte görülmektedir.

Grafik 3.

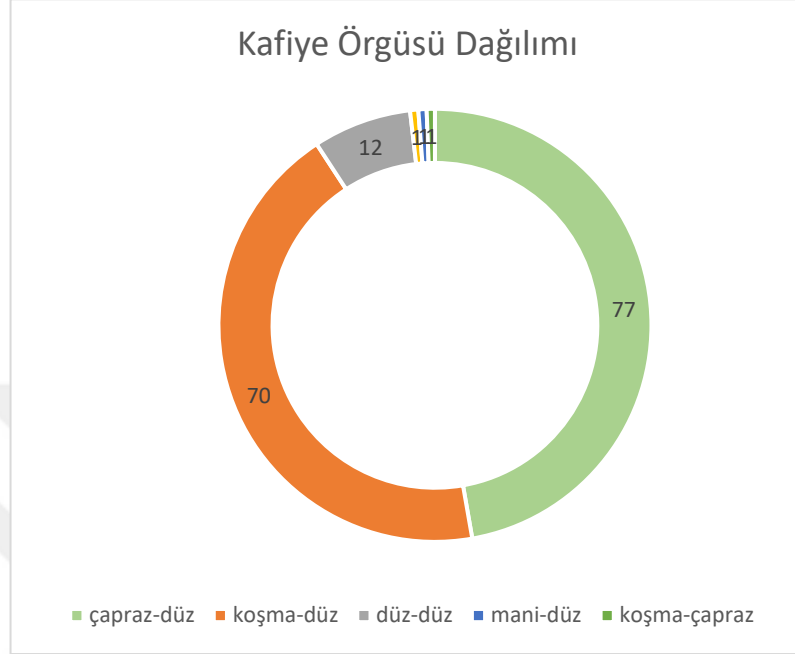
Kafiye Düzeni Dağılımı

Âşık Yusuf Yaylacı, kafiye düzeni dağılımına (abab-cccb) yazılan şiirler içerisinde daha fazla kullanmıştır. İlgili şiirleri arasında (aaba-ccca) ikinci sırada,

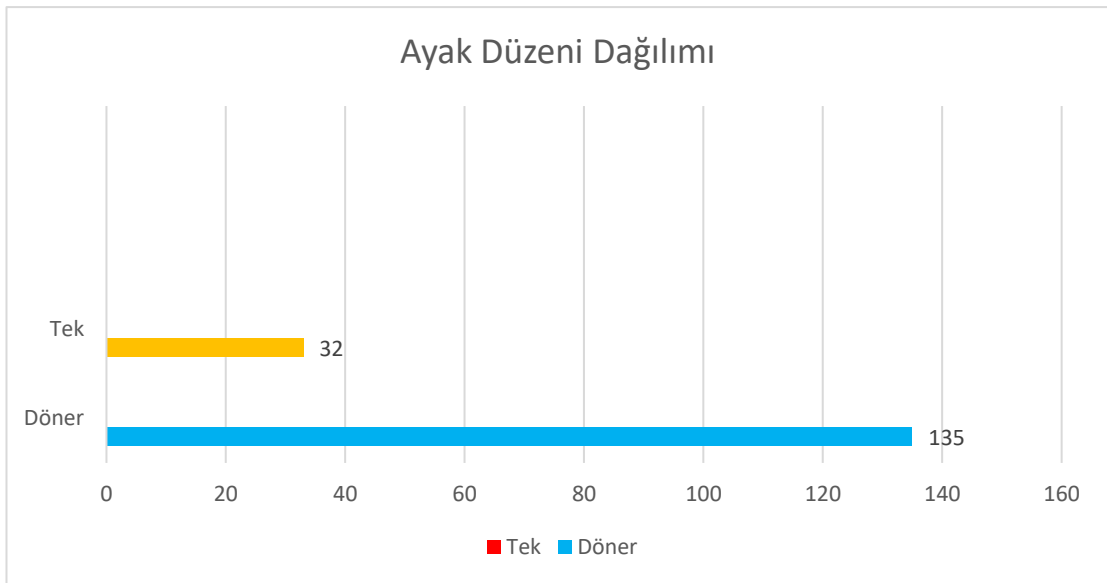
(abcb-cccb) üçüncü sırada, aaaa-cccb dördüncü sırada yer alarak kafiye dağılımı yapılmıştır.

Grafik 4.
Kafiye Örgüsü Dağılımı

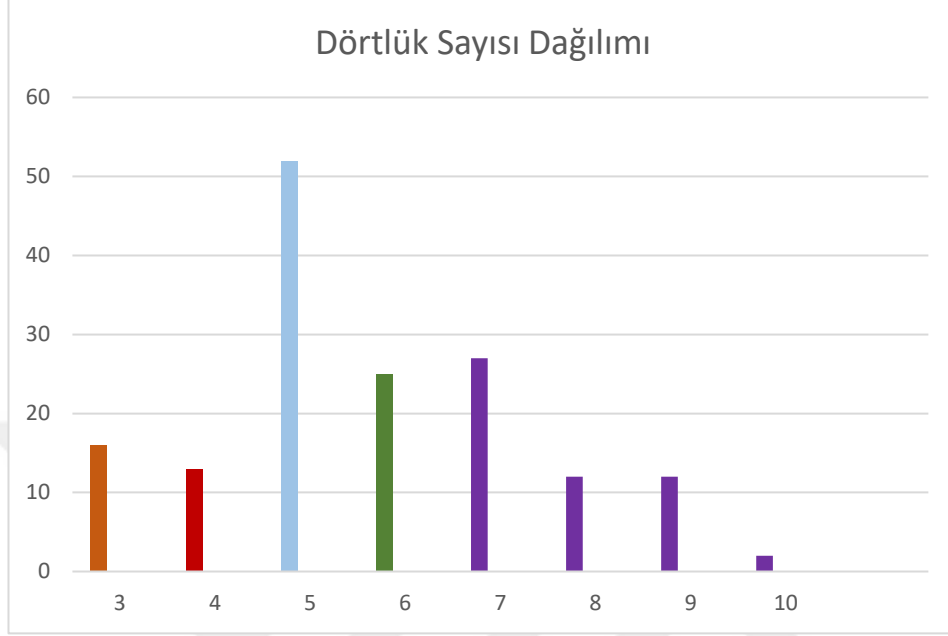
Âşık Yusuf Yaylacı, şiirleri içerisinde daha çok koşma-çapraz kafiye örgüsünü tercih etmiştir. Grafikte ikinci sırada olarak koşma-düz kafiye örgüsünü kullanmıştır. Diğer kullanım şekilleri de grafikte görülmektedir.

Grafik 5.
Ayak Düzeni Dağılımı

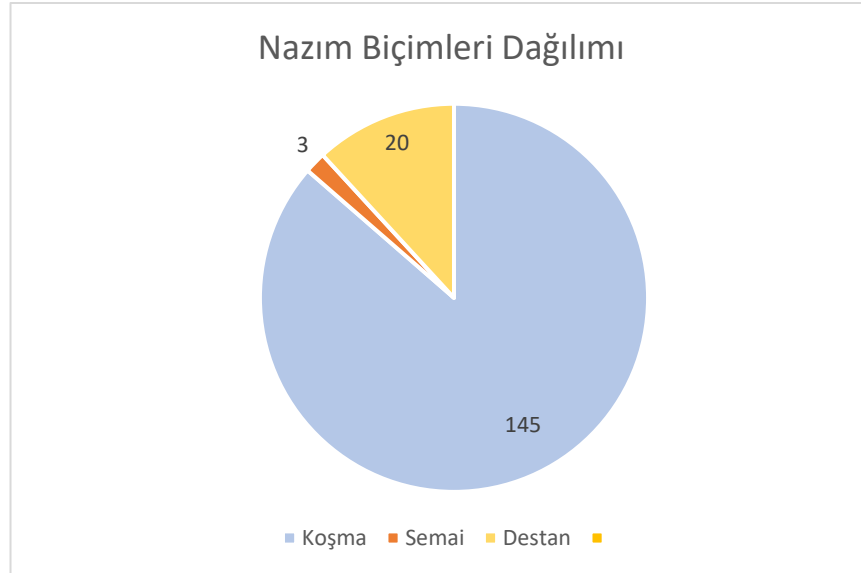
Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiirlerinde daha çok döner ayak kullandığı tespit edilmiştir.

Grafik 6.
Dörtlük Sayısı Dağılımı

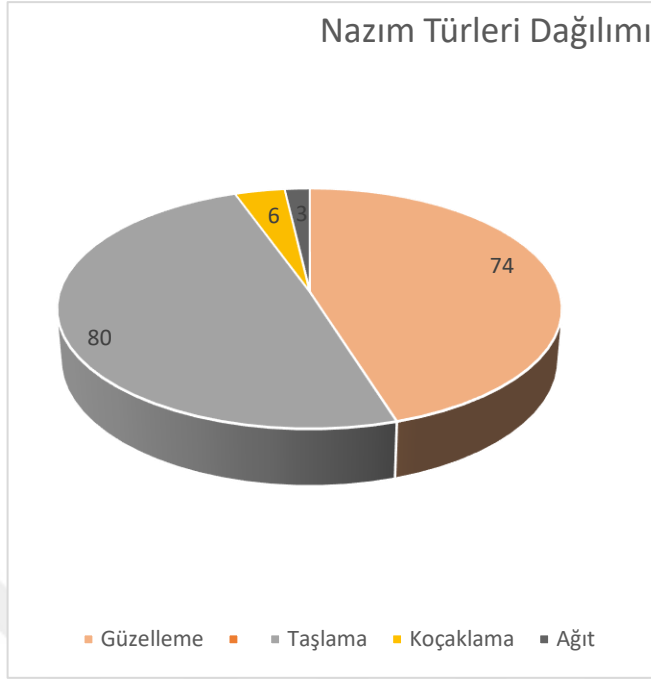
Âşık Yusuf Yaylacı'nın dörtlük dağılımı grafikte görülmektedir.

Grafik 7.
Nazım Biçimleri Dağılımı

Nazım biçimleri dağılımında en çok tercih edilen koşma, ikinci sırada yer alan destan, üçüncü sırada en az kullandığı semai olarak tespit edilmiştir. Halk şiirinde ve âşıklık geleneğinde koşmalar sıklıkla tercih edilen bir nazım biçimidir.

Grafik 8.
Nazım Türleri Dağılımı

Nazım türleri dağılımında en çok “*Taşlama*” türünün kullanıldığı görülmektedir. Grafikte ikinci sırada yer alan “*Güzelleme*” türü, üçüncü sırada “*Koçaklama*” türü, dördüncü sırada “*Ağıt*” türü kullanmıştır.

2.2. Tematik Bağlamda Âşık Yusuf Yaylacı’nın Şiirleri

2.2.1.1. Millî Konular

Âşık Yusuf Yaylacı, Türklüğün izlerini gelenek içinde yaşatmıştır. Fransa’da yaşaması nedeniyle vatan sevgisi, vatan hasreti gibi millî duygular şiirlerinde tema olarak görülmektedir. Gurbet hayatının getirdiği özlem, hasret ve aidiyet duyguları, eserlerinde belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Şiirlerinde millî birlik ve beraberlik ilkesini ön planda tutmuş; toplumsal dayanışma, vatan sevgisi ve kültürel bütünlük gibi değerlere sıkça yer vermiştir. Bu yönüyle Yaylacı’nın şiirleri, bireysel duygularla toplumsal bilinci bir arada yansıtan bir edebî anlayışın ürünüdür.

2.2.1.2. Türk Büyükleri

Türkiye Cumhuriyeti, köklü bir tarih bilincine sahip olup geçmişte yaşanmış destansı zaferleri ve bu zaferlerin mimarı olan Türk büyüklerinin mirasını her defasında anarak yaşatmaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı, millî duygular içerisinde Türk büyükleriyle ilgili şiirler de kaleme almıştır. Bu bağlamda bilhassa Fatih Sultan

Mehmet, Sultan Alparslan ve Kanunî Sultan Süleyman gibi Türk tarihinin bilinen liderleri onun dizelerinde öne çıkan şahsiyetler arasında yer almaktadır. Yaylacı, bu tarihî kişilikler üzerinden millî bilinç ve tarihî miras vurgusu yaparak geçmişle bağ kuran bir şiir anlayışını benimsemiştir.

Fatih Sultan Mehmet, yalnız Türk tarihinin değil dünya tarihinin de yön değiştirmesine neden olmuş bir hükümdardır. Fatih'i gerek Türk tarihinde gerekse dünya tarihinde önemli kılan elbette ki O'nun İstanbul'u alması ve Osmanlı devletini birkaç katı büyüklüğe çıkarmasının yanında, O'nun Osmanlı devletinin oluşmasında ve gelişmesinde üzerinde temellendirdiği sosyo-kültürel yapı, oluşturduğu devlet felsefesi ve bunların çıkış yeri olan kişilik yapısıdır (Kuşat, 2003: 132).

*Küfrün karşısında duran komutan,
Bizans'ın belini kiran komutan,
Haçlılardan hesap soran komutan,
Fatih Sultan Mehmet Han'ı unutma. (46/4)*

*Sel gibi çağlayıp taşanlar hani,
Yıkıp kaleleri aşanlar hani,
Zaferden zafere koşanlar hani,
Malazgirt'te Alparslan'ı unutma (46/5).*

*Yüce Rabbim bu halimi bilmez mi?
Ağlayan gönüller bir gün gülmez mi?
Bir Kanuni bir Alparslan gelmez mi?
Gerçek lider arar gözüm Yusuf'um (154/4).*

Çalışmaya alınan şiirde, Türk tarihinin bilinen şahsiyetlerinden Fatih Sultan Mehmet, Kanunî Sultan Süleyman ve Sultan Alparslan'a yer verildiği görülmektedir. Âşık Yusuf Yaylacı, bu liderleri hem övgü dolu ifadelerle hem de derin bir özlem duygusuyla tasvir etmiştir. Şairin bu yaklaşımı, tarihî değerlere olan bağlılığını ve millî hafızayı canlı tutma yönündeki bilinçli çabasını ortaya koymaktadır.

2.2.1.2. Türklük ve Vatan

Yaylacı, vatan sevgisini her daim kalbinde taşımış, Avrupa'da yaşarken gurbetin ve hasretin izlerini derinden hissetmiştir. Bu duygularla vatan ve Türklük bilinci üzerinde sıkça durmuş ve bunu şiirlerine aksettirmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı, Avrupa'da yaşadığı süre boyunca Türklüğünü milliyetçilik duygusu çerçevesinde bir gurur ve şeref kaynağı olarak görmüştür. Yaylacı, Anadolu'da farklı etnik kökenlere mensup toplulukların varlığını kültürel bir zenginlik olarak değerlendirmekte; bu toplulukların aynı vatanın çatısı altında kardeşçe bir arada yaşaması gerektiğini savunmaktadır. Bu yaklaşım, onun şiirlerinde hem kültürel hoşgörüye hem de toplumsal birlik ve beraberliğe verdiği önemi yansıtmaktadır.

Vatan, üzerinde yaşanılan toprak parçası olarak düşünülmüştür. Ancak vatan sadece misak-ı millî sınırları içerisinde olan yer değil; Adriyatik'ten Çin seddine kadar olan coğrafyayı içine almaktadır. Bu düşünce de Kızılirma Turan ülküsüyle ilgilidir. Kızılirma ve Turan ülküsü Türklerin cihan hâkimiyeti ile ilgilidir (Turan, 1996: 39).

*Türk, Kürt, Alevi kardeşlik,
Ondan engelleri aştık,
Hepimiz orda savaştık,
Unutulmaz Çanakkale (4/3).*

*Vatan için akar kanımız bizim,
Yıllardır hep yandı, canımız bizim,
Yedi düvel sarmış yanımız bizim,
Düşmanın belini kırın Mehmedim (96/3).*

*Gizli gizli kimler kime ne dedi
Bize hayır düşmanlara he dedi
Bu millet çok büyük bedel ödedi
Boşa mı yatıyor kefensiz yatan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan (107/3)
Hubbû'l vatan bizim sözümüz de var
Ateşimizde var közümüzde var
Asalet yiğitlik özümüzde var
Dünyanın en büyük merdi bu millet (141/5)*

Verilen şiir dörtlüklerinde, vatan sevgisi ve Türklük temaları ön plana çıkmaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı, vatanın bütünlüğüne, milletin birlik ve beraberliğine dair algısını sözlerine dökmüştür. Şiirlerinde millî değerleri yüceltirken, toplumsal dayanışma ve ortak kimlik bilincini de güçlü bir şekilde vurgulamaktadır.

2.2.1.3. Bayrak

Bayrak, bir ulusun bağımsızlığını ve egemenliğini simgeler. Aynı zamanda bir milletin tarihini, kültürel değerlerini ve toprak bütünlüğünü yansıtır. Millî gururun bir parçası olan bayrak, geçmişte yaşanan zorlu savaşları ve tarihsel varlığıyla bir ulusun onurunu ve var olma mücadelesini temsil eder. Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu birçok şiirde bayrak mefhumuna değinmiştir.

*Ölüm var dönmek yok emrini duyan,
Ölümden korkar mı bu emre uyan,
Atılan oklara meydan okuyan,
Burca bayrak diken elsin ileri (62/8).*

*Yıllardır bitmedi bitmiyor zarım
Hiçbir şey yapamam ben nasıl varım
Vatan için ölenleri kutlarım
Namustur bir vatan namustur bayrak
Katil İsrail'i kim durduracak? (74/5)*

*Ecdadım burada mehteran çalmış,
Bu mesajı bütün dünyaya salmış,
Şehidin kanından rengini almış,
Bayrakta kırmızı kanımsın benim (102/4).*

Âşık Yusuf Yaylacı, Türk milletin millî birlik ve beraberlik ilkesine vurgu yapar. Vatan ve bayrak sevgisiyle dolu olan birçok şiiri tespit edilmiştir.

2.2.2. Dinî Konular

Âşık olmanın en önemli yönlerinden biri, âşığın içinde bulunduğu inanç ve kültür dünyasının bilincinde olmasıdır. İlahi adalet, ilahi sevgi ve İslam büyüklerine duyulan saygı, âşık kimliğinin temel değerleri arasında yer alır. Bu değerleri bilmek, yaşatmak ve topluma hatırlatmak, âşıklık geleneğinin manevi yönünü ortaya koyar.

Âşık Yusuf Yaylacı, dinî bilinç ve inanç değerleri konusunda duyarlılığa sahip âşıklardan birisidir. O, Avrupa turneleri sırasında katıldığı âşık programlarında, inanç dünyasını sazı, sözü ve duygusal anlatımıyla dinleyicilerine aktarır. Allah’a olan inancını, insanı hayata bağlayan en güçlü unsur olarak görmüş ve bu düşüncüyü eserlerinde sıkça dile getirmiştir. İlgili yaklaşımı, aşağıda yer alan dörtlüklerinde de açık biçimde görülmektedir.

*İslam'dır ülkümüz tarikatımız,
Biz ümmetiz yoktur doğu, batımız,
Amaç hakka giden hakikatimiz,
Sadece araçtır para İsmail (77/3).*

*Günde beş kez Hakka zikir ederim,
Onun birliğine fikir ederim,
Her zaman halime şükür ederim,
Ne öyle çok azda ne de boldayım (153/7).*

Âşık Yusuf Yaylacı, hak yolundan giden insanın manevi dünyasını işler. Huşu içinde yapılan ibadeti vurgulamaktadır. Kalbi, Allah sevgisiyle çarpan kişinin sürekli şükür içinde yaşadığını belirtir. Tüm bu değerleri dörtlükleri aracılığıyla sade ve içten bir dille anlatır.

*Onlara Peygamber yardı,
Kalplerinde iman vardı,
Bu vatan böyle kurtardı,
Unutulmaz Çanakkale (4/2).*

*Görenler söyler adını,
Giden alır muradını,
Tadan unutmaz tadını,
Balı Mekke-i Medine (6/3).*

Bu şiirde, peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)’i anlatmıştır. İlk dördlük içerisinde Çanakkale Savaşı’nı anlatılmıştır. Düşmana karşı vatanı savunan mehmetçiklerin kalplerindeki peygamber aşkı, vatan sevgisi ve imanı kaleme almıştır. İkinci dördlükte yer alan İslam’ın geçtiği kutsal toprakların verdiği manevi huzuru ve peygamberi dile getirmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı, “*Mekke-i Medine*” adlı şiirini, hac yolculuğu sırasında yaşadığı derin huşu ve manevi atmosferin etkisiyle kaleme almıştır.

2.2.2.1. Hacı Bektaş Veli

Hacı Bektaş Veli, Anadolu sahasında yetişmiş; tasavvuf düşüncesine katkılarıyla tanınan önemli bir Türk mutasavvıfı, şairi ve mürşididir. Bu öğretileri kendi müritlerine aktarmıştır. Nefes ve demeleriyle bilinmektedir. Bektaşî tarikatının kurucusudur. Tasavvuf öğretileri; sevgi, hoşgörü, eşitlik ve barış temel ilkeleri arasında bulunmaktadır.

Hacı Bektaş’ın babası, Seyyid Muhammed, Nişabur’a gelerek yerleşti ve burada şehrin ileri gelenlerinden biri olan Şeyh Ahmed’in Hatme adındaki kızı ile evlendi. Bu evlilikten bir müddet sonra Hacı Bektaş dünyaya geldi. Hacı Bektaş’ın soyu, Musa Kazım (öl:M.799) yoluyla ehl-i beyte dayanır. Hoca Ahmed Yesevî’nin halifelerinden Şeyh Lokman, Horasan mıntokasında meşhur olmuştu. Dedesi, Hacı Bektaş’ı Şeyh Lokman’a öğrenci olarak verdi. Hacı Bektaş, gerekli tüm bilgileri ondan tahsil etti (Korkmaz,2001:328). Bu bağlamda, Hacı Bektaş’ın soy şeceresinin Hz. Ali’ye ulaştırılması ve “seyyid” sıfatının verilmesi, devrin geleneğine uyularak yapılmıştır. Ancak, bu tarihi olayların doğruluğu hakkında kesin bir tahminde bulunmak için yeterli araştırma ve inceleme yapılmamıştır. Bektaşî geleneğinde, Hacı Bektaş’ın Hz. Ali’ye soy bağlantısının vurgulanması önemli bir konudur. Bu konuda anlatılan hikâyeler ve kerametler, Bektaşîler için manevi bir değer taşımaktadır (Gölpınarlı, 2016: 318-319).

Hacı Bektaş Velî, Müslümanları dört gruba ayırır: 1-Şeriat sahibi olanlar, yani Abidler, 2-Tarikat sahibi olanlar, yani Zahidler, 3-Mârifet sahibi olanlar, yani Arifler, 4-Hakikat sahibi olanlar yani Muhibler (Öztürk,1987: 893) görülmektedir.

Horasan'dan gelme, Hacı Bektaş Veli için rivayet edildiği gibi Ahmed Fakih (öl:1221), Yunus Emre, Taptuk Emre ve Mevlâna için de rivayet edilmiştir. Horasan, Doğunun sembolüdür. Atina ve Roma siteleri nasıl Batıyı özetliyorsa Horasan sitesi de o günün Anadolu'lularının gözünde Doğunun özetiydi. Bundan olacak, Anadolu, kendisini yenileyenleri toptan Horasan Erenleri olarak görür. Horasan ellerindeki siteler, Abbasîler ve Selçuklular zamanında birer büyük İslâm sitesi, ilim yuvalarıydı. Anadolu dünya çapındaki bu çıkışı, yine oralara bağlıyordu (Korkmaz, 2001: 336).

*Yaylacı kucaklaş dost yaren ile
Yunus Hacı Bektaş hem Karan' ile
Ömrümün son günü hak Kur'an ile
Bu fani dünyadan göçsem Allah'ım (87/6).*

Âşık Yusuf Yaylacı bu dörtlükte, Hacı Bektaş Velî'nin izinden gitmek ve Kur'an'ın hak yolunda olmak istediğini dile getirir. Yunus Emre ve Hacı Bektaş Velî gibi manevi yarenleri kendine örnek aldığını ve onları şiirlerinde birer rehber olarak benimsediğini ifade eder. Bu bağlamda dünyanın geçici olduğunun bilinciyle, mana ve maneviyata yönelişi vurgulayan bir dörtlük kaleme almıştır.

2.2.2.2. Mevlâna

Horasan'ın Belh şehrinde 604'te (1207) (Nahifi, 2007: 23) dünyaya gelen, Türk tasavvufu içerisinde önemli bir yeri olan Mevlâna ve ölümünden sonra kurulan Mevlevilik bütün dünyada bilinmektedir. Onun “*Gel, gel, ne olursan ol yine gel / İster kâfir ister mecusi, ister puta tapan ol yine gel / Bizim dergâhımız, ümitsizlik dergâhı değildir / Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...*” sözü herkes tarafından bilinmektedir (Türkan, 2016: 96). Asıl ismi Mevlâna Celaleddin Rumi, 13.yüzyılda yaşamış, tanınan İslam âlimi, şair ve filozoftur. Mevlâna, Mevlevi tarikatının kurucusu olup, kendi öğretilerini anlatan kişi olarak bilinmektedir. En çok bilinen eseri “*Mesnevî*”yi kaleme almıştır. İlgili dörtlüğünde Mevlana'yı dile getirmiştir.

*Sevgi dedin yer vermedin davaya,
Yunus Mevlâna 'ca durdun duaya,
Burdan ışık tuttun sen tüm dünyaya,
Ufukta umudum tanımsın benim (102/3).*

2.2.2.3. Yunus Emre

Taptuk Emre'ye intisab eden Yunus Emre, kırk yıl Taptuk dergâhına odun taşır. Yunus Emre, kırkınıc yılın sonunda irşat görevini Taptuk Emre'den alır ve yollara düşer. O, tasavvuf ehli olmasına rağmen Türkçe düşünmüş, Türkçe sevinmiş ve şiirlerini Türkçe söylemiştir (Türkan, 2016: 91). Türk tasavvuf edebiyatının (tasavvufî halk edebiyatı) meşhur mutasavvıf şairlerindendir. İlgili kaynaklarda tasavvufî halk edebiyatı şairi, Türk-İslam düşünürü, Türk tasavvuf edebiyatının en büyük temsilcisi olarak, halk şairi, halk ozanı, tekke şairi, derviş olarak vasıflandırılır. Eserleri hayatının önüne geçen Yunus Emre'nin hayatı hakkında yeter derecede kesin olmayan bilgiler; şiirleri, menkıbeler, rivayetler/söylentiler ve sonraki dönemlerde yazılmış eserlerden öğrenilmektedir. Yunus Emre, genel kabul görülen görüşe göre; Porsuk Çayı kenarındaki Sarıköy'de (Emrem Sultan köyü/ Günümüzdeki adıyla Yunus Emre Mahallesi); Porsuk Çayı ile Sakarya Irmağının birleştiğı nokta bulunmaktadır. Yunus Emre'nin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Horasan'dan Anadolu'ya gelerek Sarıköy'e yerleşen, vatan tuttuğı bu yerde çiftçilikle geçimini sağlayan bir Türkmen aileye mensuptur. Yunus Emre'nin menkıbevi hayatından ve bazı şiirlerinden hareketle ümmî (okuma-yazma bilmeyen) ifade edilse de dönemin Türkçesini başarılı bir şekilde kullanması, şiirlerinin hece ve aruz ölçüsüyle söylenmiş olması, Kur'an ve hadis bilgisi, dinî kelime ve kavramları yerli yerinde kullanması, anâsır-ı erbaa'dan bahsetmesi, Arapça ve Farsça bilmesi, yolunun (derinlemesine olmasa bile) mektep ve medreseden geçtiğini göstermektedir. Yunus Emre'nin vefat tarihi de kesin olarak belli değildir. Genel kabul görüşe göre Hicrî 720/ Miladî 1320-1321 yılında (genel bir ifadeyle 14. yüzyılın başlarında) Sarıköy'de seksen iki yaşında iken vefat edildiğı tahmin edilmektedir (Uslu, 2001: 8-9). Âşık Yayılacı, şiirlerinde birçok din büyüğüne yer verdiği gibi Yunus Emre'ye de yer vermiştir.

*Sevgi dedin yer vermedin davaya,
Yunus Mevlâ'ca durdun duaya,
Burdan ışık tuttun sen tüm dünyaya,
Ufukta umudum tanımsın benim (102/3).*

*Yaylacı kucaklaş dost yaren ile
Yunus Hacı Bektaş hem Karan' ile
Ömrümün son günü hak Kuran ile
Bu fani dünyadan göçsem Allah'ım (87/6).*

2.2.2.4. Haram / Helal Kavramı

Türk halk kültüründe bir başka kişinin hakkını yemenin büyük günah olduğu kabul edilmektedir. Haramla kazanılan her şey kişiye zarar vermektedir. Deyim yerindeyse deyim yerindeyse “*Haram olan her şeyin kursak tıkacağı*” inancıyla ifade edilmektedir. Bu durum helal ve haram ilişkisinin Türk kültüründe önemli olduğunu göstermiştir. İslam dininde Hz. İsa (AS) şöyle buyurmuştur; “*Sana yapılmasını istemediğin bir şeyi sende başkasına yapma! O zaman Allâh'a karşı hakkıyla takvâ sahibi olursun*” (Mübarek, 2019: 59) demiştir. İslam dininde haram yiyen kişinin günahkâr olduğunu belirtilmektedir. Bu durum, helal kavramının toplum açısından ne denli önemli ve belirleyici bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

*Haram olsun aşımızı yiyen var
İçimizde akrep yılan çıyan var
Sırrımızı yâd ellere diyen var
Hayındır dışarda vatani satan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan (107/4)*

*Başımın tacısın ana,
N'olur hep dua et bana,
Her zaman muhtacım sana,
Ana hakkın helâl eyle (5/4).*

*Beylerin acep bundan var mıdır bir haberi
Şehirlinin yediği köylünün alın teri
En yüksekte olmalı nasırlı elin yeri
Tereyağı peynir süt içtiğimiz ayranlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar (162/4)*

*Koy götürsün bir yanını sel yesin
Aslan yesin çakal yesin çöl yesin
Parça parça lokma lokma el yesin,
Kendi yakınına varıp üzülme (52/5).*

Âşık Yusuf Yaylacı, haram ve helal kavramına değinmiştir. Alın teri ve emeğin, çalışmanın, helal lokmanın insana verdiği huzur ve bereketi olduğuna inanmıştır. Âşık Yusuf Yaylacı, “*Haram lokma insanın midesinde oturan ateş gibidir. Ne kadar yerse yesin, her lokma ona ateş olarak geri döneceğini*” ifade etmiştir.

2.2.2.5. Kur'an ve Kutsallar

Müslümanların kendilerine rehber edindiği Kur'an-ı Kerim, İslamı anlatan temel kaynaktır. Kur'an-ı Kerim'in içerisinde yer alan inanç, ibadet, ahlak ve hukuk konuları temel öğreti niteliğini taşımaktadır. Müslümanların hayatlarını şekillendiren ve doğru yolu gösteren kutsal kaynak olarak kabul edilmektedir. Âşık Yusuf Yaylacı, Kur'an-ı Kerim'in kutsal olduğunu kendisine verilen bu yeteneğin Allah'ın sonsuz kudretinin şuurunda olması hasebiyle yazmış olduğu şiirlerinde belirtmiştir.

*Menzile ulaşır bu yolda duran,
Övünsün atıp da hedefi vuran,
Liderim Peygamber rehberim Kur'an,
Artık ben ne sağda ne de soldayım (153/3).*

Bu dörtlükte, Âşık Yusuf Yaylacı Kur'an-ı Kerimi kendisine rehber ettiğini, peygamber efendimizi İslam'ın lideri olarak kabul etmiştir. Doğrunun ve iyiliğin yanında olduğunu tarafının hak yol olan İslam'ın yanında olduğunu ifade etmiştir.

*Resul ü Ekrem'in bağı,
Gülü Mekke-i Medine,
Hazret-i Kur'an otağı,
Dili Mekke-i Medine (6/1).*

*Bu dünyada bitmez gönül yarası
Ne beyazı biter nede karası
Peygamberin makamıdır orası
Söz verip sözünde durasın oğul (79/2)*

*Unuttum kederi unuttum gamı
Mânâda eksik yok ordadır tamı,
Orası Peygamber Resul makamı,
Neşesini tadıyorum ermenin (119/2).*

*Allah'ın kulları kuluna ümmet.
Şefaât kanından ümmete himmet,
Hakkın sevgilisi Nur-u Muhammed,
Ahmet sende ey Mekke-i Medine (53/3).*

2.2.2.6. Yaratıcı

Halk edebiyatı nazım geleneği içerisinde yer alan birçok şair, aşk, doğa, acı ve umut gibi temalardan yola çıkarak Tanrı'ya olan inanç ve bağlılığını şiirsel biçimde ifade etmiştir. Yaratıcının varlığı, şairlere hayatın anlamı ve içsel derinliği üzerine düşünme imkânı sunmuştur. Akli sorgulamalar sonucunda şekillenen bu yaklaşım, bireyin varoluşsal bir kimlik kazanmasına zemin hazırlamıştır. İnsanın evrendeki yerini sorgulamasıyla birlikte, bu varoluşu anlamlandırma sürecini derinleştirmiştir. Âşık edebiyatında öne çıkan sevgi, aşk ve dinî düşünceler, okuyucunun metinle duygusal ve manevi düzeyde etkileşim kurmasına imkân tanımaktadır. Bu doğrultuda, şiirle kurulan duygusal bağ, aynı zamanda Allah'a duyulan aşkın derinliğini ve bu aşk etrafında şekillenen manevi yönelimi ortaya koyması bakımından dikkate değerdir.

*Hak murat ederse sebep yaratır,
Beyazları siyah yapar karartır,
Kuluna dert verir derman aratır,
Mevlâ'm insanları sınar demişler (158/4).*

*Dört mevsim yaratmış yüce Allah'ım,
Mevsimler içinde yazı severim,
Dost dostunu eğer candan severse,
Dosttan dosta olan nazı severim(104/1).*

*Allah'ın kulları kuluna ümmet.
Şefaât kanından ümmete himmet,
Hakkın sevgilisi Nur-u Muhammed,
Ahmet sende ey Mekke-i Medine(53/2).*

*Mevlâ'm insanları gam ile karmış,
Yarattıklarından insani armış,
Bakarsın her yanı bulutlar sarmış,
Bazen yağmur bazen kar gelir gider (156/3).*

*Hayat güzel lüks ve para,
Büyüyor manevi yara,
Allah'ım kırkından sonra,
Azana yazıklar olsun (31/5).*

*Günü gelen göçüp gidiyor nere,
Dönüşü olmayan öyle bir yere,
Allah'ım hayırlı şifalar vere,
Duydum hasta imiş Âşık Ruhânî(58/4).*

2.2.2.7. Beddua/Sitem

Beddua, İslam inancında bir kişi ya da topluma yönelik kötü dilek ve duaları ifade eden bir söylem biçimidir. Haset, öfke ve kin gibi olumsuz duyguların bir yansıması olarak ortaya çıkan beddualar, bu yönleriyle edebi eserlere, özellikle şiire, tematik ve duygusal açıdan yansımaktadır. Âşık edebiyatı bağlamında değerlendirildiğinde, beddua, belirli tematik işlevler üstlenen bir ifade biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Genellikle aşk acısının tetiklediği duygusal yoğunlukla ilişkilendirilen bu söylem, sevgiliye karşı duyulan öfke, kıskançlık ve hayal kırıklığı gibi duyguların dışavurumu niteliğindedir. Bu çerçevede beddua, âşık edebiyatında zaman zaman işlenen bir tema olarak dikkat çekmektedir. Günlük yaşamda hemen her konuya ilişkin beddua ifadelerine rastlamak mümkündür. Âşık Yusuf Yaylacı ise bedduayı, edebi bir üslupla ele alarak onu gerçek hayatta olumsuz duygularla hareket eden bireylerin tutumlarını yermek amacıyla kullanmıştır. Bu bağlamda, bedduaları günümüzde yaşanan toplumsal ve bireysel olaylardan ilhamla dile getirdiği görülmektedir.

*Kör olsun kahpenin gözü,
Yüreklere koydu közü,
Yaylacının en son sözü
İsrail'i kınıyorum (23/5).*

*Devlet millet vatan için el ele
Soysuz sen bu işin neresindesin?
Söylemin eylemin bize benzemez
Kandille Fetö'nun arasındasın (120/1)*

Âşık Yusuf Yaylacı, içindeki acı ve öfkeden hareketle terör örgütlerine karşı sitemkâr dolu beddualarda bulunmuştur. Bu hususta Âşık edebiyatı içerisinde bedduanın karşılığı “*kargış*” olarak bilinmektedir. Şiirin içerisinde kişi ve toplumlara karşı duyduğu öfke ve hüsrân içerisinde kalmasıyla derin duygular yaşamıştır. Terör örgütlerine karşı duyduğu nefreti dizelerinde anlatırken bu durum karşısında kayıtsız kalmadığını da belirtmiştir.

2.2.3.Güncel Konular

Bulunduğu coğrafyadan ve kültürden gelen âşık, toplumun yaşadığı sorunlara karşı kayıtsız kalmayan sürekli kendini güncelleyen bir kimliğe sahip olmuştur. Eğer halkın bir derdi varsa, derdiyle dertlenir, halk neşeliyse, huzurluysa âşık da coşkulu ve huzurludur. Âşığın duyarlı ve bilinçli olması kişinin kültürel kodlarından gelen bir yapısı olduğunu gösterilmektedir. Âşık Yusuf Yaylacı, fırsat buldukça toplumsal sorunları ve güncel konuları dile getirmiştir.

2.2.3.1. Korona (Covid 19 Virüs) Hastalığı

İlk olarak Çin'in Wuhan bölgesinde, 2019 yılı Aralık ayının başında görülüp, bu bölgedeki yetkililer tarafından tanımlandığı için gayri resmi Wuhan Korona virüsü adıyla da bilinen yeni korona virüs solunum yolu enfeksiyonuna neden olan ve insandan insana geçebilen bulaşıcı bir virüstür. Dünya Sağlık Örgütü (WHIO) tarafından virüsün resmi adı SARS-Cov-2 (Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Koronavirüs-2) olarak belirlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü virüsün neden olduğu hastalığı tanımlamak için COVID-19 terimini kullanmaktadır. 30 Ocak 2020'de COVID-19, Dünya Sağlık örgütü tarafından küresel bir sağlık acil durum ilan edilmiştir. 11 Mart 2020 tarihinde ise virüs pandemi, yani küresel salgın hastalık olarak ilan edilmiştir (URL 1). Hastalıktan en etkili şekilde korunma tekniği maske takmak, sosyal mesafeyi korumak, elleri düzenli zaman aralıklarında yıkamak ve aşı olunması hastalığın seyrini değiştirmiştir. Genel itibariyle Dünyada milyonlarca kişinin ölümüne sebep olmuştur.

Elektronik kültür ortamında anlatıcı ve dinleyiciler video ve görüntüler vasıtasıyla iletişim kurabilmekte hatta dinleyiciler de birbirleri ile etkileşime geçebilmektedir (Doğaner ve Türkeri, 2022: 1061) Âşık Yusuf Yaylacı, söz konusu durumla ilgili şiirler yazmıştır.

*Corona virüsün yaptığına bak
Dostlardan ayırır aralar bizi
Bu yıl gelemedik kaldık gurbette
Eşimiz dostumuz soralar bizi*

*Bu ayrılık çok zor alışamasın
Yavruların öpüp sarılamasın*

*Baban ölse bile görüşemesin
Bu nasıl bir afet pareler bizi*

*Var mı karşı duran devran onundur
Dünyaya hükmeder ferman onundur*

*Derdi veren de o derman onundur
Umut kesme bekler çareler bizi*

*Cihan kan ağlıyor gözü yaşlıdır
Ağası de paşası da yaşlıdır
Öyle bir canavar yedi başlıdır
Matemler giydirir karalar bizi*

*Yaylacı'yım bir yaralı dös kaldı
Gözümüzde iki damla yaş kaldı
Camiler boş kaldı minber boş kaldı
Yakar içimizi yaralar bizi (22.04.2020)*

Âşık Yusuf Yaylacı bu dörtlüklerde, 2020 yılında yaşadığı zorluklar karşısında ve yakınlarını kaybetmesinin etkisiyle birlikte, yaşamış olduğu bu zorlukları şiir dünyasına aktarmıştır.

2.2.4. Tarihî Olaylar

2.2.4.1. Malazgirt Savaşı

Romanos, Diogenes'in Malazgirt Ovası'na geldiğini duyan Alparslan, bu muazzam ordu karşısında yerini aldılar. Selçuklu ordusunda Türk-Kürt-Arap ve gayrimüslimlerden oluşan ordu yapısı var idi. Aynı zamanda Bizans ordusunda ise Türkler var idi. Bu Türkler denildiği gibi tamamı değil bir kısmı Selçuklu tarafına geçmiştir. Ortaçağ koşullarına göre Selçuklu ordusu tahmini 24.000 kişi oluşurken Bizans ordusu ise 50.000 kişi idi. Hilal taktiği bir kez daha marifetini göstermiştir.1071 yılında Selçuklular bu taktik sayesinde İslâm ve Türk dünyası açısından önemli olan bu savaşı kazandı (Demir, 2017: 249-250). Malazgirt Savaşı, Türk tarihinin seyrini değiştiren önemli dönüm noktalarından biri olarak kabul

edilmektedir. 1071 yılında Bizans İmparatorluğu ile Büyük Selçuklu Devleti arasında gerçekleşen bu savaş, Anadolu'nun Türkleşmesinin önünü açmıştır.

26 Ağustos 1071 Malazgirt Savaşı tarihî süreç içerisinde birçok millete, ırka, dine ev sahipliği yapan Anadolu tarihinin akışını Türklere miras bırakmıştır. Özellikle XI. asırda vukua gelen bu savaş, kaderin varlığını belki de doğrular nitelikteydi. Nitekim dönem itibariyle bir yandan mezhepsel tartışmalarla yorgun düşmüş bir Bizans var iken diğer yandan siyasî birliğini tamamlayıp batıya yelken açan Selçuklar var idi. Durum böyle iken savaşın XI. asra isabet etmesini uygun bir zamanlama olarak algılayabiliriz. Aynı zamanda bu önemli olay Türk ve Dünya tarihini derinden etkilemiştir (Demir, 2017: 250). Tarihsel süreç içerisinde, Türkler savaşçı kimlikleri ve cihan hâkimiyeti idealleri doğrultusunda Bizans'a karşı sürekli bir mücadele içerisinde olmuşlardır. Âşık Yusuf Yaylacı da sahip olduğu tarih şuuru doğrultusunda bu mücadeleyi yansıtan dörtlülere yer vermiştir.

*Sel gibi çağlayıp taşanlar hani,
Yıkıp kaleleri aşanlar hani,
Zaferden zafere koşanlar hani,
Malazgirt'te Alparslan'ı unutma (46/5).*

*Yüce Rabbim bu halimi bilmez mi?
Ağlayan gönüller bir gün gülmez mi?
Bir Kanuni bir Alparslan gelmez mi?
Gerçek lider arar gözüm Yusuf'um (154/4).*

2.2.4.2. İstanbul'un Fethi

İstanbul'un fethi, Ortaçağ tarihinin en önemli olaylarından sayılmaktadır. Değişen savaş teknolojisi neticesinde aşılmaz olarak Konstanopolis'in surları Osmanlılar tarafından topraklarla delinmiş ve şehir 29 Mayıs 1453 tarihinde düşmüştür. Bu tarihî hadisenin mühim neticeleri olmuştur. Şehrin düşmesinden sonra İstanbul'un Osmanlılar bakımından en önemli sorunu kentin nüfus ve görüntü açısından perişanlığı idi (Başkan, 2014: 64).

İstanbul'un fethi Türk tarihi olduğu kadar dünya tarihi açısından da önemli bir olaydır. Bu fetihle birlikte bin yıldan fazla bir süredir hayatını sürdürmekte olan Doğu Roma İmparatorluğu tarihe karışırken Osmanlı Devleti açısından yeni bir

dönemin kapıları açılmıştır. İstanbul'un alınmasını takip eden dönemde Osmanlı Devleti, siyasi ve ekonomik anlamda gücünü giderek ve 16. yüzyılın ortalarına gelindiğinde Akdeniz havzasının tartışılmaz hâkimi olarak dünya siyasetinin önde gelen aktörü haline gelmiştir (Yavuz, 2017: 186). Fatih Sultan Mehmet, Konstantiniye'yi alarak tarihsel süreci değiştirmiştir. Güçlü ve zeki hükümdar olması bakımından aldığı kararlarla birlikte İstanbul'u fethettikten sonra bilim merkezi hâline getirmiştir.

*Küfrün karşısında duran komutan,
Bizans'ın belini kıran komutan,
Haçlılardan hesap soran komutan,
Fatih Sultan Mehmet Han'ı unutma (46/4).*

Fatih Sultan Mehmet, Osmanlı padişahları arasında bulunan “Çağ açıp kapatan” bir lider olarak tarih sahnesinde önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda, yukarıda yer alan dörtlükte, Fatih Sultan Mehmet'in Bizans'a karşı yürüttüğü mücadele ve özellikle İstanbul'un fethi konu edinilmiştir.

2.2.4.3. Çanakkale Savaşı

Çanakkale muharebeleri, dünya tarihinde ender rastlanan deniz ve kara savaşlarından biridir. Siyasî açıdan, birçok emelin, ihtirasın, idealin düğümlendiği; askerî açıdan, insan gücünün, azminin, inancının yanı sıra, âlet, edevat ve teçhizatının yeterince denge kuramadığı; vatanını savunanlarla istilâya gelenlerin birbirlerini boğazlamak, yok etmek üzere yarım milyon üzerinde insanın hayatlarını kaybettiği ve sakat kaldığı ve sonuçları itibarıyla de, geçmişte olduğu gibi, birçok yanlış hesabın suya düştüğü bir savaştır (Süslü, 1991: 303). Tarihsel süreç açısından büyük öneme sahip olan Çanakkale savaşı, Türk milletinin millî ruhunu harekete geçiren bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir.

Çanakkale'de İngiliz ve Fransızlar hem deniz hem de karada ağır yenilgilere uğramış ve geldikleri gibi gitmişlerdir. Yaklaşık 500.000 civarında (400.000 İngiliz, 79.000 Fransız) asker sevk etmişler ve bunların yarısından fazlasını kaybetmişlerdir. Boğazlar kanalıyla müttefiklerle irtibat kuramayan ve Doğu Anadolu'da ilerleyip, Avusturya-Macaristan'da ezici mağlubiyetlere uğrayan Rusya'da daha sonra ihtilâl çıkmış ve savaşı terk etmek zorunda kalmıştır. Fransız, İngiliz ve İtalyan saldırıları da Avrupa'da kırılmış ve çok zayıf vermişlerdir. Müttefikler Boğazları geçemeyip

İstanbul'a sahip olmasalar bile, Osmanlı Devleti de müttefiklere yakın şehit ve zayıat vermiş ve bu sebeple de daha sonraki yıllarda birçok eyalet ve vilâyetini ve savaşı kaybetmiştir (Süslü, 1991: 306). Çanakkale Savaşı'nda Türk ordusu, kara ve deniz muharebelerinde İngiliz ve Fransız kuvvetlerini yenilgiye uğratarak önemli bir zafer elde etmiştir. Çanakkale bölgesini ele geçirip hâkimiyet kurma emelleri içerisinde bulunan Fransız ve İngilizler bu savaşta maddi ve manevi olarak ağır hasara uğratmışlardır. Vatanımızı düşmanlara karşı savunan Mehmetçiklerimiz asla geri dönmeyi düşünmemişlerdir. Zaferlerin ruhunda yatan düşmana karşı asla zayıf olmamışlardır. Türk milletinin kaderini değiştiren bir savaş olarak kabul edilmektedir. Âşık Yusuf Yaylacı, aşağıda yer alan dörtlüklerde Çanakkale Savaşı'nı konu edinmiştir. Bu dörtlüklerde, vatan savunmasının inançla birleşerek kazanıldığı vurgulanmaktadır. Cephelerde savaşan askerlerin yaşadığı zorluklar ve verdikleri mücadeleleri edebi bir üslupla anlatılmaktadır.

*Kardeşliğe sürmeyin sakın,
Kürdü, Türkü orda can cana yakın,
Çanakkale'deki savaşa bakın,
Aç oku atana saygıyı öğren (11/2).*

*Türk, Kürt, Alevi kardeşlik,
Ondan engelleri aştık,
Hepimiz orda savaştık,
Unutulmaz Çanakkale (4/4).*

*Onlara Peygamber yardı,
Kalplerinde iman vardı,
Bu vatan böyle kurtardı,
Unutulmaz Çanakkale (4/1).*

*Tarihe bak şeref veren şan veren,
Vatan için oluk oluk kan veren,
Cephelerde savaşarak can veren,
Kefensiz yatana saygıyı öğren (111/3).*

2.2.5. Toplumsal Konular

Toplumsal konular, bir toplumun bütününe ilgilendiren, bireylerin yaşam koşullarını doğrudan etkileyen ve sosyal yapının işleyişinde belirleyici rol oynayan olgu ve sorunlardır. Bu konular, yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda kolektif yaşamın sürdürülebilirliği açısından da önem taşımaktadır. Toplumsal sorunlar; yoksulluk, eğitimde fırsat eşitsizliği, toplumsal cinsiyet rolleri, göç, işsizlik, sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan adaletsizlikler, çevresel bozulmalar ve insan hakları ihlalleri gibi çok boyutlu ve birbirleriyle ilişkili başlıklarda ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlar, toplumsal farkındalığın artırılması ve yapısal düzeyde çözüm arayışlarının geliştirilmesi gerekliliğini doğurmaktadır. Dolayısıyla toplumsal meselelerin anlaşılması ve çözümüne yönelik yaklaşımlar, hem bireylerin katılımını hem de kamusal politikaların etkinliğini gerektirir.

2.2.5.1. Terör

Ülkemizde ve dünya çapında ciddi bir problem olarak kabul edilen aynı zamanda toplumsal güvenlik sorunu olan terörün sirayet ettiği ülke veya ülkelere büyük zararı dokunmaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı, toplumsal sorunların içerisinde yer alan terörü şiirlerine konu etmiştir.

*Devlet millet vatan için el ele
Soysuz sen bu işin neresindesin?
Söylemin eylemin bize benzemez
Kandille Fetö'nun arasındasın (120/1)*

*Ecdadıma küfür edip yerenin
Bu zulmü bize reva görenin
Vatana bayrağa zarar verenin
Mutlaka bozuktur kanı unutma (46/8)*

*Peygamber ümmeti erler nerede?
Bozuldu şehirler köyler nerede,
Müslüman geçinen beyler nerede,
Mahşerde görüşürüz kimin yüzü ak,
Katil İsrail'i kim durduracak? (74/3)*

2.2.5.2. Yozlaşma

Âşık Yusuf Yaylacı, toplumda yaşanan yozlaşmaya seyirci kalmayan ve tepki gösteren bir şairdir. Kültürel kodların bir parçası olarak değerlendirilen gelenek, toplumsal yapının temel unsurlarından biri olarak kabul edilir. Âşık Yaylacı'nın söz konusu durumu dile getirdiği şiirleri vardır.

*Yaylacıyım artık yalanlar bitti
Verdikleri süslü ilanlar bitti
Elemli gulemli planlar bitti
Ne kanun ne madde ne yasa kaldı (66/5)*

*Sakın ikiyüzlülere inanma,
Onlar hep dostuna hile getirir,
Kuyun kazmak için eli boş gelmez,
Kazma küreğini bile getirir (137/1).*

2.2.5.3. Zaman

Âşık Yusuf Yaylacı, zaman mefhumunu önemseyen ve bu mevzuyu şiirlerinde titizlikle inceleyen bir kişiliğe sahiptir. O, zamanı insan için kıymetli bir hazine olarak görür. İlgili konuya yer verdiği şiirleri mevcuttur.

*Orda insan olur kani,
Artık af olma zamanı,
Bereket rahmet her yanı,
Dolu Mekke-i Medine (6/6).*

*Seni asla unutamam,
Köyüm köyüm güzel köyüm,
Bilmem ki vuslat ne zaman,
Köyüm köyüm güzel köyüm (27/1)*

*Gürçayır köyüne geldiğim zaman,
Seni hep hatırlar anarım baba,
Derin hayallere daldığım zaman,
Sesiz sessiz içten yanarım baba (41/1).*

*Dostlar Avrupa'nın hali perişan
Yaralar açılmış yara üstüne*

*Bir zamanlar lüks içinde yarışan
Şimdi Karabağlar kara üstüne (54/1)*

*Neşeyi unuttum keyfe zaman yok,
Bir gün olsun görüşmeye güman yok,
Her yanıma yara vermiş aman yok,
Ana derdi sıla derdi yar derdi (57/5).*

*Sabrede sabrede sabrını katlar,
Ne zaman ki sabrın kabuğu çatlar,
Dadaş bir volkandır o zaman patlar,
Yanar içten içe közümüz bizim (106/6).*

2.2.5.4. Sabır

Sözlükte “engellemek, hapsedmek; güçlü ve dirençli olmak” anlamlarındaki sabır kelimesinin ahlak terimi olarak “üzüntü, boşa gelen sıkıntı ve belalar karşısında direnç gösterme; olumsuzlukları olumlu kılmak için gösterilen metanet” gibi manalara geldiği, karşının ceza (telaş, kaygı, yakınma) olduğu belirtilmektedir. Sabır kavramı; zorluğa karşı göğüs geren, olarak açıklanmaktadır (Develioğlu, 2000: 286).

Bilindiği gibi mutasavvıf şair, sabrın ve ahlakın adeta bir timsali haline gelmiş ve asırlar geçmesine karşın canlılığını, ruhunu kat'i suretle yitirmemiştir. Hocası, şeyhi Tapduk Emre önderliğinde nefis terbiyesi ve sabır üzerine imtihanlara vakıf olan mutasavvıf Yunus, tasavvuf edebiyatında ve alanında öncü isimlerden olmayı başarmıştır. Tasavvufta, diğer ilimlerin yaklaşımına nazaran, ahlakın pratik veçhesine daha çok ağırlık verilmiştir. Bundan dolayı da ahlakın teorisinden ziyade, onun örnek şahsiyetlerin hayatlarındaki uygulamaları dikkate alınmıştır. Bu şahsiyetlerin başında şüphesiz Kur'an'da “üsve-i hasene/güzel bir örnek” olarak takdim edilen Hz. Muhammed (SAV) gelmektedir (Altun, 2020: 1676). Sabırlı olmanın tasavvufi gelenekte önemi üzerinde durulmuştur. İnsanın bu âlemde

varoluğu ve anlam arayışı üzerinde durması bakımından sabrın önemi İslam ahlakı içerisinde varlığını korumuştur.

Bu konuda Kur’ân-ı Kerîm’de Bakara suresinin 153. ayetinde “*Ey iman edenler, sabırla ve namazla yardım dileyin. Gerçekten Allah, sabredenlerle beraberdir.*” (URL 2). Sabrın önemi üzerinde Allah’a karşı kulluk vazifesini ve dinin vecibelerini yerine getirmeyi emretmiştir. Âşık Yaylacı, şiirlerinin bir bölümünde sabır mevzusunu işlemiştir.

*Yaylacı bu hayat ne dedi sana
Ben sözümü dedim içinde mana
Değer verme dedi basit insana
Sabrede kendini gerip üzölme (52/6)*

*Hiç yılmadan adım adım menzile,
Yürüyoruz sabredelim az kaldı,
Yorulduk ayakta pranga ile
Kırıyoruz sabredelim az kaldı (69/1).*

*Artık darbelere kapandı kapı,
Şimdi terse döndü baltanın sapı,
Ağadan paşadan biz bu hesabı,
Soruyoruz sabredelim az kaldı (69/3).*

*Vatan söyler sazımdaki tellerde,
Bir haber beklerim esen yellerde,
Ömrümüz bitiyor gurbet ellerde,
Çok üzölüp sabrım taşı aradım (85/2).*

*Bir dolap dönüyor kanmayın sakın,
Sabredin inşallah mutluluk yakın,
Olup bitenlere iyi bir bakın,
Biz bundan bir ibret almamız lâzım (92/2).*

*Sabrede sabrede sabrını katlar,
Ne zaman ki sabrın kabuğu çatlar,
Dadaş bir volkandır o zaman patlar,
Yanar içten içe közüümüz bizim (106/6).*

2.2.5.5. Aile

Toplumu oluşturan en küçük birime aile denilmektedir. Türk halk kültüründe aile olgusu, toplumsal yapının temelini oluşturan ve kuşaklar arası değer aktarımında merkezi bir rol üstlenen önemli bir unsurdur. Toplumsal ahlak kuralları ailenin içerisinde başlamaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı'nın aile konusuyla ilgili yazmış olduğu şiirleri bulunmaktadır.

*Bir bakın başıma ne işler açtı?
Ailenin düzeni huzuru kaçtı,
Seksen beşlik neneme de bulaştı,
Bu internet Facebook olmaz olaydı (70/4).*

*Sevenlerden uzak durma bitersin
Alev Alev yanıp yanıp tütersin
Yazık olur kayıp olur yitersin
Bırakma ailenin yâri ol kızım (93/2).*

*Yaylacı dar günde dostunu sına
Tedbir al yolunda çıkar fırtına
Ailenin yükünü aldın sırtına
Taşydın kendini yorarak geldin (117/5)*

2.2.5.6. Kadın

İnsanoğlunun ataları olarak kabul edilen Âdem ile Havva'dan beri "kadın" doğanın ve yaşam şartlarının tüm zorluklarına rağmen dünya üzerinde var olmuştur. "Kadın", bu varlığını sürdürmek için sürekli bir mücadele içerisinde bulunmuştur. Bu mücadelenin boyutu, her toplumun kadına olan farklı yaklaşımıyla şekillenmiştir. Dünya medeniyeti içerisinde, Türk kültür ve devlet geleneğinde "kadın" önemli bir

değere sahiptir. Bu değerin ortaya çıkmasında şüphesiz Türk kültürünün sahip olduğu geleneksel bakış açısı büyük rol oynamıştır. Günümüz dünyasında ortaya çıkan hızlı teknolojik ve toplumsal değişimlerin etkisiyle Türk kültür ve geleneğinde “kadın”, toplumun sağlam temeller üzerinde inşa edilmesi ve aile yapısının sağlıklı bir şekilde devam etmesi için çok önemli role sahiptir (Acar, 2019: 395). Âşık Yaylacı’nın kadın konusuyla ilgili yazmış olduğu birçok şiiri vardır.

*İçenlerin gül benzini soldurdun,
Tutam tutam saçlarını yoldurdun,
Kadın erkek ne insanlar öldürdün,
Seni gidi seni katil sigara (49/5).*

*Yaylacım sevgiyi getirek dile
Kadını erkeği yaşlısı bile
Edirne'den Van'a herkes el ele
İnşallah hedefe erin uyanın (115/5)*

*Bir evde üç hasta bir ben ayakta,
Bulaşık mutfakta bekler vay beni,
Hanımım divanda anam yatakta,
Kızım yan odada tekler vay beni (60/1).*

2.2.5.7. Gurbet

Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu şiirlerinde ağırlıklı tema olarak “Gurbet” kavramı dikkat çeker. Yaylacı, bu konuyla ilgili olarak “İnsan daima gurbettedir. Nerede olursa olsun hep ait olmak istediği yerdedir.” diyerek gurbetin insanın içerisinde var olan bir parçayla bütünleştiğini ifade etmiştir.

Türk Halk Şiiri’nde gurbet, gurbette çekilen sıkıntılar ve sıla özlemi en çok ilgilenen konular arasında yer alır. Âşıklar iki sebepten dolayı sılalarını terk edip gurbete çıkarlar: Birincisi ellerinde sazıyla diyar diyar dolaşarak gezdikleri yerlerde sanatlarını icra ederler. Bunun neticesinde maişetlerini sağlayacak bir gelir elde ederler. İkincisi ise rüyasında bir pir tarafından kendisine bade/dolu içirilir ve sevdiği kendisine gösterilir. Uyanınca rüyasında kendisine gösterilen sevgiliyi bulmak için gurbete çıkar (Özdemir, 2011: 137).

Karacaoğlan bir dörütlüğünde gurbette bulunmasının nedenini, burada geçimini sağlayacak sebeplerin olmasıyla açıklamaktadır (Sakaoğlu, 2004: 382).

Bir âşığımız diyor ki; âşığı söyleten üç ana temel vardır: Gurbet, Hasret, Şefkat. Gurbet çekmeyen bir adam ayrılığın ne olduğunu bilmez. Hasret yaşamayan bir insan kavuşmanın ne olduğunu bilmez. İçinde şefkat olmayan bir insan da sevginin ne olduğunu bilmez. Biz ekmek parası için çocuklarımızdan ayrı kaldık. O ayrılık anında gördüklerimiz saza döküldü, türkü oldu, şiir oldu (Taşlıova ve Mortaş, 2020: 245).

Âşık Yusuf Yaylacı, şiirlerinin içerisinde “*gurbet*” mefhumuna sıkça yer vermiştir.

*Baharda açan güllerden,
Gurbete giden yollardan,
Seherde esen yellerden,
Sevdiceğim sora beni (9/2).*

*Kader gurbet ele yitti
Yol kat ettik gençlik bitti
Çocuklar evlendi gitti
Bir dede bir nine kaldık (11/4)*

*Kaldım gurbet ellerinde,
Dua et yurduma gelem,
Frenk yurdu çöllerinde,
Dua et yurduma gelem (14/1).*

*Gurbet elde çok yalnızım,
Dostları arar dururum,
Çok garibim kimsesizim,
Hep sizi sorar dururum (21/1).*

*Bizi bizden alan oldu,
Gurbet ele salan oldu,
Sanki her şey yalan oldu.
Köyüm köyüm güzel köyüm (27/3).*

*Yaylacı der vatan söyler tellerde,
Bazen sahralarda bazen çöllerde,
Vatandan çok uzak gurbet ellerde,
Dökülen gözümün yaşı bir başka (44/3).*

*Sizden ayrılması kolay mı sanki.
Hele gel de ayrılığı sor bana,
Siz orada hasret ben burda gurbet,
Düşündükçe acı acı kor bana (47/1).*

*Gözden uzak olan gönülden olur,
Halimi kimlerden soram gurbette,
Bu diyarlar bizim ele benzemez,
Zordayım tükendi çarem gurbette (55/1).*

*Gurbet elde beni yiyip bitiren,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi,
Bütün gençliğimi alıp götüren,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi (57/1).*

2.2.5.8. Aşk

Âşık edebiyatında aşk teması, merkezî bir unsur olarak karşımıza çıkar. Bu edebî gelenekte yer alan aşk temalı şiirlerde, genellikle sevgilinin fiziksel ve ruhsal güzellikleri betimlenir; âşığın duygusal durumları, iç dünyası ve yaşadığı derin özlem ön plana çıkarılır. Sevgili ile âşık arasındaki ilişki, tutku, hayranlık ve ulaşılmazlık ekseninde şekillenmekte; bu durum, şiirlere yoğun bir duygusal derinlik kazandırmaktadır.

Bununla birlikte, geleneksel anlayış içerisinde, dünyevi yani beşerî aşktan ilahi aşka yönelişi simgeleyen temsillere de sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Âşıklar, Allah'a duydukları aşkı ve teslimiyeti, sevgiliye duyulan özlem ve bağlılık metaforları aracılığıyla ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, sevgilinin güzellik unsurları ve aşkın doğurduğu özlem, yalnızca dünyevi aşkı değil, aynı zamanda ilahi aşkın da sembolik bir yansıması olarak değerlendirilmiştir.

*Bahçemde ulu çınarım,
Gönlümde sevgi pınarım,
Senin aşkınla yanarım,
Düşürdün sen nâra beni (8/5).*

*Girmez olaydım bağına,
Sardın Yusuf'u ağına,
Düştüm aşkın tuzağına,
Düşürdün sen tora beni (9/5).*

*Girsem sevdanın bağına
Yar gelse gönül dağına
Düştüm aşkın ırmağına
Göl yoruldu ben yoruldum (22/3)*

*Gel aşkın şarabın beraber içek,
Gönül bahçesinde sümbüller biçek,
Ahtım vardı nazlı yara bir çiçek,
Verem dedim vermek nasip olmadı (65/2).*

*Aşkın yolu meşakkattir çiledir
Matemi acısı derdi bilebilir
Bülbülün feryadı zarı güledir
Gülde boyun eğer hara sevdiğim (100/2)*

*Âşık olan bilir aşkı sevdayı,
Hep yıllardır yaşadım bu kavgayı,
Yaylacı der gönlümdeki Leyla'yı,
Heyhat nasip değil saramadım ben (109/6).*

2.2.5.9. Toplumsal Eleştiri

Âşık edebiyatında sıkça işlenen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu hususta toplumun içerisinde var olan sıkıntıları, adaletsizlikleri, yaşanan haksızlıkları değinmek için toplumu bilinçlendirmeyi amaç edinmişlerdir. Toplumsal eleştiriler

âşıkların yaşamış olduğu dönemde geçirdiği zorlu şartları anlatmak değinmek amacıyla şiirlerini kaleme almışlardır. Bu bağlamda kimi zaman mizahi bir dil kullanarak, kimi zaman hikâyeler aracılığıyla, şiirler aracılığıyla toplumu bilinçlendirmek için halka etkili bir mesaj vermek istemektedirler.

*Aynaya bak önce sen gör şaşını,
Can incitme vurma ele taşını,
Bile bile haksızlığa başını,
Eğmesen bir bela eğsen bir bela (45/2).*

*Doğruyu hak bildim asla yermedim,
Zayıfı kolladım hakir görmedim,
Haksızlara asla değer vermedim,
Açıldı dostlarla aram gurbette (55/5).*

*Doğru yürü sağa sola sapmadan,
Haksız babansa da taraf tutmadan,
Asla hiç kimseye ayırım yapmadan,
Artık bir araya gelmemiz lâzım (92/3).*

*Muhammetin goncasını dermedim,
Dünya onun olsa bakıp görmedim,
Haksızlara asla değer vermedim,
Dürüst insanları yeremedim ben (109/4).*

*Dünyada insanlar hür değilse,
Sizce bayramların ne önemi var,
Adalet herkese bir değilse,
Sizce bayramların ne önemi var (130/1).*

*Yaylacı der dostlarımı yermedim,
Haksız babamsa da pirim vermedim,
Ben nefsimden kötüsünü görmedim,
Ne dersiniz deyin kızmam Tûrâbi (147/9).*

Âşık Yusuf Yaylacı, şiirleri içerisinde yaşanan toplumsal ve bireysel sorunlara karşı eleştiride bulunmuştur. Haksızlık karşısında kimseyi masum görmediğini adaletin herkes için tecelli etmesi gerektiğini şiirinde anlatmaktadır.

2.2.6. Halk Kültürü

2.2.6.1. Halk Hikâyesi Kahramanları

Âşık edebiyatında anlatmaya bağlı sürdürülen bu gelenek, bir toplumun kültürel geleneği ve mirasın içerisinde bulunan değerleri bir sonraki nesle aktarmak amacıyla varlığını sürdüren bir anlatıdır. Halk hikâyesinin kaynağına bakıldığında sözlü kültürün etkili olduğu öykü, masal, efsane ve destanın oluşumuyla sağlanmaktadır. Bu durumda bir halk hikâyesi içerisinde toplumun tarihini, inanç yapısını, kültürel yaşam tarzını ve dünya görüşünü yansıtan bir durum olmuştur.

Âşıklık geleneği içerisinde de önemli bir yere sahiptir. Çünkü irticalen şiir söylemenin yanı sıra halk hikâyesi tasnif etme ve anlatma görevini de üstlenmişlerdir. Özellikle büyük sevdalar ve aşklar, Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin, Yusuf ile Züleyha ve Arzu ile Kamber (Kaya, 2000:226). Bilinen önemli halk hikâyeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda âşık, halk hikâyelerinin anlatı yapısı içerisinde yer alarak hikâyenin kahramanlarından biri olarak da karşımıza çıkabilir. Âşık Yusuf Yaylacı, şiirleri içerisinde halk hikâyelerinde bilinen kahramanlarına yer verdiği tespit edilmiştir.

*Seven insan hiç döner mi sözünden
Kerem gibi yanıp tüter özünden
Mecnun çöle düştü Leyla yüzünden
Nicesini yaktı nara sevdiğim (100/4)*

*Hayat yaşamaya değmezdi amma,
Gönülden gönüle yollar olmasa,
Mecnun Leyla'sını nasıl arardı,
Uzunca vadiler çöller olmasa (51/1).*

*Menzil almak için uzun yol gezdim
Ülke gezdim gurbet gezdim el gezdim*

*Mecnun oldum sahra gezdim çöl gezdim
Sevdanın içimde yarası kaldı (67/2)*

*Bülbülü goncasız güller çürüttü,
Keremi yandığı küller çürüttü,
Mecnun'u alevli çöller çürüttü,
Meğerki âşıklar gülmez Reyhânî (150/4).*

*Mecnun Leyla'sını Çöllerde arar,
Ferhat Şirin için dağları yarar,
Her günün sende bir hatırası var,
Teller birer birer ak olur gider (157/3).*

*Umudum kalmadı çarem tükendi,
Leylalar, Aşlılar, Kerem tükendi,
Geleneğim örfüm törem tükendi,
Zor durumda oğlum, kızım Yusuf um (154/2).*

*Bir Şirin bulsaydım ben de anardım,
Aslı bulsam ateşine yanardım,
Hak olmazsa Züleyha'ya kanardım,
Nefsi esir edip yermek ne güzel (151/6).*

2.2.6.2. Âşıklar

Âşık Yusuf Yaylacı'nın etkilendiği ve ilham aldığı şairler vardır. Bunlar arasında “Âşık Reyhanî, Âşık Sümmânî, Âşık Rüstem Alyansoğlu, Âşık Yusuf Polatoğlu, Âşık İlhamî Demir, Âşık Bardızlı Nihanî, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şenlik, Âşık Şeref Taşlıova” gibi isimler mevcuttur. Âşık Yaylacı, şiirlerinin bir bölümünde söz konusu temsilcilere yer vermiştir.

*Kimler geldi kimler gitti bu handan,
Yolcusu da fani hancı da fani,
Sanki bu dünyaya hiç gelmediler,
Nerde Baba Şenlik nerde Sümmânî (58/1).*

*Yirminci yüzyılı ihyâ ettiler,
Bu sanatın zirvesine yettiler,
İki koca çınar oldu gittiler,
Önce Çobanoğlu sonra Reyhânî (58/2).*

*Bir İlhami Demir neydi o zaman,
Meydanda rakibe vermezdi aman,
Rüstem Alyansoğlu, Vahap Kocaman,
Unutulmaz bir Bardızlı Nihânî (58/3).*

*Coşku var yürekte sevda var serde,
Vatan söyler inledikçe her perde.
Emrah'ın sesinin bittiği yerde,
Sümmani'yi çalar sazımız bizim (106/4).*

*Reyhânî üstadım farkında mısın?
Ayrılalı yıllar geçti ne haber,
Aramızda sıra sıra dağlar var,
Muhabbetin tadı kaçtı ne haber (164/1).*

2.2.6.3. Renkler

Renklerin insanlar üzerinde psikolojik etkilerinin olduğu bilinmektedir. Buna örnek verilecek olursa siyah renk ciddiliği ve asaleti, resmiyeti ve bir diğer yönü ise kötülüğü çağrıştırmaktadır. Beyaz rengin manası ise iyiliği, saflığı temizliği ve masumiyeti sembolize etmektedir. Kırmızı renk acı, tutku ve açlığı ifade ederken; yeşil, renk doğayı, huzuru, bereketi ve umudun yeniden doğuşu, mavi renk ise huzuru ve dinginliği ve sonsuzluğu ifade etmektedir. Bu bağlamda Halk edebiyatı içerisinde yer alan renklerin simgesel gizli anlamları olduğunu ve şairlerin bunu şiirlerinin içerisinde geniş manada kullandığı, türkülerde ve anlatı türleri içerisinde bulunan halk hikâyesinde motif olarak karşımıza çıkmaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu şiirlerde renkleri farklı yönleriyle kullandığı tespit edilmiştir.

2.2.6.3.1. Ak/Beyaz

Ak (*Beyaz*) renk Türklerin en eski millî ve manevî inançlarından kaynaklanan, devleti temsil etmiş bir hükümdarlık sembolüdür. Müslüman Türkler bunu dini geleneklerine bağlamışlardır. Osmanlı devrinde de devlet geleneğinden gelen bu Ak Sancak ile daha çok ordu ve halk geleneğinin üstün tuttuğu al (*kızıl-kırmızı*) renkli sancak giderek dorukta birleşmiş ve bugünkü beyaz ay-yıldızlı al bayrağımızı meydana çıkarmıştır (Genç, 199: 1081-1082). Ak rengi, Türk kültürü içerisinde yer alan genel olarak, temizliği saflığı sembolize etmektedir. Dede korkut hikâyelerinde yer alan renkler bulunmaktadır. Bu renklerden biri olan ak metin bağlamı yaklaşıldığında “*Ak Sancaklı ve Ak âlem*” ifadeleri geçmektedir. Selçuklu dönemi öncesi olarak bilinen Oğuz hükümdarlarından Bayındır hanın adı geçildiğinde “*Ağ atlı Bayındır han*” adı yer almaktadır. Türkiye sahası içerisinde bakıldığında çok yaygın olarak kullanılan bir renk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda popüler olarak kullanılan ifadeler “*Yüzü ak ve Alnı ak*” ifadeleri Türk kültürü içerisinde yer alan millî ve manevî hayat içerisinde kazanmış olan adalet, doğruluk, haklılık, yücelik ve güçlülük manalarıyla bir bağ oluşturmaktadır.

Sueda'yı beyaz kefene sardık (63/5)

Ne beyaz değişti ne de sarılar (72/2)

Beyazlara bürün beyaz duru ol (79/5)

2.2.6.3.2. Al/Kırmızı

Türklerin renk adlarının “Tengricilik” veya “Kamlık” inancı olarak adlandırılan eski Türk inanç sisteminden kaynaklandığı açıktır. Eski Türklerin renk tasavvurlarından ve renk adlarından biri de “al” renktir. Al rengin adı olan “al” sözü kutsal olduğu kabul edilen güneş, ateş, ışık ve ısı ile ilişkili olmalıdır. Bu düşünceden hareketle “al” sözünün anlamının “değiştiren ve dönüştüren tanrıdan gelen kutsal ışık ve ısı” olduğu söylenebilir. Bize göre bu kutsal ışık ve ısı varlıkları ve nesneleri değiştirme ve dönüştürme kapasitesine sahiptir. Bu durum “elma/alma” sözünde çok açık bir şekilde gösterilebilir (Ekici, 2016: 107)

Al (kızıl) rengin de tarihimizin başlangıcından beri bizde manevi ve milli renk olarak algılandığı ve tarih boyunca ve tarih boyunca inançları yansıtan, aynı

zamanda da Türk duygusunu ve ruhunu anlatan bir milli sembol hüviyeti kazandığı görülmektedir (Genç, 1999: 1087). Türk inanç sistemi bağlamından al rengin anlamı yanan ateş olarak bilinmektedir.

Bayrakta kırmızı kanımsın benim (102/4).

Âşık Yusuf Yaylacı, bu dizede bayrağın rengini Vatan için can veren şehitlerin kanına boyandığının vurgusunu yapmaktadır.

2.2.6.3.3. Sarı

Sarı renk Türkler arasında daha çok olumsuz anlamlarıyla ön plana çıkmıştır (Çoruhlu, 2002: 216). Sarı renk Türk kültürü içerisinde hastalığın ve yaşanan bir olay üzerinde üzüntüyü dile getirmek için kullanılan sembol bir renk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türk mitolojisinde kapıları altından bir saraya ve altın bir tahta sahip olan Yakutlar tarafından Ak Toyun da denilen ve kendisine beyaz at kurban edilen Tanrı Ülgen'in tahtı, nasıl devletin, ülkenin ve dünyanın merkezi olarak algılanmış ise, sarı renk de merkez ve hükümlanlığın sembolü olmuştur. Türk kültüründe taht hükümdarlık alametlerindendir. Tahta yönetici, hükümdar, padişah, devlet yöneticisi olarak yer almıştır. Mitolojik olarak bu durum Gök Tanrı inancında Kayrahan'ın mavi gökte tahta oturmuştur. Mitolojilerin içerisinde yer alan bu durum taht yüce kutsal olan kişiye verildiğini, kut anlayışıyla yönetim sağladıkları görülmüştür (Beştaş, 2023: 43). Bu bağlamda Türkler sarı rengi, Türk mitolojisinde bulunan iyilik tanrısı olarak bilinen Ülgen'in altın kaplı sarayı ve tahtı olması hasebiyle Türk kültüründe mitolojik olarak var olduğu bilinmektedir.

Ne beyaz değışti ne de sarılar (72/2)

Sarısı, yeşili, pembesi, alı (94/5)

Ne sarı ne yeşil ne de aldayım (153/4)

2.2.6.3.4. Yeşil

Yeşil renk, Türk kültürü içerisinde yer alan doğa, bereket ve umudun anlamlarını taşımaktadır. Bu durum İslamiyet içerisinde yer alan huzur, doğanın içerisinde yer alan bir renk olması bakımından aynı zamanda peygamberimiz Muhammed (SAV) sevdiği renk olarak bilinmektedir. İslamiyet'in içerisinde yer alan bu renk, aynı zamanda Türk kültürünün içerisinde bireylerin elbiselerinde ve çeşitli süsleme ve figürlerin içerisinde yer almaktadır.

Nasıl mavi renk akla gökyüzünü getirirse, yeşil renk de akla ağaç, çayır gibi kavramları getirir. Gök ve yer gibi mavi ve yeşil de birbirini tamamlayan renklerdir. Türk mitolojisinde dünya mitleriyle paralel olarak gençliğe, umuda, yeniden doğuşa, cennete, koyu olduğu takdirde ölüme işaret edebilir. Ayrıca geçicilik ve kıskançlığı da ifade eder. Ülgen'in tahtı nasıl devletin, ülkenin ve dünyanın merkezinde olarak algılanmış ise, tıpkı onun gibi sarı renk de dünyanın merkezinin sembol rengi olmuştur (URL- 3).

Ak yeşil sarı alını (15/8)

Meyleder yeşile mora (32/5)

Gözü yeşilde aldadır (36/3)

Yeşil bir çınardım sam değdi soldum (55/2)

Pembeyi, yeşili, alı neylerdim (76/3)

Yeşili böyledir, alı böyledir (144/2)

Yaylacı yeşili, alı unuttur (150/7)

Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu şiirlerin içerisindeki dizelerde yeşil rengi pozitif olarak kullanmıştır. Şiirin dizeleri içerisinde bulunan (55/2) numaralı şiirde ise doğayla bağlantı kurarak anlatmıştır.

2.2.6.3.5. Siyah/Kara

Siyah renk, genel olarak bakıldığında dünya kültüründe olduğu gibi Türk kültürü içerisinde kabul edilen olumsuzluk olarak yası ve matemi sembolize etmektedir. Kara renk, halk şiirinde ve edebiyatı içerisinde ölüm, ayrılık, hüzn gibi anlamları barındırmaktadır. Türk tarihi içerisinde kara, aynı zamanda bir yön olarak “kuzey” anlamına gelmektedir. Ölüm uygulamalarında Türk inanç sisteminde var olan geleneksel kıyafetler içerisinde siyah renk oldukça fazla tercih edilmiştir.

Dede korkut hikâyeleri içerisinde yer alan yaşanan olumsuz hadiselerde “karalar bağlanır, ağıtlar yakılır.” ifadesi olumsuz yönde matem havası olduğunu ayrılık ve ölümün olduğunda acılarını dilin duygu dünyasında anlamlandırmak için kullanılmıştır.

Hanlar hanı Bayındır, büyük bir şölen (*kurultay*) düzenler. Diğer beyler gibi Dirse Han da bu şölene katılır. Oğlu olanı ak otağa, kızı olanı kızıl otağa oturtular. Dirse Han’ın oğlu kızı olmadığı için kara otağa oturtulur, altına kara keçe serilir ve yemesi için önüne kara koyun yahnisi önüne kara koyun yahnisi getirilir. Bu durum hoşuna gitmez ve Dirse Han evine geri döner. Birinci kesitte karşımıza çıkan ve hikâyeyi ön plana çıkaran eksiklik “çocukluk” tur. Oğuzlara göre çocuğu olmayan kişinin; tanrının şiddetli gazabına uğradığına inanılırdı: “*Ayıldılar: Hanum, bugün Bayındur Handan buyruk şöyledür kim, oğlu kızı olmayanı Tanrı Teâla kargayupdur, biz dahı kargaruz, dimüşdür, dediler.*” (Saraç, 2013: 130) ifadesinde belirtilmektedir. Bu durum Dede korkut hikâyeleri içerisinde geçen renklerden biri olan “kara” rengi Türk kültürü içerisindeki hikâye bağlamında “*uğursuzluk, kötülük, matem, ayrılık ve ölüm*” olarak tespit edilmiştir.

Düşünürüm kara kara (5/3)

Koydun kışa kara beni (8/6)

Karaları bağla gönül (13/1)

Sanki kaldım kara kışa (21/4)

Şimdi Karabağlar kara üstüne (54/1)

Aka ak söyledin karaya kara (59/4)

Bu yıl bayramımız karalı geçti (63/1)

Âşık Yusuf Yaylacı, şiir içerisinde var olan dizelerinde kara rengini yoğunlukta kullanmıştır.

2.2.6.4. Sayılar

Kültürün bir diğer ögesi de çeşitli dil ürünleri, inanışlar, gündelik hayat içerisinde kullanılan sayılardır. Yalnız bu sayılar matematiksel bağlamda, sıradan şekilde kullanılmamıştır. Sayılar her kültürde içerisinde taşıdığı birtakım gizli anlamlara sahiptir. Bu durum sayılar üzerinden bir sembolizm ve mistisizmin ortaya çıkmasına neden olmuş, edebiyat, folklor, mimarî, müzik, din ve inanışlarda etkisini göstermiştir (Hirik, 2017: 224).

Sayıların en çok kullanıldığı dil ürünlerinden birisi de atasözleridir. Atasözleri başlı başına kültür yansıtıcıları olmasının yanında kendi içlerinde bulunan diğer kelimelerle de sahip olunan derin kültürün farklı boyutlarını da içermektedir. Bu bağlamda atasözleri içerisinde yer alan her bir sayı adı duygu değeri, anlam alanı ve kültürel motif niteliği taşımaktadır. Türk mitolojisinde ve günümüze kadar ulaşan halk kültürü ürünlerinde sayılara çeşitli anlamlar yüklendiği görülür. Sayılar tek başlarına kutlu sayılmazlar; karşıladıkları nesnelerle, düşündürdükleri kavramlarla, yüklendikleri inanç unsurlarıyla değer taşırlar (Durbilmez, 2009: 71).

Halk edebiyatında ve geleneksel kültür yapısı içerisinde sayılar, yalnızca nicelik bildiren unsurlar olmaktan öte, inanç temelli anlamlar da taşımaktadır. Sayılar, taşıdıkları sembolik anlamlar ve kültürel kodlar aracılığıyla halkın düşünce dünyasında mistik bir boyut kazanmıştır. Bu bağlamda, belirli sayıların uğurlu ya da uğursuz kabul edilmesi, kutsallık atfedilmesi veya ritüellerde özel anlamlar yüklenmesi, sayıların kültürel hafıza içerisindeki yerini ve sembolik işlevini ortaya koymaktadır. Sayıların bu yönü, halk edebiyatı metinlerinde sembolizm etkisiyle birlikte mistik ve metafizik bir derinlik oluşturmaktadır.

2.2.6.4.1. Üç

Aracılık, bütünlük ve tanrısal güç anlamlarını bünyesinde barındıran üç sayısı, toplumsal iletişimi temsil etmektedir. Başlangıç, orta ve son şeklinde aşamaları bulunan. Üç sayısı, bir ve ikinin özelliklerini birleştirerek iletişim ihtiyacını ve yaşama katılma isteğini ifade etmektedir. Bu bağlamda tarihî süreçte temel bir sayı olarak kullanılan üç sayısı, Tanrı, insan ve evrendeki düzeni simgelemektedir. Çünkü üç sayısı, “Bir”’in simgesi Kozmik Tanrı/Gök’tür. İki ise Yer-Toprak şeklinde vuku bulmuş ve bu iki unsurun birleşmesiyle Yer ve Gök birliği sağlanmıştır (Küçük, 2013: 98). Türk kültürü içerisinde bulunan üç sayısı bütünlük, denge ve tamamlanan bir durumu ifade etmektedir. Türk mitolojisi içerisinde bulun üç sayısı mitoloji içerisinde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

Geleneksel kültürümüzde ve âşıkların dilinde en çok işlenen sayılardan biridir. H. Avni Yüksel, Şaman dininin esaslarına göre âlem üç bölümden meydana gelmiştir, deyip bunları:

a.Yeryüzü (*Orta dünya*)

b.Yer altındaki karanlık dünya (*aşağıdaki dünya*)

c.Gökteki nur âlemi (*yukarıdaki sema*) biçiminde açıklamaktadır.

Dede korkut hikâyelerinde de üç sayısının 43 defa geçmektedir. Üç sayısı Alevi toplumu için de çok önemli olup üçler sözü ile Allah, Hz. Muhammet, Hz. Ali ifade edilmektedir (Yardımcı, 2009: 63).

Manas destanında da üç sayısının ön planda olduğu görülür. Manas’ta rastladığımız üç sayısı ile ilgili unsurlardan bazıları şöyledir. Manas’ın elde tuttuğu yerlerden birinin adı üç Koşay’dır. Semetay üç gece aynı rüyayı görür. Manas üç gün kimse ile konuşmaz. Kırgızlar’ın ayrılmaz yiğitleri üç tanedir. Manas’ın önüne üç kız gelip yüzlerini yırtarak ağıt söylerler (Yardımcı, 2009: 638). Manas destanında var olan üç sayısının önemi üzerinde durulmaktadır.

Öldüğünde üç beş günlük yası var (50/4)

Bu üç şey insanı ayakta tutan (57/4)

Bir evde üç hasta bir ben ayakta (60/1)

Üç sanki yetmemiş beş arayanlar (70/7)

Asla üçü beşi aramadım ben (108/4)

Sahi üç yıl bu milletle neyledin (123/4)

Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu dizelerin içerisinde üç rakamını kullanmıştır.

2.2.6.4.2. Dört

Dört sayısı İslam felsefesinde ve halk inanışlarında bazı temel unsurları nitelendirmek için kullanılır. Bunlardan bazıları dört unsur, dört tabiat, dört kitap, dört melek, dört mezhep (*Hanefî, Şafîî, Malikî, Hanbelî*)’dir. Bektaşilikte tasavvuftan gelen şariat, tarikat, marifet, hakikat kavramları “*dört kapı*” ifadesiyle anlatılır (Yardımcı, 2009: 640). İslami bir yapının oluşması hasebiyle dinî-tasavvufî etkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda dört rakamı, şiirde kimi zaman mevsimleri anlatmaktadır.

Dört mevsim yaratmış yüce Allah’ım (104/1)

Dört kıtaya hüküm eden Atam’dır (120/2)

2.2.6.4.3. Beş

Beş demekle Ehl-i Beyt kastedilir. Ehl-i Beyt, Hz. Muhammet, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’dir (Yardımcı, 2009: 3). İslam inancıyla bir ilişkisi olan beş sayısı beş vakit namazla ilgili bir bağı vardır.

El simgesi İslam’a göre en kutsal 2 kadın olan Hz.Fatıma ve Hz. Meryem’in sembolüdür. İnanişâ göre Hz. Meryem, İsa (Mesih)’i doğuracağı sırada tuttuğu dal bir el şeklini almıştır. Bunun yanı sıra el, Hz. Muhammed (SAV)’ın amcası Abbas’ın simgesi olarak da kullanılmıştır. Hz.Fatma, kocası Hz. Ali’yi genç ve güzel bir odalıkla görünce o sırada pişirmekte olduğu helvaya şaşkınlıkla elini daldırır ve karıştırmaya başlar. Kocası, durumu fark edince Fatma’nın elini tencereden çıkartır. Fatma’nın eli, yüzyıllardır sahiplerine şans getirdiğine ve onlara sabır ve sadakat

erdemleri verdiğine inanılan bir tılsım haline gelir. Bu nesne genellikle “*Fatma’nın Eli*” olarak bilinirse de Araplar arasında “*Hamse Eli*” diye anılır. Hamse, beş demektir ve bir elin parmak sayısını gösterir (URL 4). Anadolu’da kadınların doğumu esnasında ebeler “*Bu Fatma ananın elidir.*” ifadesini kullanırlar.

Bir değil beş değil her kişi her fert (55/3)

İhlasla huşuyla günde beş vakit (94/2)

Günde beş kez Hakka zikir ederim (153/7)

Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu dizeler kişi belirtirken beş, namazın önemi ve farzı olduğu için beş vakit namazı ifade etmek için kullanılmıştır.

2.2.6.4.4. Yedi

Yedi sayısı Anadolu’da ve bütün Türk boylarında kutsal sayılmaktadır. Bunlardan bazılarını şu şekilde belirlemek mümkündür. Altay Türklerine göre ayın tutulması “*yedi başlı dev*” yüzündendir. Kırgız Türkeri’nde Kutup Yıldızında bulunan “*Büyük Ayl*” ya, “*Yedi Bekçi*” denir. Orta Asya ve Anadolu Türklerine göre yer yedi kattır. Kur’an-ı Kerim yedi harf üzerine inmiştir. Hac’da Kâbe yedi kere tavaf edilir. Kur’an-ı Kerim’de geçen Eshab-ı Kehf olayı, Yedi Uyurlar olarak bilinir. Hz. Ebubekir Mushaf’ı yedi suret yazdırmıştır. Çile yedi yıl doldurulur. Dilimizde sözcük türleri yedi tanedir. Gökteki takımyıldızlarının en ünlüsü Ülker yıldızına “*Yedi kandilli Süreyya*” denir. Müzik notası yedi tanedir. Ailede soy yedi göbeğe kadar çıkarılır. Kefene yedi arşın bez de denir. Mevlâna’nın mesnevisi yedi cilttir. Anadolu’da düğünün en namlısı yedi gece, yedi gündüz olanıdır. Tehlikeli ve sağa sola zorla baskı yapanlara “*yedi bela*” denir (Yardımcı, 2009: 641). Türk kültürü içerisinde var olan bu yedi sayısı halk inançları ve günlük hayat içerisinde uygulamalar yapılmaktadır. Türbe ziyaretleri içerisinde kutsal görüldüğü için türbenin etrafında üç veya yedi defa dönülmektedir.

Öyle bir canavar yedi başlıdır (64/4)

Yedi düvel sarmış yanımız bizim (96/3)

Yedi düvel bir araya gelmişti (114/2)

Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu (64/4) dizede yedi başlı güçlü bir canavarı anlatması bakımından kendisinden çok daha büyük ve tehlikeli bir durumu anlatmak için kullanmaktadır. Bu bakımdan (96/3) ve (114/2) adlı şiir dizelerinde her iki dizede benzer biçimde yedi sayısını kullanmıştır.

2.2.6.4.5. Kırk

Kırk sayısı, bir dönemin içerisinde var olan sonu ve yeni bir başlangıcı simgelemektir. Bu durum Türk halk kültüründe çeşitli ritüeller içerisinde ve geleneklerde, halk hikâyeleri anlatmalarında, olgunluk, deneyim olarak bilinmektedir.

Dört sayısı ile ilgili tüm olay, olgu, anlam ve değerlerin on kat çoğaltılması ile ortaya çıkan kırk sayısı; olgunluk, tamlık, güç ve kuvveti ifade etmektedir. Türk kültüründe yer alan “kırk gün kırk gece, kırk haramiler, kırk atlı, kırk katır kırk satır...” gibi deyimler de bu ifadeyi teyit etmektedir. Oğuz Kağan Destanı’nda da Oğuz, kırk günde yürümüş, kırk günde konuşmuş, Kaf Dağı’nın etrafını kırk günde dolaşmış, verdiği şölende her iki yanına kırkar kulaç direk diktirerek üstüne gümüş tavuk koydurmuş ve kırk masa hazırlatmıştır (Küçük, 2013: 105).

Manas Destanında kırk sayısı 127 yerde kırk yiğit, kırk savaşçı, kırklar, kırk cura, kırk gelin, kırk alp, kırk güzel, kırk kulaç vb. biçimlerde görülmektedir. Dede Korkut’ta da kırk yiğit, kırk namert, kırk er, kırk otağ, kırk gün kırk gece gibi ifadelerle yüz yerde karşımıza çıkmaktadır. Kırk yiğit motifinde olduğu gibi, kırk kız motifi de bütün Türk destan ve masallarında çok geçer. Bey ve beyin oğlunun kırk yiğidi bulunduğu gibi hanımların da kırk kızı bulunur. Anadolu’da yer isimlerinde de Kırkağaç, Kırklareli, Kırkpınar, Kırk kuyu, Kırk kavak, gibi rastlanmaktadır (Yardımcı, 2009: 6). Türk kültüründe birçok anlatı içerisinde yer edinen kırk sayısı, aynı zamanda Anadolu sahasında yeni doğan bebeklerin “kırk” gün dışarı çıkmaması hususunda dikkat edilmiştir.

Allah'ım kırkıdan sonra (31/5)

Kırk çeşit filmini sarar başına (137/3)

2.2.6.5. Adak

Türk kültüründe geleneksel olarak var olan bir dileğin gerçekleşmesi amacıyla iyi olan bir durumda iyilik için Tanrıya ve ruhlara karşı yapılan bir çeşit uygulamadır. Adaklar dualar, kurbanlar olduğu gibi diğer çeşitli türlerde kabul edilmektedir. Tanrıyla adak adayan kişinin arasında gerçekleşmiş olan bir söz ve anlaşma olarak bilinmektedir. Genel olarak manevi bir ortamın olması bakımından dini inançlarla bir uzantısı bulunmaktadır. Dede Korkut hikâyelerinden biri olan “*Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu*” adlı anlatıda geçen Dirse Han’ın çocuksuzluk özlemi bulunması bakımından bir toy düzenlenmektedir. Tanrı’nın hoşuna gitmesi için bir otağ kurup yoksul olan kimselerin toplayıp, onları doyurmak için “adak” adaması gerektiğini ifade etmektedir.

*Sevdası tak eder cana,
Can kurban eder cânâna,
Zülfünü dökmüş gerdana,
Yâr saçını tarar gider (35/2).*

*Hep düşündüm Edirne'mi Van'ımı,
İşte budur vatandaşlık tanımı,
Dostlarıma kurban ettim canımı,
Verdim amma karşılığı olmadı (146/2).*

Âşık Yusuf Yaylacı, birinci dördlükte (35/2) sevgili için canını kurban eder hakiki olan sevgilinin sevdasına ve sevdanın ayağına düşmüştür. Diğer dördlükte de (146/2) gerçek dostlar için fedakârlık yaptığını, âşık kötü gününde yanında olsa da dostlarından karşılık beklemediğini ifade etmiştir.

2.2.6.6. Deyimler

Deyimler, dil biliminin bir parçası olarak söz (yapı) ve anlamsal açıdan çok yönlü dil birlikleridir (Kenzhalin, 2017: 110).

Aksan, “Belli bir kavramı, belli bir duyguyu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözler” olarak ifade edilmektedir (Aksan, 1998: 35).

Deyim bir durumu, olayı ya da kavramı daha estetik, daha çekici anlatmaya yarayan, daha çok mecaz anlamlarıyla kullanılan sözcük ya da sözcüklerden oluşan, kalıplaşmış sözler olarak tanımlar (Özdağ, 2022: 540). Deyimler, anlatılmak istenen durumu metin içerisinde ve sözlü iletişimde anlatımı güçlendirmek için yapılmaktadır. Kalıplaşmış olan deyimler duygu ve düşüncüyü anlatmak için kullanılmaktadır.

Elçin, “*Deyimler asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözlerdir. İki veya daha çok kelimedden kurulu bir çeşit dil ifadesi olan bu sözler duygu ve düşüncelerimizi, dikkati çekecek biçimde anlatan isim, sıfat, zarf, basit ve birleşik fiil görünümlü gramer unsurlarıdır*” (Elçin, 2019:110). Halk edebiyatı içinde sosyo-kültürel olarak az kelimedden çok şey ifade edilmek hasebiyle yapılan içerisinde barındıran duygu ve düşüncenin bir parçası olması, değişmeceli bir anlam ifade etmektedir. İnsanın kelime dünyasında dil olgusunun gelişim göstermesi gerçek anlamdan farklı bir anlam ifadesi etmesi önemli bir yaklaşım olarak görülmektedir.

“*Kafa Yormak*”

Mânâsına kafa yormak ne güzel (151/1)

“*Şeytana Uymak*”

*Şeytan senin yaptığını yapamaz,
İblisten de daha âlâsın Fetö (126/6).*

“*Aslan Otağında Tilki Kalmaz*”

Aslan otağında tilki kalmaz (68/4)

“*Tükürdüğünü Yalamak*”

İgit olan түkürdüğün yalamaz(68/4)

“*Nankör Kedi*”

Güvenme Nankör Kediye (32/3)

“*Kara Sinek Olup Çöplüğe Konma*”

Karasinek Olup Çöplüğe Konma (93/4)

“Bal Yapan Arı”

Çalışıp bal yapan arı ol kızım (93/4)

“Yüzü Kara Gitmek”

Yaylacı der yüzü kara gidesin (126/8)

“Çamurlar İçinde Dolaşan Filler”

Çamurlar içinde dolaşan filler (133/1)

“Uçan Kuşun Kanadından Söz Etmek”

Uçan kuşun kanadına söz eder (133/1)

“Kulak Vermek”

Her zaman kulak ver hakkın sesine (145/4)

“Büyük Lokma Yemek”

Lafla büyük büyük lokma yediler (66/1)

“Aslanı Çakala Ezdirmek”

Aslanları çakallarla ezdirir (127/1)

2.2.6.7. Hayvanlar

Hayvan, ilkel Türk insanın zihninde insan olmayan, endişe veren bazen de yüceltilendir. Aynı zamanda çok yakın, çok alışıldık olan ve bu sebeple de güven duyulan bir canlı türüdür (Roux, 2005: 70). Kemer tokaları, hançer kabzaları, süs eşyaları, at koşum takımları gibi taşınabilir eşyalar üzerine işlenmiş pars, kaplan, kurt, yırtıcı kuşlar, geyik, at, koyun, keçi vb. hayvanların mücadele sahneleri yanında hikâye, efsane, destan gibi edebiyat türlerinde her türlerinde her türlü dini inançlarda, örf ve âdetlerde hayvan üslubu geniş yer tutar (Çay, 1990: 13).

Âşık tarzı şiir geleneğinde hayvan motifleri sıkça işlenmiştir. Bunun nedeni şiir ve söz yapısının eski (arkaik) uzantılara sahip olması ve Türk mitolojisi içinde yer alan hayvanların öneminden kaynaklanır. Türk kültürü içerisinde yer alan belli

başlı bilinen hayvanlar bulunmaktadır. Bunlar; “at, kurt, koyun, kartal, kuş, aslan, geyik, vb.” olarak bilinen hayvanlardır.

2.2.6.7.1. At

Türk mitolojisinde ve destanlarında cet/ata, koruyucu/hami, bilge ve yol gösterici gibi pek çok fonksiyonu olan at, Türk masallarında başlı başına bir masal tipi olmamakla birlikte birçok masalda asıl kahramanın gerçek dostu ve yardımcısı olarak yer alır. At, insan gibi konuşarak kahramanı zor durumlardan kurtarır (Bakırcı, 2014: 41). At, Orta Asya’dan bu yana Türk kültüründe varlığını korumuş olan binek hayvan olarak bilinmektedir. Masal ve Türk mitoloji anlatılarında sıkça geçilmektedir.

At, Türk kültüründe erk bir hayvandır. Kahramanın masal ve mitolojideki yardımcısıdır. Yol gösterici, sadakatli ve kahramanı bir yerden bir yere ulaştıran hayvandır. At anlatıların içerisinde yer alan kahramanın yardımcısıdır. At, güçlü, hızlı bir hayvandır. Dolayısıyla kahraman ile at arasında bir bağ kurulmasını sağlar (Beştaş, 2023:36).

At; çaba, güç, özgürlük, zarafet, hareket, zekâ, enerji, hız, verimlilik ve kavrayışın sembolüdür. Budizm’de at ve ejderha Tanrı Brahma’nın dağdır (Leach, 1950: 504-505). At, yiğitliğin sembolü olarak bilinmektedir.

*Yol uzadı yorgun atım,
Sen hem cansın hem hayatım,
Senin duandır takatim,
Gelirim ana gelirim (20/5).*

*Bugün ki derdimiz dünden ziyade,
Diyemem derdimi diyemem yade,
Arzularım atlı bense piyade,
Ulaşamam arkasından koşarım (90/3).*

*Kesperkomda çoban olmak hünerdi
Sürüler kıraçtan geri dönerdi
Emin Ağa rahvan ata binerdi
Kıratının sekişini özledim (97/7)*

*Bu iş ta başından ayandı amma,
Bıçak da kemiğe dayandı amma,
Hacı emmi artık uyandı amma,
Ne yazık ki atı alan götürdü (142/3).*

Âşık Yusuf Yaylacı, yazdığı şiirlerin içerisinde at motifini sıklıkla kullanmıştır.

2.2.6.7.2. Aslan

Türk sanatında aslan figürleri daha çok Budizmle birlikte görülmekle beraber, Altaylar'da Pazırık kurganlarından çıkarılan eserler üzerinde arslan ve grifon tasvirlerine rastlanması, bu hayvanın Türklerde daha erken devirlerden beri bilindiğini göstermektedir (Çoruhlu, 2000: 136).

Aslan, sembolik anlamlarıyla gerek geçmişte gerekse bu gün, dünyanın pek çok toplumunda olduğu gibi Türkler tarafından da kullanılmaktadır. Güç, kuvvet, ihtişam, yiğitlik, cesaret, asalet ve hâkimiyet gibi simgesel anlamlarıyla Türk tarihi boyunca pek çok şekilde kullanıla gelmiştir. Türk tarihinin en başından itibaren aslan birçok Türk Devletinde paraların üstünde, bayraklarda, hükümdar tahtlarında, mimari eserlerde gerek sözlü gerekse yazılı pek çok edebi eserde kullanılmıştır. Hun Türklerinden başlayarak Kök Türkler, Uygurlar, Karahanlılar (Arslan hanlılar), Büyük Selçuklu, Anadolu Selçuklu Devletlerinde aslan kelimesi kimi zaman doğrudan doğruya hükümdarlara isim olurken kimi zamanda hükümdarlar bu ismi sembolik anlamlarından yola çıkarak unvan olarak almışlardır. Osmanlı Devleti döneminde de güç ve ihtişamın bir göstergesi olarak görülen aslanlar, saraylarda aslan hane denilen özel bölümler yaptırılmak suretiyle beslenmiştir (Öztürk, 2019: 36). Türk kültürü içerisinde sembol olan aslan motifi, güç ve asaleti temsil eder. Aynı zamanda aslan, cesaret, korkusuzluk ve hâkimiyetin simgesi olarak bilinmektedir.

*Koy götürsün bir yanını sel yesin
Aslan yesin çakal yesin çöl yesin
Parça parça lokma lokma el yesin,
Kendi yakınına varıp üzülme (52/5).*

*Aslan otağında tilki kalamaz,
İgit olan tükürdüğün yalamaz,
Hiçbir tabip ilaç çare bulamaz,
Nezle girip sıtmanıza az kaldı (68/4).*

*Aslan gibi kükrer taşar giderdik,
Dünyayla barışık yaşar giderdik,*

*Nice okyanuslar aşar giderdik,
Aklımdan çıkmıyor mazim Yusuf'um (154/5).*

Âşık Yusuf Yaylacı, yazmış olduğu dörtlüklerde aslanı sıklıkla kullanmıştır. Aslan'ın olması şiir içerisinde öğüt mahiyetinde kendi yaşamış olduğu hayatından ders niteliğinde dörtlükler kaleme almıştır. Bu bakımdan aslan insan benliği karşısında güç olarak görünse de mücadeleci bir yapısı bulunmaktadır.

2.2.6.7.3. Bülbül

Halk edebiyatında bülbül aşğın simgesidir. Şakıyışları ile ağlayıp inler, sevgilisinin güzelliğini anlatır, ona aşk sözleri söyler. Ötüşünün güzelliğinden dolayı ilkçağlardan beri insanların gözünde bülbülün farklı bir yeri vardır. Bülbül halk edebiyatında serbest bir hayal gücü ile işlenmiş, şairler onu kendi sembolleri olarak kullanmıştır (Artun, 2014: 106-107).

Halk şiirinde bülbül, âşığı temsil eden sembolik bir hayvan olarak öne çıkar. Bülbül figürü, özellikle aşk temalı şiirlerde âşğın iç dünyasını, acısını ve sevgilisine duyduğu özlemi dile getiren bir metafor olarak kullanılır. Âşık, kendi duygularını bülbülün feryadıyla özdeşleştirerek ifade eder; bu sayede bireysel hissiyat, evrensel ve estetik bir boyut kazanır. Bülbülün sürekli ötüşü, âşğın bitmek bilmeyen aşk ıstırabını ve sevgiliye ulaşma arzusunu sembolize eder.

*Bülbül ayrılmış gülünden,
Hasret dökülür dilinden,
Bugün gönlün gam telinden,
Çaldım dostlar gidiyorum (25/5).*

*Milletin çilesi bir gün biteydi,
Gönül bahçemizde bülbül öteydi,
Her yanında fabrikalar tüteydi,
Ne işim var idi burda Ahmed'im (95/2).*

*Bahar seli gibi durmaz çağlarım
Bülbül ötmez viran oldu bağlarım
Gece gündüz sevdan ile ağlarım
Akan gözyaşımı sile bilseydin (118/2)*

*Dalanlar gaflete daldıktan sonra,
Düzenin marşını çaldıktan sonra,
Kör kargalar bülbül olduktan sonra,
Ne deyim kalmadı sözüm Yusuf'um (154/8).*

2.2.6.7.4. Kurt

Türk töresinde kurt güçlü bir unsurdur. Bunlardan birisi en önemlisi gök börüdür. Börü Göktürkçe de Kurt anlamına gelir. Gök börü töreli kurttur. Sürüye düzen getirir, yol gösterir, tüm kurtları yaratılıştan gelen cazibesiyle etrafında toplar. Önce sürüsünü düşünür. Gücü ve liderliği temsil etmektedir. Metehan, Atilla, Alparslan, Yavuz Sultan Selim, Fatih Sultan Mehmet ve daha sayısız Türk başbuğu Gök börü'nün canlı örnekleri sayılmaktadır. Doğuştan gelen liderlik vasıflarıyla yenilemez denilen nice orduları yenmişlerdir. Alınamaz denilen nice kaleleri ve şehirleri fethetmişlerdir. Ölümünün yıllarca sonra dahi bu gök börülerden efsanevî hikâyelerle bahsedilmektedir. Türk mitolojisinin, cet, koruyucu, yol gösterici ve hatta bazı soy efsanelerinde tanrısal vasıflar taşıyan hayvanlarından biri de kurttur. Mitolojik anlamda kurdun Türklere yol gösterdiğini ve Tanrı tarafında gönderildiğini kaynaklar belirtmektedir (Bakırcı, 2014: 45).

Âşık şiirinde karşılaştığımız kurt motifi, bağımsızlık, kutsi yönü olan, yol gösterici bir hayvan olarak bilinmektedir. Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiirlerinde kurt motifi kullandığı görülmektedir.

*Yaylacı der kurtla koyun uyardı,
Kötülüğü bir tarafa koyardı,
Herkes birbirine saygı duyardı,
Ara bozup yıkan kullar olmasa (51/4).*

*Eşrefi mahlúktur kötü söyleme,
Sen önce insana saygıyı öğren,
Kurtla yiyip kuşla figan eyleme,
Bu kutsal vatana saygıyı öğren (111/1).*

2.2.6.7.5. Kuş

Bazı Türk boylarındaki efsaneye göre Alp Karakuş, Kaf Dağı'nın arkasındaki geniş ve karanlık alandaki dünya ağacının üzerinde yaşar. Alp Karakuş, Er Töştük Destanı'nda hayat ağacında yuvası bulunan Karakuş avlanmaya gittiği zaman, her sene bir ejderha musallat olup yavrularını yemektedir. Bu kez de aynı şey olacakken Er-Töştük ejderhayı öldürür ve yavruları kurtarır. Bu iyiliği üzerine Karakuş onu yeryüzüne indirmek üzere sırtına bindirir. Yolda kahramanın hayvana vereceği yiyecek bitince kendi etini kesip verir. Yere indikleri zaman Kara kuş bu fedakârlığı görür ve onun yaralarının iyileşmesini sağlar (Çoruhlu, 2002: 131-132).

Âşık şiirinde kuş, haberci, olumlu ve kötü bir durum içerisindeyken kurtarıcı rolüne bürünerek olayların seyrini değiştiren bir hayvandır.

*O ne feyiz o ne huşu,
Kanat çırpıp gönül kuşu,
Dertlilerin kurtuluşu,
Yolu Mekke i Medine (6/2).*

*Yaylacı ey olmaz yara,
İnsanı düşürür zara,
Gökteki uçan kuşlara,
Sevdiğini sorar gider (35/3).*

2.2.6.7.6. Yılan

Türk mitolojisinde hem iyiliği hem de kötülüğü temsil eden yılanın ikili karakteri dokumalarda yansımıştır. Yılan motifi bazı dokumalarda ölümsüzlük ağacının bekçisi iken, bazı dokumalarda ölümü temsil etmiş, bazı dokumalarda yılanın getireceği ölümden korunmak amacıyla kullanılmıştır (Ölmez, 2010: 18). Türk mitolojisi içerisinde bulunan iyilik ve kötülüğü ile bilinen bir hayvandır. Yılan, halk hekimliği içerisinde şifahi özelliğe sahip olduğu için sembol olarak kullanılmaktadır. Halk şiiri içerisinde ölüm, kötülük, fitne fesatlık, gıybet, tehlike ve hilekârlığı ile bilinmektedir.

*Hani demokrasi getirecektin
Kahpe Amerika yalana bakın
PKK, DAEŞ'i bitirecektin
Halkı zehirleyen yılanı bakın (113/1).*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN ŞİİRLERİNDE EDEBÎ SANATLAR

Âşık edebiyatı içerisinde yer alan edebi sanatlar şiirde sıklıkla tercih edilmektedir. Sözün anlam dünyasını zengin kılmak hasebiyle yapılan bu durum anlam bakımından anlatılan durumun daha kolay ifade edilmesini sağlamaktadır. Âşık edebiyatında yaygın olarak kullanılan edebî sanatlar şunlardır: teşbih (benzetme), istiare (mecaz), kinaye (dolaylı anlatım), teşhis (kişileştirme), tevriye (mübalağa), teşniye (çift anlam) gibi söz sanatları tercih edilmektedir.

Bütün edebî eserlerde edebî sanatlara rastlamak mümkündür. Ancak sanatların en çok görüldüğü tür, şiirdir. Şairler bütün duygu ve düşüncelerini, hislerini, çevrelerini, tabiatın onlarda yarattığı algıları; doğrudan, olduğu gibi aktarmazlar. Doğrudan aktarmak yerine birtakım çağrışımlar yaparak, bazı varlık veya nesnelerle ilişki kurarak sözü güçlendirmeye çalışırlar. İşte bu aşamada edebî sanatlar devreye girer. “Edebi sanatlar, yazılı kültürün/edebiyatın, özellikle şiirin psikodinamiğidir. Sözün teknolojik ve yapısal bir muhtevaya bürünmesi edebî sanatlar aracılığıyla. Yazının teknolojik bir vak’a olması, edebî sanatların da şiirin teknik bir yönünü oluşturması gibi bir sonucu doğurur. Kelimelerin metin dışı çıplak halleriyle metinler içerisindeki dinamikleri farklı farklıdır. Edebî sanatlar, yazı bilincinin yapısını değiştirir. Edebi sanatların bu konuda önemli bir işlevi, fonksiyonu ve misyonu vardır.” (Aktaş, 2002: 2). Bu bölüm içerisinde Âşık Yusuf Yaylacı’nın şiirlerinde bulunan edebî sanatlar ele alınacaktır.

3.1. Hüsn-i Talil

Kelime anlamı olarak hüsn, “güzel, iyi, güzellik, iyilik” gibi manalara gelir. Talil ise, “illet ve sebep gösterme” anlamlarındadır. Edebî ıstılah olarak hüsn-i talil, “bir itibar-ı latife dayalı olarak bir husus için münasip bir sebep ortaya koyma” (Nâci, 1996: 43). “Bir hadiseye veya duruma, ifadeye güzellik katacak tarzda, kendi sebebi dışında bir sebep gösterme”, “bir şeyin meydana gelişi için şairane sebep söyleme” (Yıldırım, 2015:144) ifade edilmektedir.

Seven sevdiğini unutmaz anar
Özleyip andıkça ciğeri yanar (42/2)

*Âşıklar sevdayı getirir dile
Bülbülün feryadı boşa mı güle (42/3)*

3.2. İstifhâm

Daha önceden bilinmeyen bir şey hakkında bilgi edinmeyi talep etmektir (esSekkâkî, 2000: 308). İstifhâm soru sorma sanatı olarak bilinmektedir. Şiir ve dörtlük içerisinde soru sorularak anlam zenginliği kazandırmaya çalışılmıştır.

Cevap bekleme amacı gütmeksizin anlam ve duyguyu güçlendirmek amacıyla soru yöneltmeye “*istifham*” denir. Şair ifadeyi soru şeklinde düzenlemekle karşısındakinden cevap beklemez (Kocakaplan, 1992: 75). İlgili sanatın örnekleri çalışmaya alınmıştır.

*Yol gözleyen nazlı yârim,
Acep beni arar n'ola,
Gelip geçen yolculara,
Sevdiğini sorar n'ola (2/1).*

*Kızım oğlum yavrularım,
Beni cana sorar n'ola (2/3).*

*Artık belim de büküldü,
Bilmem işe yarar n'ola (2/4).*

3.3. İstiare

Temel öğelerden (benzeyen, kendisine benzetilen) sadece biri söylenerek yapılan benzetmeye istiare denir. İstiare, bir sözün benzetme amacıyla, başka bir söz yerine kullanılması olarak da tanımlanabilir (URL 5). İstiare, bir şeyi kendi adının dışında türlü yönlerden benzediği başka bir şeyin adıyla anmaktır (Kaya, 1994: 100). Söz konusu sanatın örnekleri aşağıda verilmiştir.

*Unutulmaz Çanakkale,
Gözümüzden akıttım yaşı, (4/1)*

O ne feyiz o ne huşu,

Kanat çırpır gönül kuşu, (6/2)

Bir olalım toplu vursun yürekler,

Zalimlere korku salsın ileri. (62/7)

Bu ateş düştüğü yeri yakıyor,

Her taraf yas tutmuş matem kokuyor (63/3).

Sevgi hırkasını giyen sen idin,

Önce bu sevgiye uyan sen idin, (61/2)

3.4. Kinaye

Kelime olarak “Bir şeyi açıkça ifâde etmeyi bırakmak, gizlemek ve gölgelemek” mânâlarına gelen kinâye Edebiyâtta ise “gerçek anlamı düşünmeye engel olacak bir karine bulunmadığı halde sözü hakîkî mânâsının dışında kullanma san’atıdır” (Tuna, 2018: 24). Kinaye sanatının örnekleri verilmiştir.

Yaylacı der canımızdır,

Damardaki kanımızdır (4/6)

Başımın tacısın ana,

N’olur hep dua et bana (5/4)

Bağa toprağa seslendin

Güller Veysel Veysel dedi (7/4)

Aldın gülümü elimden,

Reva gördün hara beni (8/2).

Girmez olaydım bağına,

Sardin Yusuf’u ağına (9/5)

Yordu beni yordu beni
İnişli yokuşlu yollar (10/1)

Çocuklar evlendi gitti
Bir dede bir nine kaldık (11/4)

Uykularım haram bana,
Senin benden haberin yok (12/3).

Bırak tozpembe görmeyi,
Karaları bağla gönül (13/1).

Gurbet tak etti canıma,
Damarımdaki kanıma, (14/2)

3.5. Mecaz-ı Mürsel

Bir sözü, gerçek anlamının dışında benzetme amacı gütmekten kullanmadır. Günlük konuşmada, doğal olarak yaptığımız bu türlü mecaza, özellikle deyimlerde bol bol rastlanılır (Dilçin, 2009: 415). Mecaz-ı Mürsel, gerçek anlamın dışında halk şiirinde sıkça işlenen bir söz sanatı olarak karşımıza çıkmaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı, mecaz-ı mürsel'i şiirlerinde yer yer tercih etmiştir.

Gurbet tak etti canıma,
Damarımdaki kanıma, (14/2)

Kazancım sermayem karım
Gönül bahçemde baharım (16/1)

Engelleri yarmak için,
Yaraları sarmak için, (17/2)

Gönül bağlarım kurudu
Yeşert derde konuşalım (18/3)

Baronların bizden isteği nedir

Kendi olamayan dışa gebedir (115/4)

Aramızda çok çeşitli engel var,

Koymaz sana gelem yüce dağlar oy (143/1)

Yazdım gönül defterine adını,

Çıkarmam gönülden seni Ruhânî, (149/1)

Cebimde param yok elim saçıktır,

Mevla'ya hamdolsun kapım açıktır, (156/5)

3.6. Mübalağa

Herhangi bir varlığı veya durumu anlatırken onu, ya olduğundan çok veya noksan göstermek sanatıdır (Soysal, 1992: 64). Bir sözün etkisini güçlendirmek amacıyla bir şeyi ya olamayacağı bir biçimde anlatmak ya da olduğundan pek çok ve pek az göstermektir. Ancak bu aşırı anlatma soğuk olmamalı, nükteli ve zarif olmalıdır. Divan şairlerinin daha çok medhiye, fahriye ve hicviyelerde başvurdukları bir sanattır. Eskiler bir şairin hayalinin genişliğini ve gücünü göstermesi bakımından mübalağa sanatına çok önem vermişlerdir (Dilçin, 2009: 447). İlgili örnekler çalışmaya verilmiştir.

Yaylacı saçlar döküldü,

Yaş gitti ömür söküldü, (2/4)

Düşmanlara göğüs gerdik,

Hamdolsun zafere erdik,

Binlerce can şehit verdik,

Unutulmaz Çanakkale (4/4).

Razı olmasan n'ederim,

Sonra ateş olur yerim, (5/5)

*Sayması zor neler neler,
İnsanın bağırını deler, (6/5)*

*Senin aşkınla yanarım,
Düşürdün sen nâra beni (8/5).*

*Vefasızlık yürek deler
Hep böyle geçti seneler (10/4)*

*Gül gibi sarardım soldum,
Sevdanla taşarım doldum, (12/2)*

3.7. Tariz

Kinaye, meramı yani duyuş ve düşünüşü, mecaz vasıtasıyla kapalı, dokunaklı şekilde, dolaylıca ve örtülüce anlatma yoludur. Böyle bir söyleyişte, sözün hem gerçek hem de mecaz anlamı anlaşılmaya müsaittir; fakat kastedilen/ itibar edilen mecazi anlamıdır. “Gerçek mânâyı düşünmeye engel olacak bir karîne bulunmak şartıyla, bir sözü gerçek mânâsına da gelebilmek üzere, onun dışında kullanmak sanattır.” (Karataş, 2015: 224). Sözü iğnelemek ve taşlama amacıyla kullanılan bir yapıdır.

*İnsanlar gidiyor nere,
Tebirin al ona göre, (15/4)*

*Dünedir nefretim kinim,
Beni dinle Yasemin'im, (17/6)*

*Avrupa bu acı gerçeği tattı
Racon kesenlerin totosu yattı
Putin elektrik gazı kapattı
Şimdi düşünürler çare üstüne (54/2)*

*Bir değil beş değil her kişi her fert,
Bilmek öyle zor ki kim namert kim mert, (55/3)*

*Yandaş aradılar hep köşe bucak
Çok emek verdiler tütmedi ocak
Birisinde hıyar birinde bıçak
Mollanın elinde pırasa kaldı (66/4)*

*Bir bakın başıma ne işler açtı?
Ailenin düzeni huzuru kaçtı,
Seksen beşlik neneme de bulaştı,
Bu internet Facebook olmaz olaydı (70/4).*

3.8. Tekrir

Sözün etkisini güçlendirmek amacıyla anlamın üzerinde yoğunlaştığı sözcük ya da söz öbeklerini arka arkaya yinelemektir (Dilçin, 2009: 452). Birden fazla dizelerin tekrarlanması bakımından yapılan söz sanatıdır.

*Çıkar için hiç kimseye
Bey demedim demem asla
Suyu kurumuş dereye
Çay demedim demem asla (3/1)*

*Tarihin kanlı savaşı,
Unutulmaz Çanakkale,
Gözümüzden akıttım yaşı,
Unutulmaz Çanakkale (4/1)*

*Elli yıldır unutmadık
Yıllar Veysel Veysel dedi
Gönül sayfamıza yazdık
Diller Veysel Veysel dedi (7/1)*

*Ne haldeyim bilemesin,
Senin benden haberin yok,
Kalbim yanar gülemesin,
Senin benden haberin yok (12/1).*

*Gurbet elde çok yalnızım,
Dostları arar dururum,
Çok garibim kimsesizim,
Hep sizi sorar dururum (21/1).*

*Ayrılık tren bileti,
Aldım dostlar gidiyorum,
Sevdiklerimden uzakta,
Kaldım dostlar gidiyorum (25/1).*

3.9. Telmih

Bilinen bir hadise, kişi, nükte, fıkra, atasözünü dolaylı biçimde anlatma, bunlara gönderme yapma sanatıdır. Telmihin başarılı olması için okuyucunun dolaylı anlatıma konu olan düşüncüyü kolayca anlayabilmesi gerekir. Divan edebiyatında özellikle dini hikâyeler, din büyükleri ile kahramanları, Kur'an ayetleri ve mesnevi kahramanları telmih konusu olmuştur. Söz arasında, bilinen bir olaya, tarihten veya mitolojiden bir kahramana, bir atasözüne işaret edip onu hatırlatma sanatıdır (URL 6). Âşık Yusuf Yaylacı şiirlerinin bir bölümünde telmih sanatına başvurmuştur.

*Senin halin Yunusları andırır,
Sevenleri etrafında döndürür, (61/5)*

*Şahlansın Türkiye'm istikrar yakın,
On beş Temmuzda ki bu ruha bakın, (62/5)*

*Var mı karşı duran devran O'nundur
Dünyaya hükmeder ferman onundur (64/3)*

Ülke gezdim gurbet gezdim el gezdim
Mecnun oldum sahra gezdim çöl gezdim (67/2)

Sevgi dedin yer vermedin davaya,
Yunus Mevlâna'ca durdun duaya, (102/3)

Kadını erkeği yaşlısı bile
Edirne'den Van'a herkes el ele (115/5)

Sevenler sevdanın oduna yanar
Kerem kandı döndü küle bilseydin (118/3)

Mânâda eksik yok ordadır tamı,
Orası Peygamber Resul makamı, (119/2)

Bir Şir'in bulsaydım ben de anardım,
Aslı bulsam ateşine yanardım,
Hak olmazsa Züleyha'ya kanardım,
Nefsi esir edip yermek ne güzel (151/6).

Mecnun Leyla'sını Çöllerde arar,
Ferhat Şirin için dağları yarar, (157/3)

3.10. Tenasüp

Tenasüp ya da yakışma, tezat olmayarak anlamca birbirine uygun birden fazla şeyi bir araya getirmektir. Anlamca birbiri ile ilgili kelimeleri bir arada kullanmaktır. Karşıtlık ilgisi, bunun dışındadır. Tenasüp sanatında, anlamca ilgili sözcükler okuyucunun zihninde bir çağrışım, bir cisim oluştururlar. Tenasüp olması için mânâca alâkalı kelimeler arasında karşıtlık ilgisinin bulunmaması gerekir (URL 7). Anlamca ilgili olan kelimelerin, bir mısra veya beyitte bir araya getirilerek söylenmesi sanattır (Soysal, 1992: 88). Âşık Yusuf Yaylacı, şiirleri içerisinde uygunluk olarak bilinen söz sanatını kullanmıştır.

Türk, Kürt, Alevi kardeşlik,
Ondan engelleri aştık, (4/3)

Orda insan olur kani,
Artık af olma zamanı,
Bereket rahmet her yanı,
Dolu Mekke i Medine (6/6).

Acılar yaşadın canda
Çaresizlikler bir yanda (7/2).

Hayat yaşamaya değmezdi amma,
Gönülden gönüle yollar olmasa, (51/1)

Mizacına değme huyuna değme,
Kimsenin kılına tüyüne değme, (52/2)

Kardeşliğe sürmeyin sakın,
Kürdü, Türkü orda can cana yakın, (111/2)

3.11. Teşbih

Teşbih, zayıfı güçlüye benzetmek amacıyla yapılan söz sanatıdır. Halk şiirinde yaygın olarak âşıklar tarafından kullanılmıştır. Bu bağlamda iki şey arasında benzerlik kurulan bu yapı şiirde güçlü bir anlatımın ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Teşbih, "benzetmek" manasına gelir. İfadeyi kuvvetlendirmek için aralarında benzerlik bulunan iki kavramdan zayıf olanın güçlüye benzetilmesidir. Dinî kavramlarda ise Teşbih, Tanrı'nın şeklen insana benzetilmesi mânâsına gelmektedir (Kaya, 1994: 99). Âşık Yusuf Yaylacı, şiirleri içerisinde sıklıkla teşbih sanatına yer vermiştir.

Siz benim kazancım kârım,
Arım, çiçeğim, baharım, (2/3)

*Suyu kurumuş dereye
Çay demedim demem asla (3/1)*

***Resul ü Ekrem'in bağı,
Gülü Mekke-i Medine,
Hazret-i Kur'an otağı,
Dili Mekke-i Medine (6/1)***

***Vefasızlık yürek deler
Hep böyle geçti seneler (10/4)***

***Gül gibi sarardım soldum,
Sevdanla taşarım doldum, (12/2)***

***Yaylacı oldum pul gibi,
Her yanı yama çul gibi,
Gerçek mânâda kul gibi,
Yüreğini dağla gönül (13/3).***

***Ömrüm hep günahla doldu,
Gül benzim sarardı soldu, (15/7)***

***Yol uzadı yorgun atım,
Sen hem cansın hem hayatım, (20/5)***

***Gönülün mekânı yoktur,
Sel gibi akar dururum (21/7).***

***Sel gibi çağlayıp taşanlar hani,
Yıkıp kaleleri aşanlar hani, (46/5)***

3.12. Teşhis

İnsan ve insan dışındaki varlıkları insan gibi duyar, düşünür ve hareket eder hâle getirmeye “teşhis” denir (Türkan, 2016: 131). Teşhis sanatı, “*insan dışındaki canlı veya cansız varlığa insana ait bir özellik verilmesi*” şeklinde karşımıza çıkmakta olup belagat kitaplarından edinilen bilgiler doğrultusunda bu sanatın iki yol ile yapıldığını ifade etmek mümkündür. Teşhis sanatı, mecaz-ı mürsel ve istiare yolu ile yapılmaktadır. Bilgegil, mecaz-ı mürsel yolu ile yapılan teşhis sanatına örnek olarak “Erzurum size kollarını açmış. Aziziye kışlası sizi çağırıyor” (Değer ve Harbelioğlu, 2023: 216). Söz konusu sanatın örnekleri aşağıda yer almaktadır.

Bahar seli gibi durmaz çağlarım

Bülbül ötmez viran oldu bağlarım (118/2)

Yaylacı der zaman bizi yutuyor,

Hatıralar tâ bağrımda tütüyor (121/2)

Bunları bir adam sandı bu millet,

Kaybolan bu itibara ne dersin (122/3).

Bilir misin esen gönül yelini,

Gizli akar göremezsın selini, (123/7)

Ne cilvesi nede nazı var bunun,

Ne baharı ne de yazı var bunun, (124/2)

Mindivan köyünde acı haber var.

Çiçekler kurumuş yapraklar solmuş, (131/1)

Çeşmesi kurumuş çayı akıyor,

Elin akan Fırat'ına söz eder (133/5).

Gurbet kılıcını sineme çaldı,

Dost olan yaramı sara bu günler (134/1).

*Bana moral verir o güzel sözler,
En küçük derdimden ciğeri sızlar, (136/3).*

*Her sözü dikenli batıyor cana,
Yaralar döşünü hara düşürür, (139/2).*

3.13. Tezat

Edebiyatta tezat, birbirinin zıddı olan duygu, düşünce ve durumları; aralarında bir ilgi kurarak aynı cümlede, mısra da veya beyitte dile getirme sanatıdır. Hem nazımda hemde nesir de görülebilir. Ayrıca “*tıbak, mutâbakat, tatbîk ve tekâfu*” isimleriyle de bilinir (URL 8). İki düşünce, duygu ve hayal arasında birbirine karşıt olan nitelikleri ve benzerlikleri bir arada söylemektir (Dilçin, 2009: 449). Halk şiirinde yaygın olan bir söz sanatı olarak karşımıza çıkmaktadır.

*Sermayesi yalan dolu konuşur
Bazen sağı bazen solu konuşur (144/3)*

*Kimse beni sağa sola süremez,
Karar alanıma asla giremez, (147/8)*

*Gidip de gelmemek vardır,
Gelip de görmemek vardır, (5/2)*

*Dilim lal kulağım sağır,
İstersen bağır ha bağır (9/4)*

*Kader gurbet ele yitti
Yol kat ettik gençlik bitti (11/4)*

*Yattıkça günaha battım,
Pişman olup tövbe ettim, (15/3)*

*Barış türküleri çalsın,
Dargınlık mazide kalsın, (19/9)*

Her kışın bir yazı vardır,
Gelirim ana gelirim (20/4).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN ŞİİRLERİ

A. YEDİ HECELİ ŞİİRLER

1. BİRLİK GÜNÜDÜR

Bugün birlik günüdür,
Çok hassas bu anımız.
Oyuna gelmeyelim,
Uyansın insanımız.

İç dış düşmanla dolu,
Sarılmış her yanımız.
Kürt, Türk iyi bilsin ki,
Akan bizim kanımız.

Söz konusu vatansa,
Kurban olsun canımız.
Yüksek minarelerden,
Okunsun ezanımız,

Devlet millet el ele,
Büyüsün vatanımız.
Irak gibi oluruz,
Susarsa ozanımız.

Ölen şehitler bizim,
Şerefimiz şanımız.
Yaylacı der başbakan,
Yok fazla zamanımız.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 05.02. 2012Colmar/ Fransa

B. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

2. ARAR N'OLA

Yol gözleyen nazlı yârim,
Acep beni arar n'ola,
Gelip geçen yolculara,
Sevdiğini sorar n'ola.

Aramızda sıra dağlar,
Açtı mı bahçeler bağlar,
Neden hep dertliler ağlar,
Mevlâ'dan bir karar n'ola.

Siz benim kazancım kârım,
Arım, çiçeğim, baharım,
Kızım oğlum yavrularım,
Beni cana sorar n'ola.

Yaylacı saçlar döküldü,
Yaş gitti ömür söküldü,
Artık belim de büküldü,
Bilmem işe yarar n'ola.

Âşık Yusuf Yaylacı 16.02.2001, Fransa-Colmar

3. DEMEM ASLA

Çıkar için hiç kimseye
Bey demedim demem asla
Suyu kurumuş dereye
Çay demedim demem asla

Ağam fetva verdi gine
Müzik karşı imiş dine
Davul zurnasız düğüne
Toy demedim demem asla

Beni dertlere salsa da
Benzim sararıp solsa da
Zalim hükümdar olsa da
İyi demedim demem asla.

İster yaralansın sinem
Kabul etmese de ninem
Lafı ağzımda çiğnemem
Şey demedim demem asla

Ne memleket ne de yörede
Ne gelenek ne de töre
Şahsiyet kişiye göre
Soy demedim demem asla

Yaylacı akıyor dere
Hata etmem göre göre
Liyakatsiz liderlere
Rey demedim demem asla.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 22/05/2017 Fransa/Colmar

4. ÇANAKKALE

Tarihin kanlı savaşı,
Unutulmaz Çanakkale,
Gözümüzden akıttım yaşı,
Unutulmaz Çanakkale.

Onlara Peygamber yardı,
Kalplerinde iman vardı,
Bu vatan böyle kurtardı,
Unutulmaz Çanakkale.

Türk, Kürt, Alevi kardeşlik,
Ondan engelleri aştık,
Hepimiz orda savaştık,
Unutulmaz Çanakkale.

Düşmanlara göğüs gerdik,
Hamdolsun zafere erdik,
Binlerce can şehit verdik,
Unutulmaz Çanakkale.

Yeşersin bahçe bağımız,
Dalgalsın bayrağımız,
Bizim gurur kaynağımız,
Unutulmaz Çanakkale.

Yaylacı der canımızdır,
Damardaki kanımızdır,
Şerefimiz şanıımızdır,
Unutulmaz Çanakkale.

Âşık Yusuf Yaylacı 21.06.2011 Fransa, Colmar

5. HELAL EYLE

Ayrılık zamanı geldi,
Ana hakkın helâl eyle.
Beni çok efkâra saldı,
Ana hakkın helâl eyle.

Gidip de gelmemek vardır,
Gelip de görmemek vardır,
Belki de çok vakit dardır,
Ana hakkın helâl eyle.

Sensizlik yara içimde,
Düşünürüm kara kara,
Görüşmek hangi bahara,
Ana hakkın helâl eyle.

Başımın tacısın ana,
N'olur hep dua et bana,
Her zaman muhtacım sana,
Ana hakkın helâl eyle.

Razı olmasan n'ederim,
Sonra ateş olur yerim,
Hakkını nasıl öderim,
Ana hakkın helâl eyle.

Ana iyi dinle bunu,
Geldi bak ayrılık günü,
Hiç unutma Yusuf'unu,
Ana hakkın helâl eyle.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 10.05. 2016 Fransa / Colmar

6. MEKKE-İ MEDİNE (2)

Resul ü Ekrem'in bağı,
Gülü Mekke-i Medine,
Hazret-i Kur'an otağı,
Dili Mekke-i Medine.

O ne feyiz o ne huşu,
Kanat çırpır gönül kuşu,
Dertlilerin kurtuluşu,
Yolu Mekke i Medine.

Görenler söyler adını,
Giden alır muradını,
Tadan unutmaz tadını,
Balı Mekke i Medine.

Aşkî gönülden yandırır,
Uyuyanı uyandırır,
Sanki mahşeri andırır,
Hali Mekke i Medine.

Sayması zor neler neler,
İnsanın bağrını deler,
Hakkın affını müjdeler,
Yeli Mekke i Medine.

Orda insan olur kani,
Artık af olma zamanı,
Bereket rahmet her yanı,
Dolu Mekke i Medine.

Yaylacı der kaldım naçar,
Yerden gökten rahmet saçar,
Hacılara kucak açar,
Çölü Mekke-i Medine.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 23.08.2008 Colmar/ Fransa

7. VEYSEL DEDİ

Elli yıldır unutmadık
Yıllar Veysel Veysel dedi
Gönül sayfamıza yazdık
Diller Veysel Veysel dedi

Acılar yaşadın canda
Çaresizlikler bir yanda
İki kapılı bir handa
Yollar Veysel Veysel dedi

Sivas Şarkışladır yurdun
Gönüllere köprü kurdun
İsmin Dünyaya duyurdun
Eller Veysel Veysel dedi

Hep hakikate yaslandın
Ondan güç aldı beslendin
Bağa toprağa seslendin
Güller Veysel Veysel dedi

Yaylacım her cana kadar
Damarda ki kana kadar
Edirne'den Van'a kadar
İller Veysel Veysel dedi

Âşık Yusuf Yaylacı, 24.03.2023 Fransa, Colmar

8. YARA BENİ

Sevdiğim inkâr etmem,
Etsen pare pare beni,
Sevdamıza hile katmam,
Götürseler dara beni.

Mutlu musun bu halimden,
Beni kopardın dalımdan,
Aldın gülümü elimden,
Reva gördün hara beni.

Sevdanı benden sakladın,
Hep benden gizli kokladın,
Seni bana yasakladın,
Hasret koydun yâra beni.

Sende bensiz olamazsın,
Nasıl sevdin bilemezsin,
Başka yerde bulamazsın,
Yüreğinde ara beni.

Bahçemde ulu çınarım,
Gönlümde sevgi pınarım,
Senin aşkınla yanarım,
Düşürdün sen nâra beni.

Mutluluğu yaşamadım,
Yarım kaldı taşamadım,
Yol vermedin aşamadım,
Koydun kışa kara beni.

Bu gönlüme söz kâr etmez,
Yaylacı der gücüm yetmez,
Biliyorum iflah etmez,
Öldürür bu yara beni.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 05/12/2010 Fransa- Colmar

9. YARA BENİ (2)

Gökten uçan tayyareler,
Götürseler yâra beni,
Muhannet olma sevdiğim,
Bazen n'olur ara beni.

Baharda açan güllerden,
Gurbete giden yollardan,
Seherde esen yellerden,
Sevdiceğim sora beni.

Sevdiğim halim bilmiyor,
Hiç de gönlümü almıyor,
Elden de bir şey gelmiyor,
Düşürüyor zora beni.

Dilim lal kulağım sağır,
İstersen bağır ha bağır,
Sevdanın yükü çok ağır,
Korkarım ki yora beni.

Girmez olaydım bağına,
Sardın Yusuf'u ağına,
Düştüm aşkın tuzağına,
Düşürdün sen tora beni.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 09/05/2009 Fransa- Colmar

10. YORDU BENİ

Gençliğimi alan yıllar
Yordu beni yordu beni
İnişli yokuşlu yollar
Yordu beni yordu beni

Bahçemde kurudu güller
Ondan ötmüyor bülbüller
Dolaştığım gurbet eller
Yordu beni yordu beni

Kimler muradına erdi
Felek çoğunu yerdi
Hayatın çilesi derdi
Yordu beni yordu beni

Vefasızlık yürek deler
Hep böyle geçti seneler
Yaylacı'yım neler neler
Yordu beni yordu beni

Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa, Colmar

11. KALDIK

Akrabalık dostluk bitti
Eyvah bak ne güne kaldık
Acılar canıma yetti
Yaralı bir sine kaldık

Herkes nasibini aldı
Çıkamaz sokaklara daldı
İnsanlık mazide kaldı
Çağ değışti düne kaldık

Yaralar yara üstüne
Kim merhem sara üstüne
Dostluk kâr para üstüne
Baha yetmez bine kaldık

Kader gurbet ele yitti
Yol kat ettik gençlik bitti
Çocuklar evlendi gitti
Bir dede bir nine kaldık

Buna akıl ermez şaşar
Dertler başımızdan aşar
Dünya kıyameti yaşar
Heyhat dünden düne kaldık

Demesi zor dilim şişti
Bilmem ki bu nasıl işti
Bütün isimler değışti
Ayşe Fatma, nine kaldık

Yaylacı hep zoru seçti
Düşene candan kardeşti
Herkes bir tarafa geçti
Biz ortada yine kaldık

Âşık Yusuf Yaylacı 22.01.2021 Fransa

12. HABERİN YOK

Ne haldeyim bilemesin,
Senin benden haberin yok,
Kalbim yanar gülemesin,
Senin benden haberin yok.

Gül gibi sarardım soldum,
Sevda ile taşarım doldum,
Bir çiçeğe âşık oldum,
Senin benden haberin yok.

Yaylacım ne deyim sana,
Bu sevdâ tak eder cana,
Uykularım haram bana,
Senin benden haberin yok.

Âşık Yusuf YAYLACI, 02.02.2017, Fransa/ Colmar

13. GÖNÜL

Yaşın gelmiş gidiyorsun,
Gülme artık ağla gönül,
Bırak tozpembe görmeyi,
Karaları bağla gönül.

Nerde bu dünyanın varı,
Yeter artık ver kararı,
Geride bırak zararı,
Mevlâ için ağla gönül.

Yaylacı oldum pul gibi,
Her yanı yama çul gibi,
Gerçek mânâda kul gibi,
Yüreğini dağla gönül.

Âşık Yusuf Yaylacı 06.05.2004, Fransa-Colmar

14. GELEM

Kaldım gurbet ellerinde,
Dua et yurduma gelem,
Frenk yurdu ölllerinde,
Dua et yurduma gelem.

Gurbet tak etti canıma,
Damarımdaki kanıma,
Hasretim ben vatanıma,
Dua et yurduma gelem.

Hep sitem dolu sözlerim,
Bazen yaş dolar gözlerim,
Anadolu'mu özlerim,
Dua et yurduma gelem.

Sanma burda baş tacıyım,
Bazen zehirden acıyım,
Ben burada yabancıyım,
Dua et yurduma gelem.

Geçen yıllar yordu beni,
Tezgâhında ördü beni,
Yâdlar hep hor gördü beni,
Dua et yurduma gelem.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 24.08. 2008Colmar/ Fransa

15. HEDEFİME VARAMADIM

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Âşık Osman Feymani'ye”

Elli beş yıldır koşarım,
Hedefime varamadım,
El ne yapar bilmem amma,
Ben kendime yaramadım.

Eğer sorar isen bana,
Konuşurum haktan yana,
Attığım hep karavana,
On ikiden vuramadım.

Gaflete yattıkça yattım,
Yattıkça günaha battım,
Pişman olup tövbe ettim,
Ben sözümde duramadım.

İnsanlar gidiyor nere,
Tedbirin al ona göre,
Hak dostun bastığı yere,
Yüzümü bir süremedim.

Bana emrediyor dinim,
Zalim nefsimedir kinim,
Bu düşman zalim nefsimin,
Defterini düremedim.

Bir türlü veremem karar,
Gönül sevdiğini arar,
Hep zarar üstüne zarar,
Muradıma eremedim.

Ömrüm hep günahla doldu,
Gül benzim sarardı soldu,
Arzularım engel oldu,
Dost bağına giremedim.

Yaylacı tadar balını,
Ak yeşil sarı alını,
Bir garibanın halını,
Allah için soramadım.

Âşık Yusuf Yaylacı, 02.07.2007, Fransa, Colmar

16. İKİSİNE DE MUHTACIM

Onlardır devletim varım
Kazancım sermayem karım
Gönül bahçemde baharım
Derdime deva ilacım
Biri yârim biri bacım

Biri benim aslı hanım
Biri can içinde canım
İkisine de hayranım
Benim başımdaki tacım
Biri yârim biri bacım

Gönül bağımı süsleyen
Bana hep sevgi besleyen
Ses verince can can diyen
Kim dindirir benim acım
Biri yârim biri bacım

Gönül hep sevgiden yana
Seven yaşar kana kana
Bu yakışıyor insana
Ben bu sevgiye muhtacım
Biri yârim biri bacım

Bu dünyada neler tattım
Kah aldım kah sattım
Ben burada beni anlattım
Daha ne desin Yaylacım
Biri yârim biri bacım

Âşık Yusuf YAYLACI 22.07.2022 Sakarya

17. OKU KIZIM

Benim senden bir ricam var,
Oku kızım oku kızım,
Bizim için bu bir karar,
Oku kızım oku kızım.

Engelleri yarmak için,
Yaraları sarmak için,
Başarıya varmak için,
Oku kızım oku kızım.

Oku Hakkın kararıdır,
İnsanlığın yararadır,
Cahil kalmak zararlıdır,
Oku kızım oku kızım.

Artık başlasın bir akın,
Umutlar ufukta yakın,
Boş şeyle uğraşma sakın,
Oku kızım oku kızım.

İslâm'a güç katmak için,
Bu değeri tatmak için,
Çağa imza atmak için,
Oku kızım oku kızım.

Ayaklar altında dinim,
Dünedir nefretim kinim,
Beni dinle Yasemin'im,
Oku kızım oku kızım.

Kızım bu yolculuk nere,
Dönüşü olmayan yere,
Hata etme göre göre,
Oku kızım oku kızım.

Siz benim devletim varım,
Bilimde sizi ararım,
Yaylacı der son ikrarım,
Oku kızım oku kızım.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 08/05/2012/ Fransa/ Colmar

18. KONUŞALIM

Komşuluk dostluklar bitti
Beyler nerde konuşalım
Töre kültür geçti gitti
Düşmüş yerde konuşalım

Maddede kabardık taşık
Bu uğurda dağlar aştık
Bir birinden uzaklaştık
Yetiş erde konuşalım

Vefasızlıklar yürüdü
Üstünü duman bürüdü
Gönül bağlarım kurudu
Yeşert derde konuşalım

Sanmayın menzile erdik
Hep dostluktan taviz verdik
Nereden nereye geldik
Bunu gör de konuşalım

Kimi tezgâhını kurmuş
Üstünde saltanat sürmüş
Madde aramıza girmiş
Kalksın perde konuşalım

Yüksek dağın senin olsun
Bahçe bağın senin olsun
Balın yağın senin olsun
Selam ver de konuşalım

Yeter be kardeşim yeter
Dostluklar burnumda tüter

Türkiye buradan beter
Düştüm derde konuşalım

Daha son sözüm demeden
Bunca tükenmişlik neden
Yaylacım kafam yemeden
Aklım serde konuşalım

Âşık Yusuf YAYLACI, 12.11.2023 Fransa

19. 2023'E DOĞRU

Devlet millet hep el ele,
Yirmi üçe yürüyelim,
Kavuşmak için menzile,
Yirmi üçe yürüyelim.

Muktedir olmamız gerek,
Tâ inlerine girerek,
Paraleli bitirerek,
Yirmi üçe yürüyelim.

Az kaldı hedefe vardık,
Nice çemberleri yarıdık,
Prangalardan kurtardık,
Yirmi üçe yürüyelim.

Çok önemli bu anımız,
Daha yanmasın canımız,
Söz konusu vatanımız,
Yirmi üçe yürüyelim.

Ayık ol gaflete dalma,
Kötüden nasihat alma,
Partiye takılıp kalma,
Yirmi üçe yürüyelim.

Geriye kalmışlık niçin,
Düşünürüm yanar içim,
Yeni bir Türkiye için,
Yirmi üçe yürüyelim.

Olanları iyi sezelim,
Bu oyunları bozalım,
Yeni bir tarih yazalım,

Yirmi üçe yürüyelim.
Kimdi bu milleti soyan,
Milletin sırtından doyan,
Uyuma kardeşim uyan,
Yirmi üçe yürüyelim.

Barış türküleri çalsın,
Dargınlık mazide kalsın,
Yerini hoş görü alsın,
Yirmi üçe yürüyelim.

Bu kervan yoluna gerek,
Yaylacı gerçeği görek,
Hep engelleri geçerek,
Yirmi üçe yürüyelim.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 18/07/2014 İstanbul

20. GELİRİM ANA

Bir gün bu hasretlik biter,
Gelirim ana gelirim,
Hasretin burnumda tüter,
Gelirim ana gelirim.

Bilmem ki bu gidiş nere,
Bağlanmışız göre göre,
Yol artık bitmek üzere,
Gelirim ana gelirim.

Eğer ölmez yaşar isem,
Bir engel var başarırsam,
Engelleri aşar isem,
Gelirim ana gelirim.

Yokuş bitti düzü vardır,
Çoğu gitti azı vardır,
Her kışın bir yazı vardır,
Gelirim ana gelirim.

Yol uzadı yorgun atım,
Sen hem cansın hem hayatım,
Senin duandır takatım,
Gelirim ana gelirim.

Yaylacı der elemim var,
Bir mürşide kelâmım var,
Eşe dostu selâmım var,
Gelirim ana gelirim.

Âşık Yusuf YAYLACI, 11.09.2007, Fransa/ Colmar

21. ARAR DURURUM

“Özan Yusuf YAYLACI’DAN Mansur ALYANSOĞLUNA, Fransa”

Gurbet elde çok yalnızım,
Dostları arar dururum,
Çok garibim kimsesizim,
Hep sizi sorar dururum.

Geçen günleri ararım,
Belli değil ki kararım,
Boş yere hayal kurarım,
Gönlümü yorar dururum.

Yalnızlık çilemi çile,
Ağlayıp gülem kim ile
Baş başayım derdim ile
Yaram sarar dururum.

Sanki kaldım kara kışa,
Yazılan geliyor başa,
Yaşım dayandı altmışa,
Ne işe yarar dururum.

Sırrımı diyemem ya da,
Dağlar var dostlar arada,
Bilemem ki Fransa’da,
Daha ne kadar dururum.

Gözyaşlarımı silecek,
Hal ahvalimi bilecek,
Mansur ne zaman gelecek,
Yollara bakar dururum.

Yaylacım hasretlik oktur,
Bu derde neylesin doktor,
Gönülün mekânı yoktur,
Sel gibi akar dururum.

Âşık Yusuf YAYLACI, 19.06.2008, Fransa, Colmar

22. YORULDUM

Hayatım gurbette geçti
Yol yoruldu ben yoruldum
Gam yükünün hamalıyım
Kol yoruldu ben yoruldum

Sensiz hayat ne yarar
Geçen günler ömre zarar
Gönül leylasını arar
Çöl yoruldu ben yoruldum

Girsem sevdanın bağına
Yar gelse gönül dağına
Düştüm aşkın ırmağına
Göl yoruldu ben yoruldum

Âşık Yusuf YAYLACI, Fransa/ Colmar 26.12. 2020

23. KINIYORUM

Mazlumlara zulüm eden,
İsrail'i kınıyorum,
Yıllardır husumet güden
İsrail'i kınıyorum.

Canların yüreği yandı,
Dertleri sade varandı,
Zulmünüz arşa dayandı,
İsrail'i kınıyorum.

Uyan hey Müslüman uyan,
Yok mu bu sözü mü duyan,
Hiçbir kural tanımayan,
İsrail'i kınıyorum,

Amerika destek veren
Bu zulmü reva gören,
Çoluk çocuğu öldüren,
İsrail'i kınıyorum.

Kör olsun kahpenin gözü,
Yüreklere koydu közü,
Yaylacının en son sözü
İsrail'i kınıyorum.

Âşık Yusuf YAYLACI, 14/09/2023 Sakarya/Türkiye

24. GİDİYORUM (1)

Yol göründü Fransa'ya,
Dostlar artık gidiyorum,
Ayrılık girer araya,
Dostlar artık gidiyorum,

Gönül duygulara daldı,
Kader gurbet ele saldı,
Görüşmek seneye kaldı,
Dostlar artık gidiyorum.

Sevgiye birliğe varak,
Dostları sineye sarak,
Aranızdan ayrılarak
Dostlar artık gidiyorum.

Gönülden gönüle dedik,
Beraber gönül eyledik,
Saz çaldık, türkü söyledik,
Dostlar artık gidiyorum.

Emmi dayı teyze halam,
Gurbet elde kaldı balam,
Bizi sevenlere selam,
Dostlar artık gidiyorum.

Ciğerimi yakan közler,
Hasrete dayanmaz özler,
Yavrular yolumu gözler,
Dostlar artık gidiyorum.

Yaylacı dostlara derim,
Görüşürüz Mevla kerim,
Akrabalar, köylülerim,
Dostlar artık gidiyorum.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 24/11/2017, Sakarya/Türkiye

25. GİDİYORUM (2)

Ayrılık tren bileti,
Aldım dostlar gidiyorum,
Sevdiklerimden uzakta,
Kaldım dostlar gidiyorum.

Sabahtan uyandım erken,
Ayrılık yaklaştı derken,
Çocuklardan ayrılırken,
Doldum dostlar gidiyorum.

Gönül çağlar seller gibi,
Eser durur yeller gibi,
Hazan değmiş güller gibi,
Soldum dostlar gidiyorum.

Hasret tak eder canıma,
Gönül hasret cânânıma,
Yalnızlığın ummanına,
Daldım dostlar gidiyorum.

Bülbül ayrılmış gülünden,
Hasret dökülür dilinden,
Bugün gönlün gam telinden,
Çaldım dostlar gidiyorum.

Yaylacı der yordum seri,
Nasip midir dönmek geri,
Eşe dostu bu haberi,
Saldım dostlar gidiyorum.

Âşık Yusuf YAYLACI, 07.11.2002, Fransa/Colmar

26. GİDİYORUM (3)

Dertli sazımı elime aldım,
Dostlar gidiyorum,
Dostlarla dost meclisinde,
Çaldım dostlar gidiyorum.

Uyandım yeni bir güne,
Yolculuk başladı yine,
Gurbetin gam denizine,
Daldım dostlar gidiyorum.

Vatan sevgisi canımda,
Hep dolaşıyor kanımda,
Epey oldu vatanımda,
Kaldım dostlar gidiyorum.

Hayat bu öteden beri,
Giden gün gelmiyor geri,
Eşe dosta bu haberi,
Saldım dostlar gidiyorum.

Şura derken bura derken,
Yaylacım uyandım erken,
Aranızdan ayrılırken,
Doldum dostlar gidiyorum.

Âşık Yusuf YAYLACI, 25 /10/2023 Sakarya

27. KÖYÜM

Seni asla unutamam,
Köyüm köyüm güzel köyüm,
Bilmem ki vuslat ne zaman,
Köyüm köyüm güzel köyüm

İmtihan yeridir bura,
Dem-i devran döner sıra,
Yalnız kalan hoş sıra,
Köyüm köyüm güzel köyüm,

Bizi bizden alan oldu,
Gurbet ele salan oldu,
Sanki her şey yalan oldu.
Köyüm köyüm güzel köyüm.

Hatıraların var bende,
Hasretin tütüyor tende,
Dedemin mezarı sende,
Köyüm köyüm güzel köyüm.

Yazın yaylaya göçerdik,
Soğuk suyundan içerdik,
Çift sürer ekin biçerdik,
Köyüm köyüm güzel köyüm,

Sevgi, huzur, barış olsun,
Eğitim de yarış olsun,
Gönüller sevgiyle dolsun,
Köyüm köyüm güzel köyüm.

Gurbette insan uslanır,
Gönül sevgiyle beslenir,
Yaylacı sana ses gelir,
Köyüm köyüm güzel köyüm.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 05/11/2021 Fransa- Colmar

28. RAMAZAN

İnsanları irşad eden,
Güzel Ramazan Ramazan,
Şifaya kavuşur beden,
Güzel Ramazan Ramazan.

Müminler bekler ezanı,
Ne güzeldir iftar anı,
On iki ayın sultanı,
Güzel Ramazan Ramazan.

Mümin sevdalıdır sana,
Bereket dolar cihana,
Sende feyiz sende mânâ,
Güzel Ramazan Ramazan.

Fakir zengin yardımlaşır,
Küs olanlar kucaklaşır,
Kul Mevlâ'sına yaklaşır,
Güzel Ramazan Ramazan.

Yaylacı der hülasası,
Siler gönüllerden pası,
Hakkın bize hediyesi,
Güzel Ramazan Ramazan.

Âşık Yusuf Yaylacı 06.09.2019, Fransa-Colmar

29. DUA EDİN

“Sandıklı'daki Dostlarıma”

Güler yüzlü analarım,
Gidiyorum dua edin,
Ceylan gözlü sunalarım,
Gidiyorum dua edin.

Ben sizden feyiz alırım,
Zamanım olsa kalırım,
Belki bir daha gelirim,
Gidiyorum dua edin.

Gurbete çıktım bir kere,
Nasibim gittiği yere,
Hak size mutluluk vere,
Gidiyorum dua edin.

Ben burda sizlere erdim,
Gonca gonca sevgi derdim,
Sizden ilgi hürmet gördüm,
Gidiyorum dua edin.

Hatıra kalsın sözlerim,
Ağlarım dolar gözlerim,
İnan sizi çok özlerim,
Gidiyorum dua edin.

Biz sevgide yarışırız,
Muhabbete karışırız,
Belki yine görüşürüz,
Gidiyorum dua edin.

Gurbetin süsüne kandım,
Nadanın közüne yandım,
Ben gurbette hastalandım,
Gidiyorum dua edin.

Yol uzun nasıl geleyim,
Karıştı çarkı feleğim,
Benim sizden son dileğim,
Gidiyorum dua edin.

Çok şirin tatlı dilleri,
Yüzünde açmış gülleri,
Sandıklı'nın bülbülleri,
Gidiyorum dua edin.

Eksiği yok her şey tamam,
Şifalı su çamur hamam,
Sandıklı'yı unutamam,
Gidiyorum dua edin.

Ak ellere yakın kına,
Şiirler yazdım uğruna,
Uğur kardeşim aşına,
Gidiyorum dua edin.

Arabam yok kaldım yaya,
Yaylacı düştü çabaya,
Yol göründü Fransa'ya,
Gidiyorum dua edin.

Âşık Yusuf Yaylacı, 12.08.2009, Afyon/Sandıklı

30. HER ŞEYİMSİN

Ben sana neden vurgunum,
Söyle sen benim neyimsin,
Kelimeyle anlatamam,
Bu dünyada her Şeyimsin.

Sen benim sevgili yârim,
Sensin gönlümdeki varım,
Kız ben senin hizmet karın,
Sen benim ağa beyimsin.

Bu sevdan kar etti cana,
Gelsen Yaylacı'dan yana,
Sesin huzur verir bana,
Kulağımdaki meyimsin.

Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa / Colmar 21.06. 2020

31. YAZIKLAR OLSUN (1)

İnsanların arasını,
Bozana yazıklar olsun,
Doğruları çarpıtarak,
Yazana yazıklar olsun.

Düştü maske göründü kel,
Hadi kardeşim sen de gel,
Birbirimiz için engel,
Kazana yazıklar olsun.

Tükenir gün biter süren,
Bir gün defterini düren,
Gayesiz ömür bitiren,
Gezene yazıklar olsun.

Bırakın köşkü sarayı,
Kim saracak bu yarayı,
Mazlumun fakir fukarayı,
Ezene yazıklar olsun.

Hayat güzel lüks ve para,
Büyüyor manevi yara,
Allah'ım kırkından sonra,
Azana yazıklar olsun.

Yaylacı der paşa olan,
Cep doldurup köşe olan,
Siyasete maşa olan,
Ozana yazıklar olsun.

Âşık Yusuf Yaylacı 28.09.2004 Fransa, Colmar

32. YAZIKLAR OLSUN (2)

Bu dünyanın huzurunu
Bozana yazıklar olsun
Doğruları çarpıtarak
Yazana yazıklar olsun

Dünya bilir huyumuzu
Hoşgörü sağduyumuzu
Dost görünüp kuyumuzu
Kazana yazıklar olsun

Güvenme nankör kediye
Bu ihtirasın ne diye
Doğruyu söyledim diye
Kızana yazıklar olsun

Bizim ekmeğimiz yiyen
Sırrımız yâdlara diyen
Elin fistanını giyen
Nazana yazıklar olsun

Bir ayağı girmiş çukura
Meyleder yeşile mora
Altmış yetmişinden sonra
Azana yazıklar olsun

Orta Doğuya bak yanan
Ne can kaldı nede canan
Sahte pehlivana kanan
Sazana yazıklar olsun

Yaylacı'yım bu bir beyan

Ortada görünür ayan

Hakikati konuşmayan

Ozana yazıklar olsun

Âşık Yusuf YAYLACI 20.04.2022 Fransa, Colmar

33. BAYRAM DUYGULARI (1)

Bugün bayram Müslümanlar,
Bayramınız kutlu olsun.
Garptan şarka tüm insanlar,
Bayramınız kutlu olsun.

Dost dosta kavuşmak diler.
Kucaklaşır yüzü güler.
Hasret çeken gurbetçiler,
Bayramınız kutlu olsun.

Bugün neşeliyiz bizler,
Ağlamasın gülsün yüzler,
Garip yetim kimsesizler,
Bayramınız kutlu olsun.

Siz benim başımda tacım,
Budur içirimde acım,
Şehit eşi anam bacım,
Bayramınız kutlu olsun.

Vatan için can verenler,
Cephede göğüs gerenler,
Anadolu'm Alperenler,
Bayramınız kutlu olsun.

Size şehit gazi derler,
Kahraman yiğit askerler,
Filistin'de cengâverler,
Bayramınız kutlu olsun.

Ümmet size dua diler,
Gönül dolusu sevgiler,
Can kardeş Somalililer,
Bayramınız kutlu olsun.

Bu kutsal vatani bekler,
Gün sayar güne gün ekler,
Selam size Mehmetçikler,
Bayramınız kutlu olsun.

Huzur gelsin bu vatana,
Yaylacı bütün her cana,
Selam Edirne'den Van'a,
Bayramınız kutlu olsun.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 18.05. 2014 Colmar/ Fransa

34. NE DEDİ

“Ozan Yusuf Yaylacı’dan Hacı Karakılıç’a Cevap”

Musallada konuşmayan,
Ölüler sağa ne dedi,
Acep sorsam bilir misin?
Köroğlu dağa ne dedi.

Koştı menzile ermedi,
Bir meyvesini dermedi,
Bağdan bir hayır görmedi,
Bağ bancı bağa ne dedi.

Bu ne durum bu nasıl hal,
Hey dostlarım bu ne ahval,
Kokmaz sandığımız bu bal,
Ayrana yağa ne dedi.

Ne olacak bunca haklar.,
Kim neyi ne kadar saklar,
Av olan bunca balıklar,
Düştüğü ağa ne dedi.

Su gelmez harkı kalmadı,
Bozuldu çarkı kalmadı,
Neden bir farkı kalmadı,
Sol yanın sağa ne dedi.

Bunca mücadele verdi.
Zorluklara göğüs gerdi,
Çok şeyler yaşadı gördü,
Reyhânî çağa ne dedi.

Gam yüküyle dolanlara,
Yaylacı bak solanlara,
Acep bunca olanlara,
O bizim ağa ne dedi.

Âşık Yusuf YAYLACI, 29.04.2007, Fransa, Colmar

35. GİDER

Seven insan sevdiğini,
Gece gündüz arar gider,
Can canana kavuşunca,
Yüreğine sarar gider.

Sevdası tak eder cana,
Can kurban eder cânâna,
Zülfünü dökmüş gerdana,
Yâr saçını tarar gider.

Yaylacı ey olmaz yara,
İnsanı düşürür zara,
Gökteki uçan kuşlara,
Sevdiğini sorar gider.

Âşık Yusuf Yaylacı 29.08.2017, Fransa-Colmar

36. BİTİYOR

Bunu iyi anladım ki,
Komşuluk dostluk bitiyor,
Kim konuştu dinledim ki,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Halin nedir bilen olmaz,
Gözyaşını silen olmaz,
Hasta olsan gelen olmaz,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Kiminin eli baldadır,
Gözü yeşilde aldadır,
Herkes başka bir haldedir,
Komşuluk dostluk bitiyor.

N'oldu bize nedir olan,
Nedir başımıza gelen,
Var mı sebebini bilen,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Ne muhabbet ne naz kaldı,
Ne bir duygu ne haz kaldı,
Tükeniyor çok az kaldı,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Tek başına insan neyler,
Yalnız nasıl gönül eyler,
Haberiniz olsun beyler,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Dost belidir dar gününde,
Böyle değil miydi dün,
Herkes kendi dümeninde,

Komşuluk dostluk bitiyor.

Daha geridedir rövanş,
Ne dost kalır ne arkadaş,
Her gün sinsi yavaş yavaş,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Bu nedir bu neyin nesi,
Bunlar bunun ayak sesi,
Yaylacı benden demesi,
Komşuluk dostluk bitiyor.

Âşık Yusuf Yaylacı 16.11.2006 Fransa, Colmar

37. OLUR

Seni candan seven dostlar
Zor gününde belli olur
Sahte dostlar fire verir
Yüzde elli olur

Vefa bilir yiğit erler
Vefasızlara ne derler?
Ağaç yaprağıyla gürler
Eser tozar dallı olur

Yaylacı buna aşına
Artık geldi son yaşına
Malum iş gelir başına
Hayat kalma kallı olur

Âşık Yusuf YAYLACI, 28/06/2023 Fransa/ Colmar

38. ÖLDÜRÜR

Cahil ile sohbet etmek,
Öldürür beni öldürür,
Bu öyle bir hastalık ki,
Damarda kanı öldürür.

Cahilin haline bakın,
Yanına oturma sakın,
Bana değmez deme sakın,
Bir günde seni öldürür.

Hata eder göre göre,
Bilmez ki söz gider nere,
Kendini düşürür yere,
Şerefi şanı öldürür.

Ne bilsin ki nedir mânâ,
Huzur koymaz ki insana,
Bir cahil yeter cihana,
Tatlı lisanı öldürür.

Silmez gönlündeki pası,
Gönül kırar olur asi,
Yaylacı der hülasası,
İlmi irfanı öldürür.

Âşık Yusuf Yaylacı 17.05.2005, Fransa-Colmar

39. ANADOLU

“Sami Ustamın paylaşımına irticalen yazdığım şiir Sami Ustama armağanım olsun. Sami Demir (Saz Ustası)”

Havası sert yiğiti mert

Çünkü bura Anadolu

Sev vatanı etme haset

Çünkü bura Anadolu

Kötülüklerden beridir

Bura yiğitler yeridir

Her karıcı değerlidir

Çünkü bura Anadolu

Herkese açar kucağı

Meşhurdur bahçası bağı

Yusuf’un baba ocağı

Çünkü bura Anadolu

Âşık Yusuf Yaylacı 28.04.2023 Fransa, Colmar

40. GÖRÜŞÜRÜZ

“Cihat Kardeşime”

Üzülme canım kardeşim,
Elbet bir gün görüşürüz,
Benim dâvâ arkadaşım,
Elbet bir gün görüşürüz.

Sevgi ile taşar isek,
Engelleri aşar isek,
Eğer ölmez yaşar isek,
Elbet bir gün görüşürüz.

Bazen uykularım kaçar,
Gör başıma neler açar,
Bu günlerde gelir geçer,
Elbet bir gün görüşürüz.

Ya ben ya da sen gelirsin,
Gelir hanemde kalırsın,
İnşallah mutlu olursun,
Elbet bir gün görüşürüz.

Burda can sesleri öter,
Vatanım burnumda tüter,
Bir gün bu hasretlik biter,
Elbet bir gün görüşürüz.

Bende gelmek istiyorum,
Hep geleceğim diyorum,
Bekliyorsun biliyorum,
Elbet bir gün görüşürüz.

İçinden çıkmıyor sızı,
Unutmuyor ikimizi,
Hüseyin'im bekler bizi,
Elbet bir gün görüşürüz.

Yaylacı der ne diyelim,
Kader ne der ne bilelim,
İstanbul'da görüşelim,
Elbet bir gün görüşürüz.

Âşık Yusuf Yaylacı 23.10.2007, Fransa/ Colmar

C. ON BİR HECELİ ŞİİRLER

41. BABA

Gürçayır köyüne geldiğim zaman,
Seni hep hatırlar anarım baba,
Derin hayallere daldığım zaman,
Sesiz sessiz içten yanarım baba.

Talihinin böylesine kızarken,
Gönül ırmağında hasret süzerken,
Çalıştığın tarlaları gezerken,
Seni hep orada sanarım baba.

Yaylacı karıştım akan sellere,
Derdimi söyledim esen yellere,
Göçümü yükledim gurbet ellere,
Bende vatanımdan kenarım baba.

Âşık Yusuf Yaylacı 11.08.2008, Fransa-Colmar

42. SEN OLMAYINCA (1)

Ne evin ne barkın tadı tuzu var,
Sevdiğim yanımda sen olmayınca,
Herkes seni sever gibi görünür,
Yüreğiyle seven can olmayınca.

Gönül sensiz ayrı yerde kalamaz,
Kalsa bile asla bir tat alamaz,
İnsan böyle bir şey mutlu olamaz,
Sevgiler eksiksiz tam olmayınca.

Yaylacım bu hayat canımı sıkar
Gönülden sevmeyen bir günde bıkar
Dünya senin olmayınca ne çıkar
Sarayında Aslı han olmayınca

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 17/03/2019 SAKARYA

43. SEN OLMAYINCA (2)

Evimin Barkımın ne önemi var
Sevgilim içinde sen olmayınca
Sensiz geçen her gün ömrüme zarar
Yanımda sevgili can olmayınca

Seven sevdiğini unutmaz anar
Özleyip andıkça ciğeri yanar
Sensiz üşüyorum vücudum donar
Beden üşümez mi kan olmayınca

Âşıklar sevdayı getirir dile
Bülbülün feryadı boşa mı güle
Saraylar Konaklar olsa nafile
İçinde bir aslı han olmayınca

Yaylacıyım tükenmiyor kederim
Yüce dağlar gibi dumandır serim
Gönlüme doğmasan nasıl ederim
Şafağım atar mı tan olmayınca

Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa, Colmar

44. BİR BAŞKA

Bu dünyada birçok yeri dolaştım,
Cennet vatanımın aşısı bir başka,
Her zerresi maneviyat doludur,
Toprağı bir başka taşı bir başka.

Tabibidir ilacıdır sağların,
Kaynağı değil mi tereyağların,
Anadolu'muzda yüce dağların,
Baharı bir başka kışı bir başka.

Yaylacı der vatan söyler tellerde,
Bazen sahralarda bazen çöllerde,
Vatandan çok uzak gurbet ellerde,
Dökülen gözümün yaşı bir başka.

Âşık Yusuf Yaylacı 19.02.2005, Fransa-Colmar

45. BİR BELA

Kendini bilmeyen cahil insana,
Uymasan bir bela uysan bir bela,
Cahilin her sözü dokunur sana,
Duymasan bir bela duysan bir bela.

Aynaya bak önce sen gör şaşını,
Can incitme vurma ele taşını,
Bile bile haksızlığa başını,
Eğmesen bir bela eğsen bir bela.

Söz konuşur sahip olmaz diline,
Bırak el âlemi kendi haline,
Kılıçtan keskindir zülfün teline,
Değmesen bir bela değsen bir bela.

Herkes bilse toplumda ki yerini,
Gerek kalmaz suçlamaya birini,
Sana bulaştırır kendi kirini,
Yuymasan bir bela yuysan bir bela.

Yaylacı der sözler gider derine,
İnsan odur özü gibi görüne,
Hülasa cahili insan yerine,
Koymasan bir bela koysan bir bela.

Âşık Yusuf Yaylacı 26.11.2009, Fransa-Colmar

46. UNUTMA

Yarının umudu genç kardeşlerim,
Dikkat et vatanı sakın unutma,
Sen kimsin kendini tanıyor musun?
Ananı atanı sakın unutma.

Tarihe bak şeref veren şan veren,
Vatan için oluk oluk kan veren,
Cephelerde savaşıarak can veren,
Kefensiz yatanı sakın unutma.

Bakın çalışanlar gidiyor aya,
Nedendir bu yolda biz kaldık yaya,
İlk evvela biz yön verdik dünyaya,
Çağ çağa katanı sakın unutma.

Küfrün karşısında duran komutan,
Bizans'ın belini kiran komutan,
Haçlılardan hesap soran komutan,
Fatih Sultan Mehmet Han'ı unutma.

Sel gibi çağlayıp taşanlar hani,
Yıkıp kaleleri aşanlar hani,
Zaferden zafere koşanlar hani,
Malazgirt'te Alparslan'ı unutma.

İkiliye karnım tokdur kardeşim
Anlatırsam sebep çoktur kardeşim
Biz kardeşiz ayrım yoktur kardeşim
Edirne'yi karşı Van'ı unutma

Tarihi bilene sormuyor musun
Beynin yokmu kafa yormuyor musun
Kuşatmışlar bizi görmüyor musun
Irak Suriye'yi yani unutma

Ecdadıma küfür edip yerenin
Bu zulmü bize reva görenin
Vatana bayrağa zarar verenin
Mutlaka bozuktur kanı unutma

Senelerdir içimizde sizi var
İnsanların eğrisi var düzü var
Namertlerin bir kaçtane yüzü var
Arif ol bunları tanı unutma

Yaylacı'nın şimdi gönlü yaralı,
Mutluluklar bazen böyle aralı,
Tarihinde Kanuniler sıralı,
Bunca büyük kahramanı unutma.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 10.06.2010Colmar/ Fransa

47. BANA

Sizden ayrılması kolay mı sanki.
Hele gel de ayrılığı sor bana,
Siz orada hasret ben burda gurbet,
Düşündükçe acı acı kor bana.

Hep böyledir bu gurbetin kuralı,
Aramızda yüce dağlar sıralı,
Sizden ayrılmışım gönlüm yaralı,
Bir mektup yaz bir teselli ver bana.

Hasret isem vatanıma köyüme,
Kim ne derse desin benim iyime,
Mevki makam padişahlık neyime,
Siz yoksanız koca dünya dar bana.

Peteğim sizsiniz arım sizsiniz,
Sermayem sizsiniz kârım sizsiniz,
Benim en değerli varım sizsiniz,
Başka kim var yoldaş bana yar bana

Akan gözyaşını silmek beraber,
Herkesin derdini bilmek beraber,
Ağlamak beraber gülmek beraber,
Paylaşırsam işte budur kâr bana

Yaylacı der bu uğurda varımı,
Hak boşa vermesin umutlarımı,
Anamı babamı gardaşlarımı,
Unutursam ayıp bana ar bana

Âşık Yusuf Yaylacı 07.09.2004, Fransa-Colmar

48. ANA

“Bu şiir 1989'da ilk Fransa'ya geldiğim zaman kaleme alınmıştır.”

Senden ayrılalı ah u zardayım,
Engeller kapatmış yolumu ana.
Çaresizim çok sıkıştım dardayım,
Düşmüşüm tutan yok elimi ana.

Yüküm ağır benim gücüm yetmedi,
Hep ezildim henüz çilem bitmedi.
Türküm dedim ama para etmedi,
Öldürür bu kırar belimi ana.

Sana da çoğunu diyemiyorum,
Sesine hasretim duyamıyorum.
Buradaki topluma uyamıyorum,
Kimse anlamıyor dilimi ana.

Yaylacım der ana başımız dertte,
Burada ipin ucu ana namertte.
Heyhat ana artık kaldım gurbette,
Yadlar mı kaldırır ölümü ana.

Âşık Yusuf YAYLACI, 21.12.1989, Fransa, Colmar

49. SİGARA

İnsanı öldürür yuva yıkarsın,
Seni gidi seni katil sigara,
Ciğer bitirirsin nefes tıkarsın,
Seni gidi seni katil sigara

Bu dünyada bulamadım eşini,
İçenlerin bırakmazsın peşini,
Yavaş yavaş bitirirsin işini,
Seni gidi seni katil sigara.

Zararın içenin canını yakar,
Nikotin zehrin içine akar,
Nefesi ne iğrenç ne kötü kokar,
Seni gidi seni katil sigara.

Karartırsın damakları dişleri,
Bozuyorsun hayalleri düşleri,
Düşman ettin bir birine eşleri,
Seni gidi seni katil sigara.

İçenlerin gül benzini soldurdun,
Tutam tutam saçlarını yoldurdun,
Kadın erkek ne insanlar öldürdün,
Seni gidi seni katil sigara.

Seni içen yaşıyor bu zilleti,
Ciğerine girmiş zehir illeti,
Per perişan ettin sen bu milleti,
Seni gidi seni katil sigara.

Kesin ve çok açık kararın senin,
Kime olmuş faydan yararın senin,

Alkolden daha çok zararın senin,
Seni gidi seni katil sigara.

Bu insanlar neden seni seçiyor,
Hayatından sağlığından geçiyor,
Bile bile yine seni seçiyor,
Seni gidi seni katil sigara.

Yaylacı der şükür seni boşadım,
Yüreğime sevgi huzur döşedim,
Seninle çok acı günler yaşadım,
Seni gidi seni katil sigara.

Âşık Yusuf Yaylacı 22.07.2005, Fransa-Colmar

50. GEÇTİK TEN SONRA

Elbet oğul beni bir gün ararsın,
Ne yazık iş işten geçtikten sonra,
O zaman kendini boşa yorarsın,
Fırsatlar elinden kaçtıktan sonra.

Dolan bu Dünyayı tara bulasın,
Dertlerine derman çare bulasın,
Anayı babayı ara bulasın,
Üstünü topraklar aştıktan sonra.

Bu hayat hep böyle gidecek sanma,
Dünyanın süsüne kanma,
Anyayla Konya'yı anlarsın amma,
Baba bu Dünyadan göçtükten sonra.

Bilen var mı bu adamın nesi var,
Öldüğünde üç beş günlük yası var,
Artık ağlamanın ne faydası var,
Hoca kefenini biçtikten sonra.

Bu Dünya çok geniş saha ne deyim,
Adamlık kıymetli baha ne deyim,
Anlayana yeter daha ne deyim,
Çaresiz halime şaşıttıktan sonra.

Yaylacı her zaman doğruyu söyler,
Diyarı gurbette ne yapar ne eyler,
Ne bent ne kifa eder ne baraj eyler,
Gönül derelerim taşıttıktan sonra.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 14/08/2015 Fransa- Colmar

51. OLMASA

Hayat yaşamaya değmezdi amma,
Gönülden gönüle yollar olmasa,
Mecnun Leyla'sını nasıl arardı,
Uzunca vadiler çöller olmasa.

Sonbahar gelince bağlar solmazdı,
Dağların dumanı karı olmazdı,
Mevsimlerin hiç bir farkı kalmazdı,
Baharda yeşeren dallar olmasa.

Turna bile mutlak bir eş arardı,
Hakkın emri böyle bu bir karardı,
Dost yanında olmak neye yarardı,
Dostu candan saran kollar olmasa.

Yaylacı der kurtla koyun uyardı,
Kötülüğü bir tarafa koyardı,
Herkes birbirine saygı duyardı,
Ara bozup yıkan kullar olmasa.

Âşık Yusuf Yaylacı 10.02.2001, Fransa-Colmar

52. ÜZÜLME

Kişiye değer ver değeri kadar
Daha fazlasını verip üzülme
Fazlası verdiği o şahsı yorar
Sonra olanları görüp üzülme

Dümencinin dümen suyuna değme,
Mizacına değme huyuna değme,
Kimsenin kılına tüyüne değme,
Densize kafanı yorup üzülme.

Haktan ise dertlerine çare bul,
Tabip ara yaraların sara bul,
Bağban isen başka çiçek ara bul,
Namert goncasını derip üzülme.

Anlayan anladı söze lüzum yok
Hiç kimseyle hesabım yok kozum yok
İyi dosta haşa asla sözüm yok
Nankörü bağrına sarıp üzülme.

Koy götürsün bir yanını sel yesin
Aslan yesin çakal yesin çöl yesin
Parça parça lokma lokma el yesin,
Kendi yakınına varıp üzülme.

Yaylacı bu hayat ne dedi sana
Ben sözümü dedim içinde mana
Değer verme dedi basit insana
Sabrede kendini gerip üzülme

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 11/06/2019 Fransa/Colmar

53. MEKKE-İ MEDİNE (1)

Âlemi donattı çöle doğan nur,
Ziynet sende ey Mekke-i Medine,
Beş yüz yetmiş birde nur oldu zuhur,
Nimet sende ey Mekke-i Medine.

Allah'ın kulları kuluna ümmet.
Şefaât kanından ümmete himmet,
Hakkın sevgilisi Nur-u Muhammed,
Ahmet sende ey Mekke-i Medine.

Muhammed'e indi Furkan kitabı,
Müminler kitabın emrine tabi,
Server-i enbiya Hatem'ün Nebi,
Şöhret sende ey Mekke-i Medine.

Çıkar Arafat'ta saf tutar hüccac,
Hakkın rızasını kazanmak amaç,
Günah denen derde tekbirdir ilaç,
Sohbet sende ey Mekke-i Medine.

Kutsaldır kutsidir taşın toprağın,
Hacer'ül Esved'in Kubeyis dağın,
Kabey-i muazzam hikmet otağın,
Cennet sende ey Mekke-i Medine.

Safa'nın Merve'nin seyrini görmek,
Huşu nikabına ihrama girmek,
Günahtan arınmak felaha ermek,
İsmet sende ey Mekke-i Medine.

Bende bir ozanım Yusuf Yaylacı,
Muhabbet gülüyüm gönül ağacı,
Uğrundaki çile başımın tacı,
İzzet sende ey Mekke-i Medine.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 02.02.2006 Colmar/ Fransa

54. AVRUPA

Dostlar Avrupa'nın hali perişan
Yaralar açılmış yara üstüne
Bir zamanlar lüks içinde yarışan
Şimdi Karabağlar kara üstüne

Avrupa bu acı gerçeği tattı
Racon kesenlerin tolosu yattı
Putin elektrik gazı kapattı
Şimdi düşünürler çare üstüne

Gönülsüz insanda bahane bitmez
Dosta değer vermez muhabbet gütmeyiz
Hiç kimse kimsenin evine gitmez
Açılmış aralar ara üstüne

Kimi avantadan para alıyor
Her yerde kendini Kâra alıyor
Dünyada insanlık yara alıyor
Kim ilaç merhemi sara üstüne

Yaylacıyım düzen bozuk nederim
Dostlarım uğruna fedadır serim
Gerçek dostlarımı tenzih ederim
Şimdiki dostluklar para üstüne

Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa, Colmar

55. GURBETTE

Gözden uzak olan gönülden olur,
Halimi kimlerden soram gurbette,
Bu diyarlar bizim ele benzemez,
Zordayım tükendi çarem gurbette.

Yeşil bir çınardım sam değdi soldum,
Maziye baktıkça gam ile doldum,
Pirince giderken bulgurdan oldum,
Ne işe yaradı param gurbette.

Bir değil beş değil her kişi her fert,
Bilmek öyle zor ki kim namert kim mert,
Kızın başka bir dert oğlun başka dert,
Hangi bir derdimi soram gurbette.

Maziye bakınca cana yanarım,
Boşuna dökülen kana yanarım,
Tâ Edirne'den tâ Van'a yanarım,
Bu da benim başka yaram gurbette.

Doğruyu hak bildim asla yermedim,
Zayıfı kolladım hakir görmedim,
Haksızlara asla değer vermedim,
Açıldı dostlarla aram gurbette.

Yıllar uzar gider burda kalırım.
Ne bir neşe ne de bir tat alırım.
Anlaşılan buralarda ölürüm,
Bir gün gelir çatar sıram gurbette.

Hasretim ben toprağıma taşıma,
Depreştirme derdim yaram kaşıma,
Erzurum'da bu gelmedi başıma,
Tükendi kültürüm törem gurbette.

Yaylacı inandım ikrar getirdim,
Bir şey kazanırken çok şey yitirdim,
Hayat mektebini burda bitirdim,
Daha neler neler görem gurbette.

Âşık Yusuf Yaylacı 10.05.2014 Fransa, Colmar

56. BENİ YARALADI

“Âşık Temel Tûrâbiye”

Canım dediklerim can dediklerim,
Diller beni yaraladı Tûrâbî,
Diken battı diye sakın zan etme,
Güller beni yaraladı Tûrâbî.

Gönül sevgi arar muhabbet arar.
Mutsuz geçen günler ömre zarar,
Her geçen bir günün hatırası var,
Yıllar beni yaraladı Tûrâbî.

Bu macera sürer gider bitmedi,
Çok uğraştım fakat gücüm yetmedi,
Maya vurdum çok bekledim tutmadı,
Güller beni yaraladı Tûrâbî.

Yazmış sayfa sayfa hep satır satır,
Koca üstat bize neyi anlatır,
Âşık Reyhânî’yi hep hatırlatır,
Teller beni yaraladı Tûrâbî.

Beni gurbet ele sattı götürdü,
Diyardan diyara attı götürdü,
Beni de önüne kattı götürdü,
Seller beni yaraladı Tûrâbî.

Yaylacı der bu gönlüme gam esti,
Yüküm ağırlaştı hızımı kesti,
Gönül bahçem hep kurudu sam esti,
Yeller beni yaraladı Tûrâbî.

Âşık Yusuf Yaylacı 30.07.2007, Fransa, Colmar

57. SİLA DERDİ

Gurbet elde beni yiyip bitiren,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi,
Bütün gençliğimi alıp götüren,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi.

Gam kederden alamadım serimi,
Heder ettim vücudumu derimi,
Dermanım kalmadı kesti ferimi,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi.

Talihimdir yolarımı bağlatan,
Her gün beni hasretliğe dağlatan,
Çocuk gibi arkasından ağlatan,
Ana derdi sıla derdi yâr derdi.

Bu üç şey insanı ayakta tutan,
Yok olmaya mahkûm olur unutan,
Bütün her şeyiyle burnumda tüten,
Ana derdi sıla derdi yar derdi.

Neşeyi unuttum keyfe zaman yok,
Bir gün olsun görüşmeye güman yok,
Her yanıma yara vermiş aman yok,
Ana derdi sıla derdi yar derdi.

Yaylacı sefine gurbet bir nehir,
Kederler tükensin olmasın tehir,
Hülâsa her şeyi ediyor zehir,
Ana derdi sıla derdi yar derdi.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 25/04/2020/ Fransa/ Colmar

58. ŞAİR NÂME

“Şeref Taşlıova’ya”

Kimler geldi kimler gitti bu handan,
Yolcusu da fani hancı da fani,
Sanki bu dünyaya hiç gelmediler,
Nerde Baba Şenlik nerde Sümmânî.

Yirminci yüzyılı ihyâ ettiler,
Bu sanatın zirvesine yettiler,
İki koca çınar oldu gittiler,
Önce Çobanoğlu sonra Reyhânî.

Bir İlhamî Demir neydi o zaman,
Meydanda rakibe vermezdi aman,
Rüstem Alyansoğlu Vahap Kocaman,
Unutulmaz bir Bardızlı Nihânî.

Günü gelen göçüp gidiyor nere,
Dönüşü olmayan öyle bir yere,
Allah’ım hayırlı şifalar vere,
Duydum hasta imiş Âşık Ruhânî.

Sümmânioğlu benim canım ciğerim,
O buna layıktır başka ne derim,
Ömrü uzun olsun duâ ederim,
Özümden sözümdür laf değil yani.

Burada çoğunu sayamadığım,
Dost deyip bir daha cayamadığım,
Hepsi de canımdır doyamadığım,
Bu duygular insan eder insanı.

Yaylacı der bu ummana daldınız,
Tüm Dünya'ya bu mesajı saldınız,
O kuşaktan birkaç tane kaldınız,
Çerkezoğlu Taşlıova İhsânî.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 22.08. 2018 Colmar/ Fransa

59. REYHÂNÎ

Seni sevenlerin unutmayacak,
Gönlümün tahtına yatan Reyhânî,
Bu sanata koku verdin renk verdin,
Değerlere değer katan Reyhânî.

Çocuk yaşıta bu sanata başladın,
Hep zirveye ulaşmayı düşledin,
İlmik ilmik nakış nakış süsledin,
Bu sanata ışık tutan Reyhân.

Doğudan bir güneş doğdun ve battın,
Eserler bıraktın çağa çağ kattın,
Tarihimî kültürümü anlattın,
Senle gurur duyar vatan Reyhânî.

Naçar kaldın içimdedir o yara,
Kusuru vicdanda vefada ara,
Aka ak söyledin karaya kara,
Acaba bu mudur hatan Reyhânî.

Sen öldükten sonra seni seven çok,
Yaylacı der bu lâflara karnım tok,
Vatanı çok sevdin sana rağbet yok,
Ödül alır vatan satan Reyhânî.

Âşık Yusuf Yaylacı 23.06.2018, Fransa-Colmar

60. VAY BENİ

Bir evde üç hasta bir ben ayakta,
Bulaşık mutfakta bekler vay beni,
Hanımım divanda anam yatakta,
Kızım yan odada tekler vay beni.

Feryat eder, bağırırım duyan yok,
Kapım açıp kolay gelsin diyen yok,
Sofram yerde donatmışım, yiyecek yok,
Börek çörek, pasta kekler vay beni.

Şaşırdım, içinden çıkılmaz işin,
Sonu berbat herhalde bu gidişin,
Hey erenler imdadıma yetişin,
Nerede dostlarım yoklar vay beni.

Kap kaşık yıkadım kötü de denmez,
İnanın yorulduğum, ateşim sönmez,
Hanım der bunlarla yemekte yenmez,
Alıp tek tek bakar koklar vay beni.

Yüce dağın tepesine kış gelir,
Bazen hayal gelir, bazen düş gelir,
İnsanların başına bir iş gelir,
Felek her insanı yoklar vay beni.

Yaylacıyı sanmayın ki alışık,
Yorgan yastık birbirine sarışık,
Ev sanki göç etmiş, karma karışık,
Bir derdime bin dert ekler vay beni.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih:06/01/2015 Frans/Colmar

61. SULARİ

“Davut Sulari'ye”

Dünya var oldukça yaşayacaksın,
Kaybolmaz sanatın izin Sulari,
Hiç kimseye asla ayırım yapmadın,
Herkes örnektir tezin Sulari.

Sevgi hırkasını giyen sen idin,
Önce bu sevgiye uyan sen idin,
Bölünmez bütünün diyen sen idin,
Kulaklarda çınlar sözün Sulari.

Hep doluya baktın boşu görmedin,
Doğruyu hak bildin asla yermedin,
Doğruluktan asla taviz vermedin,
Sarsılmadı kalbin özün Sulari.

Sevdirdi anlattı cana cananı,
Zaman iyiliğin tebliğ zamanı,
Hep hizmet üretti çile kervanı,
Şeref ile dolu mazin Sulari

Senin halin Yunusları andırır,
Sevenleri etrafında döndürür,
Âşık eder gönülleri yandırır,
Yürekte ilahi közün Sulari

İrfan işleniyor ilim yaşıyor,
Bu hizmet dünyaya sevgi taşıyor,
Kalpler iman aşkı ile coşuyor,
Nur aydınlığında yüzün Sulari.

Hep sevgi söyledin nifak gütmedin,
Gönlümüzde yaşıyorsun bitmedin,
Şan şöhrete asla tamah etmedin,
Dünyada yok idi gözün Sulari.

O gün seni yargılayan kadılar,
Suçlularla aynı yere koydular,
Çünkü onlar seni anlamadılar,
Bu muydu afaki sizin Sulari.

Yaylacı der acı bir hayat sürdün,
Ondan insanların gönlüne girdin,
Hiç kimseye eğilmedin dik durdun,
Haksızlarla idi kozun suları.

Âşık Yusuf Yaylacı 18.03.2009, Fransa-Colmar

62. İLERİ

Milletim, durmak yok, hedefe yürü,
Vatanını sevenler gelsin ileri,
Taşarsan önünde engel mi kalır?
Sen bir okyanussun selsin ileri.

Denemesin kimse bizle koşamaz,
Tankla topla üstümüzden aşamaz,
Türk milleti esarete yaşamaz,
Bütün dünya böyle bilsin ileri.

Taviz yok kaldıkça bu can bu tende,
Millileşme gerek ilimde fende,
Zira bu dünyanın umudu sende,
Ağlayan gönüller, gülsün ileri.

Bizde zikzak yoktur, her zaman netiz.
Zulmün karşısında aşılmaz setiz,
Zaferden zafere koşan milletiz,
Yine mehteranlar çalsın ileri.

Tekrar başa doğru başlasın akın,
Şahlansın Türkiye'm istikrar yakın,
On beş Temmuzda ki bu ruha bakın,
Alçaklar kahrolsun yılsın ileri.

Her gün büyütelim ekmeği aşı,
Düşman görür mü hiç gardaş gardaşı,
Pensilvanya, Kandil'i ve Deaş'ı,
Bundan nasibini alsın ileri.

Yüce Yaradan'a budur dilekler
Bizden çaresizler bir çare bekler,
Bir olalım toplu vursun yürekler,
Zalimlere korku salsın ileri.

Ölüm var dönmek yok emrini duyan,
Ölümden korkar mı bu emre uyan,
Atılan oklara meydan okuyan,
Burca bayrak diken elsin ileri.

Yaylacı'yım ciğerimi yaktılar,
Borç verdiler başımıza kaktılar,
Küçümsedi tepemizden baktılar,
Unutma aklında kalsın ileri.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 01/05/2017 Fransa/Colmar

63. KARALI GELDİ

“Şehit yeğenim Sueda’ya yazdım ağıt. Ruhü şad olsun”

Takdiri ilahi alın yazımız,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.
İzahı yok anlatılmaz acımız,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Görün bakın kader bizi neyledi?
Polis acı haberini söyledi.
Fransa Türkiye figân eyledi,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Bu ateş düştüğü yeri yakıyor,
Her taraf yas tutmuş matem kokuyor.
Feryat sesi dağı daşı yıkıyor,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Gözyaşları sular gibi çağladı,
Kardeşleri ciğerini dağladı.
Biçare anası kara bağladı,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Acımızı akan yaş ile kardık,
Böyle bir acıyla bayrama vardık.
Sueda’yı beyaz kefene sardık,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Bilmem ki nedeyim olanlar oldu,
Ömrü bu kadarmış müddeti doldu.
Babası ağlayıp saçını yoldu,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Yaylacım der acı eser tozarım,
Ölürsem yanına koyun mezarım.
Ağlayarak bu ağıtı yazarım,
Bu yıl bayramımız karalı geçti.

Âşık Yusuf YAYLACI, 16.11.2011 Fatih, İstanbul

64. YARALAR BİZİ

Corona virüsün yaptığına bak
Dostlardan ayırır aralar bizi
Bu yıl gelemedik kaldık gurbette
Eşimiz dostumuz soralar bizi

Bu ayrılık çok zor alışmasın
Yavruların öpüp sarılamasın
Baban ölse bile görüşemesin
Bu nasıl bir afet pareler bizi

Var mı karşı duran devran O'nundur
Dünyaya hükmeder ferman O'nundur
Derdi veren de o derman O'nundur
Umut kesme bekler çareler bizi

Cihan kan ağlıyor gözü yaşlıdır
Ağası de paşası da yaşlıdır
Öyle bir canavar yedi başlıdır
Matemler giydirir karalar bizi

Yaylacı'yım bir yaralı döş kaldı
Gözümüzde iki damla yaş kaldı
Camiler boş kaldı minber boş kaldı
Yakar içimizi yaralar bizi

Ozan Yusuf YAYLACI Tarih 22.04.2020 Fransa/Colmar

65. NASİP OLMADI

Dünya gözü ile sevdiğim yâri,
Görem dedim görmek nasip olmadı,
Gerdana dökülmüş siyah saçları,
Örem dedim örmek nasip olmadı.

Gel aşkın şarabın beraber içek,
Gönül bahçesinde sümbüller biçek,
Ahtım vardı nazlı yara bir çiçek,
Verem dedim vermek nasip olmadı.

Telaşeli geçer benim her anım,
Gönlüm yaralandı sızlıyor canım,
Oyar tomurcuk gül bende bağ banım,
Derem dedim dermek nasip olmadı.

Ben gurbette yar sılada ağladı,
Acı hasret içimizi dağladı,
Zalim gurbet yollarımı bağladı,
Varam dedim varmak nasip olmadı.

Yaylacı gönlümü sevdaya saldı,
Gönül dağlarımı sis duman aldı,
Artık görüşmemiz mahşere kaldı,
Saram dedim sarmak nasip olmadı.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 01/10/2015, Fransa/Colmar

66. NE MASA KALDI

Bir yıldır altılı masa dediler
Ortada ne koltuk ne masa kaldı
Lafla büyük büyük lokma yediler
Ne tezgâh ne satış ne kasa kaldı

Ortakları bu duruma üzüldü
Dümenleri birer birer çözüldü
Sahte kurdukları düzen bozuldu
Ne maşa ne paşa ne asa kaldı

Başı da ortası sonu da zillet
Bu nasıl hastalık bu nasıl illet
Hele şükür sizden kurtuldu millet
Ne acı ne keder ne tasa kaldı

Yandaş aradılar hep köşe bucak
Çok emek verdiler tütmedi ocak
Birisinde hıyar birinde bıçak
Mollanın elinde pırasa kaldı

Yaylacıyım artık yalanlar bitti
Verdikleri süslü ilanlar bitti
Elemli gulemli planlar bitti
Ne kanun ne madde ne yasa kaldı

Âşık Yusuf YAYLACI, 03/03/2023 Fransa/ Colmar

67. NERESİ KALDI

Vücudumun dengeleri bozuldu
Heyhat sizlamayan neresi kaldı
Tabipler derdime deva bulmadı
Sadece Rabbimin çaresi kaldı

Menzil almak için uzun yol gezdim
Ülke gezdim gurbet gezdim el gezdim
Mecnun oldum sahra gezdim çöl gezdim
Sevdanın içimde yarası kaldı

Kimisini toza dumana kattı
Kiminin totosu akşamdan yattı
Fani dünya bir çoğunu aldattı
Banada sadece karası kaldı

Diz yoruldu ayak tutmaz kol gider
Ömür bağım gazel döktü çöl gider
Adım adım mezarlığa yol gider
Sadece bir nefes arası kaldı

Yaylacıyım bu dünyanın varını
Altmış yılın zararını kârını
Hesap ettim bu gün ile yarını
Yaş gitti sadece darası kaldı

Ozan Yusuf Yaylacı Tarih 10.7.2019 Edremit .Türkiye

68. AZ KALDI (1)

Sanırsın ki seçim kazanmış beyler,
Boşa hava atmanıza az kaldı,
Neylerse yaradan hep güzel eyler,
Yenilgiyi tatmanıza az kaldı.

Birine benzemez birinin tipi
Birinin elinde birinin ipi
Freni patlayan BMC gibi
Şarampole yatmanıza az kaldı.

Hep kısır çekişme böyleydi dünde,
Emsaliniz yoktur nefret de kinde,
Seçimi kaybedip parti içinde,
Birbirine çatmanıza az kaldı.

Aslan otağında tilki kalamaz,
İğit olan tükürdüğün yalamaz,
Hiçbir tabip ilaç çare bulamaz,
Nezle girip sıtmanıza az kaldı.

Yaylacım gerçeğe kulak tıktınız,
İlkeleri değerleri yıktınız,
Yalan gemisiyle yola çıktınız,
Su alıyor batmanıza az kaldı.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 10/03/2023 Fransa/Colmar

69. AZ KALDI (2)

Hiç yılmadan adım adım menzile,
Yürüyoruz sabre delim az kaldı,
Yorulduk ayakta pranga ile
Kırıyoruz sabre delim az kaldı.

Yıllar yılı bu milletin suçu ne,
Geri bırakıldı hiçi hiçine,
Yirmi üçte on ikinin içine,
Giriyoruz sabre delim az kaldı.

Artık darbelere kapandı kapı,
Simdi terse döndü baltanın sapı,
Ağadan paşadan biz bu hesabı,
Soruyoruz sabre delim az kaldı.

Görün Avrupa'nın iki yüzünü,
Engellerler Türkiye'nin hızını,
Başlatılan kalkınmanın izini,
Sürüyoruz sabre delim az kaldı.

Neden bu dünyadan kalmıştık geri,
Bu geri kalmışlık kimin eseri,
Her sayfası darbe olan defteri,
Dürüyoruz sabre delim az kaldı.

Sağından solundan tokuşmuşları,
Her tarafa sızmış sokuşmuşları,
Sistemden beslenen kokuşmuşları,
Kürüyoruz sabre delim az kaldı.

Tarih hep tekerrür edermiş mutlak,
Yaylacı tarihte ecdadına bak,
Türkiye'nin geleceği çok parlak,
Görüyoruz sabre delim az kaldı.

Âşık Yusuf Yaylacı 26.10.2005, Fransa-Colmar

70. OLMAZ OLAYDI

Ne hışımdı düştü benim evime,
Bu internet Facebook olmaz olaydı,
Dedim burdan göç edeyim köyüme,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Köye göçtüm onlar benden bes beter,
Sineleri yaralanmış dös beter,
Gelin kayıp oğlan yasta eş beter,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Bir ailede sağlam kalan diri yok,
Hep bağımlı tutsak olmuş hürü yok,
Altı nüfus konuşacak biri yok,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Bir bakın başıma ne işler açtı?
Ailenin düzeni huzuru kaçtı,
Seksen beşlik neneme de bulaştı,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Daha durun, daha neler netleşir?
Belli değil, kim kiminle dertleşir?
Yaşlı dedem genç kızlarla çetleşir,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Dert üstüne dertler ekler mutfakta,
Yarım kalan pasta kekler mutfakta,
Bulaşık yığılmış bekler mutfakta,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Üç sanki yetmemiş beş arayanlar,
Sarhoş arayanlar keş arayanlar,
Evini terk edip eş arayanlar,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Büyük kimdir? Küçük kimdir? Sayan yok,
Kurallar bozuldu, evde uyan yok,
Bağırsan da herkes meşgul duyan yok,
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Her evde dert böyle gerçek ve acı,
Bütün aile birbirinden davacı,
Şimdi buna ne söylesin Yaylacı?
Bu internet Facebook olmaz olaydı.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 25/02/2015 Fransa/ Colmar

71. OĞUL (2)

“Bu şiirim, bütün babaların Annelerin gönlüne tercüman olsun.”

Yağmur olup bana bir gün yağmadın
Kuruduktan sonra çağlama oğul
Eğer sağlığımda ağlamadıysan
Ölürsem yalandan ağlama oğul

Anana Atana gel olma asi
İyi anla çok mühimdir burası
Unutma ki etme bulma dünyası
Ah alma al kendin sağlama oğul

Sizin için karlı dağlardan aştım
Gurbette çaresiz halime şaştım
Gece gündüz namertlerle savaştım
Bir de sen ciğerim dağlama oğul

Ecel şerbetini içer gidersem
Sinesi yaralı naçar gidersem
Bir gün bu dünyadan göçer gidersem
Al giyin karalar bağlama oğul

Yaylacıyım dedim büyü güleyim
Vefasız olduğun nerden bileyim
Bırak beni ecelimle öleyim
El çek kendirimi yağlama oğul

Âşık Yusuf YAYLACI

72. AYNİ (1)

“Şaban Duman Hocama”

Saban hocam buraları sorarsan,
Ahval ayni durum ayni hâl ayni,
Ne tüccar değışti ne mal değışti,
Kumaş ayni terzi ayni şal ayni.

Hiç dolmadı öyle kaldı yarılar,
Ne beyaz değışti ne de sarılar,
Bal yapıyor yine ayni arılar,
Çiçek ayni petek ayni bal ayni.

Ne desen de duymayanlar duymadı,
Kötülüğü bir kenara koymadı,
Cemaate imama da uymadı,
Kafa ayni mantık ayni kul ayni.

Dökülen doldurmaz boş olan kabı,
Kim kimin rehberi kim kime tabi,
Bilse güzelini konuşur tabi,
Üslup ayni lisan ayni dil ayni.

Bozguncular yapıları bozuyor,
Rüzgâr gibi savuruyor tozuyor,
İslâm ümmetine kuyu kazıyor,
Niyet ayni amel ayni fel ayni.

Yaylacı der bu gemi su alıyor,
Edenlerin hep yanına kalıyor,
Ayni makam ayni gayda çalışıyor,
Davul ayni zurna ayni zil ayni.

Âşık Yusuf Yaylacı, 18.10.2006, Fransa/Colmar

73. AYNİ (2)

Yusuf'um buradan haber sorarsan,
Hamam aynı tellak aynı tas aynı,
Buranın değişmez kanunu vardır,
Keder aynı tasa aynı yas aynı.

Yanlışları düzeltmeye çalıştım,
Kâh küskün gezdim kâh barıştım,
Bende artık yavaş yavaş alıştım,
Tepe aynı tümsek aynı kas aynı.

Mert namerde kul oluyor Yusuf'um,
Şahsiyetler pul oluyor Yusuf'um,
Ofsayttan gol oluyor Yusuf'um,
Hakem aynı kural aynı pas aynı.

Yaylacı der zaman böyle geçiyor,
Bazen neşe bazen keder saçıyor,
Tarlaları ağa aynı biçiyor,
Tırpan aynı, ırgat aynı, tas aynı.

Âşık Yusuf Yaylacı 08.06.2012, Fransa-Colmar

74. NEREDESİN SEN

İsrail Dünya'ya meydan okuyor,
Osmanlı gel artık meşaleni yak,
Namlusunu gözümüze sokuyor,
Selahattin Eyyübi kalk ayağa kalk,
Zalim İsrail'i kim durduracak?

Yıllar oldu bu haksızlık sürüyor,
Bütün Dünya sessiz bakıp duruyor,
Filistin halkının nesli kuruyor,
Bu nasıl insanlık bu nasıl ahlak,
Katil İsrail'i kim durduracak?

Peygamber ümmeti erler nerede?
Bozuldu şehirler köyler nerede,
Müslüman geçinen beyler nerede,
Mahşerde görüşürüz kimin yüzü ak,
Katil İsrail'i kim durduracak?

Hani demokrasi ahmaklar kandı
Güneydoğu baştan ayağa yandı
Zalimlerin zulmü arşa dayandı
Adalet yerini bulacak mutlak
Katil İsrail'i kim durduracak?

Yıllardır bitmedi bitmiyor zarım
Hiçbir şey yapamam ben nasıl varım
Vatan için ölenleri kutlarım
Namustur bir vatan namustur bayrak
Katil İsrail'i kim durduracak?

Her yerde akıyor garibin yaşı
ABD İngiliz kahpenin başı
Almanya'da Fransa'da yandaşı
Bunlar katillere açıyor kucak
Katil İsrail'i kim durduracak?

İnsan haklarıymış nerede hani
Ne olur Müslüman dostunu tanı
Kim ne etsin akan kan Müslüman kanı
Yeter artık canımıza etti tak
Katil İsrail'i kim durduracak?

Lanetlenmiş lanetin alasisınız
Katil topluluğun kalesisiniz
Dünyanın başının belasısınız
Felaketinizdir bilin son durak
Yaylacı'yım sizi kim durduracak?

Âşık Yusuf YAYLACI, 19/10/2023 Sakarya

75. YOK

Bu gönül dediğin öyle bir şey ki,
Tartamazsın tartsan darası da yok,
Seni umulmaz bir derde düşürür,
Derman bulamazsın çaresi de yok.

Dereye tersinden dalmaya kalkar,
Seni çıkmazlara salmaya kalkar,
Tüccar olur servet almaya kalkar,
Cebinde metalik parası da yok.

İflahını keser en önden yürür,
Peşinden sürükler yerlere sürür,
İmkânsız olanı isteyip durur,
Akılla mantıkla arası da yok.

Seni çarık eder giyer bitirir,
Kerem olur aslı diyer bitirir,
Yakar içten içe yiyer bitirir,
Dışardan görünen yarası da yok.

Yaylacı'da mecnun gibi çöl gezer,
Düşe kalka hep peşinden yol gezer,
İçerimde fırtınalar kol gezer,
Hiç kimse duyamaz narası da yok.

Ozan Yusuf Yaylacı/ Tarih: 24.03.2015 Fransa/ Colmar

76. GÜZEL

Ceylan gözlü nerden çıktın karşıma,
Beni kervan etti izlerin güzel,
Kış olan mevsimin bahara döndü.
Bin bir çiçek açmış yazların güzel.

Bu gizli sırrımı diyeyim kime,
Çok yalvardım söz kâr etmez gönlüme,
Her bakışın yara verir kalbime,
Beni deli etti gözlerin güzel.

Sen benim olsaydın malı neylerdim,
Pembeyi yeşili alı neylerdim,
Dil bilseydim sana neler söylerdim,
Ah bir anlasaydın sözleri güzel.

Yaraladın beni n'olur göz etme,
Bir sır kalsın el âleme söz etme,
Biliyorum çok güzelsin naz etme,
Yeter artık bitsin nazların güzel.

Bende bir köylüyüm Yusuf'tur adım,
Bozuldu sağlığım kalmadı tadım,
Demek yaşıyorum şimdi anladım,
Ruhumu yeniler pozların güzel.

Âşık Yusuf Yaylacı 15.12.2010, Fransa/Colmar

77. İSMAİL

“İsmail Çınar'a”

Sana bir sözüm iyi dinle beni,
Aldanma dünyada vara İsmail,
Dibi görünmeyen suya dikkat et,
Derede geçidi ara İsmail.

Elin yaylasında koyun yaylama,
Derslerinde çalış gönül eyleme,
Ne olursa olsun yalan söyleme,
İstersen çeksinler dara İsmail.

İslam'dır ülkümüz tarikatımız,
Biz ümmetiz yoktur doğu batımız,
Amaç hakka giden hakikatimiz,
Sadece araçtır para İsmail.

Bazen dert çekerim tak eder cana,
Bir ucu da değer şaha sultana,
Bu dünyada rahat yoktur insana,
Gül yanında bir bak hara İsmail.

Vatan şerefimdir şanımdır benim,
Ufukta güneşim tanımdır benim,
O benim cânânım canımdır benim,
Hasret kaldım nazlı yâra İsmail.

İnsanda bakarlar huya demişler,
Bunu bilmeyenler duya demişler,
Haydan gelen gider huya demişler,
Dikkat et kazanca kâra İsmail.

Yaylacı der dosttan dosta haz gelir,
Sevgiliden sevgiliye naz gelir,
Ne kadar kış olsa bir gün yaz gelir,
Üzülme tipiye kara İsmail.

Âşık Yusuf Yaylacı, 26.02.2011, Fransa, Colmar

78. OĞUL (1)

Yağmur olup bir gün bana yağmadın,
Kuruduktan sonra çağlama oğul,
Eğer sağlığımda ağlamadıysan,
Ölünce yalandan ağlama oğul.

Dünya senin olsun şimdi sen yaşa,
Acımadın beni vurdun hep taşa,
Bırak dertlerimle beni baş başa,
Sakın yaralarım bağlama oğul.

Dostu düşündürdün eli güldürdün,
Hatırı kıymeti kalpten sildirdin,
Beni her gün üzüntüyle öldürdün,
Şimdi al giy kara bağlama oğul.

Babanı dedeni atanı anla,
Yollarına ışık tutanı anla,
Aklını başa al hatanı anla,
Derdim ile gönül eğleme oğul.

Yaylacı zannetme kâra giderim,
Bu dünyadan bahtı kara giderim,
Yargısız infazla dara giderim,
Bari sen ipimi yağlama oğul.

Âşık Yusuf Yaylacı 18.05.2014, Fransa-Colmar

79. OĞUL (2)

Oğul seni uğurladık Umreye
İnşallah hayırla gelesin oğul
Heva hevesine sakın aldanma
Bu dünya imtihan bilesin oğul

Bu dünyada bitmez gönül yarası
Ne beyazı biter nede karası
Peygamberin makamıdır orası
Söz verip sözünde durasın oğul

Günahları af edilmiş biri ol
Bu dünyada gafıl gezme diri ol
Beyazlara bürün beyaz duru ol
İhram lakabına giresin oğul

Lebbeyk kulun yaradana sesidir
Mahşeri andırır provasıdır
Son durak bir ömrün hulasasıdır
Kabeye yüzünü süresin oğul

Yaylacının gönlündeki hanisin
Damarında dolaştığı kanisin
Büyük baban yolun gözler canisin
Her iki cihanda gülesin oğul

Âşık Yusuf YAYLACI 08.03.2023 Fransa, Colmar

80. GÖNÜL (2)

Yeter bu gafletten artık kalk uyan,
Kabristana gidiyor bu yol gönül,
Bir gün seni alacaklar evinden,
Hiç şüphe yok bundan emin ol gönül,

Söz verirsen hep sözünün eri ol,
Garibanın gözlerinin feri ol,
Şan şöretten desinlerden beri ol,
İlim irfan ile dol gönül,

Sevgi meziyettir güzel hal verir,
Arı gibi çiçek toplar bal verir,
Gönüllerde yaprak açar dal verir,
Olma sakın kuruyan bir çöl gönül.

Sakın namertlerin elini tutma,
Lokması bal bile olsa yutma,
Dar gün dostlarını sakın unutma,
Geniş günün eşi dostu bol olur gönül.

Yaylacıyım kocarsın yaş gider,
Ömür duvarından düşer taş gider,
Dizin tutmaz bel bükülür saç gider,
Tuttuğunu koparamaz kol gönül.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 27/12/2019 Fransa/ Colmar

81. SELAM

Vatanım dünyada emsalin yoktur,
Senin toprağına taşına selam,
Besira ablanın bulgur pilavı,
Ekmeğıne selam aşına selam.

Köylünün çilesi derde dert ekler,
Yazık olur boşa gider emekler,
Bütün umuduyla baharı bekler,
Hayaline selam düşünce selam.

İyi anla mânâsını derin sözlerin,
Çok ayrı simâlar soluk yüzlerin,
Dertleriyle dolmuş nemli gözlerin,
Damla damla akan yaşına selam.

Köylü bu toplumun süzme hasıdır,
Elindeki izler ifadesidir,
Köylü şehirlinin efendisidir,
Sabanına selam işine selam.

Yaylacı der neyi vardır köyümün,
Yatırım alanı dardır köyümün,
Şimdi her tarafı kardır köyümün,
İklimine selam kışına selam.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 13.06.2018Colmar/ Fransa

82. UNUTMAM

Hayatım boyunca gördüklerimi
Unutmadım unutamam unutmam
Hele de o değer verdiklerimi
Unutmadım unutamam unutmam

Param parça olup kırıldığımı
Talihime küsüp darıldığımı
Namerdin ipine sarıldığımı
Unutmadım unutamam unutmam

Kimsesizdim kapım çalan olmadı
Tutunacak hiç bir dalım kalmadı
En yakınım selamımı almadı
Unutmadım unutamam unutmam

Bu ahvalim o günlerin eseri
Ömrüm böyle geçti öteden beri
Dar günümde uzaktan bakan beyleri
Unutmadım unutamam unutmam

Kimsesizler kervanına kattılar
Paham düştü çok ucuza sattılar
Kırıp döküp bir kenara attılar
Unutmadım unutamam unutmam

Dar günde dostlarım kayboldu nerde
Candan bir tebessüm dermandır derde
Yavrularım boynu bükük bir yerde
Unutmadım unutamam unutmam

Yaylacı hayatın dikenî harı
İçinde çilesi matemî zarı
Dar günde elimden tutan dostları
Unutmadım unutamam unutmam

Âşık Yusuf Yaylacı Tarih 20 /09 2020 Sakarya Türkiye

83. GİDEMEM

Dedim bende vatanıma gideyim,
Gurbet yollarımı bağlar gidemem,
Her seher vaktinde gözleri yaşlı,
Anam benim için ağlar gidemem.

Hasretlik çok acı beterim beter,
Gönül dağı viran baykuşlar öter,
Bilmem ki bu ömür böyle mi biter,
Hasretlik bağrımı dağlar gidemem.

Acep nedir bu dertlerin çaresi,
Ne zaman ey olur gönül yarası,
İlkbaharda bizim köyün deresi,
Akar serin serin çağlar gidemem.

Yaylacı yaş kırk beş gün geçer burada,
Her gün hasretim ben vatana yurda,
Oğlan burda gelin burda kız burada,
Sarmış yollarımı bağlar gidemem.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 18/02/2018/ Fransa/ Colmar

84. AĞLADIM

Türkiye'den acı bir haber aldım,
Dediler Reyhânî ölmüş ağladım,
Hani nerde turna sesli Reyhânî,
İki taş bir mezar olmuş ağladım.

Bir çınar devrildi yerden kalkmadı,
Yerde kaldı kimse dönüp bakmadı,
Vefasız dostları sahip çıkmadı,
Mezarı gurbette kalmış ağladım.

Âşıklığın coşkun pınarı gitti,
Bu pınarın tas tas sunarı gitti,
Geleneğin koca çınarı gitti,
Vakit bitmiş vade dolmuş ağladım.

Dert yaşayan acı çeken cana sor,
Keremin derdini Aslı Han'a sor,
Yaylacı derdimi bir de bana sor,
Kader taştan taş çalmış ağladım.

Âşık Yusuf Yaylacı 18.06.2001 Fransa-Colmar

85. ARADIM (1)

Aramamın nedenini sorarsan,
Dostlar hatırıma düştü aradım,
Eski hatıralar sanki dün gibi,
Hayalimden geldi geçti aradım.

Daha demediğim dahası var da,
Ömür tükeniyor sanma ki kârda,
Bütün dostlarımdan çok uzaklarda,
İçerimde yara açtı aradım.

Daha göremezsın görmek zor beni,
Devrolan yıllara artık sor beni,
Yorgan yastık diken olmuş yer beni,
Uyumadım uykum kaçtı aradım.

Kaybettiğim bugünü kaybettim dünü,
Yurdunda yaşayan anlamaz bunu,
Gurbette kimsesiz bir bayram günü,
Hüzünlendim gözüm yaştı aradım.

Vatan söyler sazımdaki tellerde,
Bir haber beklerim esen yellerde,
Ömrümüz bitiyor gurbet ellerde,
Çok üzölüp sabrım taşıtı aradım.

Sıralanmış yüce dağlar ardına,
Soran olmaz gariplerin derdi ne,
Yaylacı der başkasının yurduna,
Alın yazım beni seçti aradı.

Âşık Yusuf Yaylacı 21.01.2018 Fransa, Colmar

86. ARADIM (2)

Gurbet elde yapayalnız başıma,
Dostlarım aklıma düştü aradım,
Garip yazın mezarımda daşıma,
Bütün ömrüm böyle geçti aradım.

Vatanımda dolaşırdım şad ile,
Lokma yerdim lezzet ile tat ile,
Garip elde bayram yaptım yad ile,
Ağlarken gözlerim yaştı aradım.

Daha göremezsın görmek zor beni,
Kimi zelil edip berbat eyledi,
Kimi benim gibi çalıp söyledi,
Duygular sel oldu taşıtı aradım.

Sıralanmış yüce dağlar ardına,
Soran olmaz gariplerin derdine,
Yaylacı der başkasının yurduna,
Alın yazım beni seçti aradım.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 16/07/1990 Fransa/Colmar

87. BU ELLERDEN GEÇİP GİTSEM

Su benim vatanım bir gün düzelse
Bu ellerden geçip gitsem Allah'ım
O eski günlerim ne de güzeldi,
Ekin ekip tırpan biçsem Allah'ım.

Giden gitti daha gelmez yerine,
Hayal ettim çok düşündüm derine,
Gürçayır köyünün eteklerine,
Çoban olsam koyun gütsem Allah'ım.

İlkbaharda yaylalara göçerdik,
Dağın eteğine çadır açardık,
Soğuk soğuk sularından içerdik,
Nasip mi bir daha içsem Allah'ım.

Saygı duymaz misin şehit yatana,
Fırsat verme aramızı katana,
Kerem Aslı'sına bende vatana,
Yanıp yanıp içten tütsem Allah'ım.

Ulaşmaya çalışırım çabam var,
İlim ilçem kasabam var obam var,
Bir yaşlı anam var bir de babam var,
Derdini derdime katsam Allah'ım.

Yaylacı kucaklaş dost yaren ile
Yunus Hacı Bektaş hem Karan' ile
Ömrümün son günü hak Kuran ile
Bu fani dünyadan göçsem Allah'ım.

Âşık Yusuf Yaylacı 29.08.2014, Fransa-Colmar

88. GÜLCAN'IM (1)

“Kızım Gülcan'a”

Sen gittin gideli şen değil bağım,
Gönülünden bağıyım sana Gülcan'ım,
Ne zaman bitecek haftalar aylar,
Hasretlik tak etti cana Gülcan'ım.

Fani olan her şey bir gün bitecek,
Burda ne ektiye orda biçecek,
Bu fani dünyadan göçüp gidecek,
Aldanma saraya hana Gülcan'ım.

Bir nesil bitiyor bu gerçek acı,
Gel derde derman ol başımın tacı,
Başka nedir bir babanın amacı,
Yetmez mi bu şeref bana Gülcan'ım.

Kızım bu sözümü kulağına tak,
Hep tatlı söz konuş gönüllere ak,
Kim ne derse desin sen kendine bak,
İnsan geldi imtihana Gülcan'ım.

Herkes bir gün ölür gelir sırası,
Neye yarar malı mülkü parası,
Altmış yıllık ömür bunun burası,
Meyletme şöhrete şana Gülcan'ım.

Yaylacı der size zarar gelmesin,
Birileri sakın bizi bölmesin,
Dayanamam o gül benzin solmasın,
Babandır hep sizden yana Gülcan'ım.

Âşık Yusuf Yaylacı 30.05.200, Fransa/ Colmar

89. GÜLCAN'IM (2)

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Kızım Gülcan'a”

Sen gittin gideli şen değil bağım,
Gönülden bağıyım sana Gülcan'ım,
Ömrüm tükeniyor geçiyor çağım,
Hasretlik tak etti cana Gülcan'ım.

Herkes iyi bilsin bu dünya fani,
Veren o alan o bu tatlı canı,
Dünyaya hükmeden krallar hanı,
Aldanma saraya hana Gülcan'ım

Bu kaygan zeminde imtihan çetin,
Bir nene hatun ol göreyim iffetin,
Senin bu ihlasın senin gayretin,
Umut vadediyor bana Gülcan'ım.

Değişik bir âlem değişik bir yöre,
Nerede kültürüm nerede töre,
Neslimiz bitiyor göz göre göre,
Bu hal dokunuyor kana Gülcan'ım.

Burada geldi kim kim ile yarıştı,
Diken güle gül dikene sarıştı,
Bütün renkler birbirine karıştı,
Durumlar çok vahim fena Gülcan'ım

Kızım bu sözümü kulağına tak,
Hep tatlı söz konuş gönüllere ak,
Kim ne derse desin sen kendine bak,
İnsan geldi imtihana Gülcan'ım.

Herkes bir gün ölür gelir sırası,
Neye yarar malı mülkü parası,
Altmış yıllık ömür bunun burası,
Meyletme şöhrete şana Gülcan'ım

Bu Dünyada ne yaparsan hak olursun,
Elin yüzün temiz olsun pak olsun,
Her iki cihanda yüzün ak olsun,
Yaşayasın kana kana Gülcan'ım.

Yaylacı'mı bu mesajı salmadı,
Birçoğunun aklı bunu almadı,
Ananın babanın hükmü kalmadı,
Eyvah kaldık ne zamana Gülcan'ım.

Âşık Yusuf YAYLACI, Fransa, Colmar

90. FELEK BENİ

Felek beni böyle yalnız bıraktın,
Hasretliğin ateşinde pişerim,
Ana yok baba yok bacı kardeş yok,
Onlar bensiz ben onlarsız yaşarım.

Duygular fırtına yel olur bazen,
Bu dünya gözümde pul olur bazen,
Gönül bu bir derya sel olur bazen,
Deniz gibi dalga dalga taşarım.

Bugün ki derdimiz dünden ziyade,
Diyemem derdimi diyemem yade,
Arzularım atlı bense piyade,
Ulaşamam arkasından koşarım.

Hayat bu gülü var, bir yanı diken,
Zaten bu insanın belini büken,
Annemden bir saat ayrılmaz iken,
Şimdi aylar yıllar geçer şaşarım.

Yaylacı hasrettir doğduğu yere,
Ta Erzurum nere Fransa nere,
Gurbetle evlilik yaptım bir kere,
Fırsat bulsam hiç affetmem boşarım.

Âşık Yusuf Yaylacı 22.05.2014, Fransa-Colmar

91. YİNE MEMLEKETİM

Yine memleketim düştü aklıma,
Eşi dostu hatırlarım anarım,
Bu öyle bir şey ki anlatmak çetin,
Sessiz sessiz içten içe yanarım.

Hayaller gizlidir düşler gizlidir,
İçimde baharlar kışlar gizlidir,
İçten içe akan yaşlar gizlidir,
Bende bilmem ne acayip pınarım.

Anam nerde babam nerde ben nerde,
Gönül yaralıdır hasret var serde,
Dalları bir yerde kökü bir yerde,
Yaprakları dökülmüş bir çınarım.

Sonunda beni de bu göçe kattı,
Diyardan diyara gurbete attı,
Köle pazarında kimlere sattı,
Buna sebep olanları kınarım.

Yaylacı der gören var mı şadını?
Kabul görmez kime desem adını,
Yalnızlığın sofrasının tadını,
İkram olsun eşe dostu sunarım.

Âşık Yusuf Yaylacı 25.09.2004, Fransa-Colmar

92. LAZIM

Ey millet gafletten uyanın artık,
Uyanıp uyanık kalmanız lâzım,
Yeter ağlamasın artık bu millet,
Çok ağladık gayrı gülmemiz lazım.

Bir dolap dönüyor kanmayın sakın,
Sabredin inşallah mutluluk yakın,
Olup bitenlere iyi bir bakın,
Biz bundan bir ibret almamız lâzım.

Doğru yürü sağa sola sapmadan,
Haksız babansa da taraf tutmadan,
Asla hiç kimseye ayırım yapmadan,
Artık bir araya gelmemiz lâzım.

Bu millete zorla bir şey verilmez,
Milletin yarası böyle sarılmaz,
Darbelerle hiç bir yere varılmaz,
Gönüllere sevgi salmamız lâzım.

Beyler gelip mekânları kaptılar,
Çağdaş deyip çağdaşıktan saptılar,
Seksen yıldır vatana ne yaptılar,
Hele söylesinler bilmemiz lâzım.

Hep nutuk attılar biz de inandık,
Yıllardır bunların sözüne kandık,
Yıllardır tutuştuk yandıkça yandık,
Yeter bu ayıbı silmemiz lazım.

Yaylacı der muammayı bilmek zor,
Bu kafayla bir yerlere gelmek zor,
Bir başkası olunamaz olmak zor,
Biz Önce kendimiz olmamız lazım.

Âşık Yusuf Yaylacı 10.03.2009, Fransa-Colmar

93. KIZIM (1)

“Bütün kızlarımıza ithafen”

Gel kızım ananı babanı dinle
Kötü insanlardan beri ol kızım
Rabbinin ipine sımsıkı sarıl
Her zaman sözünün eri ol kızım

Sevenlerden uzak durma bitersin
Alev Alev yanıp yanıp tütersin
Yazık olur kayıp olur yitersin
Bırakma ailenin yârî ol kızım

Hele düşün bu âlemde sen nesin
Haklı isen konuş duyulsun sesin
Namert eli değip kirletemesin
Yüce tepelerin karı ol kızım

Her yüze gülteni dostundur sanma
Aldatırlar seni sözüne kanma
Karasinek olup çöplüğe konma
Çalışıp bal yapan arı ol kızım

Düşman her tarafta kendin avutma
Yanılıp namerdin lokmasın yutma
Sen bir Müslümansın bunu unutma
Nene hatunlardan biri ol kızım

Hele şükür kızım ölmedim sağım
Sam rüzgârı gibi kurutma bağım
Yaşlandım siz olun dalım budağım
Ozan Yaylacı'nın varı ol kızım

Âşık Yusuf Yaylacı 21.02.2021 Colmar Fransa

94. KIZIM (2)

Seni niçin göndermiştim oraya,
İlmi nakış nakış öresin kızım.
Artık aralansın bütün kapılar,
İyi kötüyü göresin kızım.

Doğru ol doğru de doğrulukla git,
Boşuna harcama ömür bir nakit,
İhlasla huşuyla günde beş vakit,
Hakkın divanına durasın kızım.

En önce ölçüyü ara sen sende,
Huzurun kaynağı saklıdır dinde,
Elbet İslâm makbul Mevlâ indinde,
Bu sözün sırrına varasın kızım.

İbret gözü ile âlemi seyret,
Kötüden men eyle iyi emret,
İlim tahsil eyle öğren ve öğret,
Emeklerin hakka yarasın kızım.

Neme lazım elin kaymağı balı,
Sarısı, yeşili, pembesi, alı,
Erzurumlu Nene Hatun misali,
Kanayan yarayı sarasın kızım.

Üstün zaten yeteneğin becerin,
Gönlümde tahtın var yücedir yerin,
Çürümüş kokuşmuş bu sistemlerin,
Artık defterini düresin kızım.

Yaylacı gerçeğe bakma uzaktan,
Her zaman seçmeli karayı aktan,
Duam bu bizleri yaradan Haktan,
Hayırlı bir ömür süresin kızım.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 15.04. 2019 Colmar/ Fransa

95. AHMED'İM

Sevdiğim dostlardan uzaklardayım,
Dağlar aramızda perde Ahmed'im,
Gurbet ele asla alışamadım,
Düştüm bir acayip derde Ahmed'im.

Milletin çilesi bir gün biteydi,
Gönül bahçemizde bülbül öteydi,
Her yanında fabrikalar tüteydi,
Ne işim var idi burda Ahmed'im.

Hasret kaldım dadaşına barına,
Lapa lapa kışın yağın karına,
Baharda göçerdik yaylalarına,
Hani eski günler nerde Ahmed'im.

Dün benim kapımda olan kediler,
Yaylacı der vefasızmış adiler,
Beni her gün parça parça yediler,
Yem oldum çakala,kurda Ahmed'im.

Âşık Yusuf Yaylacı 12.01.2008, Fransa-Colmar

96. MEHMETÇİĞİN ANISINA İSTİNADEN

Bu dava sıradan bir dava değil,
Kökleri mazide derin Mehmedim,
Hedef kızıl elma bunadır meyil,
İnşallah menzile erin Mehmedim.

Yemin ettik vadimiz de kalarak,
Düşmanın üstüne korku salarak,
Kaleleri birer birer alarak,
Mümbiç ve Afrin'e girin Mehmedim.

Vatan için akar kanımız bizim,
Yıllardır hep yandı, canımız bizim,
Yedi düvel sarmış yanımız bizim,
Düşmanın belini kırın Mehmedim.

Vatan millet o gün kalmıştı darda,
Babalar yaşlıydı, analar zarda,
Çanakkale, Sakarya, Dumlupınar da,
Kimse dolduramaz yerin Mehmedim.

Matem tutan gönülleri güldürün,
Çakal sürüsüne haddin bildirin,
O itleri inlerinde öldürün,
Leşini yerlere serin Mehmedim.

Vurdukları yara derin sızlıyor,
Bir millet ki özgürlüğü özlüyor,
Çaresizler yolunuzu gözlüyor,
Kanayan yarayı sarın Mehmetim.

Yaylacıyım cenkte yiğit baştınız,
Sınırların ötesine taştınız,
Tarih sayfasında bir çağ açtınız,
Bunlar söylenecek yarın Mehmedim.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 22/02/2018 Fransa/Colmar

97. ÖZLEDİM

İlkbaharda gökyüzünü süsleyen
Turnaların uçuşunu özledim
Dağa taşta seda verip sesleyen
Katar katar göçüşünü özledim

Güzelleri takı yüzük takardı
Gönülden gönüle sevgi akardı
Sabah erken annem tandır yakardı
Dumanların tütüşünü özledim

İlkbaharda ısınınca havalar
Tüm canlılar bir tenhada yuvalar
Nakış nakış açar dağlar ovalar
Çiçeklerin kokuşunu özledim

Gelinlerin duvak bağlamasını
Bülbülün seherde ağlamasını
Bizim derelerin çağlamasını
Taştan taşta döküşünü özledim

Yamacında çoban kavalı çalar
İnsanın içine bir duygu salar
Dere tepelidir bizim yaylalar
Yenişini yokuşunu özledim

Monoton bir hayat sevem nesini
Hayal et yılların ta ötesini
Kağnı arabanın yanık sesini
Camişların çekişini özledim

Kesperkomda oban olmak h nerdi
Sürüler kıratan geri dönerdi
Emin Aa rahvan ata binerdi
Kıratının sekişini özledim

Hasretini çekiyorum obamın
Köyün tezeğiyle yanan sobamın
Yaylacıyım cennet mekân babamın
Arpa buğday ekişini özledim

Ozan Yusuf Yaylacı Tarih 2015 Fransa

98. SEVDİĞİM (2)

Sensiz geçen günler gam keder dolu,
Sensin dertlerime çare sevdiğim,
Her sitemin bana ok gibi batar,
Açar içerimde yara sevdiğim.

Bu acıya dayanamaz hiçbir can,
Bu nasıl sevgili bu nasıl canan,
Seveni sevgiyle karşılar insan,
Böyle mi sizde ki töre sevdiğim.

Töhmüt ile dost yanında kalınmaz,
Benim sevdam para pulla alınmaz,
Beni gibi seni seven bulunmaz,
İstersen dünyayı ara sevdiğim.

Senin sevdan kalpte dilimde değil,
İzahı mânâ ilimde değil,
Üzülmemek benim elimde değil,
Ne yapam talihim kara sevdiğim.

Yaylacı der artık kalmadı sözüm,
Seninle yeşerir yaprağım özüm,
Senden başkasını görmüyor gözüm,
Çevirdin sen beni köre sevdiğim.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 05/03/2019 Fransa- Colmar

99. SEVDİĞİM (1)

Çok arz ettim gelmek nasip olmadı,
Yine gurbet elde kaldım sevdiğim,
Sensizlik ömrümü yedi bitirdi,
Sevdan ile deli oldum sevdiğim.

Sevdan ile ah çekerek ağlarım,
Yazı gitti kışa döndü dağlarım,
Her geçen gün bozuluyor bağlarım,
Sanki gazel döktüm soldum sevdiğim.

Büyüğüne doldurunca dolmadı,
Küçüğüne doldurunca almadı,
Sensiz yaşamının tadı kalmadı,
Her gün yavaş yavaş öldüm sevdiğim.

Yaylacı'nın gönlündeki varısın,
Mevsimisin baharısın barısın,
Bana söyle kız sen kimin yarısın,
Beni ahu zâra saldın sevdiğim.

Âşık Yusuf Yaylacı 06.04.2008 Fransa-Colmar

100. SEVDİĞİM (3)

Sensiz geçen günler gam keder dolu
Sensin dertlerime çare sevdiğim
O ceylan gözlerin o bakışların
Açar içerime yara sevdiğim

Aşkın yolu meşakkattir çiledir
Matemi acısı derdi biledir
Bülbülün feryadı zarı güledir
Gülde boyun eğer hara sevdiğim

Bu hasretlik ciğerimi dağladı
Sevdan gönül ırmağında çağladı
Zalim gurbet yollarımı bağladı
Hasret koydu nazlı yara sevdiğim

Seven insan hiç döner mi sözünden
Kerem gibi yanıp tüter özünden
Mecnun çöle düştü Leyla yüzünden
Nicesini yaktı nara sevdiğim

Yaylacım inliyor yarası mı var
Zalim felek ile arası mı var
Aşkın kanunu bu çaresi mi var
İnsanı düşürür zara sevdiğim

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 19.02. 2019 Colmar/ Fransa

101. UNUTAMAM SEVDİĞİM

Senle yaşadığım güzel günleri,
Unutmadım unutamam sevdiğim,
Unuttum zannetme sakın bunları,
Unutmadım unutamam sevdiğim.

Ellerine kına yakışlarını,
Sevda ırmağında akışların!
Hele de o ceylan bakışlarını,
Unutmadım unutamam sevdiğim.

Yaylacı unutmam o nazlı yâri,
Dinmiyor gönlümün ah ile zârı,
Senle yaşadığım hatıraları,
Unutmadım unutamam sevdiğim.

Âşık Yusuf Yaylacı 09.07.2015, Fransa-Colmar

102. BENİM

Kars'tan selam olsun Anadolu'ya,
Anadolu'm şeref şanımsın benim,
Sana sevdalıyım sana aşığım,
Cananımsın benim canımsın benim.

Hayâ sende iffet sende ar sende,
Çayda çıra Gakkoş Dadaş var sende,
Sümmâni var Baba Şenlik var sende,
Şöhretim kıymetim ünümsün benim.

Sevgi dedin yer vermedin davaya,
Yunus Mevlâna'ca durdun duaya,
Burdan ışık tuttun sen tüm dünyaya,
Ufukta umudum tanımsın benim.

Ecdadım burada mehteran çalmış,
Bu mesajı bütün dünyaya salmış,
Şehidin kanından rengini almış,
Bayrakta kırmızı kanımsın benim.

Yaylacı der senden asla doyamam,
Kem gözler değmesin sana kıyamam,
Edirne'den Ardahan'a sayamam,
Serhat, Kars, Erzurum, Van'ımsın benim.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 16/04/2011 Fransa- Colmar

103. GİDERİM

Altmışından sonra çoluk çocuğa,
Mecbur kaldım karışmışım giderim,
Çok uğraştım çıkamadım açığa,
Sarmaş dolaş sarışmışım giderim.

Herkesle uğraşa uğraşa yıldım,
Düşündüm sonun da bir karar kıldım,
Hayrı da şerri de Mevlâ'dan bildim,
Kaderimle barışmışım giderim.

Yaylacı der benim gücüm yetmedi,
Bir türlü işlerim düzgün gitmedi,
Demek daha benim çilem bitmedi,
Felek ile yarışmışım giderim.

Âşık Yusuf Yaylacı 20.04.2009, Fransa-Colmar

104. SEVERİM

Dört mevsim yaratmış yüce Allah'ım,
Mevsimler içinde yazı severim,
Dost dostunu eğer candan severse,
Dosttan dosta olan nazı severim.

Her zaman kardeşlik çırası yakan,
Sevgiyle gönülden gönüle akan,
Tebessüm ederek sevgiyle bakan,
Hoşgörüyle dolu gözü severim.

Yaylacı konuşup büyük atmayan,
Yaptığı bir işe riya katmayan,
Babası da olsa taraf tutmayan,
Hak için dosdoğru sözü severim.

Âşık Yusuf Yaylacı 09.02.2002, Fransa-Colmar

105. HAYATTA YAŞARKEN

Hayatta yaşarken çok şey öğrendim,
Hele dinle birer birer söyleyim,
Ye kürküm ye rağbet gördüğü yerde,
Siz söyleyin nasıl gönül eyleyim.

Hani nerde bana kucak açanlar,
Varlıklı günümde ilgi saçanlar,
Dar günümde benden uzak kaçanlar,
Geniş günde artık sizi neyleyim.

Namert kumaş olsa asla giyemem,
Aç olsam da sofrasında yiyemem,
Aka kara karaya ak diyemem,
Oldubitti değişmedim böyleyim.

Yaylacı der bahçe gibi bağ gibi,
Gönülden gönüle akan yağ gibi,
Namerde başım dik yüce dağ gibi,
İyilere kucak açan yaylayım.

Âşık Yusuf Yaylacı 22.06.2007 Fransa-Colmar

106. ERZURUM VE DADAŞ

Biz dadaşız biz muhabbet ehliyiz,
Hep sevgi konuşur sözümüz bizim,
Vatan sevgisinin coşkun seliyiz,
Aşar engelleri hızımız bizim.

Dadaş kara sevdalıdır vatana,
Bir tarih olmuştur bundaki mânâ,
Kalkın Selçukludan gelin bu yana,
Şerefle doludur mazimiz bizim.

Biz bu toprakların ürünleriyiz,
Bizler bugünlerin yarınlarıyız,
Nene hatunların torunlarıyız,
Şanlıdır oğlumuz kızımız bizim.

Coşku var yürekte sevda var serde,
Vatan söyler inledikçe her perde.
Emrah'ın sesinin bittiği yerde,
Sümmani'yi çalar sazımız bizim.

Mertliktir dünyadan geriye kalan,
Bundan dolayıdır bilmeyiz yalan,
İlahi hükümden ölçüyü alan,
İmana bağlıdır özümüz bizim.

Sabrede sabrede sabrını katlar,
Ne zaman ki sabrın kabuğu çatlar,
Dadaş bir volkandır o zaman patlar,
Yanar içten içe közümüz bizim.

Yaylacı düğünde biz barbaşıyız,
Sevgide doğunun sınır taşıyız,
Efenin zeybeğin can gardaşıyız,
Hoşgörüyle bakar gözümüz bizim.

Âşık Yusuf Yaylacı 21.08.2005, Fransa/Colmar

107. SÖZ KONUSU VATAN

Vatandaşım bu seçime hazır ol
Telafisi olmaz olursa hatan
Bu yüzyılı eğer kutlayamasak
Mezarda rahatsız olmaz mı atan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan

Çare bekler orta doğu kaç yıldır
Kalk ayağa artık yüzünü güldür
Küresel itlere haddini bildir
Pişman olsun gelip İslam'a çatan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan

Gizli gizli kimler kime ne dedi
Bize hayır düşmanlara he dedi
Bu millet çok büyük bedel ödedi
Boşamı yatıyor kefensiz yatan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan

Haram olsun aşımızı yiyen var
İçimizde akrep yılan çıyan var
Sırrımızı yâd ellere diyen var
Hayındır dışarda vatani satan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan

Riyakârlık sahte iman bunlarda
Çift yüzlülük maske sümen bunlarda
Kırk çeşit fırıldak dümen bunlarda
Sizi kandırmasın süte su katan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan

Takatsiz kalmamız dizden değildir
Milli oğlumuzdan kızdak değildir
Bize düşman olan bizden değildir
Yaylacı bu hale bir bak da utan
Cumhura oy ver ki kurtarsın vatan

Âşık Yusuf YAYLACI, 02/02/2023 Fransa/ Colmar

108. VARAMADIM BEN (2)

Altmış küsür yıldır yol kat etmişim
Yorulduğum hedefe varamadım ben
İnsanların gizli ajandası var
Aptalım fark edip göremedim ben

Kim yandım dediyse buz aldım gittim,
Hiç hile yapmadım düz aldım gittim,
Nerde hıyar gördüm tuz aldım gittim,
Hiç kendi kendime yaramadım ben.

Yaşadıkça daha neler görürüm,
Cahillerden mesafemi korurum,
Bilen bilir dosta canımı veririm,
Düşmanımı bile karamadım ben.

Ben ben diyenleri kenara ittim,
Sakın sanmasınlar tükendim bittim,
Bir adım gelene on adım gittim,
Asla üçü beşi aramadım ben

Yaylacıyım dostlar ara verdiler,
Ak bekledim kara verdiler,
Her yerimden bana yara verdiler,
Derdim içimdedir saramadım ben

Âşık Yusuf YAYLACI, 08/08/2023 Sakarya.

109. VARAMADIM BEN (1)

Elli altı yıldır yol kat etmişim,
Yorulduğum hedefe varamadım ben,
Ben başkasında kusur ararken,
Kendi eksikliği göremedim ben.

Savaşımı mücadelem bitmedi,
Ne dediysem dediğime gitmedi.
Bu zalim nefsi gücüm yetmedi,
Kuluncunu yere veremedim ben.

Kim yandım dediyse buz aldım gittim,
Hiç hile yapmadım düz aldım gittim,
Kimi gördüm ise hız aldım gittim,
Hiç kendi kendime yaramadım ben.

Muhammed'in gencisini dermedim,
Dünya onun olsa bakıp görmedim,
Haksızlara asla değer vermedim,
Dürüst insanları yeremedim ben.

Kâinata benim ne idi adım,
Ben neye gelmişim nedir muradım,
Ben kaybımı başka yerde aradım,
Kaybettiğim yerde aramadım ben.

Âşık olan bilir aşkı sevdâyı,
Hep yıllardır yaşadım bu kavgayı,
Yaylacı der gönlümdeki Leyla'yı,
Heyhat nasip değil saramadım ben.

Âşık Yusuf Yaylacı 26.05.2010, Fransa-Colmar

110. GELİYORUM BEN

“Feyzullah Yuvacı ’ya”

Aldım mesajını değerli dostum,
Bekle yolarımı geliyorum ben,
Vatandan ayrılmak değildi kastım,
Hasretlik çok zordur biliyorum ben.

Hasretlik ne zormuş aman ha aman,
Hep bekler dururum vuslat ne zaman,
Dostlar hatırıma geldiği zaman,
Gönül duygulanıp doluyorum ben.

Muhannetler yaramızı sarmasın,
Gülümüzü goncamızı dermesin,
Mevlâ'm dostlarıma zeval vermesin,
Herkesi mutluluk diliyorum ben.

Köprü oldum üzerimden kil geçti,
Yaylacı der bazen acı dil geçti,
Tam tamına yirmi iki yıl geçti,
Artık gurbet elden yılıyorum ben.

Âşık Yusuf Yaylacı 16.07.2009, Fransa-Colmar

111. ÖĞREN

Eşrefi mahlûktur kötü söyleme,
Sen önce insana saygıyı öğren,
Kurtla yiyip kuşla figan eyleme,
Bu kutsal vatana saygıyı öğren.

Kardeşliğe sürmeyin sakın,
Kürdü, Türkü orda can cana yakın,
Çanakkale deki savaşa bakın,
Aç oku atana saygıyı öğren.

Tarihe bak şeref veren şan veren,
Vatan için oluk oluk kan veren,
Cephelerde savaşarak can veren,
Kefensiz yatana saygıyı öğren.

Avrupalı şimdi giderken aya,
Acaba nedendir biz kaldık yaya,
Uygarlığı biz getirdik Dünya'ya,
Çağa çağ katana saygıyı öğren.

Yaylacı zalime boyun eğmemiş,
Garibana dokunmamış değmemiş,
Vatanından asla taviz vermemiş,
Düşmana çatana saygıyı öğren.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 28/09/2015 Fransa- Colmar

112. DAĞLADIN

Enesim içime acı bıraktın
Yakıp gittin ciğerimi dağladın
Beni kaderimle baş başa koyup
Çekip gittin ciğerimi dağladın

Mevla'm yazmış ne deyeyim yazıma
Can dayanmaz ateşime sızime
Öksüz kalmış yetim gibi yüzüme
Bakıp gittin ciğerimi dağladın

Bu dünyada az rastlanır eşime
Garip elde neler geldi başıma
Sanki bir ok gibi vurdun döşüme
Çakıp gittin ciğerimi dağladın

Yavrum sizi bir gül gibi kokladım
Sam değmesin dedim size sakladım
Kanat gerdim yuvanızı bekledim
Yıkıp gittin ciğerimi dağladın

Yaylacıyım ayrı durma eşinden
Zarar gelir arkadaşın keşinden
Yıllar yılı sürükledin peşinden
Takip gittin ciğerimi dağladın

Âşık Yusuf YAYLACI, Fransa, Colmar

113. AMERİKA

Hani demokrasi getirecektin
Kahpe Amerika yalana bakın
PKK DAESH'i bitirecektin
Halkı zehirleyen yılanı bakın

Bir ümmetin kollarını kırıyor
Bu düzen yıllardır böyle sürüyor
Petrol kuyuları bölüşülüyor
Irak Suriye'de talana bakın

Katil Amerika şerle bir oldu
Kahpe alçak kansızlarla bir oldu
Güzelim şehirler yerle bir oldu
Suriye'den geriye kalana bakın

Her yerde alçaklar dehşet saçıyor
Halk perişan vatanından kaçıyor
Büyük İsrail'e alan açıyor
Sıra Türkiye'de plana bakın

Bu seferden yüz akıyla çıkarız
Bu itleri inlerine tıkarız
Bu dünyayı başınıza yıkarız
Kaleleri tek tek alana bakın

Size yardımcıdır yüce yaradan
Jetler semalarda tanklar karadan
Çakal sürüsünü sürün oradan
Düşmanlara korku salana bakın

Âşık Yusuf YAYLACI, 02/04/2022 Fransa/ Colmar

114. UYANIN (2)

Hele bu ümmetin haline bakın,
Nolur Müslümanlar görün uyanın,
İçinize nifak sokmayın sakın,
Sizi bölenleri yerin uyanın.

Bizi bitirmeye karar almıştı,
Yedi düvel bir araya gelmişti,
Çanakkale’de de böyle olmuştu,
Bu oyun çok sinsi derin uyanın.

Yüce yaradanım yardımın nerde,
Acı büyük nolur derman ol derde,
Neden Müslümanlar zelil her yerde,
Bunu kendinize sorun uyanın.

Küfür bir millettir ümmet unuttu,
İşte zaten bundan oltayı yuttu,
Rusya, Amerika el ele tuttu,
Buna biraz kafa yorun uyanın.

Alev alev yanar tüter bu ümmet,
Firavun zulmünden beter bu ümmet,
Birlik olamazsak biter bu ümmet,
Ne olur sırt sırta verin uyanın

Artık bir araya gelmeliyiz biz,
Kaynaklar hep bizde bilmeliyiz biz,
Dünyada bir denge olmalıyız biz,
Durmak yok hedefe erin uyanın.

Yaylacı acıdan nasibin alır,
Elbet bu gecenin sabahı gelir,
Vatansız ne iffet ne namus kalır,
Hep beraber göğüs gerin uyanın.

Âşık Yusuf YAYLACI, 21/02/2016, Fransa/Colmar

115. UYANIN (1)

Düşman gelip kapımızı çalmadan
Beyler bu oyunu görün uyanın
Gül benzimiz sararmadan solmadan
Buna kafanızı yorun uyanın

Bu çekişme nedir neyin kinidir
Dava vatan bayrak islam dinidir
Beka sorunudur cihat günüdür
Beraber sırt sırta verin uyanın

Benim bu sözümü kulağa takın
Nifak tefrikaya düşmeyin sakın
Dünyada ki olup bitene bakın
Acaba nedir bu sorun uyanın

Baronların bizden isteği nedir
Kendi olamayan dışa gebedir
Sıra anadolu Türkiye'de dir
Bu oyun çok sinsi derin uyanın

Yaylacım sevgiyi getirek dile
Kadını erkeği yaşlısı bile
Edirne'den Van'a herkes el ele
İnşallah hedefe erin uyanın

Âşık Yusuf YAYLACI, 07/01/2022, Fransa, Colmar.

116. ENES'İM

“Torunum Enes'e”

Bir dua edeyim siz âmin deyin,
Mevlâ'm Enes'imi benden almasın,
Enes'im tomurcuk bir çiçek gibi,
Rüzgâr vurup yaprakları solmasın.

Sanki hayal gibi sanki düş gibi,
Bir yanı yaz bir tarafı kış gibi,
Henüz uçamayan yavru kuş gibi,
Yuvası bozulup sefil olmasın.

Bazen dalga vurur bazen taşarım,
Yaylacı der ardı sıra koşarım,
Ben hep onun hayaliyle yaşarım,
Benim yüreğime acı salmasın.

Âşık Yusuf Yaylacı 01.08.2015 Fransa-Colmar

117. GELDİN

“Bu şiir Paşa Aygöl Amcaya ithafen yazılmıştır. Mekânı cennet olsun.”

Erzurum dan Sakarya’ya göç edip
Çilelere göğüs gererek geldin
En zor günde mücadele ederek
Hayat imtihanı vererek geldin

Hep ferasetinle doğruyu seçip
Olumsuz şartlardan uzağa kaçıp
Aygöl ailesinin önüne geçip
Densizleri bir bir yererek geldin

Muhannettin goncasını dermedin
Dostlarını aleyhinde yermedin
En müşkül anında taviz vermedin
Yıllar ötesini görerek geldin

Ben paşa amcamı getirdim dile
Yeri cennet olsun çok çekti çile
Kolay mı doksan yıl hep mücadele
Yılları çileyle örerek geldin

Yaylacı dar günde dostunu sına
Tedbir al yolunda çıkar fırtına
Ailenin yükünü aldın sırtına
Taşıdın kendini yorarak geldin

Âşık Yusuf YAYLACI, 11/06/2021 Sakarya

118. BİLEBİLSEYDİN

Sen gidince evim virane oldu
Ah benim halimi bile bilseydin
Hadi ben burada hasret çekeyim
Bari sen orada güle bilseydin

Bahar seli gibi durmaz çağlarım
Bülbül ötmez viran oldu bağlarım
Gece gündüz sevdan ile ağlarım
Akan gözyaşımı sile bilseydin

Yaylacım durmadan hep seni anar
Sevdanın yarası içimde kanar
Sevenler sevdanın oduna yanar
Kerem yandı döndü küle bilseydin

Âşık Yusuf Yaylacı, Fransa, Colmar 14.06.2018

119. HACCA YOLCULUK

Bir vesile bir yolculuk başladı,
Sevincini yaşıyorum varmanın,
Yolum çok dolaşık yüküm çok ağır,
Ta arkadan gelenidir kervanın.

Unuttum kederi unuttum gamı
Mânâda eksik yok ordadır tamı,
Orası Peygamber Resul makamı,
Neşesini tadıyorum ermenin.

Dünyayı unuttum başımdan attım,
Onların derdini derdime kattım,
Bir evlat olmanın tadını tattım,
Annem ile Beytullâh'ı görmenin.

Maddeden bir eser gönülde kalmaz,
O tadı hiç başka bir şeyden almaz.,
Tarifi çok çetin izahı olmaz,
Beytullâh'ı kucaklayıp sarmanın.

Lebbeyk sesi dalga dalga yayılır,
Gafil insan belki orda ayılır,
Kul olmanın gereğinden sayılır,
Arafat'ta yüzün yere sürmenin.

Dostlar benim zor halimi gördüler,
Hep koşarak imdadıma erdiler,
Asla unutulmaz çok şey verdiler,
Bir gün bana sıra gelir vermenin.

Yaylacı der sabredersen kâr orda,
Hayâ orda edep orda ar orda,
Nurdağı bir mahşer çile var orda,
İmkânı yok içeriye girmenin.

Âşık Yusuf Yaylacı 25.01.2012, Fransa-Colmar

120. NERESİNDESİN

Devlet millet vatan için el ele
Soysuz sen bu işin neresindesin?
Söylemin eylemin bize benzemez
Kandille Fetö'nun arasındasın

Dört kıtaya hüküm eden atamdır,
Lafla değil çağa imza atandır,
Senin derdin ne bayrak ne vatandır,
Sen sadece bir kuyruk yarasından,

Fetö sizi efsunlasın yellesin
Vatanına ihanete yollasın
Fetöcular bunu iyi bellesin
Bu kafayla Veylül deresindesin

Niyetin kahpelik başarsan eğer,
Bu necip milleti aşarsan eğer,
Bu ayıpla yaşa yaşarsan eğer,
Kör olmuş vicdanın karasındasın.

Orta Doğuya bak tutuştu yandı,
Düşman geldi kapımıza dayandı,
Mısırda ki sağır sultan uyandı,
Sen hala tartının darasındasın.

Bu zulme bir insan sessiz kalamaz,
Bunca ihaneti göze alamaz,
Bir vatan evladı böyle olamaz,
Sen kimi kurtarma çaresindesin.

Bu devran hep böyle gidecek sandı,
Derdin ne Edirne ne Kars ne Van'dı,
Gayrı millilerin çağı kapandı,
Son uzatmaların süresindesin

Yaylacı hiçbir söz kalmasın lafta
Altın bakır belli olsun sarrafta
Sağcı, solcu milli olan bir safta
Şerefsiz sen kimin sırasındasın.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 25/12/2017 Fransa/Colmar

121. BİLESİN (2)

İnsanlıktan nasibini almayan,
Duygusu körelmiş yozdur bilesin,
Ahde vefa göstermeyen insana,
Her ne söyleyen de azdır bilesin.

Barıştan yanayım bıraktım küsü,
Sevmek ne güzel şey gönüller süsü,
Bir insanın yargı değer ölçüsü,
Ağzından çıktığı sözdür bilesin.

Yaylacı der zaman bizi yutuyor,
Hatıralar tâ bağrımda tütüyor,
Kışlar gelip geçti artık bitiyor,
Mevsim ilkbahardır, yazdır bilesin.

Âşık Yusuf Yaylacı 23.04.2010 Fransa-Colmar

122. NE DERSİN

"Hasan Yeter Hoca'ya"

İnsan hukukundan vazgeçtim deme,
Sana gelip çatan köre ne dersin,
İmkânlar güçlünün eline geçti,
Çektiğin çileye zora ne dersin.

Milletin sofrada aş kalmadı,
Köylünün toprağı taş kalmadı,
Fakirin gözünde yaş kalmadı,
Feryada figana zâra ne dersin.

Sahte insanlara kandı bu millet,
Tepeden tırnağa yandı bu millet,
Bunları bir adam sandı bu millet,
Kaybolan bu itibara ne dersin.

Aptal olan adım atmaz görmeden,
Gayesine menziline ermeden,
Ektiğin filizler meyve vermeden,
Üzerine yağan kara ne dersin.

Tükendi tüccarın malı perişan,
Kaymakam perişan vali perişan,
Toptan memleketin hali perişan,
Bütçedeki bu zarara ne dersin.

Adam aldı birisini yanına,
İmam hatiplinin girdi kanına,
Bu yakışır bu beylerin şanına,
Son alınan bu karara ne dersin.

Karşıda arama batan bizdendir,
Zaten bize gelip çatan bizdendir,

Bizi başkasına satan bizdendir,
Böyle ticarete kâra ne dersin.

Sence hak ettik mi biz bunu sahi.
Bu milletin acep nedir günahı,
Zalimin zulmü var mazlumun ahı,
Mutlak olan o Settar'a ne dersin.

Yaylacı yiğitler zara gittiler,
Bu dünyadan bahtı kara gittiler,
Doğru konuşanlar dara gittiler,
Yok oldular ara ara ne dersin.

Âşık Yusuf Yaylacı 01.05.2001 İstanbul

123. GİDERSİN

"Şaban Duman Hocam'a"

Yolculuk başladı ayrılık yakın,
Demek kararını verdin gidersin,
Avrupa'nın acı gerçeklerini,
Yaşadın öğrendin gördün gidersin.

Sen bu işe sevgi ile başladın,
Bir olmanın hayalini düşledin,
Nakış nakış kardeşliği işledin,
İşledin dokudun ördün gidersin.

Hep doğru konuştun hilaf katmadın,
Sen bunların zerresini tatmadın,
Asla hiç kimseye ayırım yapmadın,
Bütün gönülleri derdin gideceksin.

Sahi üç yıl bu milletle neyledin,
Kardeşlik konuştun sevgi söyledin,
Colmar'ı nasıl bir rapor eyledin,
Mutlak bir sonuca erdin gidersin.

Sarraflı olmayanlar kıymet bilmiyor,
Boş kafayı doldursan da dolmuyor,
Gidişine dostlar razı olmuyor,
Sahiden sen kime sordun gidersin.

Cahil insanlarda dedi kodu çok,
Kâmil insanların buna karnı tok,
Lüzumsuz şeylere gönlünde yer yok,
Bütün sen bunları yerdin gidersin.

Bilir misin esen gönöl yelini,
Gizli akar göremezsın selini,
Yaylacı'nın gönlünün bam telini,
Bozdun akordunu gerdin gidersin.

Âşık Yusuf Yaylacı 29.03.2003 Fransa, Colmar

124. YOL BEKLİYORSUN

"Baba Nasihati"

Sana söylüyorum dinle bağbancı,
Sen çürük ağaçtan dal bekliyorsun,
Senin beklediğin kuru bir hayal,
Sen boşu boşuna yol bekliyorsun.

Ne cilvesi nede nazı var bunun,
Ne baharı ne de yazı var bunun,
Bir yırtık çürümüş bezi var bunun,
Sen bu zavallıdan şal bekliyorsun.

Huylu hiç huyundan asla cayar mı?
Sağır olan bağırsan da duyar mı?
Tabiatın kanununa uyar mı?
Eşek arısından bal bekliyorsun.

İyi yok ki sana iyini versin,
Sana hangi güzel huyunu versin,
Ondan yok ki sana neyini versin,
Sen ondan çok güzel hal bekliyorsun.

Dinle bu sözümü bana iyi bak,
Küpe et bu sözü kulağına tak,
Hâlâ uyuyorsun uyan avanak,
Sen kuru çalıdan gül bekliyorsun.

Yaylacı bu sana hep dara verdi,
Yıllardır bu sana çok yara verdi,
On dört yıldır sana hep kara verdi,
Sen hâlâ ısrarla al bekliyorsun.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 08.09.2021 Colmar/ Fransa

125. OKUYUN

Bunca yıldır bizi hep uyuttular,
Gençler bu gafletten kalkın okuyun,
Okumadık bizi cahil tuttular,
Tarihe dönüp bir bakın okuyun.

Milletler bilimle hedefe yürür,
Kaynağı olmayan fikirler çürür,
Oku diyor Mevla'm böyle buyurur,
Bu sözü kulağa takın okuyun.

Bu davayı menziline yetirin,
Kardeş davasını artık bitirin,
Bu vatana sevgi huzur getirin,
Barış meşalesi yakın okuyun.

Tepesinden bakarlar boş yatana,
Tarih yazar ilme ilim katana,
Cehaletten zarar gelir vatana,
Usanıp yılmayın sakın okuyun.

Yaylacı yeise düşmeyin sakın,
Hedef çıtasını yükseğe çakın,
Tekrar başa doğru başlasın akın,
Umutlar ufukta yakın okuyun.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 05/10/2015 Fransa- Colmar

126. FETÖ

Garip gurabanın sende ahı var,
Acıdan saçını yolasın Fetö,
Evine barkına düşe ah u zar,
İnşallah sararıp solasın Fetö

Nice insanları düşürdün zara,
Kalbimize vurdun derin bir yara,
Yaktın çoğusunu ateşe nara
Sende onlar gibi olasın Fetö.

Zehir deysin ekmeğine aşına,
Fosfor bombaları düşsün başına,
Çölde akbabalar konsun leşine,
Kendi ettiğini bulasın Fetö.

Acı çekip hep vurasın dizine,
Görmeyesin duman çöksün gözüne,
Gelip geçen tükürsünler yüzüne,
Bir duvar dibinde kalasın Fetö.

Adam olsan gönüllerde yaşardın,
Hakka teslim olur ona koşardın,
Bunca rezilliği nasıl başardın,
Dünyanın başına belasın Fetö.

Bir Müslüman senin gibi sapamaz,
Hakkı koyup hahamlara tapamaz,
Şeytan senin yaptığını yapamaz,
İblisten de daha âlâsın Fetö.

Sende yan ciğeri yanası gibi,
Böğüresin çıldır danası gibi,
Feryat et şehitler anası gibi,
Başını taşlara çalasın Fetö.

Assınlar inşallah dara gidesin,
Parçalanıp pare pare gidesin,
Yaylacı der yüzü kara gidesin,
Ebu leheb gibi ölesin Fetö.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 23/01/2017 Fransa/Colmar

127. BİTMEZ

Gurbetin matemi çilesi bitmez
Bazen beni öz canımdan bezdirir
Direniriz amma gücümüz yetmez
Aslanları çakallarla ezdirir

Derdin anlatacak yaren bulunmaz
Koşup imdadına varan bulunmaz
Derdim içerdedir saran bulunmaz
Yâd el değer yaralarım azdırır

Yaşlandım dostlarım geçiyor çağım
Yoruldum tutmuyor elim ayağım
Otuz yıldır vatanımdan ırağım
Kader bizi gurbet gurbet gezdirir

Doğruyu bırakıp yanlış tutmam
Namert den uzağım lokmasın yutmam
İnsanımı vatanımı unutmam
Şükür bizde sapa sağlam öz durur

Testi taşar sona kadar dolunca
Bir insan bu kadar dayanır anca
Gurbet hasret birde kasvet olunca
Ozan Yaylacıya şiir yazdırır

Âşık Yusuf Yaylacı Fransa 22/01/2022

128. KOKAR

Gel kardeşim gönül kırma adam ol,
Tatlı konuş acı deme dil kokar,
Çöplük eşme kokusundan uzak dur,
Çöplük çöplük, gül bahçesi gül kokar.

Adamlık her şartta haddin bilmektir,
Yanlışın içinde doğru bulmaktır,
Üç günlük Dünya da mutlu olmaktır,
Eksileri konuşursan yıl kokar.

Etrafa negatif duygu saçarsın,
Bu halinle zavallısın naçarsın,
Güzeli görmekten neden kaçarsın,
Sofrandaki bal olsa da bil kokar.

Öyle biri ol ki yapsınlar metin,
Nedir ihtirasın nedir niyetin,
Fitne öyle bir şey tarifi çetin,
Eğer bulaşırsa Nil'e Nil kokar.

Yaylacıyım doğru hakka ulaşır,
Cahil sözü sokak sokak dolaşır,
Bir gün gelir bir yerine bulaşır,
Coronadan daha kötü sil kokar.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 30/05/2021 Sakarya/Türkiye

129. AĞLAMASINLAR

Bir gün bu Dünyadan göçüp gidersem
Vefasızlar beni ağlamasınlar
Yaralarım göz göz olsun kanasın
El vurup yarımı bağlamasınlar.

Gönlümdeki güller solduktan sonra
Sevgi çiçeğimi yolduktan sonra
Acı ıstırapla öldükten sonra
Yaş döküp peşimden çağlamasınlar.

Yaylacım acımı dindiremezler,
Talihim bu geri döndüremezler,
Yanan ateşimi söndüremezler,
Bari ciğerimi dağlamasınlar.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 08/10/2018 Sakarya

130. BAYRAM DUYGULARI (2)

Dünyada insanlar hür değilse,
Sizce bayramların ne önemi var,
Adalet herkese bir değilse,
Sizce bayramların ne önemi var.

Kötülükler birbirini yiterken,
Fosfor bombaları cana yeterken,
Dünya kan ağlayıp matem tutarken,
Sizce bayramların ne önemi var.

Namussuzlar namusludan çok ise,
Sinelere batan hançer ok ise,
Dünyada mutluluk huzur yok ise,
Sizce bayramların ne önemi var.

Anaların gözyaşları çağlarken,
Afrika aç susuz yürek dağlarken,
Çocuklar ekmeğe suya ağlarken,
Sizce bayramların ne önemi var.

Garibana koca dünya dar gelir,
Acaba ne zaman bir bahar gelir,
Her yerde gözyaşı ah u zar gelir,
Sizce bayramların ne önemi var.

Ağlayan gönüller bir gün gülmezse,
Kötüler zalimler haddin bilmezse,
Yaylacı Dünyaya barış gelmezse,
Sizce bayramların ne önemi var.

Âşık Yusuf Yaylacı, 05/06/2016, Fransa / Colmar

131. AĞIT

(Acı Haber Var. (26.01.2004 Tarihinde vefat eden Cafer KARATAŞ arkadaşşıma ithaf olunur. Ruhu şad olsun.)

Bir figan sesi var Cafer mi ölmüş?
Mindivan köyünde acı haber var.
Çiçekler kurumuş yapraklar solmuş,
Mindivan köyünde acı haber var.

Acıların ummanına daldılar,
Od düştü sineye yara aldılar,
Hanımı yavrular yetim kaldılar,
Mindivan köyünde acı haber var

Biçare babası tükendi biti,
Emsali olmayan bir yiğit gitti,
Bütün ailesini perişan etti,
Mindivan köyünde acı haber var.

Bu nasıl ağlamak bu nasıl figan,
Bacıyı kardeşi göreydiz o an,
Bu acı kedere dayanmaz insan,
Mindivan köyünde acı haber var.

Zavallı annesi ne dertler gördü,
Kader her yanını gam ile ördü,
Genç civan oğlunu toprağa verdi,
Mindivan köyünde acı haber var.

Ağladı gözünün yaşından gitti,
Canı cananının naaşından gitti,
Oda Caferinin peşinden gitti,
Mindivan köyünde acı haber var.

Âşık Yusuf Yaylacı, Tarih: 12.04. 2005Colmar/ Fransa

132. NELER VAR

Ayrı düştüm vatanımdan köyümden,
Havadis ver bizim elde neler var,
şenliğımden bayramından toyundan,
Havadis ver bizim köyde neler var.

Eski komşulardan kimse kaldı mı?
Koyun kuzu yaylalara saldı mı?
Rıza dayı alacağın aldı mı?
Havadis ver bizim köyde neler var.

Değışti mi ağaları beyleri,
Niçin gitti komşuların eyleri,
N'olur dolaş benim için köyleri,
Havadis ver bizim elde neler var.

Köylünün totosu yine yattı mı?
Çağ değışti dertlere dert kattı mı?
Emin Ağa revhan atı sattı mı?
Havadis ver bizim köyde neler var.

Hanefi dayının durumu nasıl,
Bakkalı kapattı bitti mi fasıl,
Borçları almaktır mesele asıl,
Havadis ver bizim elde neler var.

İsmet camışları koştu mu yine,
Sürüler kiracı geçti mi yine,
Gençler İstanbul'a kaçtı mı yine,
Havadis ver bizim elde neler var.

O beldeler ne haldedir bilemem,
Aksa bile gözyaşımı silemem,
Yaylacı uzakta gayrı gelemem,
Havadis ver bizim elde neler var.

Âşık Yusuf Yaylacı 26.04.2010, Fransa-Colmar

133. SÖZ EDER

Sanattan anlamaz kara cahiller,
Bir ozanın sanatına söz eder,
Çamurlar içinde dolaşan filler,
Uçan kuşun kanadına söz eder.

Kendini trafo hat zan edenler,
Balıkçı tekneyi yat zan edenler,
Katırı göstersen at zan edenler,
Kör oğlunun kıratına söz eder.

İnanın sözüme demeyin yalan,
Bunlardır hep beni dertlere salan,
Bozuk bemeceyle yollarda kalan,
Jaguar'ın suratına söz eder.

Bir tebessüm edip yüzü gülmemiş,
Gönlümdeki cehaleti silmemiş,
Sevda nedir sevgi nedir bilmemiş,
Sevenlerin muradına söz eder,

Yaylacı doğru bak de dur bakmıyor
Uyan bu gafletten kalk de kalkmıyor,
Çeşmesi kurumuş çayı akıyor,
Elin akan Fırat'ına söz eder.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 14/01/2014 Fransa/Colmar

134. BU GÜNLER (1)

Kavuşmaya artık çok az gün kaldı,
Bende gidiyorum yara bu günler,
Gurbet kılıcını sineme çaldı,
Dost olan yaramı sara bu günler.

Yirmi yıldır değişmedi kararım,
Hesapladım kârımdan çok zararım,
Ey olmaz derdime tabip ararım,
Belki derdimize çare bu günler.

Ben gurbeti gurbet beni suçluyor,
Her gün beni tezgâhında işliyor,
Bir derdim bitmeden biri başlıyor,
Vermez birbirine sıra bu günler.

Sam esti kuruttu öz mü kalmadı,
Yüreklerde sevgi köz mü kalmadı,
Başka konuşacak söz mü kalmadı,
Milletin ağzında para bu günler.

Ben dostların ayağının yoluyum,
Avrupa'da bu sanatın koluyum,
Gurbetten gelmişim hasret doluyum,
Dostlar hatırımı sora bu günler.

Enes'im yanımda şen olur bağım,
O benim evimde tüten ocağım,
Enes'imden nasıl ayrılacağım,
Ondan yüreğimiz yara bu günler.

Artık Avrupa'nın müddeti doldu.
Kurduğum tozpembe hayaller soldu,
Gelir beş yüz gider altı yüz oldu,
Yetmiyor düşmüşüm dara bu günler.

Sosyal devlet vardı Sarkozy yıktı,
Eremi alanlar canından bıktı,
Emeklilik yaşı yetmişe çıktı,
Düşünürüm kara kara bu günler.

Yaylacı beklerim gelmedi posta,
Halimi söylerim anlayan dostu,
Anam hasta hanım hasta ben hasta,
Mevlâ'm şifasını vere bu günler.

Âşık Yusuf Yaylacı 17.08.2009 Fransa, Colmar

135. BU GÜNLER (2)

Kavuşmaya artık çok az gün kaldı
Ben de gidiyorum yâre bugünler
Gurbet kılıcını sineme çaldı
Dost olan yaramı sara bugünler

Ben dostların ayağının yoluyum
Avrupa da bu sanatın koluyum
Gurbetten gelmişim hasret doluyum
Dostlar hatırımı sora bugünler

Gazel döktü viran oldu bağlarım
Ah çekerek ciğerimi dağlarım
Anam öldü yetim kaldım ağlarım
Ondan yüreğimiz yara bugünler

Bu yıl buraların budur ahvali
Burada vatandaşın perişan hali
Vatana gelemem yollar kapalı
Düşünürüm kara kara bugünler

Gazel döktü viran oldu bağlarım
Ah çekerek ciğerimi dağlarım
Anam öldü yetim kaldım ağlarım
Ondan yüreğimiz yara bugünler

Artık Avrupa'nın müddeti doldu
Kurduğum tozpembe hayaller soldu
Gelir beş yüz gider altı yüz oldu
Yetmiyor düşmüşüm dara bugünler

Sam esti kuruttu öz mü kalmadı
Yüreklerde sevgi köz mü kalmadı
Başka konuşacak söz mü kalmadı
Milletin ağzında para bugünler

Yaylacı'm gurbette bitmiyor kasvet
Bir de virüs çıktı başımıza dert
Bir yanda ayrılık bir yanda hasret
Vermez birbirine sıra bu günler

Âşık Yusuf Yaylacı, 10.06. 2020, Fransa-Colmar

136. ANAMDIR

Gece gündüz bana dualar eden.
Benim her sırrımı bilen anamdır.
Üzgün görse ciğerleri haşlanır,
Benzi sararıp ta solan anamdır.

Uyku tutmaz gözü olursa tasam,
O benim kanunum O benim yasam,
Derdim olsa hüzünlenip ağlasam,
Akan gözyaşlarımı silen anamdır.

Günlerimi sayar yolumu gözler,
Bana moral verir o güzel sözler,
En küçük derdimden ciğeri sızlar,
Benim için saçın yolan anamdır.

Çiçeğim peteğim arımdır benim,
Gönlümün sultanı yarımdır benim,
En kutsal sermayem varımdır benim,
Her çileme yoldaş olan anamdır.

Hanemi tütüren bacamdır benim,
Her zaman dilimde hecemdir benim,
Yaylacı ders veren hocamdır benim,
Mutlu anlarımda gülen anamdır.

Âşık Yusuf Yaylacı 08.01.2009 Fransa-Colmar

137. GETİRİR

Sakın ikiyüzlülere inanma,
Onlar hep dostuna hile getirir,
Kuyun kazmak için eli boş gelmez,
Kazma küreğini bile getirir.

Bundan zarar gördü şehirler köyler,
Hayvan terli artık yemiyor beyler,
Dost dostun sözünü yüzüne söyler,
Kahpeler arkadan dile getirir.

Olmadık işleri karar başına,
Kendi kirlerini tarar başına,
Kırk çeşit filmini sarar başına,
Ömrün yer hep sana çile getirir.

Bunlar ne dost bilir ne emmi dayı,
Bu nasıl zihniyet bilmek zor sahi,
Güzeli kıskanır kaza belayı,
Dikene dokunmaz güle getirir.

Yaylacı şer yoldan dönemeyenler,
Hakkın rızasını denemeyenler,
Maddeden manaya inemeyenler,
Bütün muhabbeti çula getirir.

Âşık Yusuf YAYLACI, 10/06/2016, Fransa/Colmar

138. BİRLİK GÜNÜDÜR

Edirne'den Van'a uyan hey millet,
Bugün beraberlik birlik günüdür,
Kalk ayağa sana yakışmaz zillet,
Bugün beraberlik günüdür.

Haline bak Suriye'nin Irak'ın,
Ne halde ümmetin haline bakın,
Ön yargıyı takıntıyı bırakın,
Bugün beraberlik birlik günüdür.

Bizi bize düşman edenler kimdir,
Aramızı bozan hinoğlu hindir,
Bu vatan bu bayrak hepimizindir,
Bugün beraberlik birlik günüdür.

Dış güçlerle aynı safta olan kim,
Biat edip akıl emir alan kim,
PKK'yı üstümüze salan kim,
Bugün beraberlik birlik günüdür.

Yaylacıyım yara derin kanıyor,
Anaların ciğerleri yanıyor,
Başımızda bir kahpelik dönüyor,
Bugün beraberlik birlik günüdür.

Âşık Yusuf YAYLACI Tarih: 29/08/2015 Fransa/ Colmar

139. DÜŞÜRÜR

Muhannetin kapısını çalarsan,
Ciğerine acı yara düşürür,
Lafını sözünü tartmaz konuşur,
Yüzünü mecliste kara düşürür.

Konuşunca sözü dokunur sana,
Ne huzur ne neşe koyar insana
Her sözü dikenli batıyor cana,
Yaralar döşünü hara düşürür

Düşen insanların girer kanına
O yakışır şerefine şanına
Omurgasızları alır yanına
Seni bir hendeğe yara düşürür

Merhem vermez yaraların sarasın
İşi gücü el âlemi karasın,
Bırakmaz ki menziline varasın,
Önüne engel kor zora düşürür.

Yaylacıyım hep başında iş olur,
Dar gününde uzak durur diş olur,
Yollarında tipi boran kış olur,
Yol vermez geçesin kara düşürür.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 17/03/2019 SAKARYA

140. BOZULMUŞ

Eyvah! Ne günlere kaldık bir bakın!
Komşuluk tükenmiş, töre bozulmuş
Bu gidişle beyler, felaket yakın
Çeşmeler kurumuş, dere bozulmuş.

Örf bitti, borusu ötmüyor artık
Düzene gücümüz yetmiyor artık
Gönüller daha şarj etmiyor artık
Heyhat! Hele bakın nere bozulmuş.

Kimi nifak eker, kimisi çiler
Kimisi kiminden bir sevgi diler
Bütün şehirleşmiş bizim köylüler
Yavaş yavaş, göre göre bozulmuş.

Aymazlık topluma geliyor galip
İnsanlık kendini boşluğa salıp
Değerleri ayakaltına alıp
Çerçöp edip, sere sere bozulmuş.

Eşimizi dostumuzu karadık
Karadık da acep neye yaradık?
Bütün başkasından kusur aradık
Görenler, görmeyen köre bozulmuş.

İnsanlık hoşgörü almıyor paye
Bu nasıl zihniyet, bu nasıl gaye?
Ahde vefa, dostluk artık hikâye
Üç beş değil, yüz bin kere bozulmuş.

Bu bir müzmin sıtma, bilmem ne gerek
Gönüller boşalmış kupkuru merak
Yüz yüze gelince dost görünerek
Arkasından yere yere bozulmuş.

Bu hastalık bireyleri aşıyor
Akıl, vicdan bu drama şaşıyor
Her insan toplumda yalnızlaşıyor
Her gün taviz vere vere bozulmuş.

Yaylacı'yım sordum bu ne ahali?
Dediler bu işin kim de vebali?
Nere gittim, baktım pabuç pahalı
Bir yer değil, yöre yöre bozulmuş.

Âşık Yusuf YAYLACI, Tarih: 05/09/2017 Sakarya/Türkiye

141. BU MİLLET

Ya Rabbi bu nasıl bir afet idi
Çilelere göğüs gerdi bu millet
Hamdolsun Türkiye tek vücut oldu
Devletle el ele verdi bu millet

Bu acılar yürekleri dağlarken
Anaların gözyaşları çağlarken
Enkazın başında canlar ağlarken
Yetişt i imdada erdi bu millet

Hep beraber etten duvar örerek
Zor günlerde düşküne güç vererek
Gariplerin imdadına ererek
Şükür yaraları sardı bu millet

Bu milletin tarihi çok uludur
Yolu İslam Alperenler yoludur
Mazisinde kahramanlık doludur
Böyle bir ulusun ferdi bu millet

Hubbü'l vatan bizim sözümüz de var
Ateşimizde var közümüzde var
Asalet yiğitlik özümüzde var
Dünyanın en büyük merdi bu millet

Kimi acıları yaşar döşünde
Kimi arzuhali kalmış eşinde
Kimileri gezer fitne peşinde
Kiminin telaşı derdi bu millet

Yaylacıym beyler acımız katı
Menfaat peşinde olan kavatı
Dar günde siyaset yapan zevatı
Yıllarca kınadı yerdı bu millet

Âşık Yusuf YAYLACI 18. 02. 2023 Fransa, Colmar

142. GÖTÜRDÜ

Gurbetteki vatandaş kandırıp,
Her gün sofrasında olan götürdü,
Acımadı çıra gibi yandırıp,
Milleti acıya salan götürdü.

Kokuyu alanlar geldi buraya,
Jetpa ve Kombasan girdi sıraya,
Vatandaş kıştırdılar araya,
Soydular milleti çalan götürdü.

Bu iş ta başından ayandı amma,
Bıçak da kemiğe dayandı amma,
Hacı emmi artık uyandı amma,
Ne yazık ki atı alan götürdü.

Bunlar ocağıma incir diktiler,
Umudumu hayalimi yıktılar,
Bostanımı taze taze söktüler,
Sahip çıkamadım yolan götürdü.

Bu işi yapanlar ham değil idi,
Namusu şerefi tam değil idi,
Beynamaz götürse gam değil idi,
Hocanın sağında kılan götürdü.

Ağlıyorum duyan var mı zârımı,
Bağ becerdim el götürdü barımı,
Otuz yıllık kazancımı kârımı,
Bu vurgun bu soygun talan götürdü.

Güvenmiştim bu beylerin soyuna

Fiziğine endamına boyuna
Bizi böyle getirdiler oyuna
Camide söylenen yalan götürdü

Ne ocaklar battı yandı ne canlar,
Per perişan oldu nice insanlar,
Bizi böyle avladılar adamlar,
Oltasını atıp dalan götürdü.

Yaylacı öğrendik akı karayı,
Biz kazandık el yaptırdı sarayı,
Cebimizde arta kalan parayı,
Emmim dayım teyzem halam götürdü.

Âşık Yusuf Yaylacı 05.03.2012 Fransa-Colmar

143. ÇAĞLAR OY

Ey sevdiğim senden ayrı düşeli,
Gece gündüz gözyaşlarım çağlar oy,
Aramızda çok çeşitli engel var,
Koymaz sana gelem yüce dağlar oy.

Artık her şey kaldı hayale düşe,
Kupkuru hayaller vermiyor neşe,
Yaşlanırsın yaşın çıkar yetmişe,
Ondan sonra neye yarar çağlar oy.

Sıladan çok uzak gurbet elinde,
O nazlı cânânım hep hayalimde,
Uzun gecelerin derinliğinde,
Ben gurbette yar sılada ağlar oy.

Daha gurbet elde neler var neler,
Hasretlik insanın bağrını deler,
Yaylacı gurbette öldü deseler,
Gerçek seven karaları bağlar oy.

Âşık Yusuf Yaylacı 18.06.2002 Fransa-Colmar

144. SÖYLEMEZ

Kendini beğenen basit insanlar
Her yerde ben ben der bizi söylemez
Benim bu sözümü anlayan anlar
Yıllardır yorulan dizi söylemez

Bunların kumaşı şalı böyledir
Yeşili böyledir alı böyledir
Omurgasızların hali böyledir
Sende eğri arar düzü söylemez

Sermayesi yalan dolu konuşur
Bazen sağı bazen solu konuşur
Bağ bahçeni görmez çölü konuşur
Elmayı armudu muzı söylemez

Yıllardır bu ateş içimde yanar
Menfaati bitince dolanır kenar
On lira harcarsa mülk vermiş sanar
Senin harcadığın yüzü söylemez

Yaylacım söz veren sözünde dursun
Fırıldak olmasın özünde dursun
Nankör insanların gözünde dursun
Sofrada yediği tuzu söylemez

Âşık Yusuf YAYLACI, Fransa, Colmar 10/07/2020

145. ÜZÜLME

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan şair Hikmet Yavuz'a”

Tedbir senin Allah'a ait,
Sen hayatın akışına üzülme,
Hak neyi dilerse zaten o olur,
Cilasına nakışına üzülme.

Hayat bazen çiçek bazen bağ olur,
Bazen bala benzer bazen yağ olur,
Bazen de yol vermez yüce dağ olur,
İnişine yokuşuna üzülme.

Hiç solmayan bir meşale yakmışlar,
Gönülden gönüle nasıl akmışlar,
Erenler dünyaya farklı bakmışlar,
Sen cahilin bakışına üzülme.

Aldırma yanlışın bil cümlesine
Her zaman kulak ver hakkın sesine,
İnme basitliğin seviyesine,
Nadanın kalp yakışına üzülme.

Yaylacı der Hak doğruya yar elbet,
Kişi teslim alır bir bahar elbet,
Her gecenin bir sabahı var elbet,
Karanlığın çöküşüne üzülme.

Âşık Yusuf Yaylacı, 12.2.2008, Fransa, Colmar

146. OLMADI

"Âşık Yusuf Yaylacı'dan Ozan İnciye"

Nice vaat veren nice söz veren,
Gördüm amma karşılığı olmadı,
Dedim var mi dostlar için öz veren,
Sordum amma karşılığı olmadı.

Hep düşündüm Edirne'mi Van'ımı,
İşte budur vatandaşlık tanımı,
Dostlarıma kurban ettim canımı,
Verdim amma karşılığı olmadı.

Cahil meclisinde asla yok idim,
Çünkü irfan mektebini okudum,
Gönülden gönle sevgi dokudum,
Ördüm amma karşılığı olmadı.

Bende anlamadım bu gidiş nere,
Görünen ortada akıyor dere,
Dosta feda ettim özümü yere,
Sardım amma karşılığı olmadı.

Bakan bilir lezzetine tadına,
Vefa derler işte bunun adına,
Darda kalanların hep imdadına,
Erdim amma karşılığı olmadı.

Çile çektim derdime dert ekledim,
Yüz üstü süründüm çok emekledim,
Bağban oldum dost bağını bekledim,
Derdim amma karşılığı olmadı.

Yaylacı der bu hayattan sıkıldım,
Kader beni tuş eyledi yıkıldım,
Haksızlığın karşısın da dikildim,
Yerdim amma karşılığı olmadı.

Âşık Yusuf Yaylacı, 15.10.2011, Fransa, Colmar

147. TÜRÂBÎ

"Ozan Yusuf Yaylacı 'dan Temel Tûrâbîye"

Ben elli yaşına gelmiş biriyim,
İnşallah şaşırıp azmam Tûrâbî.
Ben dostların arasında köprüyüm,
Kimsenin işini bozmam Tûrâbî.

Ben dostumun ayağına gelirim,
Hatırını sayar gönül alırım,
Ben ne yaptığımı iyi bilirim,
Rûzgâr gibi esip tozmam Tûrâbî.

Ben size hem konak hem de haneyim,
Candan başka neyim var ki sunayım,
Oldu bitti ben dostluktan yanayım,
Ben asla kimseyi üzmem Tûrâbî.

Gafil kendi ettiğine şaşarmış,
Kötülükle insan neyi başarmış,
Kuyuyu kazanlar kendi düşermiş,
Ben kimseye kuyu kazmam Tûrâbî.

Bu bir fani hayat sona erecek,
Bütün canlı mutlak bunu görecek,
Herkes hesabını kendi verecek,
Bu dünyada gafil gezmem Tûrâbî.

Rûzgâr sert kayadan sence ne alır.
Arifler bu sözde bin mânâ bulur,
Kim ne derse desin o bende kalır,
Asla hiçbir yere sızmam Tûrâbî.

Bu dünyada şahadetsiz öleni.
Bu milleti parçalayıp böleni,
Dost görünüp ikiyüzlü olanı,
Gönül defterime yazmam Tûrâbi.

Kimse beni sağa sola süremez,
Karar alanıma asla giremez,
Dünya gelse beni yönlendiremez,
Dereyi görmeden yüzmem Tûrâbi.

Yaylacı der dostlarımı yermedim,
Haksız babamsa da pirim vermedim,
Ben nefsimden kötüsünü görmedim,
Ne dersiniz deyin kızmam Tûrâbi.

Âşık Yusuf YAYLACI, 28.03.2008. Fransa, Colmar

148. ŞİİR GELMEDİ

"Ozan Yaylacı'dan Zekeriya Yıldız'a Cevap"

Her gün yollarını gözler dururum,
Gelmedi şu benim şiir gelmedi,
Dostu muhabbeti özler dururum,
Gelmedi şu benim şiir gelmedi.

Dostlarla paylaştım paylar tükendi,
Kahveleri tükendi çaylar tükendi,
Haftalar tükendi aylar tükendi
Gelmedi şu benim şiir gelmedi.

Bilmem beklemeye zaman var mıdır?
Gönül dağlarında duman kar mıdır?
Acaba gelmeye gümân var mıdır?
Gelmedi şu benim şiir gelmedi.

Bir dost bana candan yana özledim,
Bir baba bir gardaş ana özledim,
Dostun şirinde mânâ özledim,
Gelmedi şu benim şiir gelmedi.

Dost merhemi bana şifa saralar,
Yoksam iyileşmez azar yaralar,
Teselliye muhtacım bu sıralar,
Gelmedi şu benim şiir gelmedi.

Muhannet insanın elini tutma,
Lokması zehirdir sakın ha yutma,
Fransa'da Yaylacı'yı unutma,
Gelmedi şu benim şiir gelmedi.

Âşık Yusuf YAYLACI, 27.11.1996. Fransa, Colmar

149. RUHÂNÎ

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Âşık Mustafa Ruhânî'ye Cevap”

Yazdım gönül defterine adını,
Çıkarmam gönülden seni Ruhânî,
Dost dostunun kelimına muhtaçtır,
Başka gerisi ne yani Ruhânî.

Dosttan uzak durmak dostluğa zarar,
Kahve bir bahane dost dostu arar,
Fransa'da seni seven bir dost var,
Yoksa unuttun mu beni Ruhânî.

Razı gitmedin mi bilmem buradan,
Sende mi unuttun bizi sıradan,
Bilir misin kaç yıl geçti aradan,
Nerede selamın hani Ruhânî.

Sevdiğini hatırlarsan anarsın,
Gerekirse hasretine yanarsın,
İnsanlarda söze bakma kanarsın,
Gerçekten seveni tanı Ruhânî.

Çok özledim üstad yine gelesin,
Hanemize mihman olup kalasın,
Üstad Yaylacı'yı böyle bilesin,
Dostuna fedâdır canı Ruhânî.

Âşık Yusuf YAYLACI, 21.11.1999, Fransa, Colmar

150. REYHÂNÎ

“Yusuf Yaylacı'dan Âşık Reyhânî'ye”

Mevsimler değişir baharlar biter.
Sevgi çiçekleri solmaz Reyhânî,
Sen bilirsin bu bir atasözüdür,
Düşenlerin dostu olmaz Reyhânî.

Yanan yüreklere su veren pınar,
Şimdi taşlarına baykuşlar konar,
Sahipsiz kuruyor koca bir çınar,
Kolay mı bir daha gelmez Reyhânî.

Hani eşi dostu devleti varı,
Nerede kazancı nerede kârı,
Yirminci yüzyılın mânâ mimarı,
Senin yerin kolay dolmaz Reyhânî.

Bülbülü goncasız güller çürüttü,
Keremi yandığı küller çürüttü,
Mecnun'u alevli çöller çürüttü,
Meğerki âşıklar gülmez Reyhânî.

Sözle nakış nakış mânâlar ördün,
Nice gerçekleri meydana serdin,
Ne mutlu sana ki eserler verdin,
Bu dünya kimseye kalmaz Reyhânî.

Tarihler yanılmaz insan yanılır,
Seven insan sevdiğinden alınır.
Nice uzun yıllar ismin anılır.
Yaşar gönüllerde ölmez Reyhânî.

Yaylacı yeşili alı unuttur,
İnsanda ahvali hâli unuttur,
Yediği kaymağı balı unuttur,
Herkes ahde vefa bilmez Reyhânî.

Âşık Yusuf Yaylacı, 13.04.2002, Fransa, Colmar

151. NE GÜZEL

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Hasan Yeter Hoca'ya Cevap”

Yazdığın şiirin bana ulaştı,
Mânâsına kafa yormak ne güzel,
Duygular kabardı sel gibi taşı,
Dostun güllerini dermek ne güzel.

Sevgisiz bir şeyde zaten öz yoktur,
Ne söyleyeyim konuşacak söz yoktur,
Üstat bizde öyle bakan göz yoktur,
Kulunda Mevla'yı görmek ne güzel.

Seven var mı bilmiyorum kim görmüş,
Sevgiyi sadaka vermek çok zormuş,
Yetmiş huri derler cennette varmış,
Hak için cennete girmek ne güzel.

Bu mânâyı böyle diyen olmadı,
Dilden dile gönüllere dolmadı,
Sevgiden bir eser zaten kalmadı,
Cânân için canı vermek ne güzel.

Âşığı anladık maşuk nerede,
Şimdi sular terse akar dereде,
Hani ahde vefa sevgi nerede,
Hakkın esrarına ermek ne güzel.

Bir Şir'in bulsaydım ben de anardım,
Aslı bulsam ateşine yanardım,
Hak olmazsa Züleyha'ya kanardım,
Nefsi esir edip yermek ne güzel.

Yaylacı'nın zaten hep budur ahı,
Ne zamandır bu gecenin sabahı,
Medine'nin gülü o şahlar şahı,
Hakkın Habibi'ni görmek ne güzel.

Âşık Yusuf YAYLACI, 19.07.2000, Fransa, Colmar

152. BİLEMEM

“Ozan Yusuf Yaylacı 'dan Şair Şerifoğlu'na Cevap”

Dert veren dermanı verir elbette,
Dağ aşılır düz gelir mi bilemem,
Felek bizim için bekler nöbette,
Gelin gider kız gelir mi bilemem.

Mevla'm bilir içten içten yananı,
Dost elinden bade içip kananı,
Veren o alan o canî cânânı,
Takdir onun az gelir mi bilemem.

Bu dünyanın şöhretine kanan var,
Kuru ekmeğini tuza banan var,
Deryanın içinde suya yanan var,
Cilo'dan kar buz gelir mi bilemem.

Zengin arabasın dağdan aşarken,
Garibanlar düz ovada şaşarken,
Fakir hazıranda kışı yaşarken,
Talihine yaz gelir mi bilemem.

Yaylacı der haklı hakkın alacak,
Gelen gider dünya kime kalacak,
İsrafil Sûr'unu bir gün çalacak,
Geç mi gelir tez mi gider bilemem.

Âşık Yusuf Yaylacı, 30.6.2011, Fransa, Colmar

153. HALDEYİM

“Âşık Yusuf Yaylacı’dan Ozan İzzet Daştan’a”

Ben Mevlâ'mdan sağık sıhhat isterim.

Ben ne parasında ne de maldayım,

Nefsim düşman yeter kime ne derim,

İflahımı keser kalma kaldayım.

Bu ne Bitlis ne de Van meselesi.

Ne yat ne kat ne de han meselesi,

Uçuruma gitmek an meselesi,

Engibeli çok virajlı yoldayım.

Menzile ulaşır bu yolda duran,

Övünsün atıp da hedefi vuran,

Liderim Peygamber rehberim Kur'an,

Artık ben ne sağda ne de soldayım.

Hiç ayar tutmadı denklerden bıktım,

Benlik meydanında cenklerden bıktım,

Gördüğüm bu sahte renklerden bıktım,

Ne sarı ne yeşil ne de aldayım.

Burada zenginler hep hava atar,

İşte bu fakirin gözüne batar,

Benim de gönlümde muhabbet yatar,

Ben ne kaymağında ne de baldayım.

Bu gidişle bu dertlere çözüm yok,

Her şey belli anlatmaya lüzum yok,

Para pulda şan şöhrette gözüm yok,

Ne atlas ne kumaş ne de şaldayım.

Günde beş kez Hakka zikir ederim,
Onun birliğine fikir ederim,
Her zaman halime şükür ederim,
Ne öyle çok azda ne de boldayım.

Yaylacı der içerimde bu sancı,
Bize burda rahat vermiyor hancı,
Orada yabancı burda Almancı,
İşte böyle bir acayip haldeyim.

Âşık Yusuf YAYLACI, 07.08.2009, Fransa, Colmar

154. MEKTUP

“Ozan Yusuf Yaylacı'dan Ozan Yusuf Polatoğlu'na Cevap”

Son günlerde bizi neden unuttun.

Başka kimimiz var bizim Yusuf'um,

Herkesten herkese dost olur sanma,

Sanadır sitemim nazım Yusuf'um.

Umudum kalmadı çarem tükendi,

Leylalar, Aslılar, Kerem tükendi,

Geleneğim örfüm törem tükendi,

Zor durumda oğlum, kızım Yusuf um.

Muhabbet bozuldu fasıl bozuldu,

Asalet bozuldu asıl bozuldu,

Bu değerler bilmem nasıl bozuldu,

Kayboldu tarihim izim Yusuf'um.

Yüce Rabbim bu halimi bilmez mi?

Ağlayan gönüller bir gün gülmez mi?

Bir Kanuni bir Alparslan gelmez mi?

Gerçek lider arar gözüm Yusuf'um.

Aslan gibi kükrer taşar giderdik,

Dünyayla barışık yaşar giderdik,

Nice okyanuslar aşar giderdik,

Aklımdan çıkmıyor mazim Yusuf'um.

Demokrasi derler sohbetinde sözde.

Kandırmayın bizi bu değil özde.

Nedense laiklik çok başka bizde,

Neden bu hiçliğe tazim Yusuf'um.

Dün biz idik cephelerde yarışan,
Bir güç var mı idi bize karışan,
Bugün Müslümanlar perme perişan,
Sence ne kurtuluş çözüm Yusuf'um.

Dalanlar gaflete daldıktan sonra,
Düzenin marşını çaldıktan sonra,
Kör kargalar bülbül olduktan sonra,
Ne deyim kalmadı sözüm Yusuf'um.

Ulu bir çınardım kırdılar beni,
Yüzüstü yerlere sürdüler beni,
Bir asırdan beri yordular beni,
Kesildi kuvvetim hızım Yusufum.

Yaylacı der ne söyledim ne çaldım,
Düşündüm hayalden hayale daldım,
Sevdiğim dostlardan çok uzak kaldım,
Gelmez mi baharım yazım Yusuf'um.

Âşık Yusuf YAYLACI, 25.05.1999, Fransa, Colmar

155. HATIRLIYORUM

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Ozan Mustafa Aydın'a”

Seninle gittiğim bütün yerlerde,
Gezerken hep seni hatırlıyorum,
İyi bir arkadaş devâdır derde,
Sezerken hep seni hatırlıyorum.

Ben gurbette eşi dostu özlerim,
İşte ondan duyguludur sözlerim,
Her gittikçe seni arar gözlerim,
Yüzerken hep seni hatırlıyorum.

Ağrır her yerim çekerim zârı,
Sağlıktır insanın en büyük varı,
Vücut iklimimi hava şartları,
Bozarken hep seni hatırlıyorum.

Biz kazandık yiyen yedi barını,
Fakat hesap edemedik yarını,
O çetin yolların sır esrarını,
Çözerken hep seni hatırlıyorum.

Bazen haksızlığa kulak tıkarım,
Haksız babam olsa karşı çıkarım,
Ondan rüzgâr gibi eser yıkarım,
Tozarken hep seni hatırlıyorum.

Su söndürmez bu sevdanın közünü,
Hep dinlerim ariflerin sözünü,
Gönül ırmağından mânâ özünü,
Süzerken hep seni hatırlıyorum.

Gök kubbede hoş bir seda kalıyor,
Yalnızlık gönlüme hüznü salıyor,
Hep yola bakınca gözüm dalıyor,
Sızarken hep seni hatırlıyorum.

Hele bak talihin şansızlığına,
Kuruyan sevginin cansızlığına,
Bazı densizlerin densizliğine,
Kızarken hep seni hatırlıyorum.

Budur Yaylacı'nın devleti varı,
Bundan vazgeçemez budur kararı,
Senle yaşadığım hatıraları,
Yazarken hep seni hatırlıyorum.

Âşık Yusuf Yaylacı, 09. 04. 2010 Fransa, Colmar

156. VAR GELİR GİDER

“Âşık Yusuf Yaylacı’dan Ozan Mustafa Aydın’a Cevap”

Bu yalan dünyanın kanunu budur.

Bazen darlık bazen var gelir gider.

Oldubitti hiç değişmez huyudur,

Bazen neşe bazen zâr gelir gider.

Fırsat yaşadığın bugün bu anki,

Mal mülk para şöhret yapıyor yankı,

Hayat bir kumara benziyor sanki

Bazen zarar bazen kâr gelir gider.

Mevlâ'm insanları gam ile karmış,

Yarattıklarından insani armış,

Bakarsın her yanı bulutlar sarmış,

Bazen yağmur bazen kar gelir gider.

Herkes benim gibi düşünür sandım,

Öyle değil imiş demek ki kandım,

Amentüye iman ettim inandım,

Bazen hayır bazen şer gelir gider.

Yaylacı sanmayın aklım kaçıktır,

Cebimde param yok elim saçıktır,

Mevla'ya hamdolsun kapım açıktır,

Bazen kelek bazen er gelir gider.

Âşık Yusuf Yaylacı, 25.9.2011, Fransa, Colmar

157. GİDER

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Şair Siyahî'ye”

Karşılık bulmayan bütün sevgiler,
İnsanın sırtında yük olur gider,
Meşgul eder daim seni o yakar,
Yüreğin acıyla tok olur gider.

Poyraz yeli bazen tersten esermiş,
Çaresiz bırakır iflah kesermiş,
Can cânânın sitemine küsermiş,
Acı söz yürekte ok olur gider.

Mecnun Leyla'sını Çöllerde arar,
Ferhat Şirin için dağları yarar,
Her günün sende bir hatırası var,
Teller birer birer ak olur gider.

Âşıklar sazını hep dertli çalmış,
Kaderi onları gurbete salmış,
Bu dünyada muradını kim almış,
Sırra kadem basar yok olur gider.

Gönül ırmağında çağlar akarmış,
Ne ağayı ne paşayı takarmış,
Sevda insanları nâra yakarmış,
Hasreti gönlünde çok olur gider.

Sevda için yüce dağlar aşarsan,
Hasretiyle dolup dolup taşarsan,
Unutulmaz hatıralar yaşarsan,
Hayali yürekte tek olur gider.

Yaylacı halini anlamış sezmiş,
Bu yolda yorulmuş canından bezmiş,
Kerem Aslı için dünyayı gezmiş,
Gurbet bizim için ek olur gider.

Âşık Yusuf YAYLACI, 30.10.2011, Fransa, Colmar

158. DEMİŞLER

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Şair Hasan Karakaya'ya Cevap”

Bir insan nasılsa bütün milleti,
Aynı kendi gibi sanır demişler,
O kişinin kendinedir illeti,
Kendi yaptığına kanar demişler.

Eksik olmaz yüzündeki karası,
Dostlarıyla hep açıktır arası,
Yansa bile yalancının çırası,
Karanlık Çökünce söner demişler.

Atalar her zaman hak konuşur hak,
Sözüne kulak ver ne söylemiş bak,
Kargayla dost olan bir gün muhakkak,
Gelir bir çöplüğe konar demişler.

Hak murat ederse sebep yaratır,
Beyazları siyah yapar karartır,
Kuluna dert verir derman aratır,
Mevlâ'm insanları sınar demişler.

Felek insanları koyar sıraya,
Tabip derman bulamazsın yaraya,
Yüce dağlar girse bile araya,
Yaylacı dost dostu anar demişler.

Âşık Yusuf YAYLACI, 10.10.2011, Fransa, Colmar

159. ŞAHİNER

“Âşık Yusuf Yaylacı’dan Âşık Şahiner’e Cevap”

Yirmi yıldır gurbet elde yaşarım,
Usandım gurbetten yıldım Şahiner,
Deniz gibi dalga dalga taşarım,
Dövdüm her yanımı bildim Şahiner.

Bazen asker oldum süngü kuşandım,
Bazen yüreğime acı döşedim,
Elin vatanında neler yaşadım,
Sanma ki eğlendim güldüm Şahiner.

Kadere kismete ilinmez imiş,
Garibin gözyaşı silinmez imiş,
Ey günde dost düşman bilinmez imiş,
Düşünce her şeyi bildim Şahiner.

Bir bak tarihinin ötelere,
Biraz daha gel inelim derine,
Bu kültürü dünyanın her yerine,
Götürmeye karar kıldım Şahiner.

Boşa hayalim yok düşüm yok benim,
Gönül dağım bahar kışım yok benim,
Yaylacı cahille işim yok benim,
Gönül defterimden sildim Şahiner.

Âşık Yusuf YAYLACI, 15.10.2011, Fransa, Colmar

160. BANA SOR

“Âşık Yusuf Yaylacı'dan Tuncay Zavotçu'ya Cevap”

Yurdumu terk edip gurbet ellere,
Geldim amma onu gel de bana sor,
Yüzmeyi bilmezken derin göllere,
Daldım amma onu gel de bana sor.

Sanmayın ki dostlar yarasız idim.
Yirmi yıl gurbette karasız idim,
Ne yapayım mecbur çaresiz idim,
Kaldım amma onu gel de bana sor.

Dinle sana diyem sözün hasın,
Sen arıfsın anla hûlasasını,
Hayat mektebini diplomasın,
Aldım amma onu gel de bana sor.

Bağdan anlamayan bağbanı bağa,
Sütten anlamayan gelini yağa,
Kurda teslim ettim sürüyü dağa,
Saldım amma onu gel de bana sor.

Der Yaylacı el anlamaz nazımı,
Ne derdimi anlar ne de hazzımı,
Dertlerime ortak ettim sazımı,
Çaldım amma onu gel de bana sor.

Âşık Yusuf YAYLACI, 07.02.2010. Fransa, Colmar

161. OLMAZ

“Ozan Yaylacı'dan Oğuz Bayhan'a Cevap”

Beyhan'ım bu senin kaçınıcı sözün,
Dost dostla verdiği söz böyle olmaz,
Çürük bir ağaca benim sözüm yok,
Sağlam bir çınarda öz böyle olmaz.

Dost dediğin yüksek dağı yol eder,
Sahte dostlar sahraları çöl eder,
Bu sevdamız keremleri kül eder,
Âşıkları yakan köz böyle olmaz.

Düşünürüm acep bende mi hata,
Bugünde mi hata dün de mi hata,
Makine mi bozuk sende mi hata,
Ozanım verdiği poz böyle olmaz.

Sen gönül adamı Ozandır adın,
İnsanı mest eder lezzetin tadın,
Gönül sınavına ne hazırladın,
Bu zor bir imtihan tez böyle olmaz.

Yaylacı der kışlar biter yaz olur
Yapay dostlukların ömrü az olur
Anlayana sivrisinek saz olur
Sözü iyi anla çöz böyle olmaz.

Âşık Yusuf YAYLACI, 05.02.2009, Fransa, Colmar

D.ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER

162. BAYRAMLAR

Ufukta ümitlerim artık doğması yakın
Ömrüm gurbette geçti talihime bir bakın
Vatanından ayrılıp uzağa düşme sakın
Benim bu dediğimi yaşayan bilir anlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar

İnsan öyle bir şey ki doğduğu yeri arar
Deli gönül söz tutmaz hep kendi verir karar
Bülbül altın kafeste sor der ki neye yarar
Bazen işe yaramaz ne saraylar ne hanlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar

O günkü değerlerden şimdi geri ne kaldı?
Düşününce gönlümü derde kedere saldı
Davul zurna yerini şimdi diskolar aldı
Güveyi gelin duvak ne idi o zamanlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar

Beylerin acep bundan var mıdır bir haberi
Şehirlinin yediği köylünün alın teri
En yüksekte olmalı nasırlı elin yeri
Tereyağı peynir süt içtiğimiz ayranlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar

Adı Corona virüs dünyayı sardı yası
Kimse daha bilmiyor var mı acep dahası
Mabetler hep kapalı acı oldu bahası
Camiye hasret kaldı dünyada müslümanlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar

Yaylacı dost dostuna yardımcıydı yar idi
Kışın uzun geceler muhabbetler var idi
Yüce dağlar yol vermez tipi boran kar idi
Çile zorluk içinde mutlu idi insanlar
Ne kadar güzel idi köyümdeki bayramlar

Âşık Yusuf YAYLACI, Fransa/Colmar

163. ANAM VE ANALAR İÇİN

İki cihana da benim en kıymetli varımsın
Manevi sermayemsin kazancımsın kârımsın
Gönlümün sultanısın sevgilimsin yarımsın
Diyenler demiş bunu ana gibi yar olmaz
Ne yaparsınız yapın ananın yeri dolmaz

Çektiğim acıları nasıl anlatsam sana
Zor günde duaların geldi yetiştirdi bana
Dar günün dostu yokmuş bunu anladım ana
Zor günde hep yanımda senden başkası kalmaz
Ne yaparsınız yapın ananın yeri dolmaz

Kader gurbete attı vatandan sürdü beni
Güvendiğim dostlarım katladı dürdü beni
Sırtımda gezdirdiğim insanlar kırdı beni
Senden başka hiç kimse benim gönlümü almaz
Ne yaparsanız yapın ananın yeri dolmaz

Ana evin süsüdür evi süsler bezetir
Gece gündüz evladın yollarını gözetir
Annem her zaman benim gönlümde taptazedir
Anneler bir çiçektir asla sararıp solmaz
Ne yaparsınız yapın ananın yeri dolmaz

Evimin padişahı sultanı sensin ana
Yaylacının gönlünde büyüksün hansın ana
Neşemin kaynağısın damarda kansın ana
Senden başka hiç kimse gönlüme huzur salmaz
Ne yaparsınız yapın ananın yeri dolmaz

Âşık Yusuf YAYLACI, Fransa, Colmar 08. 03.2023

E. ATIŞMALAR

164. ÂŞIK REYHANI-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI (3)

Yaylacı

Reyhânî üstadım farkında mısın?
Ayrılalı yıllar geçti ne haber,
Aramızda sıra sıra dağlar var,
Muhabbetin tadı kaçtı ne haber.

Âşık Reyhani

Dünyaya gelmektir bir şeyi bilmek,
Aylar geçsin yıllar geçsin bana ne,
Mevlâ'yı andığım günü doğmuşum,
Muhabbetin tadı kaçsın bana ne.

Yaylacı

Eğil gönül artık gerçeğe eğil,
Yeter artık gönül gafletten ayıl,
Saçlar bile artık formunda değil,
Siyah telde beyaz açtı ne haber.

Âşık Reyhani

Şu fani dünyada emanet varım,
Her gün beş kez dost sesini duyarım,
Toprağa girdiğim günü doğarım,
Saçlarımda çiçek açsın bana ne.

Yaylacı

Gurbet içerime bir acı saldı,
Bütün arzularım yarıda kaldı,
Nazlı cananımdan bir mesaj geldi,
Kapanan yaramı deşti ne haber.

Âşık Reyhani

Dünya bir gecedir ölümdür tabir,
Uyanmaktır hayat yatmaktır kabir,
Feleğin taşları ben için sabır,
Üstümden bin çile geçsin bana ne.

Yaylacı

Aklıma gelince ağıtlar yakıp,
Bahar seli gibi çağlayıp akıp,
Sevdiklerin Türkiye'de bırakıp,
Yaylacı gurbete göçtü ne haber.

Âşık Reyhani

Âşık Reyhânîyim çektiğim zardır,
Gaflet bir ölümdür ilim mimardır,
Allah kalbindeyse gurbet mi vardır,
İster Kaf'tan Kaf'a göçsün bana ne.

Âşık Yusuf YAYLACI, 30.11.1993 Fransa, Colmar

165. ÂŞIK YUSUF YAYLACI VE OZAN DUMANLI ATIŞMASI

Ozan Dumanlı

Yurdunu terk edip gurbet ellere
Yükledin göçünü sürdün yaylacı
Neden göçüp gittin garip ellere
Hasretliğe göğüs gerdin yaylacı

Âşık Yusuf YAYLACI

Çaresizdim terk eyledim yurdumu
Göçümü gurbete sürdüm Dumanlı
Gece gündüz hayalimden çıkmadı
Dostlarım vatanım yurdum Dumanlı

Ozan Dumanlı

Yaban elde genç ömrünü çürüttün
Dertli türkülerle yürek erittin
Bu sanatı Avrupa'da yürüttün
Sebat ettin emek verdin yaylacı

Âşık Yusuf YAYLACI

Hep yokuş tırmandım yenişi yoktu
Daralmıştı hayat geniş yoktu
Artık o gidişin dönüşü yoktu
Bir defa o yola girdim Dumanlı

Ozan Dumanlı

İsmin Yusuf zindanlarda kalansın
Geçmişini tarihini bilensin
Gurbet ellerinden ibret alansın
Söyle ne çileler gördün yaylacı

Âşık Yusuf YAYLACI

Bunu düşününce düşerim derde
Nerde kimliğim kültürüm nerde
Türkçenin sanatın bittiği yerde
Bu davaya gönül verdim Dumanlı

Ozan Dumanlı

Gariplere mazlumlara çatmadın
Hiçbir zaman yanlış taraf tutmadın
Sağlam durdun vicdanını satmadın
Haksızlığa karşı durdun yaylacı

Âşık Yusuf YAYLACI

Asla hiç kimseyi hakir görmedim
Soysuzların kocasını dermedim
Haksızlara asla değer vermedim
Her yerde kötüyü yerdim Dumanlı

Ozan Dumanlı

Dilimden dökülen yazdım satıra
Esen yele verdim belki götüre
Ozan dumanlıdan sana hatıra
Vatan bayrak senin derdin yaylacı

Âşık Yusuf YAYLACI

Yaylacı'yım hak yolunda öleyim
Gariplerin gözyaşını sileyim
Garibana ağa değil köleyim
Namert karşısında merdim Dumanlı

Türkiye /Ankara/ 05. 11.2023

166. ÂŞIK MEKÂNSIZ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI

Âşık Mekânsız:

Dostum Fransa'dan haber ver bana,
Görmedik ki acep orası nasıl,
Bir gün gezmek için turist gelirsek,
Pasaportun izin süresi nasıl.

Yaylacı:

Sana Fransa'dan haber vereyim,
Bir acayip bir yer işte burası,
Gelip buraları gezmeye değer,
Uç ay sürer pasaportun süresi.

Âşık Mekânsız:

Sosyete var mıdır düşkün mü lükse,
Binip yaparlar mı otoyla sükse,
Günlük pahalı mı ucuz mu yoksa?
Otellerin icar kirası nasıl.

Yaylacı:

Sosyete burada lükse tapıyor,
İthal sosyeteler yoldan sapıyor,
Hayat çok pahalı tavan yapıyor,
Sorma el yakıyor otel kirası.

Âşık Mekânsız:

Buradan oraya gider mi gemi,
Sıkıntı verir mi terletip nemi,
İyileşip kabul eyler mi emi?
Kabuk bağıyor mu yarası nasıl?

Yaylacı:

Bazı insanları para bozuyor,
Sonradan bulanlar esip tozuyor,
Sargı ilaç kabul etmez azıyor,
Ondan iyi olmaz gönül yarası.

Âşık Mekânsız:

Bahset biraz poyrazından yelinden,
Anlar mıyız konuştuğu dilinden,
Düşsen tutarlar mı bir an elinden,
İnsana yakın mı töresi nasıl.

Yaylacı:

Anlatayım poyrazından yelinden,
Konuşurlar anlamazsın dilinden,
Evlat değil devlet tutar elinden,
İşte böyle buraların töresi.

Âşık Mekânsız:

Seni tanıdı ya mekânsız kârda,
Bir bilgimiz olsun havadis ver de,
Kazandığı ücret dolgun mu orda,
İşçilerin aylık parası nasıl.

Yaylacı:

Yaylacı milletin canına yetti,
Milletin elinden istikrar gitti,
O senin dediğin Avrupa bitti,
Her gün değer kaybediyor parası.

Âşık Yusuf YAYLACI, 15.11.2010, Fransa, Colmar

167. ÂŞIK MANSUR-YAYLACI ATIŞMASI

Yaylacı:

Ey Mansur'um Fransa'ya,
Aha geldin gidiyorsun,
Yaşın elliye dayandı,
Ne hayaller güdüyorsun.

Âşık Mansur:

Sen bir hancı ben de yolcu,
Gelen gitmez mi Yaylacı,
Epeyden beri buradayım,
Kalan gitmez mi Yaylacı.

Yaylacı:

Git de uyar Ankara'yı,
Sarsın bizdeki yarayı,
Nasıl buldun Fransa'yı,
Gördüğüne ne diyorsun.

Âşık Mansur:

Gurbet açmıştır arayı,
Sarmak kolay mı yarayı,
Çileli buldum burayı,
Derdin bitmez mi Yaylacı.

Yaylacı:

Kendin arif gönlün zengin,
Az bulunur senin dengin,
Avrupa sofrası zengin,
Sen İzmir de ne yiyorsun.

Âşık Mansur:

Mevla'ya boyun eğdim,
Halime şükür ederim,
Ne bulursam onu yerim,
Dilim tatmaz mı Yaylacı?

Yaylacı:

Yaylacı der derdin çok mu?
Hasretlik yüreğe ok mu?
Başka bir gömleğin yok mu?
Bir aydır onu giyersin.

Âşık Mansur

Mansur der ki poz eyledin,
Ortalığı toz eyledin,
Gömleğimi söz eyledin,
Bana batmaz mı Yaylacı?

Âşık Yusuf YAYLACI, 12.06.2018 Fransa, Colmar

168. ÂŞIK REYHÂNÎ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI (1)

Yaylacı:

Yükselmenin gayesinde zorluk var,
Keşke çekse idin çile Reyhânî,
Biz seni her zaman balda aradık,
Sen hep dargın baktın güle Reyhânî.

Âşık Reyhânî:

Yanımdan gidince eşimle dostum,
Hayat olur bana çile Yaylacı,
Ben vermek istedim o bana battı,
Diken diye baktım güle Yaylacı.

Yaylacı:

Nerde taviz verdin nerde söz verdin,
Neden böyle yanlış yanlış poz verdin,
Rast gelene fırsat verdin koz verdin,
Hata ettin bile bile Reyhânî.

Âşık Reyhânî:

Ateşin suçu ne közün suçu ne,
Kul yanlış bakarsa gözün suçu ne,
Makine bozuksa pozun suçu ne,
Şimdi fotoğraflar hile Yaylacı.

Yaylacı:

El senin yazını kışa getirir,
Bir sürü sebepler başa getirir,
Yıkar ulu orta tuşa getirir,
Anlayıp bil bunlar hile Reyhânî.

Âşık Reyhânî:

İsa'yı çarmıha germediler mi?
Hasan'a zehri vermediler mi?
Ali'yi Hamza 'yı vurmadılar mı?
Dünyanın kanunu böyle Yaylacı.

Yaylacı:

Sanma seni seven gönül eğliyor,
Bilemezsin neler yapıp neyliyor,
Her ağzını açan bir şey söylüyor,
Neden düştün dilden dile Reyhânî.

Âşık Reyhânî:

Gün gelir ki felek işin şan eder,
Gün gelir ki seni toz duman eder,
Dört yüz yirmi beş ay kırk yıl gün eder,
Bu da kolay mıdır dile Yaylacı.

Yaylacı:

Yaylacı der dostlar ara verdiler,
Ak bekledim bütün kara verdiler,
Her yerimden bana yara verdiler,
Arzu kaldı başka yıla Reyhânî.

Âşık Reyhânî:

Reyhânî, dağların ardı tükenmez,
Çakalı tükenmez kurdu tükenmez,
Güvenme günlere derdi tükenmez,
Ne seneye nede yıla Yaylacı.

Âşık Yusuf YAYLACI, 10.05.2005, Fransa, Colmar

169. ÂŞIK REYHANÎ-YUSUF YAYLACI ATIŞMASI (2)

Yaylacı:

İnsan sevdiğinden karşılık bekler,
Dostu mutlu eder varın Reyhânî,
İnsan bu dünyada dost kazanmalı,
Nedir bundan başka kârın Reyhânî.

Âşık Reyhanî:

Biri vicdan biri iman biri din,
Budur senin yüksek varın Yaylacı,
Bin yaşasan bitmez dünyada işin,
Senden sonra olmaz yarın Yaylacı.

Yaylacı:

Zaten sevmeyenler aramadı ki,
Kederli gününde sormadı ki,
Bugünün bir şeye yaramadı ki,
İnşallah ey olur yarın Reyhânî.

Âşık Reyhanî:

Himmetsiz insana himmet edersen,
Ulu bir insana töhmet edersen,
İnsan olmayana hizmet edersen,
Hazır cehennemde nârın Yaylacı.

Yaylacı:

Hayat çizgisinde sağlam dursaydın,
Engelleri birer birer kırsaydın,
Âşık Reyhânî'yle denge kursaydın,
Dünyaya yeterdi barın Reyhânî.

Âşık Reyhanî:

Namusun gayretin firması yoktur,

Cılası nakışı sırması yoktur,
Aşığın bir yerde durması yoktur,
Mekânı yok bu rüzgârın Yaylacı.

Yaylacı:

Duysam üzülrüm acı yanını,
Sevinirim nerde duysam şanını,
Asla tanımadın dost düşmanın,
İşte budur hep zararın Reyhânî.

Âşık Reyhanî:

Yiyip içerler de şişman olurlar,
Şişman olurlar da pişman olurlar,
Beş lira istesen düşman olurlar,
Budur işi insanların Yaylacı.

Yaylacı:

Yaylacı der içerimde sancıdır,
Sebebini sorma belki hancıdır,
Gülün belki başkasını incidir,
Beni mutlu eder harın Reyhânî.

Âşık Reyhanî:

Reyhânî'yim âşık olan dertlenir,
Seyyar olan piyadeyse atlanır,
Gülü seven dikenine katlanır,
Elbet batması var harın Yaylacı.

Âşık Yusuf YAYLACI, 19.05.2008 Fransa, Colmar

170. ÂŞIK YUSUF POLATOĞLU YUSUF YAYLACI ATIŞMASI

Yaylacı:

Yıllardır sılamdan uzaklardayım,
Bizi hasret koyan para ozanım,
İnsanlar maddenin esiri olmuş,
Bu yarayı kimler sara ozanım.

Âşık Polatoğlu:

Dünya böyle gelmiş böyle gidiyor,
Bitmiyor gönülde yara ozanım,
Gün doğmadan neler doğar demişler,
Umut et hep derman ara ozanım.

Yaylacı:

Değişik bir âlem değişik yöre,
Hani kültürümüz nerede töre,
Nesil yozlaşıyor göz göre göre,
Bu beni düşürür zara ozanım.

Âşık Polatoğlu:

Altın idi toprağımız taşımız,
Lakin kurtarmadı bizi başımız,
Bu Avrupalarda neydi işimiz,
N'edelim bahtımız kara ozanım.

Yaylacı:

Gayemiz hep Avrupa'da kalmaktır,
Sanma başımız dik yüzümüz aktır,
Bu gurbette ölçü zengin olmaktır,
Ben yeni başladım kâra ozanım.

Âşık Polatoğlu:

Hani nerde zengin olan demişler,
Var mı mutlu mesut kalan demişler,
Gurbet elin kârı yalan demişler,
Gelir kaybetmeye sıra ozanım.

Yaylacı:

Yaylacı yol gözler o garip anam,
Der ki bu hasrete nasıl dayanam,
Ben bana mi yanam ona mi yanam,
Hasret kaldım o diyara ozanım.

Âşık Polatoğlu:

Polatoğlu doğru yaşarsak eğer,
Yılmadan hedefe koşarsak eğer,
Azimle engeli aşarsak eğer,
Bu olur dertlere çare ozanım.

Âşık Yusuf YAYLACI, 22.08.1993, Almanya, Gelsenkirchen

171. BEN KÖYÜMDEN ÇIKAR MIYDIM?

Yaylacı :

Köyümde huzur olsaydı
Ben köyümden çıkar mıydım?
Ağlayan yüzüm gülseydi
Ben köyümden çıkar mıydım?

Âşık Mansur:

Cahili ahil olsaydı
Ben köyümden çıkar mıydım?
Köyüme hizmet gelseydi
Ben köyümden çıkar mıydım?

Yaylacı:

Bizim köyde vardır kaygı
Ufak şey olur yaygı
Olsa yiğidi sevgi saygı
Ben köyümden çıkar mıydım?

Âşık Mansur:

Dağlar duman olmasaydı
Kervan yolda kalmasaydı
Yahşı yanan olmasaydı
Ben köyümden çıkar mıydım?

Yaylacı:

Herkes haddini bilseydi
Kibir nefsini silseydi
Gönüller sevgi dolsaydı
Ben köyümden çıkar mıydım?

Âşık Mansur:

Üç şeyimiz beş olsaydı

Çanaklarda aş olsaydı
Başlarımız baş olsaydı
Ben köyümden çıkar mıydım?

Yaylacı:

Açan güller solmasaydı
Kalpler nefret dolmasaydı
Kavga dövüş olmasaydı
Ben köyümden çıkar mıydım?

Âşık Mansur:

Bizlerde şafak açsaydı
Gücümüze güç katsaydı
Eğer fabrika tütseydi
Ben köyümden çıkar mıydım?

Yaylacı:

Yaylacım baş demeseydik
Kuruya yaş demeseydik
Ayağa baş demeseydik
Ben köyümden çıkar mıydım?

Âşık Mansur:

Mansur der derdimiz çoktur
Bileni göreni yoktur
Köyümüzde olsa doktor
Ben köyümden çıkar mıydım?

**Âşık Yusuf YAYLACI -1993 Fransa-Colmar/Âşık Mansur
ALYANSOĞLU(Kars)**

172. ÂŞIK YUSUF YAYLACI VE OZAN İNCİ ATIŞMASI

Yaylacı:

Aylar yıllar geçti görüşemedik
Neden çok uzakta kaldın şairem
Bir türlü halini konuşamadık
Kendini boşluğa saldın şairem

Ozan İnci:

Aylar yıllar geçse unutmam asla
İşte geldim beni buldun şairim
Uzakları yakın eyleriz hisle
Niçin duygulandın doldun şairim

Yaylacı:

Hiçbir âşık muradına ermedi
Çiçeğini goncasını dermedi
Dalgalı denizler aman vermedi
Derin ummanlara daldın şairem

Ozan İnci:

Beklentim kalmadı fani dünyadan
Garibi ağlatan canı dünyadan
Kötüler bezdirdi beni dünyadan
Bunu sende görüp bildin şairim

Yaylacı:

Acı gerçekleri gördün mü bari
Bu işte kim ehil kim yapar karı
Bu pazarlar adam satma pazarı
Neler sattın neler aldın şairem

Ozan İnci:

Yarım asır çeker yüreğim derdi
Nerde kaldı söyle insanın merdi
Kederin biter mi arkası ardı
Yeterince sende soldun şairim

Yaylacı:

Sen ki gözlerimin akan yaşısın
Sen ki yaylacının can kardeşisin
Sen ki bu kültürün temel taşısın
Ne söyledin neler çaldın şairem

Ozan İnci:

Denizlerin taşı İnci mercanım
Can olan canlıya fedadır canım
Yeryüzünde aşkla aktıkça kanım
Benim gibi kaç kez öldün şairim

**Âşık Yusuf YAYLACI- Ozan Şükran İNCE (Almanya/Düsseldorf) Fransa/
Colmar 15.04.2013**

173. VATAN MI GURBETTİR? GURBET Mİ VATAN?

İhsan Özdağ:

Sorsam Yaylacı'ya ne cevap verir
Vatan mı gurbettir gurbet mi vatan
Yıllardır hasretle hep gider gelir
Vatan mı gurbettir gurbet mi vatan

Yaylacı:

İhsan hocam sana cevap vereyim
Ne vatan gurbettir ne gurbet vatan
Çaresizim geldim nasıl edeyim
Ne vatan gurbettir ne gurbet vatan

İhsan Özdağ:

Çok değer vermişsin dosta insana
Misafirperverlik yakışır sana
Sevdalı birisin sen bu vatana
Ne vatan gurbettir ne gurbet vatan

Yaylacı:

Candan geçer vatandan vazgeçilmez
İkisi de birbirinden seçilmez
Vatana dostlara paha biçilmez
Vatan mı gurbettir gurbet mi vatan

İhsan Özdağ:

Dertsiz insan yoktur serde yaran var
Dertlerine derman olan Sare'n var
Her yerde sevenin yoldaş yaren var
Vatan mı gurbettir gurbet mi vatan

Yaylacı:

Sare hanım ışığımdır tanımdır
Hayat arkadaşım şeref şanımdır
Yoldaşlarım yarenlerim canımdır
Ne vatan gurbettir ne gurbet vatan

İhsan Özdağ:

İhsan'ım dostluğun baki gönlümde
Yol ırak olsa da yakın gönlümde
Hepimiz gurbetiz fani âlemde
Vatan mı gurbettir gurbet mi vatan

Yaylacı:

Yaylacı'yım yüce dağlar aşarım
Duygu yüklü bir insanım taşarım
Sizi hayal eder sizle yaşarım
Ne vatan gurbettir ne gurbet vatan

Âşık Yusuf YAYLACI- İhsan ÖZDAĞ (Sanatçı) – Türkiye/Sakarya -15.10.2023

SONUÇ

Âşık edebiyatı, gelenek içerisinde köklü geçmişe sahip olan bir yapı içerisinde yer almaktadır. Bu bağlamda âşıklar, Türk kültürünün inanç sisteminden beslenerek şekillenen halk sanatçılarıdır. Sözlü (şifahi) kültürün taşıyıcıları olarak toplum içinde saygı gören, sözü dinlenen ve bilge ozan tipini temsil eden figürlerdir. Türk kültüründeki geleneksel unsurların arkaik yapıları, özellikle Şamanizm inancının etkisiyle belirginleşmektedir. Şamanizm, Eski Türk dini olarak kabul edilen ve tarihsel süreçte Türk inanç sistemi üzerinde izler bırakan inanç biçimlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, âşıklık geleneğinin kökenlerine ilişkin kültürel ve inanç temelli bir zemin sunmaktadır. Kutsal nitelikler taşıyan bu sözlü kültür ortamında varlığını sürdüren ezgiler, sazın ilk biçimi olan kopuzu çalan ozan-baksı geleneğinin izlerini yansıtmaktadır. Söz konusu gelenek, halk arasında yer alan âşıklara kadar uzanarak sözlü kültürün ve müziğin gelişimine katkılar sağlamış; zamanla evrilerek kültürel mirasa dönüşmüştür.

Toplumsal belleğin oluşumuna katkı sağlayan bu gelenek, bireylerin yaşadıkları çevreyi ve kültürel kimliklerini sözlü ifadeler yoluyla dile getirmelerine imkân tanır. Sözlü kültür geleneği içerisinde ise koşma, destan, türkü ve ağıt gibi edebi türler yer tutmaktadır. Âşıklar, usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen, usta malı eserler veren; kahvehanelerde, köy meydanlarında, konaklarda ve evlerde icra faaliyetlerinde bulunan, günümüzde ise konferans ve çeşitli kültürel programlara katılarak geleneği yaşatan sanatçılardır. Ustalarını saz ve sözle anmayı sürdüren âşıklar, kuşaktan kuşağa aktarılan bu geleneğin taşıyıcısı olarak sözlü kültürün sürekliliğine katkılarda bulunmaktadır.

Âşık Yusuf Yaylacı, âşıklık geleneği içerisinde yer alan kültürel ve sanatsal değerleri koruyarak bu geleneğe bağlı bir şekilde kendini yetiştiren âşıklardandır. Geleneğin temel yapılarını koruyarak, bu doğrultuda bireysel sanatını geliştirmesi, âşık Yusuf Yaylacı'yı çalışma kapsamında ele almayı mümkün kılmaktadır. Bu süreç, onun hem geleneksel mirası sürdürme çabasını hem de kişisel sanatını ifade etme biçimini ortaya koymaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde, âşık Yusuf Yaylacı'nın hayatı ve âşıklık geleneğine dair elde edilen derleme kaynaklarından hareketle kapsamlı bir inceleme yapılmıştır. İkinci bölümde ise, Yaylacı'nın şiirlerinin şekil ve muhtevası ele alınmış, şiirlerin analizi tablo ve grafiklerle görsel olarak sunulmuştur. Yapılan çalışmada 163

şiiir haricinde yapmış olduğu atışmaları çalışmanın içerisine eklenmiştir. Tematik açıdan, şiiirlerinde işlediği konular alt başlıklar altında belirlenerek incelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde, Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiiirlerinde kullandığı edebî sanatlarla örnekler verilmiş ve bu sanatların eserlerindeki yansımaları ele alınmıştır. Şiiirlerinde tespit edilen edebî sanatlar, ilgili alt başlıklar altında sistematik bir biçimde sunulmuştur. Dördüncü bölümde ise, Yaylacı'nın bütün şiiirleri hece ölçüsüne göre sınıflandırılarak detaylandırılmıştır. Çalışmada, âşıklar arasında yapılan atışmalara da yer verilmiştir. Ekler kısmında ise, Yaylacı'nın hayatına dair kareler ve fotoğraflar sunulmuştur. Bu tez çalışmasının amacı, âşıklık geleneğini sürdüren ve hem Türkiye'de hem de Fransa'da geleneği yaşatan bir sanatçıyı incelemektir.

Bu çalışmada, Âşık Yusuf Yaylacı'nın şiiirlerinde birey ve toplumun yaşadığı ya da ilgilendiği olayların ele alındığı gözlemlenmektedir. Karakteristik olarak duygusal, merhametli, misafirperver, cömert ve hoşgörölü birisi olan âşık, kötölük ve haksızlık karşısında duyarsız kalmamış; bu olguları eserlerinde dile getirmiştir. Uzun yıllar boyunca gurbette yaşamış ve bu serüveni şiiirlerine yansıtmıştır.

Âşık Yusuf Yaylacı, toplumun içinde yer alan kültürel zenginliklere şiiirlerinde sıklıkla yer vermektedir. Özellikle gurbet temasını işlerken bireysel deneyimlerinden yola çıkarak duygusal bir yönü kazandırmaktadır. Bu konudaki yaklaşımını şu sözlerle ifade etmektedir: *“Gurbeti yaşadım. İlk yıllarda eşimden, çocuklarımdan, anamdan uzak düştüm. Hasret dilime vurdu. Kalemi elime alıp başladım yazmaya. İnsan gurbeti yaşamazsa anlamaz vatanın ve ailesinin değerini.”* Bu ifadeler, onun gurbeti yalnızca mekânsal bir ayrılık olarak değil, aynı zamanda derin bir manevi eksiklik ve özlem duygusu olarak yaşadığını göstermektedir. Bu yönüyle Yaylacı'nın şiiirleri, bireysel tecrübeden yola çıkarak toplumsal değerlere ulaşan bir anlatı sunmaktadır. Âşık Yusuf Yaylacı, yaşamış olduğu olumsuz deneyimlere ve dostlarından gördüğü vefasızlığa karşı duyduğu tepkileri şiiirlerinde açıkça ifade etmiştir. Bu bağlamda, taşlama türündeki eserleriyle tanınan Yaylacı, toplumsal eleştirilerini güçlü bir şekilde dile getirmiştir. Türk milletinin birliği, bütünlüğü, sevgisi ve kardeşliği gibi değerleri vurgulayarak, bu değerlerle yetişen bir âşık olarak kimliğini ortaya koymuştur. Şiiirlerinde, millî, dinî ve kültürel temalarıyla toplumun değerlerini yaşatmayı amaçlamıştır. Fransa'da ve Türkiye'de yapılan çeşitli programlara davet edilmiş, çeşitli televizyon programlarına katılım gösterilmiştir. Ustalık maharetini sazı eline aldığında gösterdiği performansı coşku

ve neşesi, âşıklıktan beş kuruş para almadığını her zaman her yerde davet edildiğinde gitmeye özen gösterdiğini belirtmiştir.

Doğu Anadolu, âşıkların yetiştiği ve âşıklık geleneğinin güçlü bir şekilde varlık gösterdiği önemli bir coğrafyadır. Erzurum ve Kars yöresi, bu geleneğin isimlerini barındıran bölgelerden olup, sadece bu yörelerle sınırlı kalmayıp, Anadolu'nun pek çok farklı bölgesinde de âşıklar yetişmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı, Erzurum'da doğup büyüyerek âşıklık kültürü içinde kendisini geliştirmiş ve bu gelenekte bir yer edinmiştir. Erzurum'un bu kültürel ortamında, alanında yetkin ustaların yetiştiğinin farkında olarak, onlardan istifade etmiş ve onların izinden gitmiştir. Bu bağlamda, halk bilimi yalnızca yerel kültürleri yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda bu kültürlerin evrensel değerlerle etkileşim içinde şekillendiği bir süreç sunar. Böylece, halk bilimi hem millî kimliği hem de evrensel kültürel anlayışları bir arada barındıran bir disiplin olarak rol üstlenir. Âşık Yusuf Yaylacı, üretkenliğiyle tanınan ve yaşamış olduğu olayları şiirlerinde işleyerek âşıklık geleneğini devam ettiren bir sanatçıdır.

KAYNAKÇA

- Acar, H. (2019). Türk Kültür Ve Devlet Geleneğinde Kadın, *İnsan&İnsan*, S. 21, S. 395-411.
- Aksan, D. (1998). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, H. (2002). *Modern Türk Şiirinde Edebî Sanatlar*, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Albayrak, N. (2004). *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: L&M Yayınları.
- Alptekin, A. (2002). *Begim Âşık Temel Türâbî*. Bursa: Mir Ofset.
- Altun, S. (2020). Yunus Emre Divanı'nda Sabır Ve Ahlak, *Akademik Tarih Ve Düşünce Dergisi*, S.1673-1694
- Artun, E. (2011). *Âşıklık Geleneği Ve Âşık Edebiyatı*. Adana: Karahan Yayınları.
- Artun, E. (2014). *Ansiklopedik Halkbilimi/ Halk Edebiyatı Sözlüğü Terimler-Motifler-Kavramlar*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Bakırcı, N. (2010). *Niğde'de Âşıklık Geleneği Ve Niğdeli Halk Şairi İbrahim Dabak*. Niğde: Belediyesi Kültür Müdürlüğü Yayınları.
- Bakırcı, N. (2014). Eflâtun Cem Güney'in "Masallar" Adlı Kitabında Yer Alan Metinlerde Mitolojik Unsurlar. *Türük Uluslararası Dil, Edebiyat Ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 0(4) 37-52.
- Bakırcı, N. (2023). Âşıkların Dilinde Kahramanmaraş Merkezli Depremler. *Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 26-74.
- Bars, M.Emin (2018). 20-21. *Anadolu Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Yapı Ve Tema*, Ankara: Son Çağ Yayınları.
- Başgöz, İ.(1986). *Folklor Yazıları*, İstanbul: Adam Yayınları.
- Başkan, Y. (2014). İstanbul'un Fethi Ve Yahudiler. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 63-84.
- Bekki, S. (2008). Anadolu Sahası Halk Şiirinde Kafiye: Tespitler Ve Öneriler, *Millî Folklor Dergisi* 20/78, 55-67.

- Beştaş, N. (2023). Türk Mitolojisinde Masallar Kitabındaki Hayvanlar, Bitkiler Ve Nesnelere Dair İnceleme. *Isorej-Uluslararası Sosyal Araştırmalar Ve Ulusal Eğitim Dergisi*, 7(4), 31-48.
- Çay, A. (1990). *Türk Millî Kültüründe Hayvan Motifleri*, Ankara: Türk Kültürünü
- Çobanoğlu, Ö. (2002). *Halkbilimi Kuramları Ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği Ve Destan Türü*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çoruhlu, Y. (2002). *Türk Mitolojisinin Anahatları*, İstanbul.
- Çoruhlu, Y. (2002). *Türk Sanatında Hayvan Sembolizmi*, İstanbul: Seyran Yayınları
- Deger, M. B., & Harbelioğlu, M. A. (2023). Klasik Türk Edebiyatında “Teşhis” Ve “İntak” Sanatlarının Anlam Çerçevesi Ve Tasnifi. *The Journal Of Social Sciences*, 66(66), 213-239.
- Demir, M. Ş. (2017). Xı. Asırda Değişen Anadolu’da Türkler: Malazgirt Savaşı (26 Ağustos 1071). *Akademik Tarih Ve Düşünce Dergisi*, 4(11), 240-256.
- Develioğlu, F. (2000). *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, Ankara: Aydın Kitabevi.
- Dilçin, C. (1992). Yunus Emre’nin Şiirlerinde Türkçenin Gücü, *Türk Dili* Ankara:1-487
- Dilçin, C. (2009). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.
- Dilçin, C. (2013). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.
- Dizdaroğlu, H. (1969).Halk Şiirinde Türler, *Türk Dili Dergisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu 45-146.
- Doğaner, A., Türkeri Z. (2022). Günümüzde Halk Hikâyeleri İle Türkölü Aşk Hikâyelerinin İcra Ve Dokusundaki Değişmeler, *Akademik Dil Ve Edebiyat Dergisi*, 1049-1063.
- Durbilmez, B. (2008). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları: Taşpınarlı Halk Şairleri*, Ankara: Ürün Yayınları.
- Durbilmez, B. (2009). “Türk Kültüründe Ve Fütüvvet-Nâmelerde Dört Sayısı”. *Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, Sayı 52, Ss.71-86.
- Ekici, M. (2016). Türk Kültüründe “Al” Renk. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 16(2), 103-107.
- Elçin. Ş (2019). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Eliade, Mircae,(1999). *Şamanizm*,(Çev. İsmet Birkan), İmge Kitabevi: Ankara,
- Köprülü, M. F. (1989). *Edebiyat Araştırmaları 1*, İstanbul: Ötüken Yayınları.

- Es-Sekkâkî, E.Y.Y. (2000), Miftâhu'l-Ulûm, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut.
- Genç, R. (1999). *Türk İnanışları İle Millî Geleneklerinde Renkler Ve Sarı- Kırmızı – Yeşil*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Gölpınarlı, A. (2016). *Manakıb-I Hacı Bektaş-I Velî “Vilâyet-Nâme”*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Günay, U. (1999). Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği Ve Rüya Motifi, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Günay,U. (1986). *Âşık Tarzı Şiir Geleneği Ve Rüya Motifi*, Atatürk Kültür Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Akm Yayını- Sayı 16.
- Hirik, E. (2017). Türk Dünyası Atasözlerinde Sayılar Ve Anlam Alanları. *International Journal Of Languages’ Education And Teaching*, 5(1), 223-241.
- İnan, A. (2000). Tarihte Ve Bugün Şamanizm, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Karataş, T. (2015). Kinaye Ve Tariz. *Türk Dili Dil Ve Edebiyat Dergisi*, 59, 222-232.
- Kaya, D. (1994). *Sivas’ta Âşıklık Geleneği Ve Âşık Ruhsâtı*. Sivas: T.C.
- Kaya, D. (2000). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul: Kitabevi Yayınları
- Kaya, D. (2007). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kenzhalin. K. (2017). Türk Dünyasında Deyim Bilimi Çalışmaları. *Türk Dünyası Dil Ve Edebiyat Dergisi*. 107-124.
- Kıraç, Ekrem, (2013), *Türkiye Sahası Türk Halk Edebiyatı*, Denizli: Gökçe Yayınevi.
- Kocakaplan, İ. (1992). *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, İstanbul: Meb Yayınları.
- Korkmaz, S. (2001). Ahmed Yesevî Ve Hacı Bektaş Velî. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(11), 325-355.
- Köprülü, M. F. (2003). *Türk Edebiyatı Tarihi*, : Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köprülü, M. F. (2003). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Kuşat, A. (2003). Fatih Sultan Mehmet’in Kişiliği Ve Fetihteki Rolü. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(14), 131-148.
- Küçük, M. A. (2013). Türk Destanlarında “Sayı” Motifinin Dini Yansımaları. *Gazi Türkiyat*, 1(13), 91-109.
- Leach, M. (1950) *Standard Dictionary Of Folklore Mytology And Legend I- Iı*; New York: Funk Wagnalls Comp.

- Melikov, T. D. (1994). Eski Türk Şiir Geleneği Ve Hece Vezninin Oluşumu. *Türk Dili Araştırması Yıllığı-Belleten*, 39, 149-153.
- Mortaş, A., & Taşlıova, M. (2020). Âşık Şeref Taşlıova İle Anadolu Gelenek Ve Kültür Üzerine Söyleşi.
- Mübarek, A. B. (2019). Kitabı'z Zühd Ver-Rekaik Kalbin İncelikleri (Çv. Abdullah Samed Afaracı), İtisam Yayınları.
- Nâci, M. (1996). *İstılâhât-I Edebiyye*, (Haz. Yekta Saraç), İstanbul: Risâle Yayınları.
- Nahifi, S. (2007). *Mesnev-İ Şerif*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Oğuz, M.Ö. (1994). *Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü Ve Bugünü*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ong W. J (2009). *Sözlü Ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Ölmez, F. (2010). Dokumalarda Yılan Motifi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, 2-21.
- Özarslan, M. (2001). *Erzurum Âşıklık Geleneği*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özdağ, Y. K. (2022). Sözlüksel İşteşlik Bildiren Deyimler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 11(2), 538-553.
- Özdemir, C. (2011). Âşıkların Dilinden Âşıklık Geleneği. *Journal Of International Social Research*, 4(17).
- Özdemir, E. (2016). Âşık Fasılları Ve Doğaçlama. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 1357-1366.
- Öztürk, M. (1987). Hacı Bektaş-I Veli. *Belleten*, 50(198), 885-894.
- Öztürk, Ş. (2019). "Türk Kültüründe Aslan" . *Uluslararası Türk Dünyası Dergisi*, S.2, S. 18-39.
- Roux, J. (2005). *Orta Asya'da Kutsal Bitkiler Ve Hayvanlar*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Sakaoğlu, S. (1998). "Türk Saz Şiiri", *Türk Dünyası El Kitabı*, C. Iıı, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Saraç, Ö. (2015). Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikâyesinde Sosyal Göstergeler Açısından Kültür Kodları Ve Anlam Kalıpları. *Dede Korkut Türk Dili Ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 128-137.
- Soysal, M.O. (1992). *Edebî San'atlar Ve Tanınması*, İstanbul: Meb Yayınları.
- Süslü, A. (1991). Çanakkale Savaşları Ve Önem. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 7(20), 303-307.

- Tuna, Ü. (2018). Kinâye Kavramının Kapsamı. *Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 23-35.
- Turan, O. (1996). *Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi*, Ankara: Boğaziçi Kültür Yayınları.
- Türkan, K. (2016), *Âşık Kırâç Ata (Ekrem Kırâç) 'In Hayatı Sanatı Ve Şiirleri*, Konya: Kömen Yayınları.
- Uslu, M. (2001). *Yunus Emre*. İstanbul: Erkam Yayın San. Aş.
- Yardımcı, M. (2009). Ağıt Söyleme Geleneğimiz Ve Kadirli Kozan Yöresinde Söylenen Ağıtlar *I. Uluslararası Karacaoğlan Ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu*, 360-376.
- Yavuz, M. (2017). İstanbul'un Fethi Ve Akşemseddin. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 185-200.
- Yetiş, K. (2016). Edebiyat Bilgileri Kitaplarında Kafiye Meselesi. *Aydın Türklük Bilgisi Dergisi* 125-144.
- Yıldırım, İ. (2024). Divan Şairinde İç Yansıması Olarak Hüsn-İ Talil. *The Journal Of Social Sciences*, 2(2), 142-150.

Elektronik Kaynaklar

URL 1: <https://www.acibadem.com.tr/koronavirus/koronavirus-corona-virusu-nedir-belirtileri/> Erişim Tarihi: 23.10.2024.

URL 2: <https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=2&ayet=153> Erişim Tarihi: 29.10.2024.

URL 3: <https://www.basyolla.com/blog/turk-kulturune-gore-renklerin-anlamlari-nelerdir/>. Erişim Tarihi: 05.11.2024

URL 4: <https://www.sumertelkari.com/sayfa/fatma-ananin-bereket-eli> Erişim Tarihi: 7.11.2024

URL 5: <https://www.turkedebiyati.org/istiare-egretileme/> (Erişim Tarihi: 19.11.2024).

URL 6: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Telmih> (Erişim Tarihi: 19.11.2024).

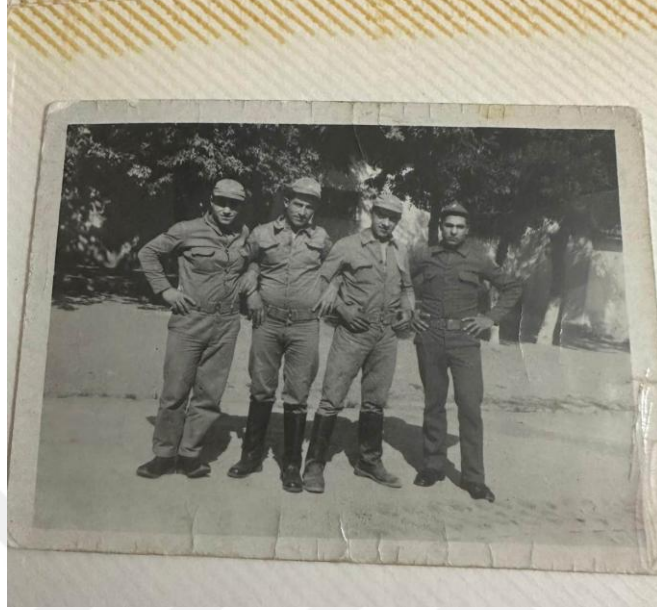
URL 7: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Tenas%C3%BCp> (Erişim Tarihi: 19.11.2024).

URL8: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Tezat#:~:text=Edebiyatta%20tezat%2C%20birbirinin%20z%C4%B1dd%C4%B1%20olan,ve%20tek%C3%A2fu%20isimleriyle%20de%20bilinir.> (Erişim Tarihi: 19.11.2024).

EKLER

1.ÂŞIK YUSUF YAYLACI'NIN HAYATINDAN KARELER

Fotoğraf 1-2-3: Askerlik yılları: Âşık Yusuf Yaylacı'nın **Fotoğraf 1:** Âşık Yusuf Yaylacı'nın sol tarafında Suat Dilekci ve sağ tarafında İsamettin Kurt, Cafer Karataş ile...

Fotoğraf 4: Âşık Yusuf Yaylacı, Sakarya/ Adapazarı'nda 1983 yılı Temmuz ayı.

Fotoğraf 5: Yusuf Yaylacı, Âşık Reyhani ile...

Fotoğraf 6: 1984'te İstanbul/Fatih semtinde çekilmiştir. Âşık Yusuf Yaylacı'nın önünde sağ tarafında Adanalı Âşık Abdulvahap Kocaman, önde sol tarafında Adanalı Âşık Hacı Karakılçık ile...

Fotoğraf 7-8: İstanbul'da Kanal 7 televizyonunda yeralan *Nuri Sesigüzel*'in sunduğu “*Sıra Gecesi*” programında sanatçı arkadaşları ile...

Fotoğraf 9: Âşık Yusuf Yaylacı anne ve babası ile...

Fotoğrafı 10: Âşık Yusuf Yaylacı, *İstanbul/ Taksim*'de arkadaşlarıyla birlikte.

Fotoğraf 11: Âşık Yusuf Yaylacı annesi Âlime Yaylacı ile birlikte Sakarya/Adapazarı'nda.

Fotoğraf 12: Âşık Yusuf Yaylacı Ozan İnci ile...

Fotoğraf 13: Sağ tarafında âşık Şeref Taşlıova ve sol tarafında âşık Murat Çobanoğlu'yla birlikte 1996 yılında İstanbul/Gülhane Parkı'ndaki "Ozanlar Çadırı"nda dostlarıyla buluşma.

Fotoğraf 14: Doktor Hülya Günenç ile birlikte.

Fotoğraf 15: Doktor Hülya Günenç ve eşi Sare Yaylacı.

Fotoğraf 16: Âşık Yusuf Yaylacı eşi, kızları ve yeğeni ile...

Fotoğraf 17: Âşık Yusuf Yaylacı'nın eşi Sare Yaylacı ve sanat arkadaşları sol tarafında İhsan Özdağ ve İbrahim Keskin eşi ve kızı Medine Sultan, ve Yaylacı'nın yeğeni Zeynep Emeç Sakarya/Adapazarı'ndaki evinde.

Fotoğraf 18: Âşık Yusuf Yaylacı'nın *Çankırı Derneği*'nde yapılan program sonu hatırası.

Fotoğraf 19-20: Âşık Yusuf Yaylacı'nın sol tarafında duran sanatçı *İbrahim Keskin*, sağ tarafında sanatçılar *İhsan Özdağ*, *Baki Gönülal* ile birlikte ve **Fotoğraf 20:** İstanbul Ticaret Üniversitesi *Prof. Dr. Muzaffer Şeker* hoca'yla.

Fotoğraf 21: Âşık Yusuf Yaylacı'nın İstanbul yolculuğu.

Fotoğraf 22: Ekin Tv programından bir kare.

Fotoğraf 23: Fransa/ Colmar’da Âşık Yusuf Yaylacı’nın sunduğu “Dostlar Meclisi” programından hatıra.

Fotoğraf 24: Fransa/Colmar’da Âşık Yusuf Yaylacı’nın sunduğu “Dostlar Meclisi” programda yer alan âşıklar ve gelen konuklarla birlikte.

Fotoğraf 25: Âşık Yusuf Yaylacı'nın *Fransa/Colmar*'da bulunan "*Dostlar Meclisi*"nde sunduğu programdaki saz arkadaşlarıyla birlikte.

Fotoğraf 26: Âşık Yusuf Yaylacı'nın *Sakarya/ Adapazarı*'ndaki evinde "*Dostlar Meclisi Programı*"ndan...

Fotoğraf 27: *Erzurum’da kahvehanede yapılan bir programdan...*

Fotoğraf 28-29: *Karsta almış olduğu Onur belgesi ve Fotoğraf 29: Sakarya Çankırılılar Yaran Kültür Derneği’deki Teşekkür Belgesi.*

Fotoğraf 30-31: Bursa Yıldırım Belediyesi'nden 2014 yılında almış olduğu *Teşekkür Belgesi* ve Erzurum Âşıklar ve Kültür ve Dayanışma Derneğinin vermiş olduğu *Teşekkür Belgesi*.

Fotoğraf 32-33: Anadolu tv diyarı programından almış olduğu *Madalyası* ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının sanatçı tanıtım kartı.